שנה 41 כ"כ טבת תשל"ח, 12.1.77 המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2054

העולם הזה

הסיפור המלא על איש המיסתורין בפרשת ידלין ועופר

עד המדינה עו"ד גושן

תשקיף

שתדלנות למען אמריקאי לפני הבחירות

מקורביו של הנשיא הנבחר של ארצות־הברית, ג׳ימי קארטר, טוענים כי באחרונה מופעלים עליהם לחצים מצד הלובי הישראלי בוושינגטון לאישור מענק או הלוואה מיוחדת לישראל, זמן קצר אחרי שקארטר יושבע כנשיא.

הכוונה היא לסכום כפדרי־נורד של חצי מיליארד דולר, נוסף על סכום של מיליארד ו־300 מיליון דולר הנקוב בהצעת־הסיוע לישראל שהכין עוד מימשלו של הנשיא פורד.

לטענת אנשי קארטר, טוענים השתדלנים כי סכום זה עשוי לסייע למיפלגת העבודה לשמור על שילטונה בבחירות הקרובות — דבר שיקל על האמריקאים להשיג הסדר. לא ניתן היה לברר מי יזם את ההצעה לאמריקאים, ובשם מי היא הוגשה לאישור לאנשיו של קארטר.

מסחמן רוב לפרס במרכז מיפלגת העבודה

מקורביו של ראש־הממשלה יצחק רבין מודאגים. נוכח העריקה הגוברת והולכת מקרב אלה שהיו נאמנים לו בעבר במיפלגתו, למחנהו של שר־הביטחון שמעון פרס. כמה מתומכיו המושבעים של רבין, שאיש לא פיקפק בנאמנותם לו, מסתייגים ממנו בעיקבות האירועים האחרונים במיפלגה. וחלקם אף מצהירים בגלוי כי יתמכו בפרס כמועמדם לראשות־הממשלה.

את כי לא נעשה סקר בקרב חברי המרכז, מעריכים עתה גם במחנהו של רבין, כי לפרס יש כיום רוב מוחלט של תומכים. טיעונם של התומכים החדשים בפרס: „מוטב כישלון למיפלגה עם שימעון פרס, מאשר קטסטרופה עם יצחק רבין."

הרצח בפאריס נשאר תעלומה

רצח הפעיל הפלסטיני מחמוד צאלח בפאריס נשאר בגדר תעלומה. עד כה הועלו בפאריס שלוש השערות:

● שהרצח קשור בשיחות שהתנהלו בפאריס בין נציגים בכירים של אש״ף ובין ראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. ידוע כי צאלח היה קרוב לחזית־הסירוב, והתנגד לשיחות אלה. נפוצה הדיעה כאילו נרצח בידי פלסטינים, כפרובוקציה, כדי שאפשר יהיה להאשים בכך את המתונים, הרוצים לשתף כביכול את הקיצוניים. סברה זו היא בלתי־סבירה לחלוטין.

● שנרצח בידי קבוצה יהודית קיצונית, הקשורה או שאינה קשורה בגוף ישראלי, כאקט של קנאות לאומנית חסרת־תכלית. במיקרה זה נבחר צאלח במיקרה, מפני שעבד במוסד גלוי והיה מוכר.

● שצאלח נרצח על רקע מיזחמה בין גופי־סתר אלג׳יריים, מכיוון שהיה קשור בגוף אופוזיציוני באותה ארץ.

פרס מוסה לקנות את קציני־הקבע

ידיעה מוזרה ששודרה השבוע בשידורי־ישראל, פורשה כתעמולת־בחירות ישירה של שר־הביטחון שימעון פרס, המנסה לרכוש את ליבם של רבבות משרתי צבא־הקבע. על־פי אותה ידיעה עומד שר־הביטחון לאשר העלאת משכורת בסך של 600 ל״י ברוטו לכל אנשי צבא־הקבע, וכן להעניק למשרתי־הקבע הלוואות עומדות בסכומים של רבבות ל״י, באופן יחסי למיספר שנות התגדבותם לשירות.

כיוון שהחיזונים בנושא זה נמשכים מזה זמן, הרי עיתוי הפירסום דווקא עתה והכלטת חלקו של פרס בו, הם תכסיס שקוף שנועד להציג את שר־הביטחון כמי שדואג לרווחתם של אנשי צבא־הקבע.

מילחמה פנימית במוקד

המאבק הפנימי הממוי בתנועת מוקד הגיע לשיא חדש, עם פירסום מועצה של ראוך טייטלבאום, מראשי מק״י, נגד גילוי־דעת שעיין חתמו מאיר פעיל וכמה מחברין. גילוי־דעת זה בא לחגן על המגורשים מן העיר העתיקה בירושלים, וחתמו עליו אישים רבים ממחנה־השלום.

טייטלבאום, שהיה בעצמו קומוניסט ותיק, תוקף את פעיל ואת החותמים האחרים על כי הסכימו לחתום על גילוי־הדעת יחד עם אנשי רק״ח, ולמעשה הוא מייחס לפעיל אדישות לגורל לוחמי־החופש בברית־המועצות. זה־מכבר נפוצו שמועות במוקד, כי אנשי מק״י, השולטים במנגנון התנועה, מבקשים להחליף את פעיל בחבר־הקיבוץ רן כהן.

מדוע שותק ידין?

בתנועה הדמוקרטית לשינוי הובעה תמיהה על כך שהתנועה שתקה לחזוטין נוכח הבעיות החמורות שהתעוררו בפרשת עופר.

מכיוון שהתנועה מרבה לדבר על חשיבותם של ענייני פנים, החלפת השיטה וטיהור המדינה, בולטת שתיקה זו כפליים. מניחים כי ידין החליט לשתוק מטעמים תכסיסיים, כדי שלא להרגיז אף אחד. ויש בתנועתו החוששים שמא זהו תקדים של העדפת תכסיסים על עקרונות.

העובד הדתי ברשימה עצמאית?

ח״כ העבודה, הרב מנחם הכהן, עשוי לצאת בראש רשימה עצמאית לבחירות לכנסת. תהיה זו הרשימה של העובד הדתי.

הצלחתו הרבה של מנחם הכהן בבחירות להסתדרות, שבהן קיבל כ־40 אלף קולות, מעודדת אותו לנסות את מזלו ברשימה עצמאית לכנסת.

אורי דייווים פעיל

בחוגים פלסטיניים הובע חשש לגבי פעילותו של אורי דייווים, ישראלי שהיה מקורב לחוגי מצפן, והתומך בגלוי בחזית־הסירוב הפלסטינית בתעמולה נגד הסדר־שלום ישראלי־פלסטיני.

קיומת סברה כי דייווים מתכוון לפעול באירופה נגד המנעים הישראלים־פלסטיניים, שמטרתם היא להביא את אש״ף אל שולחן המשא־ומתן לשם שילובו כמאמצי השלום.

גוש־אמונים שומר בקדום ובעופרה

אנשי גוש־אמונים נחלצו באחרונה לעזרת אנשיהם בהתנחלויות קדום ועופרה שבשטחים המוחזקים. נטל השמירה בלילות ביישובים אלה הכביד על המתנחלים, שכל אחד מהם נאלץ לשמור מיספר שעות בכל לילה. גוש־אמונים אירגן את אנשיו, שהחליטו לשחרר את המתנחלים מהשמירה בלילות. מתנדבים יוצאים לילה־לילה להתנחלויות אלה, כדי לשמור שם.

זהירות: רמאי מחזה כצלם המערכת

אלמוני פונה לאחרונה לאנשים שונים ומציג את עצמו כצלם מערכת „העולם הזה", פטר פן. הוא מציע לאנשים שונים הצעות תמהוניות. הוגש נגדו תלונה למישטרה. כל מי שהאיש פונה אליו, מתבקש לסייע ב־איתורו.

מינוי ללא מיכרז במישרד־החקלאות

מינויה של רות טובי, כיועצת המישפטית של מישרד־החקלאות, שנעשה ללא מיכרז, מעורר התמרמרות בקרב עובדי המישרד.

העובדים טוענים כי טובי, שכבר כיהנה בתפקיד זה בתקופת השר חיים גבתי, הוחלפה אחרי שנכשלה בו. אולם שר־החקלאות אהרון אזון מינה אותה מחדש לתפקיד, בעיקבות הקשרים האישיים ביניהם עוד מתקופת כהונתו כסגן־שר־החקלאות. לא מן הנמנע שכמה מעובדי המחלקה המישפטית של המישרד יפרשו על רקע זה.

מחירי הפורמייקה יעלו

יצרני הפורמייקה בישראל, מיפעלי „עץ־לבוד" ו„ספן", ביקשו ממישרד־המיסחר־והתעשייה העלאת־מחירים בשיעור של כעשרה אחוזים.

הסיבה לבקשה היא התייקרות הפורמייקה בחו״ל, שם מקבלים היצואנים הישראלים תמורה גדולה יותר מאשר ממכירות בישראל.

התייקרות הפורמייקה והלבידים, שחלה בכל אירופה, להוציא את גרמניה, וכן גם בארה״ב, מקטינה את מישלוחי הדאמפינג של לבידים לאירופה, בגלל ההתייקרויות בשוק הפנימי.

רבין מנע הספד של צ״צ לעופר

מישפחתו של שר־השיכון אברהם עופר הביעה את מישאלתה כי ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ׳יצ׳") להט, יהיה בין מספידיו של השר בהלווייתו, נוסף על הספדו של ראש־הממשלה יצחק רבין. „צ׳יצ׳" היה שכנו וידידו של עופר. מכיוון שהחלוייה נוהלה על־פי כללי הטכס הממלכתי, הקבועים מראש, ביקש „צ׳יצ׳" היתר מיוחד להספיד את עופר, נוסף על רבין. מלישכת ראש־הממשלה נתקבלה תשובה שלילית על הבקשה.

ושוב אתכם !

18 קראט
קפה נמס
גבישי

אוהבי הקפה שהתגעגעו ל-**18 קראט**, הקפה המופלא של עלית, ישמחו בודאי לשמוע כי **18 קראט** יכול לעלות שוב על שולחנם וניתן למוצאו על מדפי הסופרמרקטים וחנויות המכולת בצנצנות של 200 גרם.

שתו ותהנו מ-**18 קראט** קפה נמס גבישי, טעים וריחני כמו קפה טרי ומוכן מיד כמו קפה נמס.

טוב לי עם קפה עלית

פלגה L.L. מסחר

העולם הזה
בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 243386-03. תאדואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„חדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

כמה הערות אישיות בשולי מה שנכתב ובוודאי עוד ייכתב בעיתון זה, על הטרגדיה של שר־השיכון אברהם עופר.

קודם כל: ההלם.

עיתונאים הם עם מורגל להפתעות. ה־הפתעה היא לחם חוקו של העיתונאי. וכל הפתעה, יוצאת־דופן ומדהימה ככל ש־תהיה, מחסנת מפני זו הבאה אחריה. ה־אמורה להיות מרעישה עוד יותר.

ולמרות זאת, היה בידיעה על התאבדותו של אברהם עופר כדי להכות בהלם גם את היותר מחוסנים שביניהם.

ההלם, במשמעותו הספרותית ולא ה־רפואית, הוא הגדרת התגובה הרגשית ל־דברים המתחוללים במפתיע, שלא כמצופה, וישים בהם כדי לערער את תמונת־העולם שבתוכנו ואת ההגיון הפנימי של ההתרח־שויות.

במעשה התאבדותו הפר אברהם עופר את כללי המשחק האנושי המקובלים ב־חברה החופשית. כללים אלה מכתיבים ל־שליח־הציבור, הנושא במישרה ממלכתית בכירה, את דרכי התגובה על הביקורת ה־אישית והציבורית שהוא חייב לעמוד בה, יום יום ושעה שעה. עופר, מסיבות שלקח עמו אל הקבר, התעלם מנורמות התגובה המקובלות במקרים כגון זה.

הוא העדיף לשתוק ולא להגיב כלל כאשר הועלו נגדו האשמות מפורטות ו־פורסמו בהרחבה, בצירוף תעודות ומיס־מכים המאשרים אותן. הוא הפגין מידה מופרזת של לא־איכפתיות, של ביטחון־עצמי שגבל בזילזול. יותר משהיתה זו התנהגות של אדם הבטוח בצדקתו, היא איפיינה אדם היודע שלו לא יאונה כל רע. אם רצה בדרך זו לתסכל את מבקריו, ייתכן והצליח בכך במידת מה.

ואז, בשיאה של הדרמה, ערב מה ש־אמור היה להיות הקליימקס של הפרשה — הוכחת חפותו לעיני כל, או להיפך — הוא פרש ממישחק־החיים הזה. כמו אמר: תמשיכו לשחק אותו בלעדי.

אין תגובה בלתי נצפית מעין זו צריכה לגרום לבחינתם והערכתם מחדש של כללי המשחק הדמוקרטי עצמו. כשם שאיש לא היה מעלה בדעתו להעמיד בסימן שאלה את הצורך בקיומו של מוסד מבקר־המדינה — אם היה שר כלשהו נוטל את נפשו בעקבות פירסום מימצאי־הביקורת שלו — כך אין בפרישה טראגית זו של עופר כדי לערער את תפיסת תפקיד ה־עיתונות, כפי שמנסים עתה כמה אנשים היסטריים לעשות.

אבל סימני השאלה האנושיים, וההלם שהצליחו לגרום, עדיין תקפים וקיימים.

■ ■ ■

הנקודה השניה מתעוררת לשמע ההספדים שניאשו בעקבות המעשה ה־טראגי.

מכל הדברים הכנים והנרגשים שנאמרו על אברהם עופר אחרי מותו, יש משהו צורם בחלק מהדברים שנאמרו בשבחו. אופייני הוא שאלה שאמרו אותם, והם רבים, לא חשו בסתירה הפנימית שבדברים אלה.

אני מתכוון לאותם תיאורים שחזרו ו־נשנו בפי המספידים, מעל דפי העיתונות, ברדיו ובהזדמנויות פומביות אחרות. אלה ציינו את עופר לשבח כ„אדם שעשה רק טובות," ש„הירבה לעשות מעשי־חסד" ו־ש„הושיט עזרה לאנשי כל המיפלגות ו־הזרמים."

אלו הן תכונות תרומיות וחיוביות מאוד, שצריך להעלותן על נס — כשמדובר ב־נדבן פרטי. לא זה הדין באיש־ציבור. אברהם עופר לא עשה חסדים — והוא עשה הרבה דברים שניתן להכלילם ב־קטגוריה זו — על חשבונו הפרטי. הוא לא „עשה טובות" או „הושיט עזרה" מרכושו הפרטי. כל מה שעשה והמצויין לשבחו כ„טוב וגעלה," עשה בכספי הציבור ועל חשבון הציבור.

זהו לב הבעייה. זוהי בדיוק נקודת המחלוקת בין אלה הסבורים שהתנהגותו של אברהם עופר בתפקידיו הציבוריים לא הלמה ניבחר־הציבור, לבין אלה העומדים נפעמים מול שפע „המעשים הטובים" ש־עשה, מבלי להבין מה פסול בהם מבחינת המוסר־הציבורי.

ייתכן שגישה זו היא שהביאה את שר־המישטרה, שלמה הילל, למסקנה, אותה ביטא עוד לפני התאבדותו של עופר, לפיה „כשמונים עד תשעים אחוז מהאשמות ש־הועלו נגד עופר אין להם כל אחיזה פלי־לית." ההבדל המהותי בין שר־המישטרה לבין מבקריו של עופר נובע מנקודת ה־השקפה.

משום כך, הייתי אני נזהר מלהלל ול־שבח את המת במעשים שאפשר לפרשם גם בדרך אחרת. ודאי היו לאברהם עופר תכונות ומעשים טובים אחרים, שבזכותם בלבד הוא זכאי להלל.

■ ■ ■

ולבסוף, אל ההיבט הלא סימפאטי ביותר של הפרשה.

את התפקיד המאוס ביותר בה, מילא חבר־הכנסת אהוד אולמרט, אותו רודף־סנסציות חסר־מצפון, השבוי בתאוות הפירסום משולחת הרסן שלו.

באופן אישי, ולא רק ציבורי, הוא תופעה מסלידה. איני מדבר רק על הילת אומץ־הלב הציבורי שהוא מנסה להתהדר בה, בעוד שלמעשה אינו אלא פחדן החושש מ־עימות גלוי. לכותבת שורות אלה היתה הז־דמנות להיווכח בכך אישית, כאשר הוזמן לעימות טלוויזיוני עם הנ"ל. נעניתי ב־רצון, ברגע בו הועלתה ההזמנה באוזני. אחר־כך הסתבר שהעימות בוטל בשל סי־רובו של אותו ח"כ אמיץ להופיע בעימות פומבי כזה.

יחד עם מורו ורבו, ח"כ שמואל תמיר, היה אולמרט מראשוני הטרמפיסטים על פרשת עופר. אם העיתונות מילאה בנושא זה את תפקיד כלב־השמירה, שנביחותיו היו מיועדות להפנות את תשומת־הלב ל־הסגת־הגבול הציבורית של שר בישראל, תפס ח"כ אולמרט עמדה של קרציה על גב הכלב.

אישית, הוא לא תרם לחקירת פרשיות עופר ולא היה מעורב בהן. בכל אופן, לא באלה שעלו עתה על הפרק. אחר־כך, תוך התעלמות זדונית ומכוונת מהעובדה הבסיסית שכתב העולם הזה הגיש במיש־טרה שורת תלונות אישיות נגד עופר, כדי לגרום לחקירה ממלכתית מוסמכת בהאש־מות שהועלו נגדו, העמיד פני תם בכנסת וגילה את אמריקה כשהודיע על מידע שבידו על חקירת המישטרה בנושא. וזה, אחרי שהעיתונות כולה פירסמה על כך עוד לפני כחודשיים.

היה זה אופייני כשהסתבר, אחרי מותו של עופר, כי אולמרט אישית נהנה מאחד ממעשי החסד של משרד־השיכון, כשקי־בל הלוואת־שיכון מעבר למה שהיה זכאי לה.

■ ■ ■

אין בעולם הרבה במת מכובדות יותר מאשר „הבימה הבינלאומית" של ה־עיתון הפאריסאי לה מונד. מיטב מדינאי העולם שמחים להופיע ולהביע בו את די־עותיהם, בידעם שהן תהיינה מונחות ל־מחרת היום על שולחנם של ראשי־מדינות רבים ברחבי העולם.

כמה מדינאים ישראליים זכו בעבר ל־הופיע מעל במה זו. בכל פעם הוזדוזה ה־עיתונות הישראלית לצטט את הדברים בהרחבה, להתייחס אל הפירסום כאל מאו־רע.

בעבר הופיע אורי אבנרי פעמיים בעיתון זה. לפני כ־15 שנים פירסם לה מונד סידרת־מאמרים שלו על בעיית הפליטים. אבנרי הציג אז לראשונה תיזה, שזכתה מאז להסכמה כללית בין חוקרים רציניים: שבעיית הפליטים הפלסטינים לא נוצרה ב־1948 באשמת הערבים (כפי שטוענת התעמולה הישראלית) ולא באשמת הישר־אלים (כפי שטוענת התעמלה הערבית), אלא היתה בעיקרה תולדה של מציאות המילחמה עצמה.

לפני 11 שנים, כאשר ההדים הנשיא התוניסי חביב אל־בורגיבה את העולם ב־יוזמת־השלום שלו, פירסם לה מונד, ב־מדור „דיעה חופשית" (המקביל למדור „בימה בינלאומית") מאמר של אבנרי ש־קידם בברכה את יוזמת בורגיבה. עתה מתר לגלות, כי מאמרו זה תואם מראש בשיחה סודית משלושת, שבה השתתפו מדינאי תוניסי בכיר מאד, איש לה מונד ואבנרי.

השבוע פירסם לה מונד מאמר נוסף של אבנרי, הפעם ב„בימה בינלאומית". כמו בפעמים הקודמות, לא מצא אף כלי־תיקשורת ישראלי אחד לנכון להזכיר עב־דה זו. המאמר הופיע ביום האחרון של שנת 1976 — באותו יום שבו נערכה ב־פאריס הפגישה בין האלוף (מיל.) מתי פלד והנציג הבכיר של אש"ף, שהודעתם המשותפת גרמה להדים בינלאומיים כה רבים.

■ ■ ■

„לה מונד" הכתיר את מאמרו של אב־נרי בכותרת „למען הסדר בין ישראל ו־אש"ף שישג בדרך של משא־ומתן". הוא הציג את המחבר כ„חבר־כנסת לשעבר, ה־עורך הראשי של השבועון העולם הזה ואחד ממייסדי המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. לפי העיתונות ה־ישראלית, הוא היה אחד מארבעה אישים ישראליים שקיימו לא־מכבר מיפגשים עם נציגי אש"ף בפאריס."

להלן תוכן המאמר:

בשום רגע, מאז 1967, לא היו סיכויים כה טובים לשלום בין ישראל והפלסטינים, כמו עתה.

הטרגדיה הלבנונית האחידה, בדרך פאראדוכסלית, מצב שהוא לטובת הסדר.

בתוך אש"ף, קיימת עתה מרות ללא־עירעור של פתח. למעשה סולקה אל־צעי־קה, הכפופה לסורים. מצד שני, אירגוני חזית הסירוב איבדו כל השפעה, אחרי שהמילחמה (הלבנונית) חשפה את אי־כושרם, ומלוא מעמסת המילחמה נפלה על שכם הצבא של פתח. יתר על כן, אש"ף אינו חש שהוא חייב חוב כלשהו לברית־המועצות, שלא נקפה אצבע למען הפלס־טינים בשעת מצוקתם הקשה ביותר.

אי־הצלחתו של הצבא הסורי, למרות עליונותו הכבירה, להשמיד את הכוחות הפלסטיניים, הגבירה בלי ספק את ביט־חונו העצמי של אש"ף. מצב־רוח זה יעזור לתנועה הפלסטינית להיפטר מן הסיסמות והשיטות שאבד עליהן הכלח, שגולדו ב־ימי התולשה והייאוש. התפתחות זו תוביל את „הזרם המרכזי" של הפידאין לאמץ לעצמו יעדים מציאותיים. כבר עתה מחיי־בים המנהיגים העיקריים את הקמתה של מדינה לאומית פלסטינית, בגדה המערבית וברצועת־עזה. פירוש הדבר — הכרה הדדית בין ישראל והמדינה הפלסטינית העתידה.

נדמה כי מאורעות לבנון תרמו גם ל־התפתחות ההשקפה הישראלית. כל ה־ישראלים שקיוו להשמדת אש"ף בידי ה־סורים נוכחו לדעת שייעד זה אינו ניתן להשגה. ממשלתו של מר רבין מתעקשת עדיין שלא לשנות את עמדתה, אך הולך וגדל מיספר הישראלים המתחילים להבין כי תהליך השלום מחייב את השתתפות אש"ף.

■ ■ ■

האמריקאים, שהעניקו את תמיכתם לימין הנוצרי הלבנוני, לסוריה ולישראל במהלך מילחמת־האזרחים, הבינו גם הם, בלי ספק, שהתיקוה להשמדת אש"ף היא מיקסם־שווא.

כך, בפעם הראשונה בתולדות הסיכסוך המיזרח־תיכוני, כל הצדדים העיקריים (ישראל, מצריים, סוריה, אש"ף, ערב־הסעודית ונסיכויות המיפרץ) מוכנים ל־קבל בחיוב יוזמה אמריקאית למען חיסול הסיכסוך. ממשלת ישראל לבדה מתנגדת להשתתפות אש"ף במשא־ומתן. אולם ני־תן לקוות כי ברגע שממשלת ארצות־הברית תקבל את ההחלטה המתבקשת ב־עניין זה, יילכו היסודות המציאותיים ב־ישראל בעיקבותיה ויקבלו את הדבר. גם ראש־הממשלה, מר רבין, יגיע בוודאי ל־מסקנה כי יש לשלם מחיר זה כדי לשמור על יחסי הידידות בין ירושלים ושינג־טון, שהם בעיניו חיוניים לישראל.

■ ■ ■

על כן נדמה לי שהגיעה העת ללכת בדרך זו.

אין ספק שמוטב היה לקיים משא־ומתן ישיר בין ממשלת ישראל ובין אש"ף, על בסיס של הכרה הדדית, לשם השגת דו־קיום בשלום בין שתי מדינות ריבוניות, אשר ירושלים יכולה לשמש להן כבירה משותפת.

אם אין משא־ומתן ישיר כזה אפשרי, יש צורך לחפש הסדר כולל בז'נבה. יש לי סיבות טובות להניח כי אש"ף מוכן ל־השתתף בוועידה זו, אם יזמין. השתתפו־תו בז'נבה, בהסכמת ישראל, תהווה הכרה הדדית דה־פאקטו. יהיה זה צעד לקראת השלום, ששני הצדדים מייחלים לו.

אלי תמיר

Page 2 — LE MONDE — 31 décembre 1976 • • •

— Tribune internationale —

Pour un règlement négocié entre Israël et l'O.L.P.

par URI AVNERY (*)

JAMAIS depuis 1967, les chances de paix entre Israël et les Palestiniens n'ont été aussi grandes qu'à présent. La tragédie libanaise a paradoxalement engendré une situation favorisant un règlement : pour la première fois dans sa brève histoire, l'O.L.P. a acquis une indépendance politique réelle, la Syrie n'ayant pas réussi à imposer sa tutelle à la résistance palestinienne.

מאמרו של אבנרי ב„לה מונד"

„מעולם לא היו הסיכויים טובים יותר..."

זכינו בכתר הכפול

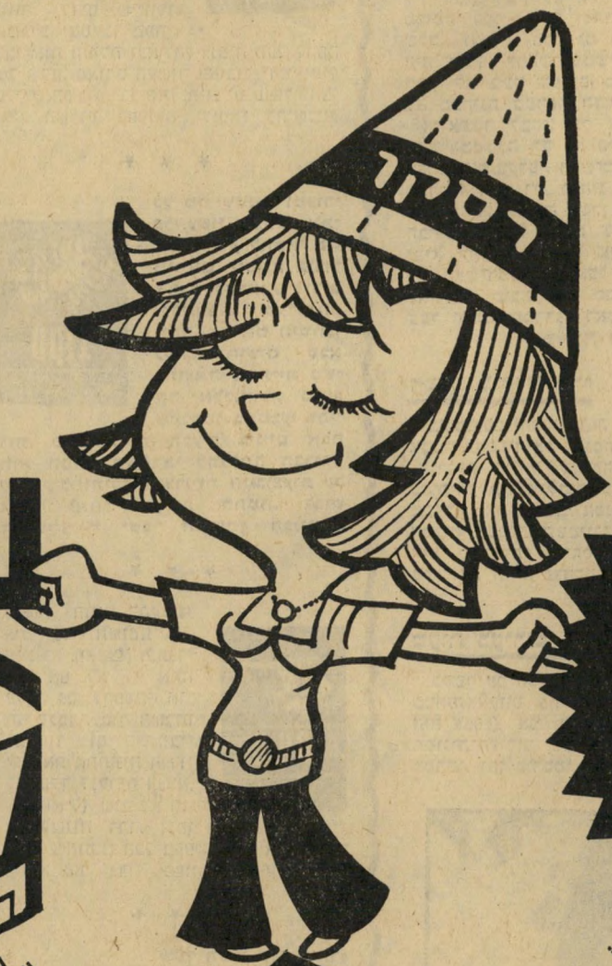

1977
הקונצרן הנבחר
לפי מחקר של "ידיעות אחרונות"
שנערך ע"י המכון לחקר חברתי שימושי.

הקניה הטובה ביותר 1977
לפי מחקר של "מבט" שנערך ע"י
מודיעין אזרחי/המרכז למחקרים שימושיים.

רסקו
RASSCO

הודות לאימונו של הציבור, זכתה "רסקו" במקום הראשון בשני משאלי דעת-קהל לשנת 1977. "רסקו" תמשיך לעשות הכל כדי שתהיה מרוצה.
כדאי לך לבדוק את אפשרויותך להחלפת דירתך הישנה בדירת "רסקו" חדשה בכל מקום שתבחר ברחבי הארץ.

פנה היום לסניפי "רסקו"

תל-אביב • חיפה • ירושלים • אשדוד • באר-שבע

על רסקו אפשר לסמוך!

יום ראשון הוא יום טוב במיוחד, בכל הקשרים שלך עם המין הגברי. תוכל להסתדר לא רע בעסקים השבוע אם תרסן את נטייתך הטבעית ללחום על דברים קטנים שאין להם חשיבות יתירה, ורק מרגיזים אותך. ה־שבוע, נסה לחפש לך תחומים חדשים לעי־סוק בזמן הפנוי שלך.

* * *

בת־זוגך מאוכזבת ממך. דע כי הדרך הטובה ב־יותר הוא להגיד את האמת ישר בפרצוף. שתף בחוויותיך את ה־אנשים הקרובים אליך. ישנם כל הסיכויים להח־זירה לחיקך. אתה עומד בפני תקופת רגיעה. גר־מרו ההסתבכויות שלך ברוב השטחים. הי־שמר השבוע מהחלטות עסקיות חפוזות.

* * *

שינוי מקום עלול לשבש במקצת את תוכניותיך הרומנטיות, אך הוא יביא תועלת רבה במישור המיקצועי. יהיה עליך להיאבק עם בן זוגך על השקפותיך בנושא חיוני. היה סובלני ו־מתחשב, אך דע לע־מוד על שלך. נצל הי־טב את היתרון ש־רכשת לאחרונה במי־שור הפיננסי. אל תבט־לי את רצונך מפני רצונו, אם את רוצה שיכבד אותך. למדי לעמוד על שלך, במיוחד כשהצדק עימך. בת תאומים, אל תשמעי לקול אדונך.

הצרות קטנות, אבל הן קיימות: מוטב שתרסן את כעסך ה־טבעי ועוד יותר את נטייתך להשתעמם מ־מצבים יזומים ובדו־קים. קח את עצמך, פעם נוספת, לידיים: זה לא מזיק לשולם. ידיד בן מזל דלי יפתיע אותך לטובה, אך אם אתה מחפש שלווה, בלה ב־חברתו של ידיד אריה.

* * *

המשבר הכספי אליו נקלע עיסקך, יש־פיע בצורה קשה על מצבך הכספי האי־שי. בקשר לכך, היזהר מלעשות מעשים נמ־הרים, עליהם אתה עלול להתחרט מאוחר יותר. אל תתבייש להו־דות באוזני ידידיך כי מצב עיסקך גרוע. לעו־מת־זאת, אל תעז לני־סות לחפש מוצא מ־הסבך בין הכפופים לך.

* * *

עבודתך הנוכחית הינה קשה וחסרת תוצאות כאחד. דבר זה מחייב שינוי הגישה מ־חד, ויתר רצינות מצי־דך לנושא בכללו מאי־דך. גם שינוי כללי של סידרי חייך יביא לכך שמצבך ישתפר. בשטח הרומנטי, עוד לא היה שבוע מוצלח יותר עבו־דך, בת בתולה. מעט יזמה והכיבושים יקנו לך שם של זאב נואר.

כמו בכל שנה, תי־ווכח גם השבוע כי שום דבר לא בא לך בקלות. אתה נדרש לא אחת להשקיע מאמצים ש־אינם עומדים בשום יחס לתוצאות. בני מזל מאז־ניים שעיסוקיהם קשורים בידיהם, יהיו ברי־מזל יותר. ילדים שייוולדו השבוע יצטיינו בעתיד בבריאות מעולה ובאינטליגנציה מעל לרמה של גילם. מאורע הקשור באיבוד ידיד יעיק עליכם השבוע. בן מזל מאזניים עשוי להצ־טיין השבוע בספורט ולזכות להישגים.

* * *

כל מה שסמוי ומעור־פל עשוי למשוך את־כם השבוע לחקור או־תו. אם הנטייה תגרור אתכם לקריאת שירים ולביקורת ספרותית, ניחא. אך אם תיסחפו לעירפול־חושים שבא כתוצאה משתיית מש־קה אלכוהולי, מוטב שתנקטו באמצעי זהי־רות. כוכב־הלילה הפעיל בימים אלה הוא הגורם האחראי להצלחה הברוכה של פעילויותיכם היצרניות המבוצעות על ידכם לאחר שקיעת החמה. לבוש דרמטי־ציורי ישפר הרגשתך הפנימית.

* * *

עכשיו הזמן להקדיש את כל תשומת־לבך ואת כל מאמציך לעבו־דה. אם לא — אתה עלול גם להפסיד או־תה לגמרי. סוף השבוע ובייחוד יום ה' מבי־אים את התוכנית הגדו־לה שלך לנקודת־השיא. מאז ואילך שוב לא תו־כל לשנות דבר, ולכן מוטב שתתכנן הכל בקפידה. אם את מנהלת רומן עם גבר נשוי, הפסיקי אותו.

* * *

שמך הטוב טוב מאוד; על כן אל חשש! אתה יכול לעשות דברים ש־נראים לך, אולי, רע־שניים מדי. בת גדי, ת־שמלה הארוכה הצבעו־נית היא, השבוע, דוו־קא זו שתבטיח את הצלחתך ברבים. אלה הרגישים לאלרגיות ול־מחלות־עור, מוטב ש־לא יצאו השבוע למרחקים. אלו העומ־דות להינשא — מוטב להן לדחות את תוכניתם לזמן־מה. וחלקם הצעיר יו־תר — לזמן בלתי־מוגבל. כי עוד ה־עתיד גדול, והוא די ורוד, למעשה.

* * *

מצב רוחך העגום נותן את אותותיו ביחסך ל־באים איתך במגע. הם אינם יודעים כי יש לך סיבה מוצדקת מאוד להיות ממורמר ועצ־בני ולכן הם גם אינם מוכנים לשאת את הת־פרצויותיך או לשמוע את גערותיך. ביחס ל־עבודתך, בחרת בדרך הנכונה. היית נכון לוויתורים, מב־לי להשפיל את עצמך, אז תצליח.

* * *

היא אוהבת אותך — רבה איתך — אוהבת אותך. וזה מה שקובע. על כן אל תתחשב ב־סערות קטנות. את, בת־דגים, פנקי אותו אם הוא מתקצף: זה חלק מן העניין. עס־קיך: תחזית ורודה, בתנאי שלא תתלהב ולא תעשה דברים נח־פזים. בריאות: ככה־ככה. אתה יכול לש־מור על עצמך. החורף עדיין לא עובר והמזלות עויינים את ריאותיך השבוע.

מכתבים

צעד חינוכי מאד

קראתי בעיתונכם את מאמרו של יעקב חלפון (העולם הזה 2052), שאותו אתם מגדירים כיוזע־הסתרים של ראש־הממשלה לשעבר. חלפון טוען, כי אילו הוא היה ליד רבין, רבין לא היה עושה מהלך כה מטופש כמו זריקת שרי־המפד"ל מהממ־שלה. לצערי, הרי גם בתקופה שחלפון היה יועץ לראש־הממשלה, עשה יצחק רבין לא מעט צעדים מטופשים, אם כי לא מבחינת מערכת הבחירות.

אי־אפשר לבחון כל צעד ומעשה של ראש־הממשלה רק על פי התועלת שיביא בבוא היום בקלפי. ראש־ממשלה הוא מנהיג המדינה ולא רק מנהיג מיפלגה. הצריך לשקול כל מעשה שלו על־פי שיקולי הבחירות. יכול להיות שהמהלך של רבין יביא לו נזק, ואולי אף יגרום לאיבוד כס ראש־הממשלה. אבל מבחינת החינוך לאזרחות טובה, אני סבורה כי היה זה צעד חינוכי ממדרגה ראשונה.

ברכה הרזיון, ירושלים

הספד מוקדם מדי

בעיתונכם (העולם הזה 2052) מיהר אורי אבנרי להספיד את הכנסת התשיעית ככנסת „הגרועה ביותר שהיתה למדינה," וזאת באותיות קידוש־לבנה מתחת לתמונה ה־מתארת את מושב הכנסת. ברור שהוא התכוון לכנסת השמינית, אם כי תחזיתי היא שקביעתו ביחס לכנסת התשיעית בכל־זאת תהיה צודקת.

צ. רובין, חולון

טעות בעירום — חזור

בקשר עם הכתבה אודות הופעתי בעירום במחזה אקווס בתיאטרון הקאמרי (העולם הזה 2053), אני מבקשת להבהיר כי את תמונות־העירום שפורסמו בכתבה לא אני מסרתי, והן פורסמו בעיתון מבלי שידעתי על כך לפני הפירסום. כמו כן אבקש לציין כי אין אני מתכוונת להמשיך ולהופיע בעירום במחזות אחרים או בבמות אחרות, וגם לפני הופעתי במחזה אקווס היו לי לבטים רבים אם להופיע בעירום או לא.

אמירה פולן, תל־אביב

בכתבתכם על אמירה פולן ציינתם כי שם בעלה הוא רוני פולן. כמו־כן כתבתם באותה כתבה כי היא בתו של שחקן האוהל לשעבר, יוסף פולן. עכשיו תסבירו לי, חכמים שכמותכם, איך ייתכן שבעלה ואביה נושאים אותו שם־משפחה? או שמא התחתנה אמירה עם בן־דודה, או אחיה, ועברה בכך, לא עלינו, על חטא של גילוי־עריות?!

בני גוזדמן, תל־אביב

● פולן הוא, כמובן, שם־נעוריה של אמירה, ושם־משפחתו של אביה. שם־נישואיה של אמירה הוא סבוטקה, שאותו קיבלה מבעלה רוני.

די לרדוף נרדפים!

לכבוד האדונים חיים צדוק, שר־המיש־פטים, ושלמה הילל, שר־המישטרה. ה־נדון: „סמים מש־כרים". נשבע אני בתורה כולה, ב־נביאים ובכתובים, שאם לא תחדלו מ־לרדוף את הנרד־פים, לא תהיה לכם ולצאצאיכם אחרי־כם תקומה עד עו־לם. נצח ישראל לא ישקר.

רייפר

אדריכל **רפאל רייפר,** תל־אביב

חכמים במוקד

נציגי תנועת מוקד הציעו לנשיא־המדינה להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על ה"כ יצחק בן־אהרון. אני מניח כי מי שהגה את הרעיון במוקד, ואלה שאימצוהו, ודאי התמוגגו מנחת־עצמית וסברו כי הם עושים מעשה מתוחכם ביותר. הנה, שולפים אנשי האופוזיציה משמאל את איש מיפלגת העבודה, אשר אינו מקובל על הנהגת מיפלגתו, ומציעים אותו לתפקיד ראש־הממשלה. כך מביכים את מיפלגת העבודה ובעיקר את מפ"ם, שותפתה למערך.

אלא שהדברים נראים כך רק למראית־עין. במבט שני, קצת יותר מעמיק, נראה הצעד של מוקד בבית־הנשיא כגימיק שהכניס את מוקד למילכוד־עצמי. כל־כך למה?

מוקד מצהירה כי היא קמה כאלטרנטיבה סוציאליסטית לממשלת־ישראל, למערך ולמישטר השורר בעטיים. היא נתונה בוויכוח להם במייוחד עם מפ"ם בנושא „המאבק מבפנים", נושא אשר התחבב מאד על אנשי מפ"ם עם חלוף השנים. לטענת מוקד הפך „המאבק מבפנים" עלה־תאנה מפוקפק אשר אינו מצליח לכסות על הסחף האידיאי והפוליטי שלקתה בו מפ"ם. לעומת מוקד טוענת מפ"ם, כי „המאבק מבפנים" טרם מוצה, ועוד לא הכל אבוד במיסגרת התיקווה כי הממשלה והמערך יעלו את ישראל על המסלול של התפתחות סוציאליסטית.

עתה, באים נציגי מוקד ומעניקים למפ"ם, ברוב חוכמתם, נימוק יקר־פז. לאותם בו־חרים פוטנציאליים של מוקד מקרב חברי הקיבוץ־הארצי ושמאל־מפ"ם, תאמר עתה הנהגת מפ"ם: אפילו מוקד נתנה אישור לכך כי „המאבק מבפנים" טרם מוצה. אם אנשי מוקד מצאו לנכון להציע את איש מיפלגת העבודה לראשות־הממשלה, אות היא כי יש לעשות כל מאמץ להישאר בפנים ולסייע לאותם כוחות במיפלגת העבודה, אשר גם אליבא דנציגי מוקד ממשיכים להחזיק את הלפיד הסוציאליסטי וראויים להרכיב ממשלה בישראל.

יתר על כן, בן־אהרון יוכל לעמוד עתה

(המשך בעמוד 8)

אמירה ורוני סבוטקה
בלי גילוי־עריות

ינואר
פברואר
77'
בלבד

6 טיסות חינם לחו"ל

השתתפי במבצע פפאף לחו"ל

חברת פפאף מזמינה שש נשים לנסיעה חינם לחו"ל — לביקור במפעליה בקרלסרוהה — גרמניה המערבית לתקופה של שבוע ימים הבקור יכלול כרטיסי טיסה קבוצתיים הלוך ושוב לפרנקפורט, נסיעה ברכבת לקרלסרוהה וארוח במלון (פנסיון מלא). בבקור כלול — סיור במפעלי פפאף, הדרכה מיוחדת בשיטות תפירה וסיור מאורגן באיזור. כן יותר לך זמן חפשי לבלוי ולקניות. אל הסיור יתלווה מלווה ישראלי מטעם ל. טאובה בע"מ, סוכני חברת פפאף בארץ.

כל קונה של מכונת התפירה פפאף בתקופת המבצע 28.2.77 — 1.1.77 (אחת מתוך 7 דגמי מכונות התפירה הביתיות "זיג-זג" המשווקות בארץ) באחת מן החנויות המפורטות מטה, תוכל להשתתף בהגרלה.

דרשי מן הסוחר את גליון ההשתתפות ב"מבצע פפאף — לחו"ל", ומלאי בה את כל הפרטים הנדרשים. **השלימי את הסיסמה "מבצע..... — לחו"ל" ושלחי מייד (אין צורך בבול).** על הגלויות להגיע למשרדי החברה עד לתאריך 15.3.77.

ההגרלה תערך ב-30.3.77 במשרדי החברה בנוכחות רו"ח החברה והפרסומאי — ובה תוכרזנה שש הזוכות בפרס.

שבוע ימים חינם בחו"ל כולל טיסה הלוך ושוב ואירוח מלא !

פפאף פפאף פפאף PFAFF

5 שנים אחריות

7 דגמים
של מכונות תפירה ביתיות - זיגזג מעולות

פפאף מסורת ארוכה של 115 שנות יצור מכונות תפירה

סוכנות ראשית לישראל; ל. טאובה בע"מ, רח' לילנבלום 15 ת"א

מפיצים: **תל-אביב:** כל-בו שלום (ליד הקופה המרכזית). ברגמן, בן יהודה 10. מרכז מכונות תפירה, בית לחם 8. סלון מהיר, בן יהודה 16. **יפו:** מהגדס גח הרשנזון רזיאל 12. קופליאנסקי, שד' ירושלים 113. **חיפה:** מ. טרויב, החלוץ 55. שישה באואר, שפירא 13, אחים ורצקי, יפו 44. **ירושלים:** אזולאי אלברט, הנביאים 68. הרש ישראל שטראוס 23. רוזנברג, אבן ישראל 5. **רמת-גן:** ריגר נחום, קריניצי 2. **בני-ברק:** מאיר יוסף, עקיבא 41, ליבוביץ שמואל, ירושלים 35. **נתניה:** הנריך אברהם, שטמפפר 4. פרקש יצחק, קראוזה 8. **חולון:** רדיו אביגדור, סוקולוב 120. **באר-שבע:** אברהם קמנמן, פסג' אוניקו. א. א. אלקטרוניקה, העצמאות 48. הופמן, ההסתדרות 14 **דימונה:** פילים יצחק, שוק דימונה, דימונה 443. **יבנה:** סוריה רוני, מרכז מסחרי. **יעקבסון,** מרכז מסחרי. **אשקלון:** ברזילי ניסים, הרצל 39. **רמלה:** חי יולזרי, הרצל 73. **לוד:** חג'ג', הרצל 49. **בית שמש:** שטינברג מנחם, מרכז מסחרי. **מבריה:** קובי נפתלי, רהיטי פאר — מול קולנוע גיל. **קרית-שמונה:** קרייזל משה מרכז מסחרי. **פרדס-כץ:** סלון שעשוע, דרך ז'בוטינסקי 114. **כפר-סבא:** סלון מהיר, וייצמן 50. **קרית-אתא:** סלון אורלי, מרכז מסחרי. **כרמיאל:** מושוני וורה, מרכז מסחרי — על יד המשטרה. **צפת:** ע. בוכניק, ירושלים 75. **קרית-מוצקין:** פלג טלוויזיות בע"מ, שד' השופטים 13—12. **רמת-השרון:** בדי-אופנה, סוקולוב 41. **א**

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

מול הציבור המתלבט אם להצביע מוקד, בפוזה רבת־יוקרה של אחד שהוצע על־ידי מוקד לראשות־הממשלה. ואם הוא אומר שאין להצביע מוקד, הרי יש לשקול את דבריו ברצינות.

אינני יודע איזה פורום מוסמך של מוקד דן בהצעת מועמדותו של בן־אהרון לפני שהובאה לפני נשיא המדינה. ברור לי כי לא היה זה פורום שבו התרכזו חכמי מוקד, וחבל. יש במוקד ריכוז בלתי־מנוצל של אנשים נבונים וחכמים. אולי בכל־זאת ייעזרו בהם בעתיד, לפחות עד יום־הבחירות, פשוט כדי לעבור את אחוז החסימה.

גדעון ספירו, ירושלים

פסים סביב לו

הייתי מציע לשנות את דגל מדינת ישראל בצורה שבמקום שני הפסים הכחולים העוברים בו באמצע, יקיפו הפסים

הכחולים את הדגל מסביב. אנחנו זקוקים לדגל יפה יותר, עליז יותר, שמח, יוצר, שיהיה לנו תמיד שמח.

ישראל פוגל, רמת־גן

● לבקשת הקורא פוגל, הכין הצייר פרי כמה רעיונות לדיגלי־לאום עליזים.

הכדורגל כדבק

אינני סבור שכתבכם, שכתב על ההתפרעויות בשכונת גיבעת־אולגה, בעקבות פיזור קבוצת הכדורגל המקומית (העולם הזה 2052) ירד לעומק הבעייה. במקומות כמו גיבעת־אולגה הכדורגל הוא הרבה יותר מספורט או תחביב. זהו דבק המלכד ומחבר את כל אנשי הקהילה המקומית. יש מעט מאד דברים משותפים לתושבים בגיבעת־אולגה. מילבד השירות במילואים, תשלום מס־ההכנסה והפגישות בבית־הקולנוע המקומי. הם זקוקים למשהו מיוחד להם, שיאפיין את שכונתם וישייחן להם מעט גאווה מקומית על השתייכותם למקום. כאשר לוקחים מהם סמל מלכד כזה, אין פלא שהם מאבדים את עשתונותיהם ומגיעים עד לידי התפרעות אלימה.

י. חפץ, חדרה

אינני מסכים עם החלטת ההתאחדות לכדורגל להעניש את קבוצת הפועל גיבעת־אולגה ולשזר אותה למשך העונה, בגלל אוהד־כדורגל שהתפרע באחד ממישחקיה. לדעתי, במקום לשזר את הקבוצה ולסכן בכך את המשך פעילותה, מן הראוי שההתאחדות לכדורגל תקים ליגה של קבוצות מתפרעות. לליגה זו יועברו כל הקבוצות ששחקניהן, או אוהדיהן, מתפרעים במיגרשים. לליגה כזאת עשויה להיות השפעה מרסנת ומחנכת. שכן, אוהדי קבוצה לא יעזו להתפרע נגד שחקני או אוהדי קבוצה אחרת בליגה זו, כיוון שידעו שגם אלה מסוגלים להתפרע נגדם. החוק שיש־לוט בליגה זאת יהיה חוק מאוּן־האימה. ותאמינו לי — אחרי שנה של מישחקים בליגת המתפרעים, אף קבוצה לא תרצה יותר להתפרע.

נפתלי קצורין, בת־ים

אירתרכות בהיכל

מה שראו עיני בשבוע שעבר ב„היכל־התרבות" רחוק מאד מלהיות תרבות. היה זה בעת שנערך שם קונצרט תיזמורת־הנוער הסימפונית מאסקס (אנגליה). הקונצרט נערך בחסות האגף לתרבות־נוער בעיריית תל־אביב, שסגן ראש־העיר יצחק ארצי עומד בראשו. זה היה ביזיון אחד גדול.

בקהל היו בני־נוער רבים, תלמידי בתי־הספר ומועדוני־הנוער בעיר, שם הפיצה העיריה חלק מהכרטיסים במחיר סימלי. לכאורה, פעולה ברוכה לקידום תרבות הנוער בעיר, אך מישהו שכח שכדי להביא נוער לקונצרט מוסיקה קלאסית, יש להכינו היטב מראש, גיכר היה היטב באותו קהל צעיר, שהוא לא עבר הכנה כזו.

הרעש ביציעים היה רב, נערים שוחחו ביניהם, הסתובבו באולם, אכלו ומחאו כפיים באמצע הנגינה. לקראת הסיום היתה נהירה רבה החוצה, למרות שראוי לציין שהתוכנית כללה קטעים קלילים הנקלטים היטב גם אצל מי שאינו מורגל בהאזנה למוסיקה.

אין ספק שאילו היה האגף־לתרבות מעביר הנחיות מתאימות, והמורים היו מנחים את תלמידיהם ויושבים עימם ב־אולם, היה הרושם שנשאר אצל אותם 110 נגנים צעירים מאנגליה, על הנוער הישראלי — חיובי.

בתוכניה נכתב, בין השאר: „חברי ה־תיזמורת התכוננו רבות לביקורם הראשון בישראל... ומקווים ללמוד משהו מן המסורת והמיבנה החברתי של עם ישראל". האומנם בדרך זו?

ע. קוק, חולון

תופעה חיובית

אני רוצה לנצל את דפי עיתונכם כדי לשלוח ברכה חמה לספן־השלום אייבי נתן,

שהצליח במשימתו לחצות את תעלת־סואץ. לדעתי, אייבי נתן הוא אחת התופעות החיוביות ביותר במדינה, ועל הפוליטיקאים ועסקני המיפלגות ללמוד ממנו כיצד פועלים למען רעיון ללא טובת־הנאה. אני סבורה שעל מדינת־ישראל לעשות מאמצים ולהפעיל לחצים כדי שבשנה הבאה יוענק פרס נובל לשלום לאייבי נתן.

דפנה פאר, תל־אביב

טעות לעולם צודקת

את הכותרת הבאה מצאתי באחד הימים בידיעות אחרונות. הכותרת היא בסדר, אבל שימו־לב למה שנכתב מתחתיה.

לאן הגענו? כבר אסור לבנאדם לשוחח עם עצמו? עוד מעט יאסרו אצלנו גם בגלל מחשבות שחושבים, ולא רק בגלל דברים שאנשים מדברים עם עצמם.

חיים ירצקי, תל־אביב

● הכותרת, כפי שמסתבר מגוף הידיעה, התכוונה לומר כי השוטר חשד באזרח ששוחח „עם עצור," ולא „עם עצמו."

מי אומר שבלתי אפשרי לרכוש דירה?

עם הבנק הבינלאומי הראשון תגיעו עד ל־250,000 ל"י ויותר.

הבנק הבינלאומי הראשון
50 סניפים לשרותך ברחבי הארץ

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 5־6־790114 ● אילת, טל. 059־3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

אין אנוס? או אורי ארוס

המכון החדיש ביותר לכל הקשור בשיער
גבעתיים, רחוב בצלאל 100 (כיכר נח)
חיפה טל. 89090

בבית־המשפט, לעיני השופט הסתער השוטר על האזרח

ניסה לגרור אותו החוצה בכוח לאחר שחשד בו כי שוחח עם עצמו ועוד

המנוי
קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
ב ה ק ד ם.
מחלקת המנויים

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 741
תאריך: 10.1.52

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנה, הקדיש כתבת־כותרת לראש־עיריית חיפה, אבא חושי. הכתבה השתרעה על חמישה עמודים, כשהיא מלווה בתמונות המפרטות את פרק־יומו של ראש־העיר, והצגת תוכניותיו לעתיד. הסיבה לכתבה: שמירת עקרון האובייקטיביות־העיתונאית שדנה בהתחיין — כשבעזת שקדש לכך — מעשים שנים בחיפה, בימי „מרד הימאים". אירוע שהסעיר את הירחות במדינה, השבוע לפני 25 שנה היתה הפגנת־ענק נגד השילומים, שנערכה בירושלים מול בניין הכנסת (ראה: העם), אירוע שזכה בדיווח מזיומן בשבועון.

בשער הגיליון: ראש־עיריית חיפה, אבא חושי.

פרעות השילומים בירושלים. גאולה כהן מסיחה במישטרה:

„נאצים! גסטאפו!" ✱ האם חוקקה הכנסת חוק האוסר

לשנות את התנ"ך ✱ הפיזמון שנמחק מ„דיברי הכנסת"

העם

היה על מה לבכות

„אש!" פקד הקצין בקול נרגש. אחד משלושת השוטרים שעמדו על גג בניין הכנסת ** הרים את הכלי. כדור גדול, ש־זינב מאחריו זנב־אש מסתלסל, ככדור־נותב אדום, נורה לעבר מחסום־התייל ש־נפרץ. ההמון לא הבין ברגע הראשון במה יורים אלה, ונרתע. אולם לחץ השורות האחוריות דחף את הראשונים קדימה, מעל לגדר־התייל ולעבר השוטרים החבושים כובעי־פלדה ומצויידים במגינים ואלות (אחדים מהם במסיכות־גאז), שנסוגו עד לסימטה המקיפה את בניין הכנסת.

הקליע פגע בגבו של צעיר שחרחר, נהדף ממנו התפוצץ בקול־נפץ עמום. ה־אנשים מסביב הביטו בתימרת־עשן קטנה שעלתה מפצצת־הקרטון, גדלה במהירות והפכה ענן סמיך. אז קרה דבר בלתי־צפוי: הענן החל נע באיטיות בטוחה לעבר בניין הכנסת והשוטרים שנערכו להגנתו.

הקהל הגדול, ברובו המוחלט מורכב מצעירים בני שכונות־הספר הירושלמיות, בחלקם נאמני מנחם בגין ובחלקם צעירים חשושים אליי־קרב מבלי לבדוק יתר־על־המידה בציציותיו, שמחים להזדמנות ה־נדירה לצעוק את הצעקות המסורתיות („לא — — גיב — נע — — הבוז — ל — מא — שלה!") ולהחזיר ימים־כקדם למנדט. החל זולג דמעות שהלמו את תוכן הסיסמות הטראגיות על השואה שהיו תלו־יות מעל ראשיהם. מעטים מן ההמון הבינו את אופן פעולתו של הגאז, שאינו משפיע במישרין על העיניים אלא חודר מבעד לאף ומפעיל את בלוטות־הדמע, שיפשפו את עיניהם (והגבירו את פעולת הגאז), במקום לסתום את אפיהם במיטפחות.

„נאצים! גסטאפו!" צעקה גאולה כהן, השדרית התימנית יפת־התואר של לח"י לשעבר ***, שהתקדמה בשורה הראשונה.

* שנתיים מאוחר יותר, ביקרה מערכת „העולם הזה" את מנגנונו של חושי בסידרה „חושיסטאן".

** הכנסת שכנה אז בבית „פרומין", ב־רחוב המלך ג'ורג' בירושלים.

*** בתחנת־השידור של לח"י.

עילויות המערב־הפרוע. לפני בניין הכנסת, לימין ההפגנה, מצאו המפגינים ב־מיגרש מלאי טיבעי של תחמושת בלתי־אזולת. המיגרש שימש עתה למטרה ש־הזכירה את מיטב עלילות המערב־הפרוע. אבנים ירדו במטר על בניין הכנסת, ניפצו חלונות ופינו בכך דרך לגאז המדמיע ש־חדר לאולם־המליאה, והדמיע את עיני ה־ח"כים — שהיה להם על מה לבכות. כי המחזות שהוצגו בתוך אולם־המליאה לא היו נאים מן המחזות שהוצגו בחוץ על־ידי הבוחרים.

500 השוטרים הבלתי־מזויינים שניצבו מול ההמון — שמיספרו הגיע, לפי אומד־נים שונות, ל־5000, 10.000 ו־15.000 — הסתערו, בפקודת קציניהם, אולם נאלצו לסגת כשנמעכו כובעי־הפלדה שעל ראשי־הם והדם החל זורם. חמתם גברה והלכה, וכשתפסו כמה מן המפגינים ניסו לעשות בהם שפטים, אולם נמנעו מעשות זאת כשקיבלו פקודה חמורה לכך מפי קציניהם.

אור מטיל־אימה. בסכנה חמורה ביותר עמדו המכוניות של הח"כים ואור־חים מן־המניין, שחנו בקירבת־מקום. מכוני־תו של אהוד אבריאל, מנהל מישרד ראש־הממשלה, היתה קרובה ביותר למפגינים ש־חדלו להבחין בין מכוניות פרטיות, שמ־שות של חנויות ואף הטילו אבנים לתוך דירות. צעיר חסון ומשופם זינק מתוך בניין הכנסת זחל לפי מיטב כללי אימוני־השדה אל המכונית, התיישב כפוף בין שמשותיה המנופצות, והחזירה בדהרה מסוכנת במהלך אחורי אל הביטחון היחסי של החניון. בת־מזל פחות היתה מכונית של חברת־המוניות נשר, שנפלה קורבן לעודף המרץ של כואבי־השואה, ונהפכה על צידה. הבנזין שנשפך מתוכה נזל על הכביש היורד לעבר מלון עדן* והוצת במיקרה על־ידי פצצת־גאז מדמיע. התלקח, והאיר את הרחוב האפל (בשעה 19.00) באור אדמדם מטיל־אימה, כרקע מתאים למחזה המביש שהוצג אותה שעה ברחוב ובכנסת.

כשהתפזרה ישיבת הכנסת, בשעה 22.00, נערכו מסביב לבניין עשרות מיפקדים של יחידות־המשטרה, כאשר התוצאות: 140 שוטרים פצועים (לעומת 60 מפגינים). ה־שוטרים יצאו ללוות אל בית־המאסר את 400 המפגינים שנעצרו.

לא כך פרש. למחרת היום קיבל רוב־רובה של האוכלוסיה את הידיעות על ה־מהומות בשלילה אינסטינקטיבית. אם הכנ־סת אינה מחוסנת מפני הפגנות־פרא — אמיתיות או מבויימות — היכן הגבול? גם בין שוללי רעיון המגע לא נמצאו רבים שהתייחסו באהדה כלשהי למחזה המכוער של נציגות העם הנדחקת בפינה אחת של אולמה, כשרק נציג ערבי בודד (רוסטום בוסטוני הצעיר, איש מפ"ם) נשאר יושב ליד החלון המנופץ, וחבר־כנסת שני, מפ"מ, מקבל עזרה מידי חבר־כנסת שלי־שי, רופא צ'כי.

בכל מקום שם נפגשו אזרחים, הם ניסו לברר לעצמם מי האחראי להשתוללות חד־שה זו. אין ספק שבמידה רבה אשמה בכך דמגוגיה מכוונת. לא טהורה ביותר, שניצ־לה את סערת הרגשות הטראגיים המת־עוררים בלב רוב תושבי המדינה, יוצאי אירופה, מדי היזכרם במה שקרה לקרוב־הם המושמדים. בחברה אשר יותר ממח־צית תושביה שכלו קרובים, או ישבו ב־עצמם במחנות־ההשמדה, אין סוס דמגוגי טוב יותר. אולם לא כל פרש יעלה בלב קל על סוס כזה.

סיכום השבוע: המדינה זינקה זניקה נוספת במידרון ההפרקות וההתנוונות, שמקורן במישחק האפל של המיפלגות המיפלגתיות.

שוטרים מסתערים על המפגינים נגד השילומים מגרמניה
פצועים: 160 שוטרים, 60 מפגינים

אנשים

● **קבוצת מורים** מאנשי השומר הצעיר הוציאו לאור סיפורים מן המיקרא, תקציר התנ"ך, השמיטו בו את שם האלוהים, ו־עוררו בכך סערת־רוחות בחוגים הדתיים, להם שימשה ח"כית חירות, **אסתר רזי־אל־נאור**, פה בכנסת. שאלה: „האם מותר לשנות את ספר התנ"ך?" השיב שר־החינוך, **פרופסור בן־ציון דינ־בורג***: „מותר. אין חוק בכנסת האוסר זאת!"

● **זלמן שזר**, עייף מדיוני התקציב ש־נמשכו לילה שלם, קיבץ סביבו ח"כים מביני־דבר באחד המיסדרונות, והירצה לפניהם על כמה סוגיות תלמודיות. ח"כ דתי שעבר במקום ניגש, והציע למי שהיה שר־החינוך־והתרבות הראשון בממשלת ישראל, את כיפתו לכיסוי ראשו, שעה שזה דן בדיברי תלמוד.

● **משה סנה**, שיצא באמצע דיוני ה־תקציב לנשף האמנים הירושלמיים, שנערך ערב ראש השנה החדשה, חזר במצב־רוח מרומם. כשפגש ראשון בדרכו, את שר־החוץ **משה שרת**, שאת דיעותיו אינו מחבב במיוחד, שכח סנה את חילוקי־הדי־עות ביניהם, וטפח לו בהנאה על השכם.

● באחת מהסתייגויותיו של **תופיק טובי**, ח"כ מק"י, מהצעת התקציב, נטה, לפתע, מן העניין, וציטט פיזמון הנפוץ לדעתו בין התלמידים היהודיים:

טושו, טושו,
כל הערבים ימותו.
באיזה יום? ביום שבת!
באיזה חודש? בחודש שבט!

סגנית יו"ר הכנסת, **חנה למדן****, סירבה להכיר בשיר, והורתה למחוק אותו מתוך דיברי הכנסת.

● **אחרי שלייבלה ויספיש***** גיבור נטורי־קרתא, זכה בהיתר־יציאה מן הארץ, עמד לקבל גם אשרת־כניסה לארצות־הברית. אולם כאשר ביקשה השגרירות ה־אמריקנית תעודת־יושר מן המישטרה, ל־אישור האשרה, לא קיבל וייספיש את התעודה. הסיבה: בעוברו את הגבול ל־ירדן, הוא עבר עבירה פלילית, ועל כן אינו זכאי לתעודה.

* שיעבר את שמו מאוחר יותר לדינור.

** ח"כית של מפ"ם שעברה לסיעת מפא"י.

*** שר־החוץ של נטורי־קרתא.

פשעים

שני זוגות נעלים

כשהגיעה לפני שנה וחצי משפחת פס־טינגר, האב, האם ושלוש הבנות, מבודפסט לירושלים, השתכנה בבית בשכונת מוס־רדה, בשכנות הבלתי־אמצעית והבלתי־נעימה של הלגיון הערבי. יום אחד נאלצו לצאת מדירתם דרך החלון שבחצר כדי להימלט מכדורי חייליו של עבדאללה.

לאה, הבכורה בת ה־18, היתה היחידה שלא התווירה מפחד: „לי לא יכול לקרות כלום," אמרה, בהיזכרה בזמנים של הכיבוש הנאצי בבודפסט. לכן הרגישו עצמם בני פסטינגר בגן־עדן כשעברו, לאחר נסיון מוסררה, לכפר מלחה שבגבולה הדרומי של ירושלים, השתכנו בבית נטוש על ראש גבעה.

לאה, שעבדה בירושלים, עשתה כל ערב דרכה הביתה, קיצרה אותה בעוברה על רכסי הגבעות שבין בית־גוגן למלחה. בחבית חלודה ליד בית־גוגן החזיקה שני זוגות נעליים. זוג טוב לשימוש בעיר, זוג ישן לעבור בו את הסלעים בדרכה הביתה, כששיר על שפתותיה למגר את הפחד. בערב שנעלמה, ליוותה אותה חברה שעמדה להי־נשא לו, עד החבית, חיכה שתנעל את נעליה הישנות, אמר לה שלום וחזר לעיר. 25 יום לאחר מכן, נמצאה לאה במערה הרחוקה שבעה קילומטר מהדרך בה היתה רגילה לעבור, כשהיא חנוקה, סימני התי־עללות בגופה, ונעליה הטובות על רגליה.

ההסבר הרשמי: מסתננים. השאלה בפי אנשי ירושלים: למה יסכנו עצמם מסתננים בסוחבם בחורה אל המערה כדי להסתירה.

תגובת המשפחה: השבוע ארזה חפציה, עברה לגור למקום שלישי, בטוח יותר, בית־הכנסת בבית־גן. „כל רכושי הן שתי בגותי שנותרו לי," אמר יהודה פסטינגר בקול חנוק, „לא אפקיר את חייהן."

עם "ח"ן לאשה" אפשר שיהיה זה פשוט כבר מחר...

דברים שנראו רחוקים כל כך הם עתה בהישג ידך: טיול לחו"ל, ריהוט חדש, רכב קטן משלך ואולי מלתחה שלמה חדשה... כל אלה קרובים נואד אם יש לך חשבון "ח"ן לאשה" בדיסקונט.

ב"ח"ן לאשה" את חוסכת ב־12 תשלומים חודשיים שווים (100 ל"י ועד 2000 ל"י בחודש). לאחר 12 חודשים הבנק ימסור לידיך את כל הכסף שחסכת ועוד הלוואה בתנאים שאין כדוגמתם.

והנה סכום גדול (עד 44,000 ל"י) עומד לרשותך. במיוחד למטרה שכל כך רצית בה... הכנסי לאחד מסניפי בנק דיסקונט ופתחי חשבון חסכון "ח"ן לאשה" (הדיסקונטאים יתנו לך גם שי קטן ונאה).

נצלי את שנת האשה בבנק דיסקונט, זוהי השנה שלך.

שאלי בסניפי בנק דיסקונט גם על תוכנית החסכון "יתרון לכל אשה", על *מדריך דיסקונט לאשה*, על לשכות הקשר לנשים, ועל חוברת המידע "וזאת על אשתך לדעת".

שנת
האשה
בבנק
דיסקונט

הדיסקונטאים
לשירות מצויין

נחל התנינים

ה קאריקטורה המושלמת היא מעשה־ידיו של אמן. בכמה קווים של עיפרון היא אומרת יותר מאלפי מילים. אתה מעיף בה מבט, ואומר זהו!

כזאת היתה הקאריקטורה של זאב, ש־פורסמה יומיים אחרי הלווייתו של אברהם עופר ז"ל.

היא הראתה ענן של תנינים, הממטירים מטר של דמעות על הציבור, המתחבא מתחת למטריות.

זהו!

■ ■ ■

ה תנין המצוי הוא חיה בלתי־סימפאטית מאד. הוא מכוער, הוא רצחני. הוא שוכב בלא תנועה, ולפתע הוא מזנק במהירות הבזק וטורף את קורבנו. כאשר הוא זולל אותו, הוא מזיל דמעות. בגני־חיות רבים מוצבים שלטי־אזהרה מייחדים לפני בריכת התנינים.

הפוליטיקאי המצוי אינו חיה יפה יותר, וגם לא סימפאטית יותר. הוא יכול להיות אכזרי מאד, כאשר דרוש הדבר לקידום הקאריירה שלו. הוא מזיל דמעות, כאשר הוא טורף את מתחריו — העשויים להיות ידידיו הטובים ביותר.

אך בעוד שדימעתו של התמן אינה אלא פרי רפלקס גופני, הרי דימעתו של הפוליטיקאי היא פרי הצביעות המתחסדת, אחד ממכשיריו עבודתו.

■ ■ ■

א יך שמע אברהם עופר אף עשירית מן ההספדים הנרגשים שהושמעו אחרי מותו, הוא לא היה מתאבד.

אילו שמע מפי עמיתיו שהם מאמינים בו ללא־סייג, שהם מוכנים להתייצב לימינו בטוב וברע, שהם מוכנים לשאת באחריות עבור שיטותיו ומעשיו — כי אז לא היה מצמיד את האקדח לפיו.

אך מובן שלא עלה על דעת איש מעמיתיו לעשות זאת — אז.

כי אז זה לא היה פופולרי. אז אפשר היה להסתבך. אז אפשר היה להינזק מחווה חברית פשוטה כלפי עופר.

חבריו נמלטו מפניו, כמו מפני מצורע. ראשי המיפלגה טיכסו עצה איך להיפטר ממנו. הוא לא שותף בדיונים שהביאו לנפילת הממשלה. הוא לא מונה כיו"ר מטה־הבחירות של המיפלגה.

יכול אדם לעמוד בלחצים, גם כאשר הוא חושש מפני הכאות, וחש שמתרגשת עליו צרה גדולה. אך הוא יכול להישבר, כהרגישו כי חבריו נוטשים אותו, שמיפלגתו מסלקת אותו — שנוצר סביבו שטח־הפקר ריק ונורא.

אני סבור כי זה אשר הכריע את עופר. לא ההאשמות, לא הפירסומים, לא חקירת המישטרה, אף לא הסכנה שמא הוא יצטרך לעמוד למישפט.

אלא התגלית הפיתאומית ש־חבריו הטובים ביותר הם פוליטיקאים מן הזן המצוי.

תגלית מזוהה, כשלעצמה — שהרי עופר עצמו היה פוליטיקאי בכל רמ"ח אבריו.

■ ■ ■

כ זה השתנה ברגע שנתקבלה הידיעה על התאבדותו.

במהירות הבזק — המהירות ה־אופיינית כיום לתנין המכחין בי־טרף — שינוי הפוליטיקאים כיוון.

תוך שניה הפך עופר — עופר המנודה, עופר המוחרם — לעופר הקדוש, עופר האהוב.

הפוליטיקאי המצוי מצטיין בחוש נדיר בכל הנוגע לתנודות דעת־הקהל. הוא מבחין בשינוי ברגשותיו של הציבור, כשם שהתנין מבחין בשינוי זרם המים בביצה. ברגע שמת עופר, ידעו הפוליטיקאים כי הלך־הרוח של הציבור עומד להשתנות — והם מיהרו להתאים את עצמם למצב־הרוח החדש.

שום ספן לא היה מסוגל להתאים את מיפרשיו לכיוון חדש של הרוח בזריזות רבה יותר.

הם מיהרו אל ביתו של עופר, כדי לנחם את המישפחה. הם שפכו דמעות — דמעות אמיתיות — בהלווייתו. הם גילו כי האמינו כל העת, בביטחון מוחלט, בחפותו הגמורה של עופר.

וכל אחד עשה מהר־מהר את החשבון כיצד יוכל הוא להרוויח קצת מן המאורע הטראגי — כמה דקות בטלוויזיה, כותרת יפה בעיתון, חיזוק מעמדו במיפלגה.

וכל הזמן טיפטפו הדמעות. טיפ־טפו. טיף־טף.

■ ■ ■

ל שה ידעת למי מגיע כתר אליפות־הדמעות בנחל התנינים.

האם לשלמה הילל, שהתפאר השבוע

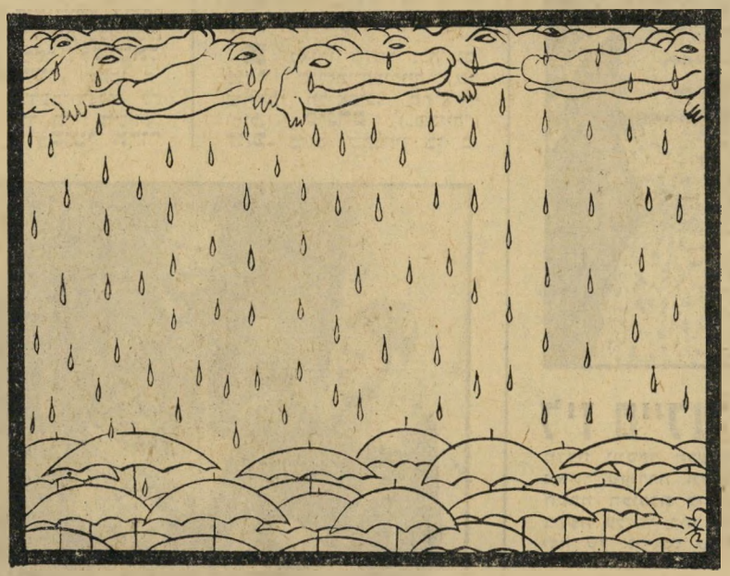

הקאריקטורה של זאב ב„הארץ"

בכך שהוא הדליף לעופר מידע סודי על מצב החקירה נגדו, ושהטיל על שוטריו לסיים את החקירה בהקדם — ובכך הפעיל עליהם לחץ פוליטי בלתי־חוקי?

(אילו היה בזה שמץ של אמת, היו צריכים להדיח את הילל לצמיתות מ־מישרד־המישטרה. הקאריירה של כל שוטר תלוייה איכשהו בשר, ואם השר נותן הוראה המתפרשת כמחווה של ידידות כלפי חשוד או נבדק או נחקר — הוא מפעיל ביודעין השפעה בלתי־הוגנת על השוטרים כדי להביאם לידי מעילה בתפקידם.)

האם מגיע הכתר ליצחק רבין, שניצל את המעמד הטראגי ליד הארון כדי לקבוע פסק־דין בפרשת עופר — פסק־דין בלתי־מוסמך, בלתי־רציני ובלתי־אמין בעליל? **ייתכן שהכתר מגיע דווקא ליורי בן, שימעון פרס. זה התעלה, הפעם, לשיא חדש. הוא הצליח ליצור את הרושם שבכך אשם רבין, שלא ידע לטפל במצב כראוי.**

עוד מהדהדים באוזני הדברים שאמר לי אברהם עופר, 16 יום לפני התאבדותו. אז טען כי הגורם העיקרי הרוצה באובדנו והמפיץ שמועות נגדו, הוא שימעון פרס. פרס ודיין, אמר, הם תלמידיו של דויד בן־גוריון, שלא התווכח מעולם עם יריב פוליטי, אלא השמיץ אותו, הכפיש את שמו והעליל עליו עלילות.

הוא הרחיק לכת וסיפר, כי נודע לו מפי אדם מוסמך (בלי ספק בכור שיטרית המנוח), שכבר למחרת רצח חיים ארלוזורוב ידעו בן־גוריון וחבריו שרוצחיו היו ערבים — ושהם ביימו בזדון ובדם קר עלילה שפלה נגד זאב ז'בוטינסקי, והאשימו את הרביזיוניסטים ברצח. כזוהי, לדיברי עופר, שיטת פרס.

ועתה שופך שימעון פרס את תדמעות המלוחות ביותר על קיברו של אברהם עופר.

■ ■ ■

י יאמר־נא הדבר בבירור, כדי למנוע כל אי־הבנה: המהלכים הפורמליים של השילטונות עד למותו של עופר תאמו את הכללים התקינים במדינת־חוק.

המישטרה ושירותי־הביטחון לא הופעלו כדי להשתיק את העיתונות החופשית ו־להשתיק את הפרשה, כפי שקרה בתקופת דויד בן־גוריון.

הזרועות הכלכליות לא הופעלו כדי להעלים ולהסתיר את העוב־דות, כמו בימי פינחס ספיר.

העיתונות החופשית (ובראשה העולם הזה) מילאה את חובתה, בפרסמה את המידע שהגיע לידיה. לא הטחנו האשמות כוללניות ומעורפלות. דיברנו על פרשות מוחשיות וממוסמכות. חשפנו את עצמנו למלוא חומרתו של חוק־לשון־הרע. אילו סבר עופר שאנחנו מצניאים עלילות, יכול היה לתבוע אותנו לדין בכל רגע — והוא לא עשה זאת. העמדנו לרשותו את עמוד־דינו לפרסום תשובה מפורטת — והוא הבטיח לעשות כן.

יגאל לביב פעל מעבר לנדרש מעיתונאי הדבק במשימתו, כאשר מסר את החומר למישטרה כדי שתבדוק היבטים פליליים אפשריים.

המישטרה חקרה את הדברים ברצינות, בקצב מהיר הרבה יותר מכפי שהיא נוהגת לחקור אזרח רגיל, לזכות המיכשול העומד לפניה כאשר נושא־החקירה הוא שר בעל־חסינות.

הממשלה לא העניקה לעופר תעודת־טיהור, כשלא היתה מוסמכת לעשות זאת.

עד כאן פעלה הממשלה בסדר גמור — כממשלה. הטענה נגדה — לגבי שלב זה — אינה במישור הממלכתי, אלא במישור האנושי. חבריו של עופר לא יכלו ולא היו צריכים לחפות עליו מפני חקירה. אבל הם יכלו — והיו צריכים — להעניק לו יחס אישי בשעת מצוקתו.

תחת זאת התנכרו לו, ונראה כי התנכרות זו היא ששברה את ה־איש.

■ ■ ■

מ שעת ההתאבדות והלאה חדלה הממשלה מלתפקד כשילטון תקין במדינת־חוק.

חבריה נאחזו היסטרית. הם הפיצו ידיעות חסרות־שחר על חקירת המישטרה.

היא ניצלה את ההתאבדות כדי לשים קץ לחקירה — וכך מנעה את גילוי האמת על יעדם הסופי של המיליונים שנעלמו אי־שם בדרך בין „שיכון־עובדים" ובין ה־ערכים המרוממים, שמכרו לה את קרקעותיהם.

קיים חשש סביר מאד שהמיליונים הגנובים האלה הועברו על־ידי עופר לקופת המיפלגה. הפסקת החקירה מצילה את ה־מיפלגה, אך הדבר משאיר בעינו את החשד שעופר לקח כסף זה לעצמו — אותו חשד שגרמו התקומם עופר יותר מכל.

ובעיקר — היא מנציחה את ה־התאבדות כדי לפתוח בציד־מכ־שפות נגד העיתונות, להטיל עליה מורא ופחד, ולגמות לסתום את פיה בחוקים חדשים.

■ ■ ■

א ין צורך להעסיק חוקר כדי לדעת מי מעוניין בצידי־מכשפות זה, ה־מתנהל בהשראת צמרת המערך והממשלה.

חברי הממשלה מעוניינים בה, כדי ל־הסיח את הדעת מן התפקיד העגום שהם מילאו בימיו האחרונים של אברהם עופר. זהו התרגיל של „תיפסו את הגנב."

זהו היעד לטווח הקצר. אבל יש יעד מפוכח הרבה יותר, לטווח ארוך.

עם התפוררות השיטה של פינחס ספיר המנוח, נחשפות והולכות פרשות של שחי־תות והסתאבות לכל אורכה של המערכת. המישטרה והש"ב שוב אינם עומדים ל־רשות מלאכת הטישטוש וההפחדה. שוב אין ריכוז של כוח כלכלי־פוליטי, המאפשר תימרונים של העלמה. שיטות השיתוד והסחיטה, שסתמו פעם את פיהם של רוב העיתונים, שוב אינם יעילים כפי שהיו.

מצב זה מאיים על המיפלגה, ששיטות־המימון הפליליות שלה, בעבר (אם אכן זה עבר), עלולות להתגלות במערומיהן.

יותר מזה: מצב זה מאיים על שיכבה שלמה של פרוטקציונרים, הניזונים משיטות השחיתות. הוא מאיים על בעלי המיליארדים של החוץ השחור, שורדי המדינה וחומי סיה, שגדלו בחממה של השיטה.

לכל אלה השליך אברהם עופר, על־ידי מותו העצוב, עוגן־הצלה.

■ ■ ■

ע תה מתחפכת הקערה על פיה. או כך, לפחות, נדמה לציידי־המכשפות. סוסו של אברהם עופר זיעזע את ה־ציבור. הוא מגיב כפי שציבור אנושי צריך להגיב. הוא חי את הימים האחרונים, ה־נוראים, של אברהם עופר. הוא מרחם על אדם, שלא ראה לפניו מוצא אחר מאשר הבריחה אל הממות.

את הרגשות האלה, הטיבעיים והאנושיים כל־כך, מבקשים עתה ציידי־המכשפות לנצל כדי להגן על כך מי שעלול להיחקר מחר על פרשות שחיתות, על ניצול רעה של שררה, על שוד כספי הציבור והעלמת מסים, על החזקת הון שחור וחשבונות בשווייץ.

העיתונאים והשוטרים, הלוחמים בשחי־תות, הם המנולים. הם אספסוף של לינץ', הם אנשי זדון ורעש. להם צריכים לסתום את הפה. אותם צריכים להעמיד אל עמוד הקלון.

ואז יהיה, סוף־סוף, שקט במדי־נה הזאת. אפשר יהיה להמשיך כמו בימים הטובים של ספיר, על שהמדינה תירקב מכפנים.

■ ■ ■

ה תרגיל הזה לא יצליח, כמובן. ה־ציבור הישראלי מפוכח מדי. יודע כבר יותר מדי. הוא לא יניח לסלף את ריגשותיו הכנים למען החייאת שיטה ש־הרסה את המדינה.

אברהם עופר היה בעצמו קורבן של שיטה זו, שגידלה ושחרגה אותו.

אם יש לקח המזדקר מעל לפרשה טרא־גית זו, הרי הוא זה: שיש לשים קץ לשיטה הזאת ולשרש אותה לצמיתות, כדי למנוע קורבנות כאלה מחר.

וכך דימעותיהם של כל התנינים לא יועילו. איש לא יאמין שזהו נשם־כרכה.

ייגאל ידין נשלח לשירותי הגברים אך הגיע לשירותי הנשים - כי הוא עיוור־צבעים

■ הפרופסור **ייגאל ידין** הירצה באחרונה לפני סטודנטים באוניברסיטת חיפה. בתום הרצאתו ביקש לגשת לשירותים, ונאמר לו כי הדלת הכחולה היא של שירותי הגברים. אולם למרבית התדהמה נכנס מנהיג השיעור דווקא ב־דלת האדומה, של שירותי הנשים. מייד יצא ונכנס, סמוק כולו, אל שירותי הגברים. לסטודנטים הנדהמים הסביר אחד ממלוויו, כי ידין הוא עיוור־צבעים.

■ שופט־הכדורסל **יעקב** („יענקלה") **טורם** עובד בעיריית תל־אביב כעוזרו של מנהל רשות־החנייה. בשבועות האחרונים החלה רשות־החנייה במיבצע „חיסול־השבונות" עם עברייני־חנייה, שאינם משלמים את קנסותיהם. בין אותם שלא שילמו את הקנסות מצויים כמה שחקני־כדורסל, ו־פורס נוהג לגמור את חשבונות העירייה איתם אחרי המישחקים שבהם הוא שופט, במיסגרת הליגה הלאומית בכדורסל. כך למשל, מסר **לשמואל אבישר**, שחקן הפועל ת"א, הודעת־תשלום ל־דו"ח־חנייה תוך כדי מישחק־כדורסל, ונזף ב**מוטי ארז**־אסטי ובשוקו שווריץ, שחקני מכבי ת"א, על עבירות־החנייה שלהם — גם זאת תוך כדי מישחק־כדורסל שבו שפט.

■ כאשר הוציא העיתונאי **אריה אבנרי** לאור את סיפרו על **פינחס ספיר**, רכש המיליונר **סמואל פלאטו־שרון**, חמשמאות עותקים מן הספר, הדביק ב־עמוד הראשון את תמונתו־שלו יחד עם שר־האוצר המנוח, ו־שלחם למי שהוא חפץ ביקרם. היחידי שסירב לקבל את הספר היה ח"כ **יצחק מודעי**, מנכ"ל חברת רבלון, שהחזיר את הספר אל ההוצאה עם פתק בזו הלשון: „אני מחזיר את הספר בתודה. (א) קיבלתי אותו כבר במתנה. (ב) קניתי אחד. (ג) שלושה ספרים על ספיר זה באמת יותר מדי."

■ בטכס בחירת המוצר הנבחר, שנערך בשבוע שעבר מטעם ידיעות אחרונות, בירך בעל העיתון, **נוח מוזס**, את ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'צ") **להט**, שהעניק את חסותו לטכס. „אני מקווה שאין בזה כדי להביע את דעתי הפוליטית," אמר מוזס, „אבל אני מקווה שגם בשנה הבאה יהיה צ'צ' איתנו כראש־העירייה." בר־במקום שלח ל־עברו צ'צ' קריאת־ביניים: „מה שמדאיג אותי הוא שאותו הדבר בדיוק אמרת לפני שלוש שנים **ליהושע רבינוביץ**!"

■ באותו מעמד נכח גם מנהל שירותי־העירייה של עיריית תל־אביב, תת־אלוף (מיל.) **פינחס** („פיניה") **להב**. מוזס, שהבחין בו ב־אמצע נאומו, הקדיש לו חלק ניכר מדבריו, תוך שהוא מביע את שימחתו על כך שגם להב נוכח בטכס. קרא לעברו פיניה: „מה זה? אני המוצר הנבחר היום?"

■ אגב, ראש־עיריית תל־אביב, שפיקח אישית על ערכת הטכס ההלוויה של שר־השיכון **אברהם עופר**, שיצא מבית־העיריה, לא שכח גם את היו"ר־לשעבר של מרכז קופת־חולים. כאשר נודע לו כי **אשר ידלין** אושפז בבית־החולים בילינסון, מיהר צ'צ' לשלוח לו זר־פרחים ענקי — דבר שלא עשו ידידיו וחברי־מיפלגתו של ידלין לשעבר. כאשר אחד מחברי מועצת עיריית תל־אביב מתח ביקורת על כך שראש־העיר שולח פרחים לעסקן ציבורי הנאשם ב־פלילים, הצטדק צ'צ': „לא שלחתי לו זיכוי — רק פרחים."

■ המזל שיחק השבוע ליו"ר לשעבר של איגוד הפירסומאים **אורי אבנת**, שנסע בשעת־לילה מאוחרת יחד עם בני־מישפחתו במכונית האודי החדשה שלו בכביש קיבוץ נגע—זיכרון־יעקב. לפתע נתקל בעדר של פרות תועות על הכביש, לא הספיק לבלום, הרג שתיים מהן וריסק את מכוניתו. מבט ראשון על בני־מישפחתו המכוסים דם גרם לו להלם. אך במבט שני התברר לו כי הדם הוא של הפרות, וכי בני־המישפחה יצאו כולם ללא שריטה. כיאה לחניך תנועת הצופים, הציב אבנת לפידים מורכבים מחול ובנזין משני צידי המכונית ההרוסה, כדי להזהיר את הנהגים האחרים בכביש, וכיוון את התנועה עד בוא המישטרה וחברת־הגרירה.

■ מייד עם היוודע דבר מותו של אברהם עופר, טילפן כתב הטלוויזיה האמריקאית ס.בי.אס. בישראל לח"כ **אריה** („לובה") **אליאב**, חברו־מנוער של עופר, וביקש אותו לתת הצהרה בעניין ה־התאבדות למהדורת־החדשות. לובה שאל את הכתב: „כמה זמן אתם נותנים לי?" השיב הכתב: „30 שניות." השיב לובה: „כל־כך הרבה זמן? אני מבין ששר בישראל צריך למות שלא כדרך הטבע כדי שאני אקבל שלושים שניות בטלוויזיה האמריקאית."

■ ימים אחדים אחרי הזוועה שנגרם עם התאבדותו של עופר החלו צצות הבדיחות הראשונות. הפיזמונאי **דידי מנוסי** טוען, כי יומיים אחרי ההתאבדות טילפן הבמאי **מנחם גוטן** אל המישפחה, ורכש את זכויות ההסרטה.

■ חבר־הכנסת **אליעזר רונן** חזר, מלא חוויות, מביקור שערכה ועדת־הכספים ב־בסיס חיל־הים באילת. בין השאר סיפר הח"כ המפ"מי: „טסנו לאילת במטוס דקוטה של חיל־האוויר. החום היה לא נשוא. לפתע הציץ אחד הח"כים, שאינני רוצה לנקוב בשמו, מחלון הדקוטה, הצביע על שני המדחפים (פרופלורים) של המטוס, ואמר: „אני לא מבין למה הוונטילטורים נמצאים מחוץ למטוס, במקום בתוכו!"

■ כוכבת־הקולנוע **אלי־**

ליז טיילור

היתה אחת האורחות בתערוכה שערכה התכשיטאית רחל גרא בניו־יורק. היא מדדה מיספר תכשיטים, ולבסוף בחרה לעצמה ענק יהלום ורד. מאחר שעוררה תשומת־לב כללית והצלמים עטו עליה לצלמה, חשבה הכוכבת כי זכתה בתכשיט ביושר, והופתעה כאשר נתבקשה על־ידי רחל גם לשלם עבורו, ואמרה לה: „צ'ק בחתימת ידה של אליזבט טיילור יתקבל בכל מקום בהערכה הראוייה."

עזר וויצמן

בא עם בנו, שאולי וייצמן, הישוב בכיסא־גלגלים, לטכס ברית־המילה שערך העיתונאי אלי לנדאו לבנו, יריב. היתה זו הופעתו הראשונה של שאולי בציבור מאז נפצע קשה בתאונת־דרכים. גם כאן, כמו בבית־החולים שבו אושפז, לא משה מצידו ידידתו הצמודה המטפלת בו במסירות, שולי. עזר הגאה, הודיע לכל ידידיו כי הוא מקווה שהם יתחתנו במהרה, מכיון שהם מתייחסים זה אל זו כמו בעל ואשה.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

ברמל אמ מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

זבת („ליז") **טיילור** אומנם עזבה את הארץ לפני יותר מ־חודש, בחברת בעלה החדש **ג'ון וורנר**, אולם במלון המלך דויד בירושלים עדיין מהלכים סיפורים על הכוכבת האגדית. אחד מאלה יודע ל־ספר כי נוסף על עשר מיזוג־דוחיה של הכוכבת נמצאה ב־מיטען האישי שלה גם עגלת־נכים, למיקרה הצורך. בסיפור אחר נאמר כי ביום האחרון לשהותה בישראל, נשמעו ל־פתע צעקות מחדרה: „אני מהעוורת! אני מתעוורת!" בעלה יצא החוצה וצעק ל־אנשי־הביטחון שבמלון שיז־עיקו מייד את מוכירתה של ליז, **פאם שיון**. למרות חוד־שי הדיונה המתקדמים מיהרה זו לרוץ במדרגות אל מישרד המלון, שהזמין עבור ליז רופא־עיניים נודע. הרופא בדק את עיניה של טיילור, איבחן עוו־רון זמני כתוצאה ממתח ועצ־בים, וציווה עליה מנוחה מוח־לסת במשך כשש שעות, ב־אפילה גמורה. אחרי שלקחה ארבעה כדורי־ארגעה נחה, כ־מיצוות הרופא, חזרה הראייה אל עיניה היפהפיות של ה־טיילור.

■ כשנסעה עם בעלה לבי־קור במצדה, וסופר לה סיפורו של המקום, התרגשה עד דמ־עות. אחד האנשים במקום הגיש לה, כשי, את סיפור מצדה בכפר מהודר. היא עיילעלה בו דקות ספורות. לבסוף מצאה את מבוקשה, לקחה את בעלה הרחק מכולם, עמדה בעזרתו על ראש צוק, וקראה, כשהיא מניפה את ידיה אל הרי יהו־דה: „הו הרי ירושלים, בי־נשבעתי, שנית מצדה לא תי־פול!"

■ רק לפני חודש מונה ח"כ הליכוד הצעיר **יצחק פרץ**, איש דימונה, לתפקיד סגן־יושב־ראש הכנסת, במקומו של ח"כ **בן־ציון קשת**. ה־ח"כ הספיק למלא פעמים אח־דות את תפקיד היושב־ראש ב־יציבות הבית, אולם לפני כ־שבוע לקה בהתקף־לב בביתו שבדימונה, ואושפז. רבים מ־הח"כים, שתיכננו לנסוע לדיי־מונה במארגן ולבקרו מייד אחרי ישיבת הכנסת ביום ה־רביעי, נאלצו לדחות את נסי־עתם בשל הקוויית שר־השיכון.

■ טרמפ על חשבון השעון תפס בשבוע שעבר ח"כ **משה שחר**, שהוקצבו לו על־ידי יושב־ראש הישיבה, ח"כ **אב־רהם גיבלבר**, עשר דקות בילבד כדי לשאת את דברו. שעון־הכנסת הורה כל העת על השעה חמש וחצי. ח"כ שחל דיבר ודיבר, והשעון לא זז. לבסוף התעורר ח"כ גיבלבר, ושלח את סדרן הכנסת אל השעון. זה הסיט את המחוג ל־שעה שש. או ביקש גיבלבר משחל שיסיים את דבריו. זה, מרוצה מן הזמן שהרוויח, כיים ברצון. אולם לא ירד מעל הדוכן. בתוקף תפקידו כסגן־היו"ר, החליף את גיבלבר, ש־יצא מייד אל המיזנון.

■ פיתגם ישן אומר כי כאשר אדם שם בכוס עינו, הוא אומר את אשר עם ליבו. במסיבת־חתונה של אחד מ־כתבי הטלוויזיה בחצר הירו־שלמית, הירבה הכתב בעל ה־דיבור האישי, **חיים גיל**, ב־שתייה. הוא עלה על כיסא ו־הכריז באופן דרמאתי, תוך הצדעה במועל־יד: „אני פא־שיסט! אני פאשיסט ישראלי מצוי!"

חנה מדון מגלמת את התפקיד הראשי בסרט חיש־ראלי החדש דודה קלארה, כשלצידה מגלם את אחד התפקידים המרכזיים מאיר פינגשטיין. השבוע חגגו חשניים, יחד עם כל צוות התסרטה, את סיום צילומי הסרט באחד הדיסקוטקים בתל־אביב. פינגשטיין, המוכר בכינוי „פוגי", הוא מתופף לשעבר בלהקת כוורת שהפך שחקן־קולנוע, ועומד להשתתף בקרוב גם בסידרה טלוויזיונית חדשה שתופק בארץ.

כך הם אומרים

כיצד עלתה רמת־החיים בשנה של משבר כלכלי? ★ האם בבוא השלום תשתחף ישראל ב„ליגה הערבית"?

נס גדול היה פה

הפרשן הכללי, אברהם טל, מנסה לפענח את החידה, כיצד עלתה לה רמת־החיים במדינה בשנת 1976, מבלי להתחשב במאזן־התשלומים. במאמרו „נס כלכלי ופישרו" כותב טל:

„לאמיתו של דבר אין כאן שום נס אלא — בכפל מעשה־קסמים — הצנה חלקית של עוב־דות. שתי העיכובות הרלוונטיות ביותר שלא הוצנו, הן הירידה בצריכה הציבורית הביטחונית ב־12% (ירידה שהתבטאה בעיקר בהקטנת הייבוא, דבר שלא גרם באורח ישיר לצימצום הגרעון השוטף), והקטנת שיעור ההשקעה במשק. „כדי להבין את התהליך יש לחזור לדימוי המסורתי של עונה לאומית, המורכבת מפר־הכל התוצר הלאומי בתוספת הייבוא: אלה המשאבים העומדים לחלוקה, וב־1976 לא חל בגודלם (ובגו־דל העוגה) שינוי של ממש. כאשר בודקים כיצד חולקו המשאבים במשך השנה, מוצאים כי החלק שהוקצה לצריכה פרטית וציבורית־אזרחית — גדל (וזו תרומה להעלאת רמת־החיים); החלק שיועד לצריכה ציבורית־ביטחונית — קטן; וכן קטן החלק שהופנה להשקעות..."

את הפשר לכך מוצא אברהם טל בשני הגור־מים הבאים: „1) שמערכת הביטחון לא הסגה השנה משאבים באותה כמות כאשתקד; לכן אפ־שר היה להקטין את הייבוא הביטחוני, ולהשי־תש בחלק מפונציאל הייצור הביטחוני־המקו־מי — לייצוא. 2) שהמשק הפריש להשקעות פחות מאשר ב־1975, לכן משאבים, שבימים כתיקונם היו משמשים להרחבת תשתית המשק, שימשו למטרות אחרות (ייצוא או צריכה)..."
(הארץ)

האם לעולם „עם לבדד ישכון"?

בשאלה, האם נוצרה בארץ זהות משותפת ליהודים ולערבים, דן דני רובינשטיין במאמרו „המלכודת הדו־לאומית", שבו יהוא מספר על פגישה שהיתה לו עם ח.ל., אחד ממנהיגי הפלס־טינים בשנות ה־30' וה־40', המתגורר כיום ב־מיזרח־ירושלים. כותב רובינשטיין על דיברי בן־שיחו:

„כאשר הציג בפני את שאלותיו לא הבינותי תחילה כמה מרובר. הוא שאל בצירה בנאלית למדי אם יש נכונות במדינת־ישראל להגיע ל־הכנה ולהסדר אמיתיים עם מדינות האיזור, ואיזה תפקיד תמלא ישראל בחלק זה של העולם..."

ובהמשך דבריו אמר ח.ל.: „מדינות זעמים מאורגנים בעת החדישה בגושים איזוריים. ישנן מדינות אפריקה, מדינות הגוש המיזרחי והקו־מוניסטי, מדינות השוק המשותף, ארצות אמרי־קה הלטינית ועוד. ישנו גם גוש מדינות המיזרח־התיכון וישנה נאמנות לאיזור ולקבוצת מדינות, מעבר לנאמנות הלאומית המצומצמת. שאלתו היא אם החברה היהודית כמדינת־ישראל נכונה להיות חלק מהמיזרח־התיכון.

„המילחמות ייגמרו כיום מן הימים. האם יש־ראל תצטרף, למשל, לליגה הערבית? לדבריו, אין זה עניין פוליטי בלבד. הנה, למשל, נהו־גות ככל המיזרח־התיכון בחינות־בגרות אחידות. מי שעובר בחינת אלה בחרצום יכול להתקבל לאוניברסיטה בכגדד ובדמשק וכן הלאה. יש הרבה מוסדות משותפים לכל מדינות האיזור ויש נישאים מדיניים, שכל המדינות במיזרח־התיכון נוקטות בהם עמדה פוליטית אחידה כאו"ם וכמוסדות בינלאומיים אחרים. רצונו היה לדעת אם מדינת ישראל היהודית והציונית תוסיף לשמור בקנאות על איפיה המסוגר והמבודד — כפי שאנו נוהגים לצטט: „עם לבדד ישכון" — או שהחברה היהודית תהיה פתוחה יותר, סובלנית וגמישה..."
(דבר)

האם מתפתח ניתוק בין ישראל ליהדות ארצות־הברית?

על הפתחת נכונות יהדות ארצות־הברית והעו־לם לצייית באופן עיוור להנחיות הבאות אליהם ממדינת ישראל, כותב מוושינגטון נחום ברנע, במאמרו „המשבר הפנימי פוגע במעמד ישראל":

„יהודי ארצות־הברית תרמו השנה לישראל פחות מאשר בשנה שעברה, בחישוב המכופס על ערכו הממשי של הדולר. למרות הקיפאון־למע־שה בהכנסות המגבית (ההכנסות פיגרו אחר שי־עור האינפלציה) דרשו קהילות מקומיות וקיבלו הקצבות נוספות מכספיה. שתיים או שלוש הפ־סיקו את מגבית־החירום' שכל כספיה קודש לישי־ראל. מערכת הפיקוח מתקופת ספיר המנוח על עבודת המגבית הידדלה ולמעשה נעלמה. את המפקחים שולחת המגבית להרצאות ברחבי אר־צות־הברית...

„ראשי אירגונים במימסד היהודי, שבעבר ראו בהשקפות ישראל בנושאים מסויימים צו מגבוה, נהנו השנה אחרת. הניסיון להכתיב מישי־ראל, בעזרת מאסס פישר, מדיניות בשאלת ה־„נושרים" מברית־המועצות נחל כישלון. יושבת־ראש ההנהלה הציונית בארצות־הברית יצאה לפיזר פרטי במדיניות ערב על־אף בקשות חוזרות ונשנות של נציגים ישראליים; יו"ר ועידת הנשי־אים התקוטט להנאתו עם נציגי ישראל מעל דפי העיתונות..."
(דבר)

„פינג־פונג על שפת־היאור"

העיתונאי הוותיק, גבריאל שטרן, במאמרו „פינג־פונג של, הדסה' על שפת־היאור" עוסק במיכאניזם של תקופת־המעבר, מחרם ערבי טו־טאלי על יהדות־העולם, לעמדה של פתיחת דו־שיח בין מדינות־ערב ליהדות־העולם. כסנוניות המבשרות את האביב, מתאר שטרן את ביקורה של מישלחת „הדסה' בקהיר, דמשק ורבת־עמון:

„רווקא אצלנו חששו, כי נשות „הדסה' הן „תמימות' מדי וניפלו קורבן למלכודת הנוראה של „התקפת־השלום" הערבית. כבר אבא אבן ניחך בראיון רב־ענין כ„אל־אנבא" את עצם המושג „התקפת־שלום" כאילו יוזמת הנשיא סאדאת היא דבר שיש לפחד ולהתגונן בפניו, במקום לכ־חון אותה כמציאות של ז'נכה. דווקא החוגים המתיימרים להכיר את ה„מנטאליות הערבית' צריכים לדעת, כי יוזמת־השלום המסוימת הואת הרבה מדי מסוכנת לבעליה מבחינה ערבית־פנימית משיכילה להיות רק אתם תכסים מחי־כם, כדי למצוא־חן אצל הנשיא־הניבחר של אר־צות־הברית. ונניח אפילו שתחילתה בא המסע הדיפלומאטי „שלא לשמה" — הרי בסופו עשוי להיות לשמה. ייתכן לו פרופ' שלמה אבינרי (שנהפך לאחרונה ל„ער־מלכה" של ג. מאיר) ואומר לא בלי־צדק, שאת תהליך־השלום אי־אפשר למדוד בשעון־עצר. אך חישבתי, כי מי שמלווה את התהליך בשפיכת קיתונות של לינ־לוג, כאילו כל זה אינו אלא להמתק ביחסי צי־בור — כנראה במימד של עצמו פופל. והלוואי ואתברה. אמנם אין למדוד בשעון־עצר, אבל שומע אני למרבה הצער והחרדה עוד שעון מתק־תק — והוא פצצת־השעון של מילחמה. אותו צריך — ובמהרה: ניתן לעציר על־ידי זירוז רב־מסלולי של תהליכ־השלום. ואחד המסלולים החשובים בתהליך זה הוא ההתגייסות המוזרזת של גורמים יהודים וציוניים — כמו „הדסה' הפו־עלים על־פי הכנתם והכרתם למען שלומה וביט־חונה של ישראל..."

ומסיים גבריאל שטרן: „אם הללו המסוגלים לפרוץ פירצה, ולו רק זעירה, בחומת־האיבה — מגיעה להם לא חשדנות והתייגנות, אלא ברכה."
(על המשמר)

פסוקי השבוע

● **נשיא־מועצת־העיתונות ד"ר יהר שע רוטנשטרייך**: „אני סבור שהעיתונות חייבת לדווח על כל מה שקורה. היא אינה יכו־לה להשתיק עובדות וחשדות, אך אינה צריכה להפיץ שמועות."

● **העיתונאי מתי גוזן, בצטטו פקיד בכיר**: „בכל שבת — גברה בי ההרגשה שמטרת הזעקתי לרמת־אביב היא להפיג את שיעמומו של ראש־הממשלה."

● **שר־החקלאות אהרון אזין**: „אינני חייב דבר לאיש. אלה שהייתי חייב להם מתו (אשכול וספיר)... אינני בכיסו של אף אחד — לא של רבין ולא של פרס."

● **ראש־הממשלה לשעבר, גולדה מאיר**: „די שטוב ברענט און דאר זייגער גייט" (הבית בוער — והשעון ממשיך לתקתק).

● **צביה בן־שמום**, כתבת על המשמר, על הפסדה של קבוצת־הכדורגל של הפועל תל־אביב בדרבי למכבי: „אין אלוהים בשמיים! ואם יש — אז גם הוא אוהד של מכבי!"

החרטה הגדולה

האלמנה והכלה

שושנה עופר, אלמנת שר־השיכון המנוח ומנהלת מעון־יום בשכונת־התיקווה, נתמכת על־ידי קרוב־משפחה, קצין בשיריון, ועלידי כלתה רחל, אשתו של בנה הבכור דן. שושנה החזיקה מעמד ליד הקבר הפתוח אך בקושי, ראשה התנדנד והיא עמדה על סף עילפון.

הממכ"ל והשר

רב־ניצב חיים תבורי, הממכ"ל החדש של משטרת ישראל, בחברת שר־המישטרה שלמה הילל, שהיה ידידו האישי שד עופר. הילל הגיע אל עיריית תל־אביב שעה ארוכה לפני טכס האשכבה. מייד עם תום הקבורה ניגש השר לקבר והשליך אבנים ועפר, על־פי המינהג.

אשתו של ידלין

דליה, רעייתו של אשר ידלין, שאושפז יום קודם ההלווייה בבית־החולים — לאחר שחש ברע עם היוודע לו דבר התאבדותו של ידידו עופר, השתתפה גם היא בהלווייה. נציגה אחרת של ידלין היתה ידידתו, טליה ליבני, שבניגוד לפגישה הלבבית שהתקיימה בינה לבין האשה החוקית שבועות אחדים קודם־לכן, במיזנון בית־המישפט, לא ניגשה הפעם לדליה.

גולדה והמלווה

במעיל חום ובמיטפחת אפורה, הגיעה גולדה מאיר, אורייבתו הגדולה של אברהם עופר, להלווייתו. יחד איתה היה גבר בלתי־מזוהה, שהחזיק כל העת בידה. גולדה לא הוציאה הגה מפיה משך כל זמן ההלווייה, ובעת טכס הקבורה ניצבה מן הצד, רחוק מעט מישפחת האבלים. משמאל: חברי־הכנסת לובה אליאב, יוסי שריד ועמוס הדר. **צילם: פטר פן**

מול ארונו של עופר: רבין, משל, ברעם, יעקובי, הילל ופרס נפרדים מחבר

ב **ניגוד להלוויות ממלכתיות** קודמות, לא הפכה זו של שר־השיכון אברהם עופר לאירוע חברתי, שבו נפגשו אישי ציבור אלה עם אלה בחיבוקים ובלחיצות־ידיים. הפעם נפגשו הכל במבט מושפל ובמנוד־ראש נוגה. בניין עיריית תל־אביב, שבו התקיים טקס האשכבה, היה דומם כליל, למרות מאות האנשים שמילאוהו.

יום קודם־לכן התקשר שר־המישטרה, שלמה הילל, ראש ועדת־השרים לענייני טכס, עם ראש עיריית תל־אביב שלמה להט, והודיעו כי על־פי בקשת המישפחה יתקיים טכס ההלווייה של השר המנוח בתל־אביב. הוא ביקש מצ'יצ' לאפשר את העמדת הארון ואת קיום טכס־האשכבה ברחבת היכל־התרבות. אולם צ'יצ' התעקש לערוך את הטכס בבניין העיריה, בהזכירו להילל כי עופר היה, בזמנו, סגן־ראש־עיריית תל־אביב. בימה מוגבהת מייוחדת לצלמים הועמדה ליד מקום מושב המישפחה, מול הארון. אולם משנודע הדבר לבני מישפחת עופר, הודיעו לשר־המישטרה כי הם מבקשים שיימנע מהם כל קשר עם העיתונות במשך טכס־האשכבה וההלווייה. על־פי הוראת מגבוה הועברה בימת הצלמים למקום מרוחק מאד, שממנו לא ניתן כלל לראות את המישפחה או את הדוכן עליו עמד ראש־הממשלה יצחק רבין לשאת הספד.

בני משפחת עופר היו מלוכדים מאד ביומם העצוב. שלושת הבנים, דן, קובי ונדב, שתי הכלות, מיכל ורחל, והאלמנה שושנה, החזיקו זה בזה ולא הירפו לרגע. שושנה כיסתה את עיניה במישקפיים כהים, וראשה התנודד מצד אל צד. קובי ודן בהו בחלל. נדב השפיל ראשו ונשך את שפתיו ואילו מיכל, אשתו של קובי, מיררה בבכי כשהיא נשענת על כתף בעלה.

מאחורי המישפחה עמד ח"כ לובה אליאב, ידידו מנוער של עופר, וחיבק את כתפיה של שושנה.

השרים הגיעו בזה אחר זה. בתחילה חילל, אחר־כך שם־טוב, ועמדו בצד כמתביישים להתבלט.

רק בשעה שתיים וחצי אחרי־הצהריים הגיע למקום ראש־הממשלה, מלווה על־ידי אשתו לאה. מייד אחרי־הם הגיעה גולדה. רק אחרי שהבן, קובי, אמר קדיש, הגיעו גם נשיא המדינה, אפרים קציר ושר־הביטחון.

מול עדשות המצלמות ועיני קהל האבלים הרב, שבא לחלוק כבוד אחרון לעופר, לבשו פניהם של השרים, הח"כים והעסקנים קדרות ויגון. מעבר לאבל על מותו של ידיד, שעבר עימם כיברת־דרך ארוכה, ניתן היה לחוש את הבעת החרטה.

כאילו חש כל אחד מהם, שהוא נושא באחריות, קטנה ככל שתהא, על הדרך בה בחר עופר לשים קץ לפרשתו.

אשתו ובניו של אברהם עופר מול קיברו המתכסה כשלצ'ידם מישמר־הכנסת

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם
ל־9.1.77 - 14.1.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	2.90
ג ז ר	3.40
פלפל קליפורניה	4.45
בצל יבש — ריברסיד ובית אלפא	2.80
בצל יבש ארוז בשקיות של 1 ק"ג	3.10
תפוא"ד מיצוא החודש (חדש)	3.60
תפוא"ד ארוזים באריזה של 2 ק"ג	3.90
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	5.00
תפוחים זהוב גודל 6.5	5.60
תפוחים גרנד גודל 6	4.30
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.20
אגסים מזן ספרונה גודל 5	5.30
ב נ נ ו ת	5.80

ה ע ר ה : תפוחים גרנד וזהוב גודל 6 ארוזים בשקיות של 2 ק"מ נמכרים ב־30 אג' יותר לק"ג.

הדרים	
אשכוליות	2.10
תפוזים טבוריים ושמוטי לימונים	2.55
	4.05

עופות סטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנועות (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	9.50	+ 76 אג'
כסיף בפריסות של חצי ק"ג	18.20	+ 1.46 ל"י
קרפיון חי	15.15	+ 1.21 ל"י

יתכנו שינויים במשך השבוע

דן בן־אמוץ נכנע ללחצים
של ממשלת המעבר

בגלל הלחצים של ממשלת המעבר, תערוכתו האנטי־אינפלציונית תישאר פתוחה עד סוף ינואר.
מורים, מחנכים, ועדי־עובדים ודיפלומטים מוזמנים לקבוע טלפונית מועד לביקורים מאור־גנים.
המכירה הפומבית למוזמנים נדחית ליום הנעילה: 29.1.77.

גלריה דלסון־ריכטר, סימטת מזל אריה 24, יפו העתיקה, טל. 832786.

חייגני טלפון אוטומטיים

זכרון ל־40 מספרים.

3,990 ל"י בלבד, כולל התקנה ואחריות מ.ג.ע. בע"מ, תל־אביב
טל. 266847, 268623.

חיפה: כל־שרד, טלפון 04-514391.

ירושלים: מנון־סובר, טל. 02-234994.

תן טרמפ לחייל

אלברט ר סטלון ושות נע מ

סרטו של נורמן פנמה

מוסיקה: ג'ורג' בארי

הם ניסו הכל: נישואין, גירושין, חוזה זמני
עד שגילו את הסקס...

אליוט גולד
דיאן קיטון · פול סורבינו
בקומדיה המבריקה

נישואין על תנאי

שבוע 2 "אסתר" ת"א

רק למבוגרים

"נישואין" חברת הסרטים "ברוט" שהביאה לנו את הקומדיה הנפלאה "אהבת החיים" עושה זאת שוב בסרט עטור התשבחות: על תנאי"

אתה והלירה

1 לירה ישראלית אחת תשכ"ז

איך מחסלים את המחלקה של זיגל

מחלקת חקירות הונאה במישטרת תל־אביב, בראשותו של ניצב־מישנה **בנימין זיגל**, גוועת. בימים האחרונים התפטרו ממנה טובי חוקריה, כמו מפקח־מישנה **שי מיטל**, מפקח **אורי מקובסקי**, מפקחת־מישנה **שרה וקס**, סמל **אורי ארנון** ואחרים. הם פורשים בעצם ימי התהילה של המחלקה שחשפה את פרשת ידלין, והם צודקים.

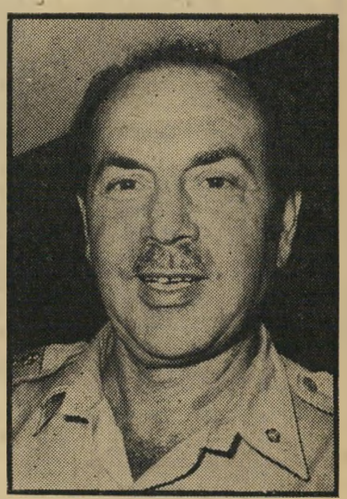

ניצב־מישנה זיגל
אין ציוד

תקן המחלקה הוא 120 איש, אולם מצויים בה רק כ־50 חוקרים, מהם לא יותר מ־10 חוקרים בעלי־רמה. חוקר מעולה לא יבוא למחלקה בגלל תנאי־השכר הגרועים שבה וחוסר־האפשרות ל־התקדמות מעל דרגת רב־פקד. הסיבה: מישטרת ישראל סתומה בשוטרים ותי־קים שאי־אפשר לפטרם, ואין תקן להע־לאות־בדרגה של הכישרוניים. נוסף לכך קיימת איבה עמוקה מצד המישטרה ל־אקדמאים החדשים הבאים ללמד את המישטרה לחקור.

המחלקה של זיגל חסרה ציוד מיני־מלי. אין לה חדרי עבודה וחקירה. מיש־רדיה שוכנים מעל המוסך המרכזי של המישטרה, ורעש התיקונים והמנועים מחבל בכל חקירה. כאשר ניסו, לפני כמה שבועות, להקליט בחשאי שיחה בין **אשר ידלין** לאחד ממבקריו, הכניסום לחדר שבו הוטמן מכשיר־הקלטה. כעבור כמה שניות התברר כי מבעד לקירות החדר הדקים חודרים קולות המוסך, הקומפרסור ורעש מכונות־הכתיבה של הכתבנית מן הקומה התחתונה, וכל ה־קולות הללו לא אפשרו את הקלטת השיחה.

לכל המחלקה כולה מכשיר־הקלטה אחד (דגם „סוני"), שאינו יעיל ואינו קו־לט היטב. אין לה כל ציוד־עזר אחר. כדי לקבל רכב לצורך חקירה יש לחכות שלושה שבועות בתור.

הייפלא כי חקירה של תיק אורכת בממוצע חצי־שנה לחוקר! כך יכולה המחלקה לחקור במקביל 30 תיקים ל־חצי־שנה, שהם אך טיפה בים התיקים הנערם אצלה. המחסור בכוח־אדם גורם לכך שרק עתה, למשל, חוקרים פרשיות הקשורות בידלין כמו עיסקת השוחד ברחובות שבה קשור **ערבליך**.

נוסף על כל אלה אין במחלקה איש־אירגון טוב. זיגל הוא חוקר מעולה, אולם הוא אינו אדמיניסטרטור. הוא מנהיג, לא ראש־מטה. **נורמן פייט**, רואה־חשבון במיקצועו, הוא חוקר מעו־לה אולם הסתכסך עם עמיתיו בגלל חיספוסו ורדיפת־האמת שלו. שני ראשי מדורי־החקירות, **ראובן ויינשטיין** ו־**מאיר רוזנברג**, אינם מסוגלים לנהל ולארגן חקירות. רוזנברג מונה לתפקידו אחרי עשרים שנות הדרכה ואין לו כל ניסיון בחקירות.

מה שנחוץ למחלקה בדחיפות הוא ראש־מטה מעולה, ציוד־עבודה הכרחי ו־תוספת של 120 חוקרים. הווה אומר — תקציב. הפירסום שניתן לפני כמה חו־דשים, כאילו הזרימו למחלקה תקציב למטרות אלה, נשאר בגדר פירסום בלבד. אם לא ייעשו דברים אלה בהקדם, ה־מחלקה תתחסל מעצמה. ואולי זוהי, בעצם, המטרה.

3 מיליון לדיין

משה דיין עצבני בימים אלה, כותב השבועון „הוליווד רפורטר" (16 בדצמבר). אם יממש הבמאי **אוטו פרמינגר** את האופציה שלו לזכויות על סיפורו של דיין „אבני דרך," יקבל דיין סכום נוסף של 300 אלף דולר.

עושר מלוח־השח

כאשר התקיימה בישראל אולימפיא־דת השחמט, הזמינו היזמים — איגוד־השחמט הישראלי — מדליות עבור המ־נצחים, כמקובל. הוזמנו מדליות זהב, כסף וארד.

כמקובל, חולקו מדליות־זהב לכל מיני אישים, כמו חבר הכנסת **עדי יפה**, שר־החינוך **אהרון ידלין**, ראש־עיריית חי־פה **יוחם צייזל** ועוד.

כאשר חילקו את המדליות, ידעו כבר המארגנים כי אחרי האולימפיאדות ה־קודמות החל מיסחר במדליות הללו.

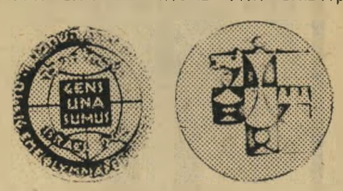

מדליית־שח '64
רווח נאה

למדליות של האולימפיאדה הקודמת (1964) אין מחיר כלל, בגלל נדירותן. ידוע כי מייד אחרי תום האולימפיאדה קנה סוחר חיפאי מדליית־זהב מאחת ה־משלחות, ושילם תמורתה 25 אלף לי־רות.

מכאן שכל אחד מן המכובדים ששמו־תיהם הוזכרו לעיל קיבל מתנה בשווי של 25 אלף לירות כיום, ושווי זה יוכפל מדי שנה.

האנשים מאחורי „ישראל אכספרס" וסיפורי־הצלילה

אילכספים ישראלי חדש עלה באחרו־נה על מטוס ההצלחה הבינלאומי: **דני־אל מיכאל**, שעד כה עשה כסף רב מ־בתי־ספר לבגרות וללימוד־שפות, עבר ב־אחרונה להפקות בינלאומיות של ספרים ועיתונים. הוא היזם ואחד השותפים של של העיתון הישראלי בארצות־הברית, „ישראל אכספרס."

העיתון נדפס, לדיברי מיכאל ולדיברי מנהלו בישראל, **ניסן גן־מור**, ב־50 אלף עותקים. הוא מופץ בכל הערים הג־דולות באמריקה וקנדה. באמצע החודש יופץ העיתון באמצעות חברת־ההפצה של ה„ניו־יורק־טיימס," ב־900 נקודות־מכי־רה בעיר ניו־יורק.

מיכאל גן־מור
עסקים בחו"ל

בעיתון החדש הושקעו עד כה 250 אלף דולר, וכל המשקיעים מימשו את האופציות לרכישת המניות במלואן. המ־ניות מתחלקות בין שמונה בעלים, כא־שר האחוז הגדול ביותר בידי האחד הוא 12%. העיתון נמכר ב־30 סנט באמצע השבוע, וב־50 סנט ביום השישי. הבעייה שלו היא מודעות, שכן גופים ישראלים מזהים אותו עם יורדים, ואינם רואים בו צינור־קשר לישראלים בחו"ל. מישרד־הביטחון, למשל, מפרסם מודעות ליש־ראלים באמריקה ב„הצופה," ולא ב„יש־ראל אכספרס."

דניאל מיכאל הוציא לאור לפני כמה חודשים מדריך־צלילה מהודר לים־סוף, שהוא יחידי־במינו בעולם כולו. במד־ריך הושקעו 350 אלף לירות, והוא הוד־פס עד כה ב־17 אלף עותקים. הוא גם מקים עכשיו כפר־צוללנים בשארם אל־שיך, ובו 60 חדרים.

מיכאל השקיע מיליון לירות במדריך דומה על איי בהאמה, שייצא לאור בתוך ארבעה חודשים. עתה הוא מכין בישׂ־ראל לחדפסה ספר שייקרא „קח אותי במים," שיהיה מודפס על פלסטיק, אותו ייקח הצולל עימו למים ובאמצעותו יז־הה את החי במעמקי הים.

עיסוק נוסף שלו הוא „המכונים הא־מריקאיים לשפות," שבהם לומדים 2000 תלמידים וכן הוצאה של ירחון־מטבעות בשם „שקל."

מעצר המיוחסים

שוב הוציא בית־המישפט בתל־אביב צו־איסור־פירסום מוזר ביותר, וכך פיר־סמו כל העתונים כי נעצרו שני אחים קבלנים על עבירות מס־הכנסה, בלי לנ־קוב בשמם. כיוון שהאיסור הוטל רק לזמן מוגבל ורק לגבי אחד מהם, הרי שמותיהם: **שמואל ויונתן לנדסמן**, בעלי רשת חברות גדולה ובניהן „לנבר," „אחים לנדסמן," „רשאן," „מח־צבי לנבר," „שותפות ל.א.ש.," „שותפות לנ־כח," ועוד.

השניים התפרסמו בעת פרשת שיי־קה ירקוני, שכן היו שותפים לחברת אחרת שייבאה ציוד על חשבון מישרד־הביטחון והוזכרה לגנאי על־ידי מבקר המדינה בדין־וחשבון שלו.

הם הציעו לשייקה ירקוני לשמש כ־שלט לעיסקה, מכיוון שהם עצמם נפסלו על־ידי מישרד־הביטחון ביגאל פרשה קו־דמת. שייקה סירב וקיבל לידיו את כל העיסקה, תמורת תשלום, ועל כך הת־נהלה אחר־כך בוררות.

השניים היו גם שותפים של הקבלנים הידועים מירושלים, מישפחת **ברזאני**.

אונגר חובע את פונטי

המפיק הישראלי לשעבר **קורט אונ־גר**, מי שהפיק בשנת 1964 בישראל את הסרט „יהודית" עם **סופיה לורן**, תבע בימים אלה את **קרלו פונטי**. אונגר, שהוא בעל דרכון גרמני המתגורר בלונדון, הגיש שם את התביעה, על סך 150 אלף דולר, בגין הפקה משותפת. אונגר טוען בתביעה, כי לא קיבל תמורה לעבודה משותפת בסרט „הבית הטוב ביותר ב־לונדון." לבית־המישפט נמסר כי השניים עשו חסכם בעל־פה בשנת 1967, בנוגע להפקה המשותפת.

הכי מפוארת ב־170 אלף לירות

יבואני־המכוניות מצאו פירצה בחוק, ומוכרים עתה את המכוניות המפוארות ביותר, כמו „שברולט," „אל־קאמינו" או „אולדסמוביל־קופה," במחיר של 170 אלף לירות במקום 250 אלף. איך הם עושים זאת? הכל חוקי.

המכס מגדיר משאית כרכב שמשקלו יותר מ־2.5 טון, ומשאית משלמת רק 27% מכס לעומת מכס על מכונית פרטית, שהוא 47%. מה עושים יבואני „אולדסמוביל" ו„אל־קאמינו"? מכניסים למכונית מנוע כבד וגדול יותר (הצורך יותר דלק), מוסיפים לוחות־ברזל למשקל, וכך שוקל הרכב בבואו ארצה יותר מ־2.5 טון, ומשולם עליו מכס כמו על משאית.

כיוון שכלי־רכב אלה הם מיסחריים מבחינת החוק, לא איכפת לקונה כמה הוא מוציא על דלק.

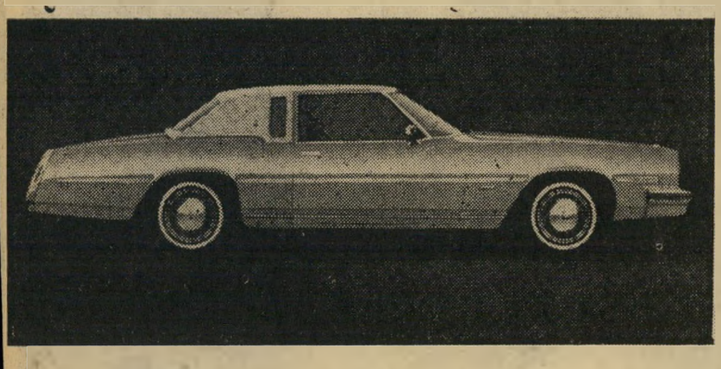

„אולדסמוביל קופה"
כמו משאית

הבורסה

10% לחודש

שני טיפים למשחקים בורסה: הרא־שון נוגעת למנייה של חברת „פו־ליגון", העומדת להנפיק מניות חדשות לציבור תוך כמה חודשים. שער מניותיה של חברה זו עלה כבר בחודשים האחרו־נים, אולם קרוב לוודאי כי בחודשיים הקרובים צפויה בשעריה עלייה נוספת, שתסתכם ב־20% לערך.

ההשקעה השנייה היא בשיטרי־חון של „בנק המיזרחי," סדרה רביעית (על תט־עה במיספר הסידרה!) באמצע החודש יודיע הבנק על הפרדת השטרות לאיג־רות־חוב ואופציות בשער של אחד לשי־שה (300 אג"ח, 50 אופציה). מי שירכוש שטרות אלה בשערם הנוכחי (133) יזפה ברווח נאה.

לגברים בלבד

לגברים כמו שנשים אוהבות
דיאודורנט לגבר בְּלֶק טַבָּק חדש

עץ הזית

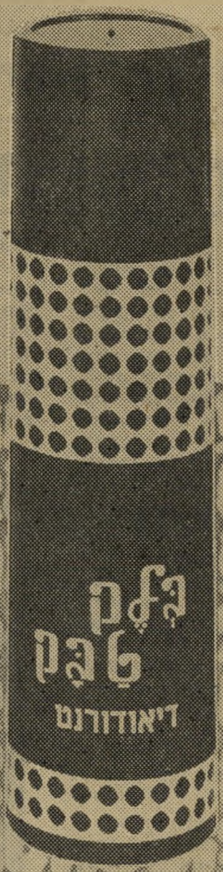

החקירה חייבת להימשך!

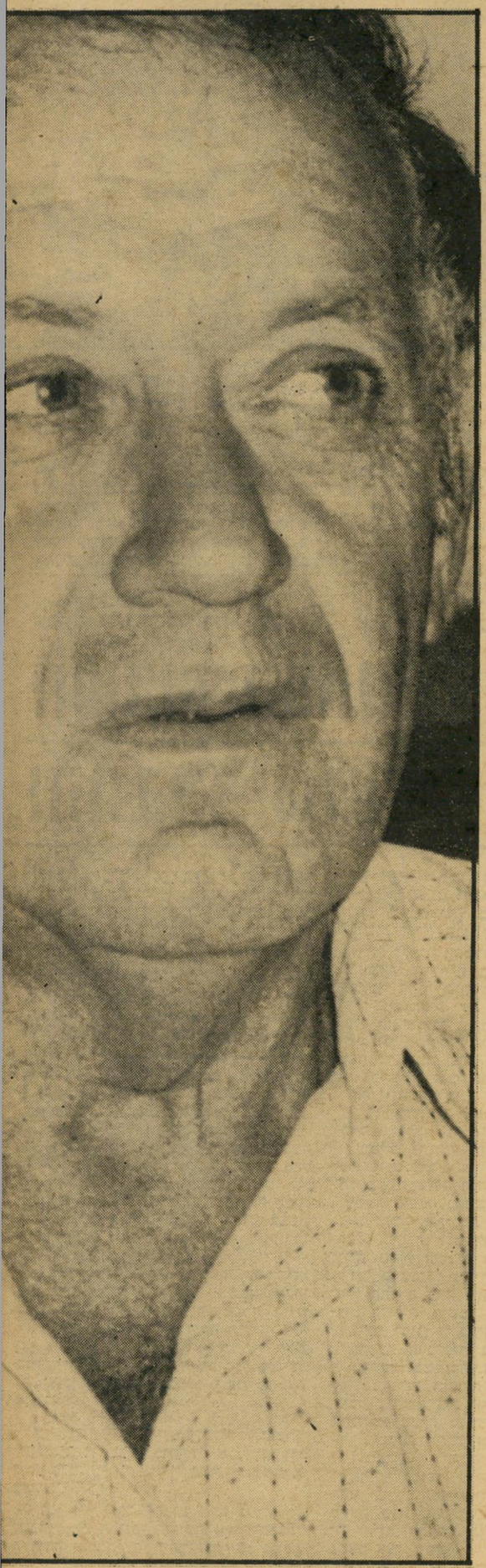

ועדת־חקירה ציבורית בראשות שופט יכולה לחקור את חלקו של עופר בפרשה גם אחרי מותו

יש בידי המישטרה די חומר כדי לחקור את אנשי „שיכון עובדים" ומיפלגת העבודה על דרכם של המיליונים שנעלמו

במיכתבו האחרון הביע עופר את התיקווה ש„חפותו תצא לאור." ללא חקירה תישאר האמת גנוזה לנצח

רבין: מסר לעופר מידע חסוי

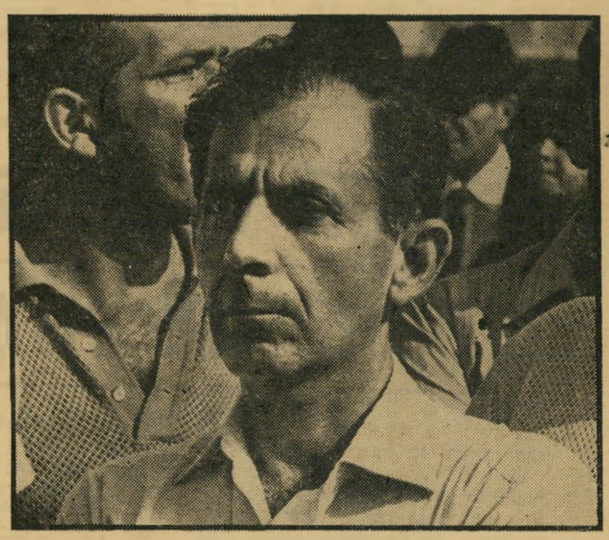

הילל: העביר את החיק לאחרים

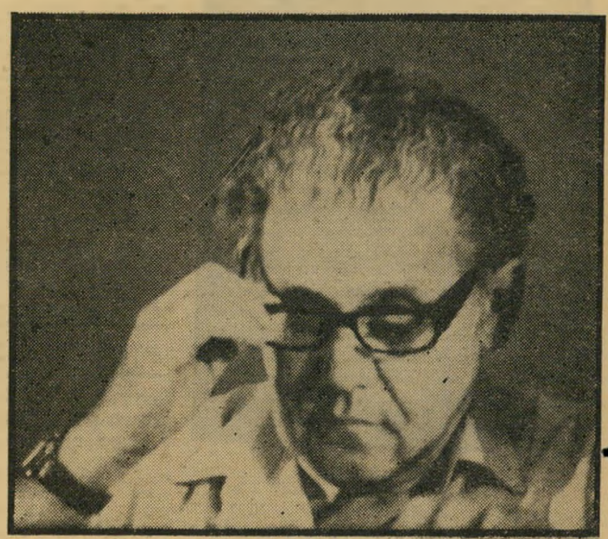

צדוק: ציפה שהחקירה תיגמר בכלום

עם חלפון

אברהם עופר במיפגש מיפלגתי. משמאל למעלה: עסקן מיפלגת העבודה דאז, יעקב חלפון. השבוע שלח חלפון מיכתב לשר־המישפטים חיים צדוק, ובו הציע למסור מידע על עיסקת הקרקעות של נווה־יעקב.

השבוע נשתנתה התמונה מן הקצה אל הקצה - והתברר שנעשה הכל כדי למנוע את החקירה

חירה היה נראה שממשלת רבין היא בסדר. דרך הטיפול בפרשת אברהם עופר ז"ל, כפי שנמסרה לפירסום, הראתה ראש־ממשלה איתן בדעתו שיש לנהל חקירה כחוק, בלי אפלייה בין אזרח לאזרח. היה נראה שכך נהגו גם בפרשת החקירה של אברהם עופר.

אולם כשנמוג עשן הסיגריות, שריחף בחדר־הממשלה, ותוכן הישיבה הגיע לעיתונות, נחשפה תמונה שונה לחלוטין. הסתבר ש־ראש־הממשלה וכמה שרים עשו את הכל כדי לחבל בחקירה, לטרפדה, ולמנוע את גילוי האמת בעיקבות התלונות שהגשתי.

הפוליטיקאים קבעו מי יחקור

ה עיקר הראשון של תמונת רבין, הלוחם בשחיתות, בא בידיעה של מעריב (10.1.77), שזה לשונה:

"ראש־הממשלה, יצחק רבין, גילה בימשלה כי אברהם עופר ביקש שהצוות המישטרתי שיבדוק את התלונות נגדו לא יהיה אותו הצוות שעסק בחקירתו של אשר ידלין. ואכן, המישטרה נענתה לבקשתו זו של אברהם עופר, ובראש הצוות הבודק עמד ניצב־מישנה ראובן מינקובסקי, ולא בנימין זיגל."

מיכתבו של היועץ־המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, אל ראש־הממשלה, מוסר כי "על דעת שר־המישטרה הורה ראש אגף־החקירות שהבדיקה תיעשה על־ידי צוות של קצינים, בראשותו של ראש מחלקת־החקירות במטה הארצי, ניצב־מישנה ראובן מינקובסקי. צוות זה מנה ארבעה אנשים."

פירושו של גילוי זה:

הדרג הפוליטי־מיפלגתי הכתיב למישטרה מי יחקור את התלונות נגד עופר. ככך נפתח תקדים בסיכון.

שכן יכול אני לתבוע עתה כי הצוות שיבדוק את תלונתי החדשה נגד מיפלגת־העבודה וחברת שיכון עובדים, על גניבת 2.5 מיליון לירות משיכון־עובדים עבור מיפלגת־העבודה, באמצעות אברהם עופר וחיים גושן, יהיה הצוות של בנימין זיגל, ולא זה של מינקובסקי.

ההוראה של שר־המישטרה ש־חקירה לא תוטל על הצוות של זיגל, מוזרה ביותר. נושאי התלונה היו כלכליים. מחלקתו של זיגל חוקמה במיוחד לחקירות כלכליות. היא טיפלה בפרשות מיכאל צור, יהושע בן־ציון, אשר ידלין, העלתה כי הוא לקח לעצמו ולמתורכים רק חצי־מיליון לירות. היתר ניתן על־ידו לאברהם עופר, במזומן. כך גבתה המישטרה לפני ארבעה חודשים, עדות בכתב המוסרת כי שר־השיכון אברהם עופר קיבל 2 מיליון לירות מכספי החברה שאותה הוא ניהל.

אך טיבעי היה כי התלונות נגד עופר תימסרנה לצוות של זיגל, שיכול היה להביא להצלחת החקירה. אולם נראה כי מי שהורה שלא למסור את החקירה לצוות זה, לא רצה בהצלחתה.

דיווח לעופר בשעת הבדיקה

ה חקירה נמסרה לצוות בראשות ראובן מינקובסקי, מהמעולים בחוקרי המישטרה בתחום הפלילי. מינקובסקי חוקר מצטיין, אולם חסר ניסיון וחושים בחקירות כלכליות. סגנו היה סגן־ניצב ורד־הדין יורם גונן, קצין־התביעות הראשי של המישטרה, שאף הוא חסר כל ניסיון בחקירות כלכליות מסובכות, כחקירות ידלין ועופר. למסור למינקובסקי חקירה מסוג פרשת עופר, הרי זה כמו לתת תיקון מכונית־מירוץ יקרה לאמן־שחמת בינלאומי. מי שעושה זאת, יודע מראש כי המכונית לא תתוקן.

הצוות חסר הניסיון והכלים הדרושים לחקירה כלכלית, חסר גם את כל החומר שנאסף כבר בחקירות ידלין על־ידי צוות זיגל. צוות מינקובסקי התחיל הכל מאפס, לא יכול להיעזר בתיקים ובעובדות שנאספו בזיכרון הצוות של זיגל, העוסק מזה חצי־שנה באותן פרשיות עצמן.

נוסף על כך היו לעופר כל הכלים לעשות הכל להכשלת החקירה — אם רצה בכך. כשם שצוות ידלין הוכה קשות על־ידי הטעות בשיקול של היועץ־המישפטי לממשלה, שמנע את מעצרו ואיפשר לו השמדת הוכחות וחומר חיוני, כך נעשתה טעות חמורה יותר כאן.

חקירה של גושן, במיסגרת חקירתו הכללית והפיכתו לעד־מדינה נגד אשר ידלין, העלתה כי הוא לקח לעצמו ולמתורכים רק חצי־מיליון לירות. היתר ניתן על־ידו לאברהם עופר, במזומן. כך גבתה המישטרה לפני ארבעה חודשים, עדות בכתב המוסרת כי שר־השיכון אברהם עופר קיבל 2 מיליון לירות מכספי החברה שאותה הוא ניהל.

אך טיבעי היה כי התלונות נגד עופר תימסרנה לצוות של זיגל, שיכול היה להביא להצלחת החקירה. אולם נראה כי מי שהורה שלא למסור את החקירה לצוות זה, לא רצה בהצלחתה.

דיווח לעופר בשעת הבדיקה

ה חקירה נמסרה לצוות בראשות ראובן מינקובסקי, מהמעולים בחוקרי המישטרה בתחום הפלילי. מינקובסקי חוקר מצטיין, אולם חסר ניסיון וחושים בחקירות כלכליות. סגנו היה סגן־ניצב ורד־הדין יורם גונן, קצין־התביעות הראשי של המישטרה, שאף הוא חסר כל ניסיון בחקירות כלכליות מסובכות, כחקירות ידלין ועופר. למסור למינקובסקי חקירה מסוג פרשת עופר, הרי זה כמו לתת תיקון מכונית־מירוץ יקרה לאמן־שחמת בינלאומי. מי שעושה זאת, יודע מראש כי המכונית לא תתוקן.

הצוות חסר הניסיון והכלים הדרושים לחקירה כלכלית, חסר גם את כל החומר שנאסף כבר בחקירות ידלין עי־ידי צוות זיגל. צוות מינקובסקי התחיל הכל מאפס, לא יכול להיעזר בתיקים ובעובדות שנאספו בזיכרון הצוות של זיגל, העוסק מזה חצי־שנה באותן פרשיות עצמן.

נוסף על כך היו לעופר כל הכלים לעשות הכל להכשלת החקירה — אם רצה בכך. כשם שצוות ידלין הוכה קשות על־ידי הטעות בשיקול של היועץ־המישפטי לממשלה, שמנע את מעצרו ואיפשר לו השמדת הוכחות וחומר חיוני, כך נעשתה טעות חמורה יותר כאן.

במיכתבו של ברק לראש־הממשלה הוא מוסר: "ראש צוות־החקירה דיווח באורח שוטף על מהלך הבדיקה לניצב יעקב קדמי, והאחרון מסר דיווח שוטף לשר־המישטרה ולי. אני מצידי דיווחתי לך ולשר־המישפטים, מעת לעת, על מהלך הבדיקה."

אין בידי כל הוכחות לכך ששר־המישטרה, שלמה הילל, ידידו של עופר, מסר לו על מהלך החקירה. אולם בהודעתו בממשלה אומר ראש־הממשלה עצמו כי נפגש עם עופר ארבע פעמים במהלך הבדיקה, וכי הבהיר לו את עיקרי הדברים בכל הנוגע לבדיקה, וכן כי "עופר ידע את הבעיות שעמדו לבדיקה, והוא אכן ידע את המצב במשך כל מהלך הבדיקה."

מכאן כי ראש־הממשלה דיווח לעופר על מהלך החקירה, זה יכול היה לעשות הכל לסכלה, אם רצה בכך.

כל זה בניגוד גמור לדברי ברק, במיכתבו: "אין מוסרים לנוגע בדבר פרטים על תוכנה של בדיקה אלא לאחר סיומה."

מדוע לא נחקר גושן?

ע ובדה תמוהה נוספת, המעוררת שאלות לגבי כל החקירה, היא העובדה שגושן מסר עדות רק ביום השישי, ה־31 בדצמבר.

יש לזכור כי עדות ראשונה של גושן נגד עופר נגבתה ארבעה חודשים קודם־לכן ושהיועץ־המישפטי לממשלה ידע עליה. כל דרגי המישטרה, שידעו על עדות זו, וכן היועץ־המישפטי לממשלה, פעלו בניגוד לסעיף 53 של פקודת סדר־הדין הפלילי, האומר כי "נודע למישטרה על ביצוע עבירה, אם על־פי תלונה ואם בכל דרך אחרת, תפתח בחקירה."

מרגע שנודע לדרגים הבכירים על עדות גושן לגבי עיסקת נווה־יעקוב וחלקו של עופר בה, הם הבינו כי יש לעשות הכל כדי למנוע חקירה בנושא זה.

ראשית לכל, פרקליטות מחוז תל־אביב קיבלה הוראה מגבוה להפסיק לטפל בהכנת כתב־אישום נגד ידלין בנושא עיסקת נווה־יעקב. כי חומר החקירה ועדויות גושן בנושא זה הועברו לירושלים, לצמרת הפוליטית של משרד־המישפטים. עי־ידי כך הכטיחה הצמרת הפוליטית של מיפלגת העבודה כי במישפט ידלין לא תיי־חשף עיסקת נווה־יעקב.

אחרי שהובטח הדבר לגבי מישפט ידלין, היה צורך למנוע את הפיצוח כתוצאה מן התלונות שהגשתי. הדרך היתה שלא לחקור את גושן, ולחקור בשיטחיות ככל האפשר את יתר הסעיפים.

עצם העובדה כי גושן נתן עדות רק ב־31 בדצמבר, כימעט חודשיים מהיום שבו מסרתי את שמו ופרטי העיסקה לניצב קדמי, מעידה על הדרך שבה נוהלה החקירה.

גם כשנקרא גושן להעיד, ביום האחרון של עבודת הצוות, היתה ההנחה הכללית והצפויה של חי־צוות כי לא יאמר דבר. שכן עיבי־דה היא שהיועץ המישפטי לממי־שלה מסר לראש־הממשלה כי ימי־סור לו כ־31 בחודש, בשעה 2 בי־צהריים, את סיכום הדיווח.

ברק הודיע זאת לרבין בשעה 10 בבוקר. אולם בינתיים באה עדותו של גושן, שאיש לא ציפה לה, והפכה את הקערה על פיה. ברק דיווח לראש־הממשלה באותו יום, בשעה 6 בערב, כי יש חומר חדש, וברצון ברק לדווח עליו בנוכחות שר־המישפטים ושר־המישטרה.

דרישה זו מוכיחה שדרעת ברק נתגלו בעיות גושן פרטים חמו־רים ביותר, המחייבים ישיבת־חי־רום בהרכב זה.

ההמתנה הממושכת של הצוות, עד שנחקר גושן, מעידה על הרצון למנוע את הצלחת החקירה. הצוות לא טרח אפילו לקבל את עדותו הקודמת של גושן אצל זיגל, וזה בילבד מראה מהי רציונות החקירה שנערכה.

גם כשהוזמן גושן, נעשה הדבר כלאחר יד, ביום ששי, בהנחה שאולי לא יבוא העד. לאנשים שידעו כה יפה לאיים על עדים בפרשת ידלין ניתנה שהות של יותר משבועות כדי להשפיע על גושן, ולמנוע עדות מרשיעה שלו.

כיום ברור כי לעופר דווח באותו יום שישי גורלי, כי הכל הסתיים לטובתו. מבשלי החקירה הכינו את סגירת התיק בצורה שתיראה חוקית ורישמית, תוך הכנת מיתקפת־נגד על כותב שורות אלו ועל מאשימיו של עופר.

עיסקה חשודה אחרת, הנחקרת עי־ידי המישטרה, היא רכישת־הקרקעות הגדולה בירושלים. בשכונת נווה־יעקב מעבר ל־קו הירוק. כאן שילמו כ־6 מיליון לירות, באמצעות מתווכים, לערבים שמכרו שטחים, והכל ללא קבלות. מדובר ב־150 דונם שנרכשו בדצמבר 1972 עי־ידי שיכון עובדים ב־40 לירות למטר, ואילו בעלי הקרקע קיבלו רק 15 לירות למטר. על העיסקה חתום חיים גושן, עורך־הדין המעורב בעיסקות־השחיתות של ידלין, ואברהם עופר, כמנכ"ל החברה.

בעיסקה היו מעורבים כמה מתווכים בין שיכון עובדים למוכרים. אחד מהם הוא אריה פרסמן, שבח לשעבר בצה"ל, שהפך מתווך ועשה מיליונים בעיסקות כאלו. ה־שני הוא בנו של זאב שמיר, שהיה באותה עזה עם ראש אגף־הכספים של שיכון עוב־דים.

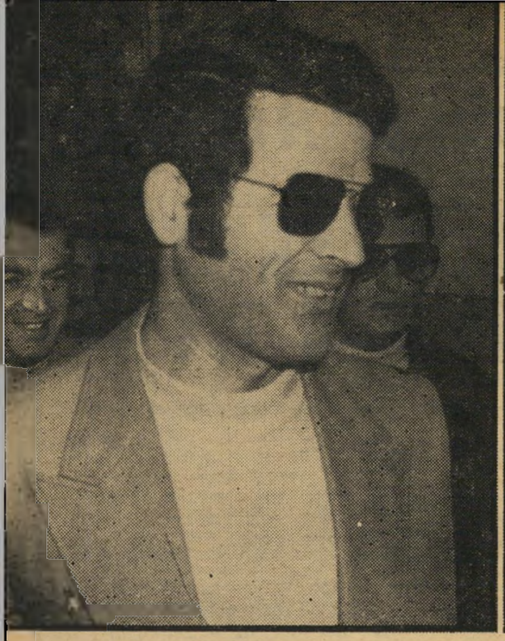

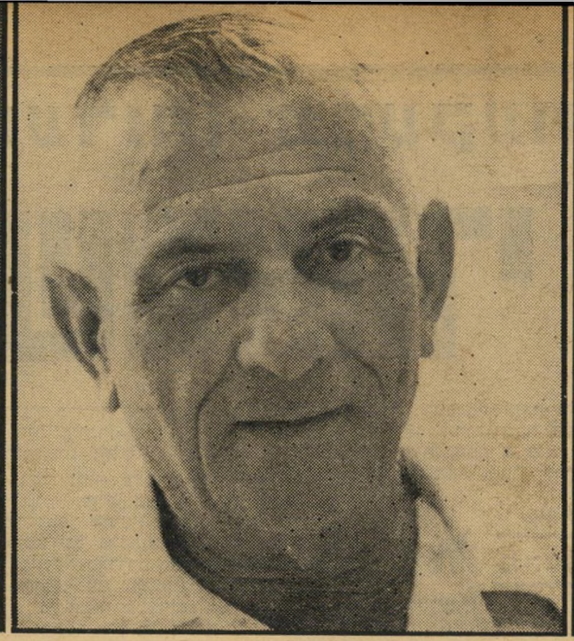

מי שהיה צריך לחקור - זיגל (מימין), מינקובסקי (באמצע) וסגנו גונן

לפי התיכנון שלהם, היה ברק מוסר ביום הששי סיכום הקובע כי אין ממש בתלונותי, וביום הראשון היתה נפתחת מיתקפת־הנגד הגדולה. בחקירת עופר לא חזרו השילטונות על הטעויות שנעשו ב־פרשת ידלין, והכל הוכן ובושל כדבעי.

הכל, פרט להופעתו של גושן, שמסר עדות בניגוד לכל הציפיות. כמו המת־אגרף בסרט צ'מפיון, שהוסכם כי יפסיד במערכה, והוא מפתיע בנוק־אאוט.

מה נאמר בשיחות הסודיות

עדותו של גושן כה היממה את מתכ־ונני הזיכוי של עופר, שהיה צורך לכנס את הישיבה המבוהלת בבית ראש־הממש־לה. מבוהלת, שכן היועץ־המישפטי הבהיר היטב למשתתפיה כי בעבירות־שוחד די בעדות של שותף, וכי עורך־הדין גושן הוא שותף ועדותו יכולה להתקבל לבדה.

מתכנסי הישיבה עסקו בבעייה החדשה שנוצרה: איך להתפטר מעופר. שכן ברור היה לנוכחים שהמשך החקירה יביא ל־הליכת עופר בעיקבות ידלין, עם תוצאות חמורות הרבה יותר.

אין ספק כי בחקירה היה עופר מעיד את הכסף הגנוב נתן ל־מיפלגת־העבודה, למימון מערכת הבחירות.

בשיחתו האחרונה עם אורי אבנרי ו־עורך־הדין אמנון זיכרוני חזר עופר כמה פעמים על כך כי לא לקח כסף לעצמו. ח"כ שולמית אלוני מסרה בשידורי ישראל כי עופר אמר לה שכספי נווה־יעקוב הל־כו למימון הבחירות של מיפלגת־העבודה. עדות כזו של עופר מובילה ישירות לראשי מערכת הבחירות של אז, ובראשם יהושע רבינוביץ, מנהיג הגוש ואיש־הכספים של אז. מישפט כזה של עופר, עם עדויות כא־לה, בנוסף למישפט ידלין, כמוהן כמפלה בטוחה של המערך בבחירות, וזאת היה צו־רך למנוע בכל מחיר.

היה ברור לראשי מיפלגת־העבודה כי חקירת עופר ומישפט — פירושם סוף הקאריירה שלהם עצמם וסוף שילטונם.

עופר נקרא אל ראש־הממשלה ואל שר־המישפטים. איש מילבדם אינו יודע מהו תוכנם המילולי של הדברים שנאמרו ב־שתי שיחות אלה, ובשיחה שלישית, טל־פונית, של עופר עם שלמה הילל.

אך ברור לחלוטין כי בעיקבות שיחות אלה החליט עופר לשוח יד בנפשו. משום כך פשוט לא יכו־לים התיאורים האידיליים, שנמ־סרו אחרי האסון, לשקף את האמת.

ראש־הממשלה גילה אחר־כך, בחציפה שאמר לעופר שאין בכוחו להבטיח את הפסקת החקירה. משמע: מישאלה זו הוש־מעה. ניתן על כן לשחזר במידה רבה של סבירות את אשר אירע בשיחות אלה:

חובהר לעופר כדי ספק מהי חומרת העדות של גושן, העלולה להכריח את היועץ המישפטי ל־בקש את הסרת חסינותו והעמדתו לחקירה ולמישפט.

כשביקש עופר שהמיפלגה תבהיר שה־כסף הגיע אליה, נענה כי המיפלגה תכחיש טענה זו בכל תוקף, כך שהיה נשאר הרו־שם שהכסף נלקח על־ידו לשימושו האישי.

עופר ראה כי הוא צועד אל הכלא, ה־מישפט, מופקר על־ידי חבריו. הוא דאג לבני מישפחתו. אז אחז באקדח.

אין כל מקום להשוואה בין עופר לאשר ידלין. עופר עצמו, בשיחתו עם אב־נרי וזכרוני, אמר כי אילו ידע בשעתו על מעשי ידלין, לא היה מתייצב לימינו. את עופר ניתן להשוות לצבי רכטר, שכ־מוהו כעופר עסק במימון המיפלגה מכספי הציבור, ולא ראה בכך פסול. רכטר פוטר, אך איש לא ייחס לא שחיתות אישית, שיש עימה קלון.

בישיבת הממשלה אמר השר שימעון פרס כי מפליא שחוקרים תלונות של עיתו־נאי, שכל תלונותיו עד כה התגלו כחס־רות־בסיס. פרס מנותק גם בעניין זה מן המציאות.

בשנת 1966 חקרתי והגשתי, יחד עם עורך העולם־הזה, אורי אבנרי, תלונה נגד מנכ"ל סולל־בונה, צבי רכטר — שפוטר מתפקידו כאשר התלונות אומתו. אשר ידלין שנגדו הגשתי קובלנה, מואשם ב־בית־המישפט.

אולם בעוד ששר־הביטחון, שאין לו מושג על מה שהוא מדבר, יכול להשמיע שד הפרופסור ברק לראש־הממ־שלה: „אין בחומר שנאסף נגבי נושאים אלה כדי לכפס את ה־חשדות שהעלה מר לביב."

אני הגשתי למישטרה, ופירסמתי מעל עמודי העולם הזה, טענות מפורטות על כשלושים מיקרים, שיש בהם חשד לביצוע עבירה פלילית. כל מיקרה לווה בפרטים מלאים, במיסמכים, בשמות ובכתובות.

החקירה צריכה להימשך!

כדי לתת תשובה שתספק את הציבור ותניח את הדעת, חייב היועץ המישפטי לפרסם הודעה מלאה, שתכלול את הפרטים הבאים:

- **לגבי כל מיקרה לחוד — האם נערכה חקירה מקיפה, האם נגבו עדויות מכל האנשים שהיו מעורבים בפרשה, האם נבדקו ה־מיסמכים שפירסמתי והמיסמכים שבתיקי החברה?**

כל זה יש, כמובן, לפרט, כדי שניתן יהיה לעמוד על טיב החקירה ואמינותה.

- **האם הגיעה המישטרה, בכל מיקרה ומיקרה, לכדי מסקנה ש־העובדות שמסרתי אינן נכונות („היועץ אינו אומר זאת!) — או שהסיקה שהעובדות כשלעצמן נכ־נות, אולם אין בהן עבירה פלילית?**

למשל: אם יש חשד של שוחד, יכול להיות כי מנכ"ל חברת שיכון־עובדים אינו עובד־ציבור במובן הטכני של החוק, ועל כן אין להעמידו לדין על קבלת שוחד. אולם במיקרה זה מוטלת החובה על ההס־תדרות, ועל חברת שיכון־עובדים, לדאוג להחזרת הכסף ממי שקיבל אותו שלא כ־חוק.

- **האם יש בחומר עבירות על המיסר הציבורי או חוקת ההסתד־רות, אף שאין בו, לדעת המישי־טרה, עבירה פלילית?**

בהעדר הודעה מפורטת ומוסמכת כזאת מר כדי לבסס חשדות אחרים, ש ל א העלה מר לביב?

ברור כי למיפלגת־העבודה יש עניין חיוני לסתום את החקירה בנקודה זו — כדי שלא תוביל אליה. אם קיבלה את המיליונים, הרי היא ביצעה עבירה על כמה חוקים, וביכללם חוק מימון המיפלגות.

יש כאן סתירה מהותית בין מישאלתו של עופר ז"ל ומישפח־תו, ש„חפותו תצא לאור", ובין ה־אינטרס של מיפלגת העבודה, ש־האמת תישאר קבורה עמוק ב־אדמה.

האינטרס של מי עדיף? של המיפלגה, של מישפחת עופר, של הציבור?

טענתו של פרופסור ברק, שאין לנהל חקירה פלילית נגד אדם שנפטר, נכונה כולה. נימוקיו משכנעים וצודקים. אולם הדבר חל רק על חקירה פלילית במובן המצומצם של המילה, ונגד עופר בילבד.

השכוע הציע אירי אבנרי מוצא מן הסבך הזה: „לחקים ועדת־חקירה ציבורית, בראשות שופט, כדי שתמשיך בחקירת פרשת עופר."

ועדה כזו תהיה משוחררת מן המיגבלות של סדר־הדין הפלילי. היא תוכל לגבות עדויות מכל אדם, מבלי להיות כפופה לדיי־ני־הראיות. היא תוכל לחקור, למרות ש־עופר עצמו נפטר. היא תוכל להגיע לחקר האמת, ובעיקר להשיב על השאלה המכ־רעת: מה קרה למיליונים שנעלמו בעיס־קות שיכון־עובדים?

אפשר להגיע לכך גם בדרך אחרת. רמז עליה הפרופסור ברק עצמו, כאשר הגיב לסוף חוות־הדעת את הפסוק רב־המשמעות הבא: „למותר לומר שבמיקרים שבהם נוגעת הבדיקה — אם מתחילתה ואם בשל עובדות המתגלות במהלכה — בעניינם של מיספר אנשים, אין בפטירתו של אחד מהם כדי להביא להפסקתה לגבי אחרים, והבדיקה תימשך ככל שהדבר דרוש ל־עניינם. במיקרה הנדון היה, איפוא, על המישטרה לבחון את החומר שנאסף ב־בדיקה, כדי לקבוע אם נתקיים התנאי האמור להמשך הבדיקה."

זהו הפסוק הקובע בכל חוות־הדעת.

ברור לגמרי שאם נעלמו מיליונים, ואם לא עופר לקח אותם, הרי יש אנשים אח־רים הנוגעים לפרשה — ונגדם יש להמ־שיך בחקירה.

כדי לדחוף את המישטרה בכיוון זה, הגשתי השבוע קובלנה נוספת ליועץ המישפטי ולראש אגף־החקי־רות של המישטרה, הפעם נגד מיפ־לגת העבודה הישראלית ונגד חב־רת „שיכון־עובדים". בחרתי בגו־פים ולא באנשים, כי המטרה היא לחשוף את השיטה, ולאו־דווקא לפגוע באדם זה או אחר.

בסרט כל אנשי הנשיא, הדן בפעולת ה־עיתונות החופשית בפרשת ווטרגייט, חוזר הפסוק: „לך בעיקבות הכסף!"

אני מציע למישטרה לאמץ פסוק זה לעצמה. אם תלך בעיקבות הי־כסף, היא תחשוף את הפרשה כו־לה — וכך, בין השאר, גם תתמלא מישאלתו האחרונה של אברהם עופר.

יגאל לביב ■

תלונה/2

7. שיכון עובדים רכשה באמצעות עורך הדין חיים גושן שפחים באזור נווה־יעקב בירושלים בעיסקות אלו שולמו סכומים גבוהים במזומן וללא רישום. יש חשד סביר כי חלק מן הסכומים נשאר בידי נציגי שיכון עובדים.

החלונה המקורית

למעלה נראה קטע מ־מיכתב־התלונה המקורי שהוגש למישטרה ביום 29.11.76, שגרם לפתיחת החקירה בעניין עופר. מימין: קטע מגליון **העולם הזה** מיום 17.11.76 שתיאר את עיסקת־המקרקעות של נווה־יעקוב. שים לב לתאריכים: רק כעבור כחודשיים הוזמן עורך־הדין חיים גושן למישטרה להעיד בפרשה זו.

העבודה כי חקירת עופר ומישפט — פירושם סוף הקאריירה שלהם עצמם וסוף שילטונם.

עופר נקרא אל ראש־הממשלה ואל שר־המישפטים. איש מילבדם אינו יודע מהו תוכנם המילולי של הדברים שנאמרו ב־שתי שיחות אלה, ובשיחה שלישית, טל־פונית, של עופר עם שלמה הילל.

אך ברור לחלוטין כי בעיקבות שיחות אלה החליט עופר לשוח יד בנפשו. משום כך פשוט לא יכו־לים התיאורים האידיליים, שנמ־סרו אחרי האסון, לשקף את האמת.

ראש־הממשלה גילה אחר־כך, בחציפה שאמר לעופר שאין בכוחו להבטיח את הפסקת החקירה. משמע: מישאלה זו הוש־מעה. ניתן על כן לשחזר במידה רבה של סבירות את אשר אירע בשיחות אלה:

חובהר לעופר כדי ספק מהי חומרת העדות של גושן, העלולה להכריח את היועץ המישפטי ל־בקש את הסרת חסינותו והעמדתו לחקירה ולמישפט.

כשביקש עופר שהמיפלגה תבהיר שה־כסף הגיע אליה, נענה כי המיפלגה תכחיש טענה זו בכל תוקף, כך שהיה נשאר הרו־שם שהכסף נלקח על־ידו לשימושו האישי.

עופר ראה כי הוא צועד אל הכלא, ה־מישפט, מופקר על־ידי חבריו. הוא דאג לבני מישפחתו. אז אחז באקדח.

אין כל מקום להשוואה בין עופר לאשר ידלין. עופר עצמו, בשיחתו עם אב־נרי וזכרוני, אמר כי אילו ידע בשעתו על מעשי ידלין, לא היה מתייצב לימינו. את עופר ניתן להשוות לצבי רכטר, שכ־מוהו כעופר עסק במימון המיפלגה מכספי הציבור, ולא ראה בכך פסול. רכטר פוטר, אך איש לא ייחס לא שחיתות אישית, שיש עימה קלון.

בישיבת הממשלה אמר השר שימעון פרס כי מפליא שחוקרים תלונות של עיתו־נאי, שכל תלונותיו עד כה התגלו כחס־רות־בסיס. פרס מנותק גם בעניין זה מן המציאות.

בשנת 1966 חקרתי והגשתי, יחד עם עורך העולם־הזה, אורי אבנרי, תלונה נגד מנכ"ל סולל־בונה, צבי רכטר — שפוטר מתפקידו כאשר התלונות אומתו. אשר ידלין שנגדו הגשתי קובלנה, מואשם ב־בית־המישפט.

אולם בעוד ששר־הביטחון, שאין לו מושג על מה שהוא מדבר, יכול להשמיע מליצות ריקות ככל העולה על רוחו, בהת־אם לנוהגו מאז ומעולם, הרי היועץ־המיש־פטי לממשלה, שהוא אדם רציני, אינו יכול להסתפק באמירה סתמית.

אכסורד הוא להניח שאחרי כל מה שקרה יסתפק הציבור בפסוק סתמי כגון זה המופיע במיכתבו של הפרופסור ברק לראש־הממ־שלה: „אין בחומר שנאסף נגבי נושאים אלה כדי לכפס את ה־חשדות שהעלה מר לביב."

אני הגשתי למישטרה, ופירסמתי מעל עמודי העולם הזה, טענות מפורטות על כשלושים מיקרים, שיש בהם חשד לביצוע עבירה פלילית. כל מיקרה לווה בפרטים מלאים, במיסמכים, בשמות ובכתובות.

החקירה צריכה להימשך!

כדי לתת תשובה שתספק את הציבור ותניח את הדעת, חייב היועץ המישפטי לפרסם הודעה מלאה, שתכלול את הפרטים הבאים:

- **לגבי כל מיקרה לחוד — האם נערכה חקירה מקיפה, האם נגבו עדויות מכל האנשים שהיו מעורבים בפרשה, האם נבדקו ה־מיסמכים שפירסמתי והמיסמכים שבתיקי החברה?**

כל זה יש, כמובן, לפרט, כדי שניתן יהיה לעמוד על טיב החקירה ואמינותה.

- **האם הגיעה המישטרה, בכל מיקרה ומיקרה, לכדי מסקנה ש־העובדות שמסרתי אינן נכונות („היועץ אינו אומר זאת!) — או שהסיקה שהעובדות כשלעצמן נכ־נות, אולם אין בהן עבירה פלילית?**

למשל: אם יש חשד של שוחד, יכול להיות כי מנכ"ל חברת שיכון־עובדים אינו עובד־ציבור במובן הטכני של החוק, ועל כן אין להעמידו לדין על קבלת שוחד. אולם במיקרה זה מוטלת החובה על ההס־תדרות, ועל חברת שיכון־עובדים, לדאוג להחזרת הכסף ממי שקיבל אותו שלא כ־חוק.

- **האם יש בחומר עבירות על המיסר הציבורי או חוקת ההסתד־רות, אף שאין בו, לדעת המישי־טרה, עבירה פלילית?**

בהעדר הודעה מפורטת ומוסמכת כזאת אין, משמעות לקביעת היועץ המישפטי — לא לפני התאבדותו של עופר, ולא אחריה.

אגב, עיון מדוקדק בניסוח חוות־דעתו של ברק מעלה שאלות מתוחכמות. למשל, ברק קובע כי: „אין בחומר כדי לבסס את החשדות שהעלה מר לביב."

נשאלת השאלה: אולי יש בחו־

זהו האיש שעדותו מקעקעת את המימסד

האיש שמאחרי הקלעים

„עורך־הדין גושן הוא עד־המדינה נגד אשר ידלין ונגד אברהם עופר. שימרו עליו היטב!" הוראה זו נמסרה ביום החמישי שעבר על־ידי קצין בכיר במישטרת מחוז תל־אביב לחוליה מיוחדת של היחידה המרכזית, שנשלחה לבית של חיים גושן, ברחוב פינקס מיספר 50 בצפון תל־אביב.

די היה בהוראה זו כדי להבהיר את החשיבות הרבה שמייחסת המישטרה לעורך־הדין חיים גושן. מאז מסר עדות במישטרה נגד ידלין ואף הסכים לשמש אחד מעדי־המדינה הראשיים במישפט נגדו, הפך עורך־הדין התל־אביבי עב־הכרס אחד האנשים השמורים במדינה.

פצצה נוספת הטיל לפני כשבוע ויחצי, אחרי שמסר, לדיברי חוקרי־המישטרה, את העדות שגרמה את המיפנה בחקירת השר אברהם עופר. בעדות זו סיפר גושן (53) על אודות עיסקת־קרקעות שנעשתה בין חברת שיכון־עובדים, לבין בעלי־קרקעות ערביים, בשכונת נווה־יעקוב שבמיזרח־ירושלים.

על־פי עדותו של גושן, ששימש מתווך בעיסקה זו, הועבר חלק גדול מן הכסף פים, שיועדו להיות משולמים לבעלי־הקרקע הערבים, לידי עופר ששימש אז כמנכ"ל החברה, ולידיו שלו. עדותו זו של גושן היתה גם הסיבה העיקרית לכך שאישי־צמרת בממשלה ובמיפלגת העבודה ניערו את חוצנם מעופר וסירבו לפרסם, למרית דרישתו, את תוצאות חחקירה המישטרתית עד לאותה שעה. ייתכן גם שעדותו של גושן היא אשר גרמה, בסופו של דבר — בעקיפין, כמובן — להחלטתו של עופר לשים קץ לחייו ביום השני שעבר.

מאז השבוע שעבר היה ביתו של גושן נתון תחת שמירה סמויה של היחידה המרכזית. ביום החמישי שעבר הוחלט, בדרגים מישטרתיים בכירים, להפוך את השמירה הסמויה — גלויה.

בני־ביתו של גושן קיבלו הוראה מפורשת מן המישטרה שלא לפתוח את דלתם לפני איש. אנשי היחידה המרכזית החלו נראים במשך כל שעות היום והלילה בכניסה לבניין־המגורים המהודר. גם בתוך דירתו של גושן, שבקומה הרביעית, הוצב בלש בבגדים אזרחיים אשר לא עצם עין לרגע, ומבטו לא מש מעל האדם היקר ביותר במדינה בימים אלה.

מי הוא חיים גושן אשר, לדיברי יודעי־דבר, יש בכוחה של עדותו לגרום מהפכה? מי האיש שהסכים לשמש עד־מדינה נגד אשר ידלין, ואשר עוד רבים חוששים מן הרגע שבו יפצה את פיו?

פעיל ציוני חשאי

כדי להעמיד על דמותו של איש־המיסתורין, העומד במרכז החדשות זה שבועות רבים, אולם למעשה אין איש יודע מיהו, יש לחזור יותר מחמישים שנים לאחור, לאלכסנדריה שבמצריים. ב־שנת 1923 נולד בעיר המצרית שלחוף הים התיכון, שארל צוקרמן, אשר לימים הפך חיים גושן.

מישפחת צוקרמן היתה אחת המישפחות המבוססות והאמידות באלכסנדריה בתחילת המאה. ביוזר קצר בשושלת המישפחתית מעלה, כי שארל צוקרמן הוא ב־עצם אשכנזי מדורי־דורות. סבו הגיע ל־מצרים בעיקבות פוגרומים שנערכו ביהודים במיזרח־אירופה בסוף המאה שעברה. האב, ויקטור צוקרמן, ניהל בית־מיסחר גדול (מעין כל־בו) ברובע המוסלמי בעיר. אולם בית המישפחה שכן ברובע היהודי, שם גדל והתחנך שארל הצעיר. את השכלתו רכש בלימודים בבית־הספר היהודי חילוני, ומלימודים אחר־הצהריים אצל הרב בן־תורה, מרביץ הנדולים של מצרים. „החינוך אצל הרב בן־תורה," מספר אחד מזיקני קהילת יוצאי מצרים בארץ, „היה חינוך מייוחד שזכו בו רק הצעירים הכישרוניים ביותר, שיועדו לגדלות בתורה ובמעשים טובים."

גם בדבר נוסף בלט צוקרמן, מהיר־הדיבור ומלא־המרץ. כבר בתקופת לימודיו בבית־הספר התיכון, ומאוחר יותר באוניברסיטה של אלכסנדריה, גילה נטייה „להיות ציוני," כהגדרת אחד מחבריו מאותה תקופה. צוקרמן היה בין מקימי ארגון ציוני חשאי במצרים, בסוף שנות הארבעים, כאשר מלך בה המלך פאריד.

עלייתו לארץ, חודשים אחדים אחרי שהתפרסמו הידיעות על נצחון צה"ל במילחמת־השיחרור, היתה קשורה בסיפור מרתק, הזכור עד היום לרבים מוותיקי הקהילה היהודית בעיר המצרית בעלת האוכלוסיה היהודית הגדולה ביותר באותם ימים.

נזכר שמואל („סמי") עטייה, מראשי הקהילה באלכסנדריה בימי המלך פארוק: „הכרתי את שארל צוקרמן הקטן ואת כל המישפחה שלו. הוא למד מישפטים באוניברסיטת אלכסנדריה, ואחר־כך עבד אצל עורכי־הדין היהודיים חיים חזן, אברהם אברהמינו ופליקס בן־זקן. באותה תקופה דיברו הרבה על עלייה לארץ־ישראל, ואחד הפעילים בין הציונים החשאיים היה צוקרמן. יום אחד באו אלי בבהלה ואמרו לי: המישטרה עומדת לעצור את צוקרמן, כי שמעו על הפעילות הציונית שלו בקהילה."

„באותה תקופה נחשבה כל התארגנות לעלייה לארץ־ישראל כדבר בלתי־חוקי, ואני התחלתי להתרוצץ כדי להשיג לילד אשרת־יציאה. היה איזה בחור ערבי שהכרתי, והוא הבטיח לסדר את זה תוך 24 שעות. ואז פיתאום בא אלי צוקרמן ואמר לי שאין לו כסף. אבל היתה לו מכונית קטנה, סינגר, אז אני אמרתי לו: אני נותן לך את מאה הלירות, תן לי את המכונית." המכונית הזאת לא היתה שווה יותר מ־15 לירות. ככה השגנו לצוקרמן דרכון, וביום המחרת הוא כבר היה על אונייה, שהביאה אותו לארץ־ישראל."

„גושן עשה מה שרצה!"

ארץ־ישראל הגיע שארל צוקרמן בשנת 1949, והוא בן 26. אולם הוא לא הגיע לבדו. יחד איתו באה אשתו, שהיתה בחודשי הריונה האחרונים. כבר בימים הראשונים לשהותו בארץ החליף את שמו לחיים גושן, ואף קיבל תעודת עורך־דין, אחת הראשונות שהוצאו בארץ אחרי הימלחמה.

כבר בתחילת צעדיו בארץ פנה לכיוון הפוליטי, וירד עם אשתו ובתו התינוקת לקריית־מלאכי, העיירה הדרומית שבאותה עת, היתה בשלבי הקמתה הראשונים. ב־עיירה שימש כנציג המיפלגה. לזכותו של עורך־הדין הצעיר והדינאמי היתה מטאורית, אולם יש המוכנים להעיד שלא תמיד עשה זאת בדרך הישרה.

ראשית עסקנותו הפוליטית היתה במיסגרת התאחדות־יוצאי־מצרים בישראל. גושן ניצל את העובדה שבגל־העלייה הגדול השני ממצרים, ב־1956, עלו גם אביו ושאר בני מישפחתו והוא זכה, בעזרת מקורבי אביו, בתפקיד יושב־ראש האיגון, שמנה אלפים רבים של חברים. איגון זה קיבל ממישרד־הקליטה תמיכה כספית שהתבטאה בעשרות אלפי לירות בשנה, ואשר נמשכת עד היום.

מאז נבחר לתפקיד זה, ב־1960, ועד היום, הוא משמש כיושב־הראש של התאחדות־יוצאי־מצרים בישראל. על כך יש מערערים, ולפני שנים אחדות נוצר קרע באיגון על רקע שליטתו הבלתי־מעורערת של גושן בו.

על כך מספר סמי עטייה: „בשנת 1964 החליטו אלפים מיוצאי מצרים בארץ לפרוש מן ההתאחדות, בגלל גושן. הוא ישב על כיסאו בלי בחירות, בלי ביקורת — פנימית או של מבקר־המדינה — ועשה בהתאחדות כבתוך שלו, תוך שהוא מנצל אותה כדי לזכות במעמד במפא"י, כאילו כל יוצאי מצרים בארץ עומדים מאחוריו.

„אז פרשנו, והקמנו אירגון־גג של כל יוצאי מצרים בארץ ובעולם. המאבק על תקציב מטעם מישרד־הקליטה לאירגון־הגג נמשך כבר יותר מעשר שנים. ב־27.7.73 פנינו גם למבקר־המדינה, ושאלנו למה אין ביקורת על הכספים המועברים מן הממשלה להתאחדות. התשובה היתה שההתאחדות אינה נמנית עם הגופים הכפופים לביקורתו של מבקר־המדינה. גושן עשה עם הכסף מה שהוא רצה."

התדמית — בכיוון העילית

מעמדו של עורך־הדין התבסס ולך לקראת סוף שנות השישים. הוא רכש לעצמו דירה ברחוב דה־האז בצפון תל־אביב, ועיקר עיסקותיו כעורך־דין היה בתיווך עבור חברות שונות של המיפלגה. הוא רכש לעצמו בצמרת המיפלגה ידידים קרובים רבים, כמו שר־האוצר יהושע רבינוביץ, ומי שהיה מזכיר מחוז תל־אביב של מיפלגת העבודה, דב בן־מאיר.

באוזני ידידיו נהג להתרברב כי הוא משתייך על העילית החברתית והפוליטית במדינה אם כי, כך הסביר, הוא מעדיף לעבוד מאחורי־הקלעים. גושן הסך אחד הפעילים במחוז תל־אביב, נתמנה כיושב־ראש ועדת־הקליטה, ושימש כיו"ר קרן למימון פעולות שונות במיפלגה באיזור תל־אביב.

ב־1969 עמד בראש קרן־המימון־לבחירות לראשות עיריית תל־אביב. אז התדקו עוד יותר קשריו עם יהושע רבינוביץ, שהיה אז מועמד לראשות העיר מטעם מיפלגת העבודה. במערכות הבחירות ב־'69 וב־'73 היה פעיל בקרנות־המימון, עד כדי כך שכימעט זנח את מיקצועו, שבינתיים הפך לו עיסוק צדדי בלבד.

ב־'72 העביר את מישרדו לדירה נאה ברחוב דיזנגוף 3, ושם ניהל מישרד לעריכת־דין בשותפות עם עורך־הדין מרדכי („מוטי") שורר, הניצב כיום מעברו האחר של המיתרס ומשמש סניגור לשרה הרי, אחותו של אשר ידלין.

בשנים האחרונות צימצם גושן את חוג לקוחותיו, ועיקר הכנסותיו היה מעיסקי־תיווך עבור קופת־חולים וחברת שיכון־עובדים. אז החל מפגין בפומבי את הרעושר שצבר בשנים האחרונות. הוא נהג להתגאות באוסף־התמונות הנדיר שבביתו ששוויו, להערכתו שלו, יותר מ־150 אלף לירות. ה„שיגעון" שלו בשנים האחרונות היה מכשור אלקטרוני, והוא נהג לשאת עימו תמיד מכשיר־הקלטה קטן מתוחכם, ומכונת־חישוב חשמלית משוכללת.

נסיעותיו לחו"ל תכפו. אחד מאחיו מתגורר בבריסל, ומכריו של גושן יודעים

עורך־הדין חיים גושן

נידוני קאהיר

עורך־הדין חיים גושן (שני מימין) בטכס הטרת־הלוט מעל השלט שהסב את שמו של אחד הרחובות הראשיים בחולון לשם „נידוני קאהיר". את הטכס ארגן ארגון־הגג של יוצאי־מצריים בישראל, בראשות שמואל עטייה (שני משמאל), שפרש מהתאחדות־יוצאי־מצריים בישראל, שבראשו עומד גושן זה יותר מעשר שנים. הפרישה נעשתה לאחר ריב ממושך, שבמהלכו טען שמואל כי גושן מנצל את תקציב ההתאחדות, למימון הבחירות של מיפלגת העבודה.

לספר כי לפעמים היה מודיע שהוא „קו־פץ" אליו ליומיים־שלושה. נוסף על בריסל נסע בשנים האחרונות פעמים רבות לפא־ריס. אך מרבית ניחותיו מן הארץ היו ל־תקופה קצרה של לא יותר משבועות אח־דים ולעיתים אף ימים ספורים.

כסמל למעמד הגבוה שאליו הצליח להגיע, רכש לפני שנים אחדות מכונית דודג' דארט מפוארת ואימץ לעצמו מיק־טרת יקרה לשיפור התדמית. לפני כשנה רכש דירה מפוארת, שמחירה כמיליון לי־רות, בבנייני הדר וייצמן שברחוב פנקס בצפון העיר. הוא מתגורר שם עם אשתו, העובדת בספריה האמריקאית בתל־אביב ועם בתו תמי, המשרתת בצבא. דירתו הקודמת, שברחוב דה־האז, הפכה מישרדו החדש. אולם גם במישרד זה לא עברו תיקים רבים, ועיקר עבודתו של גושן היה בתחום המיפלגתי, הן כעורך־דין לצורך תיווכים ועסקות שונים, והן בפעילות הת־נדבותית למען המיפלגה.

„תנו לי לצאת מהצל!"

לפני כשנה השיא את בתו הבכירה. טכס־החתונה היה מפואר, ובין הק־רואים היו כל המי־ומי בצמרת הפוליטית הישראלית וכן רבים מידידיו, עורכי־הדין. כחבר מרכז מיפלגת העבודה צפו רבים עתיד מזהיר לחיים גושן. „רק חכו ותנו לי לצאת מהצל," נהג לומר לידידיו. אולם למרות המסיבות הרבות שערך, טכס־הגי־שואין המפואר של בתו והפגנת עושרו כלפי חוץ, נשאר עורך־הדין גושן, לעדות מכריו, אדם מופנם.

גם בריאותו התערערה בשנה האחרונה. את מכריו המשיך לכנות „מרובעים", והמ־שיך אף להתרברב בהישגיו. בין עורכי־הדין התל־אביביים ידוע גושן כאיש קפ־דני, שלעיתים הופכת דקדקנותו מרגיזה. כאשר ביקשה פרקליטות מחוז תל־אביב מליישכת עורכי־הדין לבטל את רישיונו של גושן, ימים אחדים אחרי שהפך עד־מדינה, היו שאמרו כי נעשה לו עוול כבד מדי, „שהרי הכל עשה למען המיפלגה." על־פי בקשת המישטרה הורה עורך־הדין יצחק טוניק, יושב־ראש לישכת עורכי־הדין, להפסיק את ההליכים לשלילת רישיונו של גושן.

לפני ימים אחדים נפוצו שמועות כי גושן איים להתאבד, אחרי שנודע לו על התאב־דותו של אברהם עופר. בתחילת השבוע הועבר הוא, וכנראה גם שאר בני־מישפח־תו עימו, למקום־סתר, שבו שומרת עליו יחידה של בלשים.

„אם הוא יפתח את הפה, יפלו עוד הרבה גדולים במדינה הזאת," אמר השבוע על חיים גושן אחד מידידיו הקרובים. האיש, שנסתר כל השנים מאחרי־הקלעים, החליט לעלות על הבמה. אולם, אין ספק שהופעתו היתה שונה מזו שציפה לה.

מאיר דורון ■

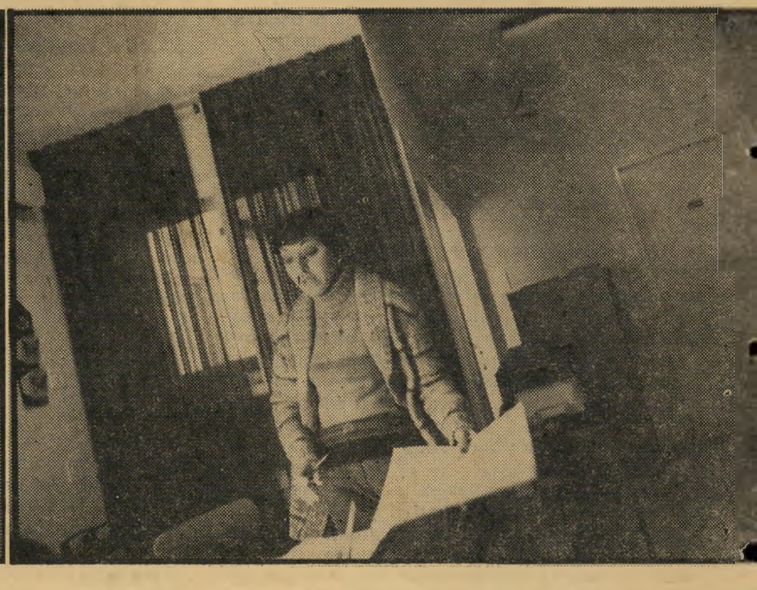

בבית הישן

של עורך־הדין חיים גושן, ברחוב דה־האז 1 בצפון תל־אביב, הוא פתח באחרונה את מישרדו החדש. למישרד זה עדיין לא הספיקו הלקוחות להגיע, שכן גושן נעצר בינתיים והפך עד־מדינה נגד אשר ידלין. בתמונה: אחת מעובדות המישרד אוחזת באחד התיקים הבודדים, הנמצאים בטיפולו של גושן, עוד מלפני מעצרו. עיקר עבודתו בשנים האחרונות היה עיסקי־תיווך.

המישרד החדש

אחרי שעקר עורך־הדין חיים גושן לדירתו המפוארת החדשה שברחוב פנקס בצפון תל־אביב, העביר את מישרדו מרחוב דיזנגוף, שם היה שותף למישרד עורכי־דין עם עורך־הדין מרדכי שורר, ומיקם אותו בביתו הישן. ספק אם השלט, שהוצב בפתח הבית, והמכריז על גושן כעל עורך־דין ונוטריון, יוסיף למשוך לקוחות, לאחר ההדים שבהם זכתה עדותו של גושן במישטרה.

חזית השלום

באחת השיחות האחרונות בפאריס עם נציג בכיר של אש"ף שאל אותי בעל־שיחי הפלסטיני: מדוע אתם אינכם מתאחדים? מדוע אין כל הגופים והאישים, המאוגדים תחת גג „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", מקימים מיפלגה משותפת, כדי שתוכלו להשפיע על המדיניות של ממשלתכם?

לא היתה בפי תשובה.

שאלה זו חוזרת בעשרות שיחות, אסיפות ופגישות, עם התחלת מערכת־הבחירות. מדוע לא נעשה נסיון רציני להקים חזית־שלום רחבה, שתתייצב בבחירות לכנסת הבאה, ושתוכל להכניס לכנסת סיעה גדולה ומלוכדת?

הלוואי ויכולתי להשיב על כך.

רגע האמת

כאשר הקמנו את רשימת העולם הזה — כוח חדש לקראת הבחירות של 1965, באו אלינו אנשים מימין ומשמאל, ליברלים וסוציאליסטים, על פי עקרונות־היסוד בענייני חוץ ופנים שחרטנו על דגלנו.

ראינו בכך התחלה. אחרי ניצחוננו חסר־התקדים במערכת־הבחירות — היתה זו הפעם הראשונה בתולדות השלום. המשא־ומתן נמשך ונמשך, התקיימו ישיבות ללא־ספור, והתוצאה היתה אפס.

איני מתכוון לפרט ולנתח כאן את הדברים שאירעו, כי אין לי חשק לפתוח פצעים שהגלידו ולעורר פולמוס

מאת

אורי אבנרי

ישן. אגיד רק שני דברים: (א) בכל שלבי הדיונים היה לתנועתנו רצון כן ועז להגיע לאיחוד, ובכל שלב הגישה הצעות שהיו סבירות לאור המצב. (ב) אני משוכנע עתה כי כמה מן המשתתפים ניהלו את המשא־ומתן מתוך כוונה תחילה להביא לפיצוצו במועד הנכון, בצורה שתאפשר להם לגולל את האשמה על אחרים.

התוצאה היתה שכל רשימה קטנה הלכה לבדה לבחירות, בתנאים הקשים שנוצרו למחרת ההלם של יום־הכיפורים. סיעתנו נחלה כישלון, אחרי שני ניצחונותיה המפתיעים בבחירות שלפני כן. רבבות בוחרים, שהיו מוכנים להצביע בעד מחנה־שלום גדול ומשמעותי, התייאשו והצביעו „בכל זאת מערך" — וכך נתנו את התופעה החשובה ביותר בישראל של 1976.

עם הקמת המועצה נקבעה גם עובדה, שיכולה להיות לה משמעות רבה לגבי איחוד מחנה־השלום. בפעם הראשונה מאז שנים רבות נמצאו כל כוחות־השלום הפעילים תחת גג אחד — והם הוכיחו במשך יותר משנה שהם מסוגלים לפעול במשותף.

המועצה הישראלית אינה גוף מיפלגתי, ואין היא יכולה ולצריכה להופיע בבחירות. כמה מחברי־ה משתייכים למיפלגת העבודה, למפ"ם וללי"ע, והפיכת המועצה לתנועה פוליטית, המשתתפת בבחירות, היתה דוחפת אותם החוצה.

אולם המועצה היא דגם של איחוד מחנה־השלום, והיא גם הוכחה חיה לכך שמחנה זה מסוגל לתפקד במלוכד. שייכים אליה כל הכוחות שצריכים להיות גופים־מייסדים לתנועה פוליטית מאוחדת. ומכאן התיקווה הגדולה, הטבעית, המתלווה לפעולת המועצה.

אולם עד לימים האחרונים לא נעשה שום נסיון להשתמש בדוגמה זו כדי ליצור מציאות חדשה לקראת הבחירות. נדמה שכמה כוחות עויינים רעיון זה מראש.

לפני שבוע הכריזה תנועת העולם הזה במסיבת־עיתונאים, על כוונתה להתייצב בבחירות אם לא יקום מחנה מאוחד. השמעתי קריאה מן הלב לאיחוד זה.

בשבת האחרונה התקיימה בגיבעתיים הישיבה הראשונה של גרעין מטה־הבחירות של תנועתנו, ושררה בה הסכמה גמורה — פה־אחד — שיש לעשות כל מאמץ אפשרי כדי להביא להקמת חזית־שלום רחבה. אם לא יקום הדבר, נתייצב למאבק לבדנו כדי למלא בכנסת הבאה, בכוחותינו הדלים, לפחות חלק מן המשימה שהיתה צריכה ליפול על שיכמו של מחנה רחב יותר.

הכוח השלישי

אין לי זמן ואין לי חשק לשחק במישחקים טכסיסיים, מן הסוג האהוב על פונקציונרים מיפלגתיים שזוהי פרנסתם וזהו עיסוקם העיקרי.

אשתדל לומר כאן במילים פשוטות מהם, לדעתי, התפקיד, הסיכוי והמיבנה של חזית־השלום האפשרית.

הכנסת הבאה תיבחר על רקע של ויכוח גדול על בעיות השלום. ביום הבחירות כבר יהיה המאמץ הבינלאומי להשגת השלום בעיצומו. הוויכוח הגדול יהיה בין המערך, המגמגם על „פשרה טריטוריאלית" והמתנגד לשלום ישראלי־פלסטיני, ובין הליכוד, הדוגל בארץ־ישראל השלמה והמתנגד, למעשה, לכל שלום אפשרי.

רשימותיהם של ידין ושות' מתיימרות להופיע כ„כוח שלישי" — אך זוהי יומרה מגוחכת. כי לגבי העניין המרכזי של חיינו — שלום ומילחמה — אין רשימות אלה קיימות כלל. היונים שבהן מגמגמות עוד יותר מאשר רבין, והניצים שבהן אינם נבדלים מן השוליים המטורפים של המחנה הלאומני הקיצוני.

גוף פוליטי חדש, שאין לו מה לומר על ההכרעה הגורלית העומדת לפני המדינה — אינו אלטרנטיבה, אלא רק חבורה נוספת של עסקנים שואפי־שררה.

לעומת זאת יכולה חזית־השלום להוות את הכוח השלישי האמיתי — כוח המייצג את הדרך השלישית, האלטרנטיבה הנכונה לדרכם של המערך והליכוד.

הכנסת הבאה תעמוד כולה בסימן המשא־ומתן ל־שלום. קרוב לוודאי שתקופת־כהונתה תהיה קצרה. אם תתגבש בז'נבה (ומחוצה לה) טיוטה של הסכם־שלום, יהיה צורך ללכת אל העם ולערוך בחירות חדשות לפני תחימתו. אם לא יושג הסדר עד סוף 1977, קרוב לוודאי שתפרוץ מילחמה נוראה ב־1978.

אולם בתקופת־כהונה קצרה זו יהיה ערך לכל מנדאט בכנסת. ההכרעות עשויות ליפול על חודו של קול אחד. סיעה של חמישה, או אף שלושה, חברי־כנסת, בעלי עמדה עקרונית ברורה ועיקבית, תוכל למלא תפקיד חשוב ביותר, ואולי מכריע, במצבים מסויימים. אם הממשלה אומנם תלך לקראת הסדר, תוכל סיעה כזאת לספק לה את כוח־העזר הדרוש כדי להשיג רוב. גם אם לא תרצה ללכת בדרך זו, יכולה סיעה קטנה להפעיל עליה לחץ חזק בכיוון זה, כאשר הממשלה תהיה זקוקה לקולותיה.

בקיצור: סיעה כזאת תוכל לא רק להתריע, אלא גם להשפיע.

רשימה כזאת תוכל לפנות אל הבוחרים שוחרי־השלום של המערך ולומר להם (כפי שנאמר להם אנחנו, אם נצטרך להופיע לבדנו): כשאתם מצביעים בעד המערך, אתם מצביעים בעד יונים וניצים, בעד רבין ופרס, בעד אבן ודיין, בעד חבורה ססגונית של אופורטוניסטים חסרי־עיקרון, שאין לדעת מה יעשו למחרת היום. אם תצביעו בעדנו, אתם בטוחים שקולותיכם ישרתו את השלום. הם יעמדו לרשות המשלה, אם זו תלך בדרך השלום.

כמה מנדאטים יכולה חזית כזאת להשיג בכנסת? קשה להינבא. הדבר תלוי בגורמים רבים — במצב־

(המשך בעמוד 32)

מתקרב רגע האמת

מאת ח"כ אורי אבנרי

קריאה לליכוד מחנה השלום בישראל

כוחות פוליטיים וליצור את האווירה הדרושה לשינוי כיוון המיסמוד. כיום מפולגת תנועת־השלום לעש־

נבחים של הסכסיסנות הנכונה לניצול השיבה לשיחות יארינג, תוכניות מתוכניות שונות נורקות לחלל ומוכ־

רבות: הקמת מפלגת השלום היש־ראלית, גדולה ומגוונת, שתלכד ב־שורותיה את כל כוחות־השלום למען

המאמר ב„הארץ" מיום 27.11.70: הקריאה לחזית־שלום

המדינה שמיפלגה חדשה לגמרי, שלא היתה רסיס של מיפלגה ישנה, נכנסה לכנסת — קיווינו שתהליך זה של התלכדות חדשה יימשך, וכי כך תקום תנועה גדולה.

תיקוותנו זו התבדתה. ייתכן שהיינו צריכים להאשים בכך את עצמנו — אילו הצליח מישהו אחר במשימה זו. אולם כל מי שניסה לבצע משימה זו עד כה, נכשל אף הוא.

לקראת הבחירות של 1969 התארגנה קבוצה של שוחרי־תמורה, בעלי רצון טוב, ששמה לה למטרה לאחד את מחנה־השלום. התוצאה היחידה של מאמציה היתה הקמת רשימת־רסיס נוספת, שלא עברה את אחוז־החסימה, ושקילקלה לפחות מנדאט אחד לרשימה אחרת. אנחנו זכינו בשני מנדאטים.

ביום ה־27 בנובמבר 1970 פירסמתי בעיתון „הארץ" מאמר תחת הכותרת „מתקרב רגע האמת". השקעתי בו את כל ליבי והגיוני. לפי הנסיון, אמרתי, קשה להקים מחנה מאוחד ערב הבחירות, כי אז מתעוררים כל היצרים, האינטרסים, השיקולים האנוכיים והכי־תחיים, המפריעים לאיחוד. אך הנה עברו הבחירות לכנסת השביעית, הבחירות הבאות אינן צפויות אלא בעוד שלוש שנים. עכשיו הזמן הנכון לפתוח במאמץ רציני להקמת תנועת־שלום גדולה ומאוחדת.

המאמר הציע הצעות מעשיות לגבי המצע והמיבנה האירגוני. הוא הזכיר שתנועה כזאת תוכל להוות כוח חשוב במדינה, ולהשפיע במישרין על דרך המדינה בתקופה גורלית ביותר.

למחרת הפירסום ציפיתי במתיחות לא־מעטה לתגובות. ואכן היתה תגובה מדהימה — חוסר־תגובה מוחלט. רק אדם אחד, הד"ר גדי יציב, ראש רשימת־השלום בבחירות 1969, הודיע שהוא מוכן להירתם למאמץ זה בלא־תנאי.

אני שואל את עצמי כיום: מה היה קורה אילו היתה תגובה אחרת? האם לא היתה תנועה רחבה כזאת, אילו קמה ב־1970, משפיעה על מדיניות הממשלה? האם היתה יכולה למנוע את הידרדרות המדינה אל הלאומנות העיוורת, שקצרה את קציר־הדמים של ביום־הכיפורים?

המחדל הגדול

דמחדל ההיסטורי של מחנה־משלום באותן השניים הטיל את צילו על הבחירות של 1973.

בינואר אותה שנה, 10 חודשים לפני הבחירות הצפויות, ו־12 חודשים לפני המועד שבו נערכו הבחירות בפועל בעיקבות המילחמה, כינסה סיעתנו בבניין הכנסת את הישיבה הראשונה למען איחוד כוחות קולותיהם לממשלה שבלמה כל תזוזה לקראת השלום במשך שלוש שנים.

כתוצאה מכך נוצר בכנסת התשיעית מצב שבו לא היה שום ייצוג משמעותי למחנה־השלום כולו. הרשימות הקטנות שמילאו תפקיד כה מרכזי בכנסת הששית והשביעית היו חסרות־אונים בכנסת השמינית. מחנה־השלום הפך תופעת־שוליים בלתי־חשובה.

בתקופה קודרת זו היווה השבועון „העולם הזה" נקודת־אור. הוא היה כלי־התיקשורת ההמוני היחידי ששירת את עניין השלום, מול פני שטיפת־המוח הטוטאלית במדינה. הוא הדריך במישרין ובעקיפין את כל חלקי מחנה־השלום. העמדות, שהוא דבק בהן במשך תקופה ארוכה לבדו, הפכו בינתיים נחלת המחנה כולו.

דף חדש

בכל התקופה הזאת לא הרפינו אף לחודש אחד ממאמצינו למען איחוד מחנה־השלום — מאמצים שאת רובם לא פירסמנו, כדי לא להרבות תיסכול וייאוש. בשנת 1974 התקיימה על גג ביתו של עמוס קינן סידרה של עשרות פגישות, שאיש־המפתח בהן היה מתי פלד, שעמד בבחירות 73' בראש מחנה „בכל זאת מערך" והתאכזב במהרה מן הממשלה. השתתפתי בכל הישיבות האלה, בצד חברים משינוי, ר"צ, מוקד, קבוצות־פרופסורים וקבוצות מן המערך. מותר לי לומר כי הייתי אחד הכוחות הדוחפים להגשמת יעד האיחוד. אולם המאמץ כולו עלה בתוהו, וכעבור כמה חודשים התפרקה החבילה מחוסר תכלית.

לעומת זאת הצליח מאמץ אחר, שגם בייזומו מילאנו תפקיד חשוב ביותר.

במהלך 1974 ו־1975 נפגשתי כמה פעמים באירופה עם נציג בכיר של אש"ף — השיחות הראשונות מסוג זה שנערכו אי־פעם. בעיקבות השיחות התפרסמה, באמצע 1975, קריאה של שלושה — יוסי אמיתי, עמוס קינן ואנוכי — להקמת מועצה ישראלית למען שלום ישראל־פלסטין. כעבור כמה חודשים, בסוף 1975, בשלו התנאים לכך, ואז קמה רשמית „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", גוף מרשים הכולל אישים המייצגים מיגוון רחב ביותר של כוחות־שלום.

אין ספק בכך שהקמת „המועצה הישראלית" היא המאורע החשוב ביותר שאירע במחנה־השלום הישראלי בשנים האחרונות, חשוב יותר מכל אשר התרחש בכנסת התשיעית. עם היפתח השיחות הרשמיות בינה ובין הנהגת אש"ף, היא פתחה דף חדש בהיסטוריה של הסיכסוך בן 100 השנים במרחב. ייתכן מאד שבאחד הימים נוכל לקבוע שהקמת המועצה ופעולתה היו

במדינה

העם

ראש חולה למיטה חולה

התביעה להסגרת אבו־דאוד היא צעד ראוותני שתועלתו מפוקפקת

אפשר היה השבוע לשמוח בשימחתו של ספן־השלום אייבי נתן. הוא הצליח להגשים חלום ישן שלו: לחצות את תעלת־סואץ בספינתו שלום, לאילת וחזרה.

אין זה משנה אם עשה זאת תחת דגל פנמה ובעזרת צוות זר, ללא אף ישראלי, מלבדו. היה זה שייט הפגנתי — ובתור שכזה הוא השיג את יעודו. כשלעצמו אין הוא משנה מהותית דבר. אבל כחלק ממאמץ כללי לשינוי האווירה ביחסים בין העמים הישראלי והמצרי, הוא תרם את תרומתו.

כשאייבי עושה צעד הפגנתי מעין זה — אפשר וצריך להריע לו ולאומץ־ליבו. אבל כשממשלה שלמה מבססת מדיניות ופעולות על מעשי־ראווה הפגנתיים, אפשר רק לגוד לה.

וזה מה שעשתה השבוע ממשלת־ישראל, בניצוחו של שר־החוץ יגאל אלון, בפרשת איש הפידאיון אבו־דאוד.

מיכאל חסר־מוצא. מעצרו של מוחמד דאוד אל סילוואני, מי שתיכנן ככל הנראה ופקד על מיבצע טבח הספורטאים הישראלים באולימפיאדת מינכן, נעשה — על־פי מידע ממקורות־חוץ — תוך שיתוף פעולה של שירותי־הביון הישראלי והצרפתי.

ההיגיון שמאחריו, כפי שטען השבוע הניו־יורק טיימס, היה לעורר מחדש את

אבו־דאוד
מי הצית את הפתיל?

דעת־הקהל האירופאית נגד אש"ף, לזהות אירגון זה עם אישי־טירור מובהק, כדי לתת צידוק לסירובה של ישראל ללכת לוועידת ז'נבה עם אש"ף.

ממשלות פאריס ובון נקלעו לתוך מיל־כוד חסר־מוצא. אין הן יכולות להיראות כמי שמתעלמות מהחוק. מצד שני, הן אינן יכולות לחשוף את עצמו למעשי טירור וסחיטה נוספים, שהן ייאלצו להיכנע להם.

בתביעת ההסגרה שלה לממשלת צרפת, הכניסה גם ממשלת־ישראל את עצמה למילכוד. ברור מראש שלא צרפת ולא גרמניה יסגירו את אבו־דאוד לידיה.

כל ההמולה בישראל אינה אלא צעד ראוותני חסר־תכלית. בניגוד למעשהו החיובי של אייבי, הוא גם חסר תועלת.

דווקא כשהולכים ונחשפים היסודות המתונים באש"ף, ומתמשכת שביתת־הנשק הבלתי רשמית בפעולות הטירור נגד ישראל — נקטה הממשלה בצעד של ליבוי־יצרים וחימום האווירה, שיש בו כדי להצית את פתיל פעולות־האיבה מחדש.

במקום להשאיר לגרמנים ולצרפתים לצאת מהסבך החוקי, המוסרי והמצפוני אליו נקלעו — מיהרה ישראל לתחוב גם את ראשה למיטה החולה, כשישיקוליי־יקרה מפוקפקים הם המניעים העיקריים של ראשיה.

צעירי כל הסיעות קשרו קשר להדחת המנהיגים הוותיקים
פוטש במפד"ל

כ**איכו לא היה** די בכך ששני מנהיגי המפד"ל, יוסף בורג ויצחק רפאל, נזרקו על־ידי יצחק רבין מממשלתו, הם עמדו בסכנת סילוק מעמדה נוספת — ממנהיגות מיפלגתם שלהם. הפוטש עמד להיערך כבר לפני כשבועיים. שר־הסעד לשעבר, זבולון המר, יחד עם חברו לסיעת הצעירים, יהודה בן־מאיר, וצעירים נוספים מסיעותיהם של בורג, רפאל וורהפטיג, עמדו לבצע מהפכת־חצר שנועדה לסלק את המנהיגות הקשישה של המפד"ל, ולהחליפה במנהיגות צעירה ו„רעננה".

עם ראשי הקושרים נימנו גם ראש־עיריית רמלה, אהרון אבו־חצירה, מנכ"ל מישרד־התחבורה דויד גלאס וסמנכ"ל המישרד, ישראל ליפל, ועוד עסקנים ואישים שונים מכל הסיעות במפלגה. על־פי התוכנית עמדה הקבוצה להתייצב לפני רפאל ובורג, ולהציג להם אולטימטום: להסתלק ממנהיגות המיפלגה מרצונם החופשי, או להסתכן בפילוג, כשמרבית העסקנים של הסיעות היריבות במיפלגה יילכו יחד עם המר ובן־מאיר ויקימו מיפלגה דתית חדשה, שתשתף פעולה עם גוש־אמונים.

על־פי התוכנית עמדו להציע לרפאל לכהן כיו"ר המרכז העולמי של תנועת המיזרחי, לבורג לשמש כנשיא אוניברסיטת בר־אילן, ולזרח ורהפטיג לכהן כדיקן הפקולטה למישפטים באוניברסיטה זו. אם אכן היו השלושת מקבלים את התנאים שיוכתבו להם, עמדה לתפוס את מקומם הנהגה חדשה.

הצעירים זממו להציב בראש רשימת המפד"ל את הרב משה צבי נריה, בעל הדיעות הקיצוניות, שאמור יהיה להיות המנהיג שילכד את המיפלגה. זבולון המר היה צריך להיות מיספר 2 ברשימה, דויד גלאס מיספר 3 ואהרון אבו־חצירה מיספר 4.

בד־בבד עם שרי המפד"ל הוותיקים, תיכננו הצעירים לסלק שורה שלמה של אישים מסיעת המפד"ל הנוכחית בכנסת. בין המיועדים להחלפה היו פינחס שיינמן, יו"ר המועצה הדתית בתל־אביב, נציג הקיבוץ הדתי שימחה פרידמן, ואיש המוסדות הכלכליים אברהם מלמד.

תחתיהם היו צריכים לבוא בצמרת רשימת המפד"ל הרב יוחנן פרד, כנציג גוש־אמונים, הרב משה סלומון מצעירי סיעת למיפנה של בורג, עורך־הדין חיים בסוק והרבנית צופיה גורן, אשתו של הרב הראשי שלמה גורן.

עם רשימה כזו, קיוו מתכנני הפוטש, הם עשויים להציל את המפד"ל מן הסכנה המאיימת עליה לאבד מכוחה בבחירות הבאות, לרשימות ידין, שרון, כהנא והליכוד. מפד"ל חדשה, עם הרב נריה כמנהיגה, עשוייה לזכות בבירכתו של הרב יהודה צבי קוק, ללכד את המחנה הדתי כולו, ולזכות בתמיכת החוג האקדמי הדתי, שנציגו, פרופסור זאב לב מן האוניברסיטה העיברית בירושלים, הובא אף הוא בסוד המהפכה.

אחרון האינטלקטואלים

כ**אשר הגיעו** לאוזניו של יוסף בורג בן ה־68 הידיעות הראשונות על התארגנות, הוא העמיד פנים שהוא מוכן לפרוש, אם רק יתאזרו יריביו בסבלנות. הוא טען שהתקופה אינה מתאימה לפרישתו. כהוכחה לכוונתו לפרוש הביא את יצחק רפאל מעניין יצחק רפאל, וא יוסף בורג מעניין יוסף בורג. לשני אין כל כוונות לפרוש, אפילו יישארו שנ הם במפד"ל לבדם, ללא תומכים ומסייעים.

אנשי־סיעותיהם הצעירים של בורג ו רפאל, נטו להיענות לתוכנית המהפכה ש הצעירים. האיום שהופעל עליהם הי פשוט: אם לא תצטרפו, תאחרו את ה רכבת ותצטרכו להסתלק יחד עם בור ורפאל, „הזקנים".

אלא שבינתיים אירעו כמה מהלכים ש שיבשו את התוכנית לפוטש. ההחלטה ע עריכת הבחירות המוקדמות היתה הגור העיקרי לעיכוב התוכנית. המר ואנשי

מנכ"ל גלאס ושר לשעבר רפאל
מהפכת־חצר

כעדות, את דיברי אשתו הלוחצת עליו לדבריו, לפרוש כדי לשמור על בריאותו.

בורג, הנוהג לדבר על עצמו בגוף שלישי, טוען כי „בורג הוא נכס שהמפד"ל אינה יכולה לוותר עליו. הוא אחרון האינטלקטואלים בסיגנון מערב־אירופה ב־מיפלגה — יקה ממוצא גליציאי!"

כאשר נרמז גם לרפאל מהי התוכנית המתגבשת בין הצעירים, הביע אף הוא נכונות, כלפי חוץ, לקבל את האולטימטום ולפרוש — אבל בתנאי שגם בורג וורהפטיג יעשו זאת בו־זמנית. רפאל בן ה־63 טען כי „לטובת המיפלגה," רצוי שהעברת השילטון לצעירים תיעשה בצורה מודרגת ומסודרת.

גם רפאל וגם בורג הבינו, כביכול, ש־טובת המיפלגה מחייבת אותם לפרוש. אלא שכל מי שסבר שטובת המיפלגה באמת מעניינת אותם, טעה טעות מרה.

עדיין טוענים כי לא ביטלו את תוכניתם ובסך־הכל דחו איתה למיספר שבועות בעוד זמן קצר, הם אומרים, הם יציגו את האולטימטום שלהם: הסתלקות הזוקנים — או הקמת מיפלגה דתית חדשה שי הצעירים וגוש־אמונים.

אולם פסק־הזמן הזה הספיק לרפאל ול בורג, כדי להכין מיגננה. הם הצליח לשכנע כמה מתומכיהם שלא לבגוד. ה תירוץ לדחיית הפוטש הוא: אי זמן להתארגנות חדשה לקראת הבחירו הקרובות. צריך לשמור בינתיים על ה סטאטוס־קוו בין הסיעות במיפלגה, ולרוץ עם הדגלים הישנים.

הצעירים טרם עיכלו את כישלון הפוטש עוד בטרם גולד. הם עדיין מקווים שיווצר מצב שייאפשר להם לסלק את בורג רפאל וורהפטיג.

יחסים מרחביים

פיחוח ספיר הפלסטיני

ההודעה הסנסציונית של מנהיג אש"ף, שהכחיש את קארמי, נגנזה זמעשה בישראל

הידיעה פורסמה ביום הראשון, בכמה שורות, בתחתית העמוד. רוב הקוראים לא טרחו לקראה. מי שעינו לא דילגה עליה, קרא בחוסר־עניין ידיעה סתמית ש־אמרה, כי „דובר פתח, אבו־מאזן, המסייר עתה בארצות המיפרץ, הכריז כי ‚אין אנו מתנגדים לעיקרון של מגעים בין ישראלים ופלסטינים,' את דבריו אמר בראיון בעיתון הלבנוני אל אנוואר."

גם הקורא העירני ביותר לא יכול היה לנחש כי בכמה שורות אלה חבוייה פצצה. „רמות מרכזית". ייתכן שעורכי העיתונים היו מתייחסים ביתר רצינות ל־ידיעה, שנמסרה על־ידי סוכנות־הידיעות הצרפתית, אילו ידעו מיהו האיש הקרוי „אבו־מאזן".

רק חוקרים מיקצועיים של עניינים ערביים וקוראי העולם הזה יודעים כי בעל הכינוי הזה הוא אחת משלוש הדמויות החשובות והחזקות ביותר של אש"ף.

לפני שנה וחודשיים, בכתבה על סעיד חמאמי, נתן אורי אבנרי תיאור מדוייק על המגמות והזרמים בתוך אש"ף (העולם הזה 1995). דיווח או אבנרי: „למעשה שולטת כיום במחנה הפלסטיני שלישייה — שלוש האבואים — אבו־עמאר, אבו־ג'יהאד ואבו־מאזן... אבו־עמאר הוא יאסר עראפאת עצמו... אבו־ג'יהאד הוא חליל וזיר, הכוח המבצעי של התנועה, ואילו השלישי ב־חבורה, אבן־מאזן, ששמו האמיתי הוא מחמוד עבאס, כימעט שאינו ידוע בחו"ל כלל. אך הוא דמות מרכזית מאד בההנהגה, איש האירגון והכספים."

הפלסטינים הנפגשים עם ישראלים רגילים לכנות את אבן־מאזן בשם „פינחס ספיר שלנו". כי אבו־מאזן ממלא במו־עצה המהפכנית של פתח (השולטת באש"ף) את התפקיד שמילא ספיר בשיא כוחו ב־הנהגת מפא"י. הוא האיש החולש על הכס־פים, המרכז את המנגנון, המשפיע על כל מהלך.

החינוך הגרוזיני. אבו־מאזן מסר את הצהרתו בבחריין, ב־4 בינואר. היא פורסמה בביירות ב־5 בינואר. תאריכים אלה הם רבי־משמעות.

ב־2 בינואר קיימה המועצה הישראלית למען שלום ישראל־פלסטיני את מסיבת־העיתונאים הגדולה, שבה נמסר על ההחלטה המשותפת שעובדה יום לפני־כן ב־פריס, בפגישה מסכמת של אלוף (מיל.) מתי פלד ונציג בכיר של הנהגת אש"ף.

עוד באותו לילה הראה כתב צרפתי לראש המחלקה המדינית של אש"ף, פארוק קאדומי, ידיעה מסולפת של סוכנות רויטרס, שבה נאמר כאילו הודיע פלד שאיש אש"ף „חתם" על „הצהרה פרו־ציונית". קאדומי מיהר להכחיש את ההודעה. ב־3 בינואר פורסמה ההכחשה בעולם.

(המשך בעמוד 28)

המלך קונג

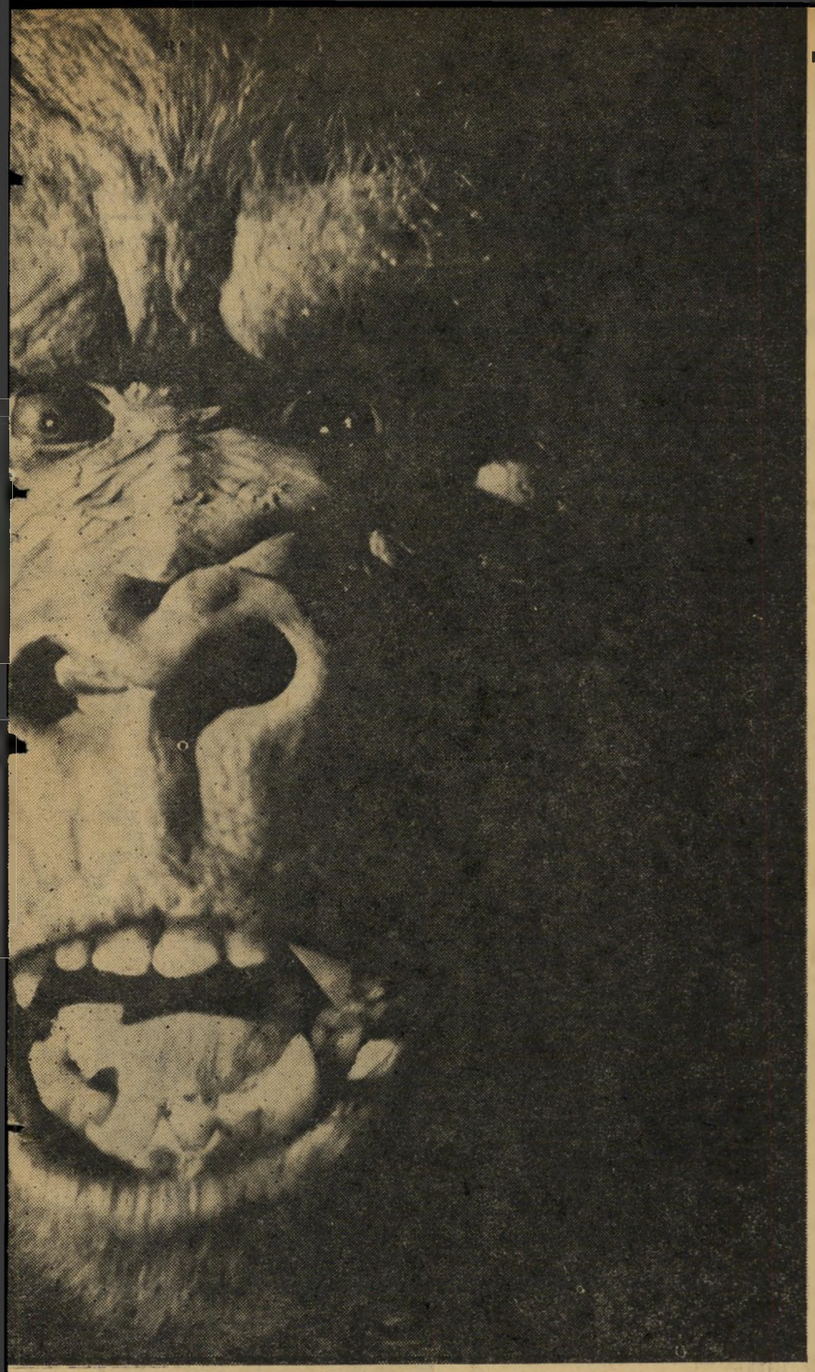

המפיק האיטלקי דינו דה־לורנטיס, החזיר את קינג קונג לבד, אחרי שראה את תמונתו מהגירסה הקולנועית הראשונה, מודבקת מעל מיטת בתו. הבובה (למטה), גובהה 16 מטר.

מה מסוגל עוד להפחיד את צופי־הקולנוע, שהתנסו כבר בכל חוויות האימה והחרדה שהמוח האנושי מסוגל להמציא?

בתוך השנתיים האחרונות הם ראו את רעידות־האדמה הנוראות ביותר, את ה־שריפה הגרנדיוזית ביותר, את מלתעות־הכריש המזוויעות ביותר ועוד כהנה וכ־הנה קאטאסטרופות, מחזות אימים ובלהות מעוררי־חלחלה.

כדי להפעיל מחדש את מערכת־הסיוטים, היה צורך לשלוף מן המגירה מחדש את המלך קונג הזקן והטוב, בן 43 השנים, המגלם — עבור כמה דורות, שגדלו על ברכיו — את שיא האימה.

המלך קונג, הידוע יותר כקינג־קונג, מיפלצת קופית בגובה של 16 מטרים וב־מישקל של ארבעה וחצי טון, המוחץ מכו־ניות כמו פיסטוקים ותולש את הרכבת התחתית של ניו־יורק ממקומה — עומד

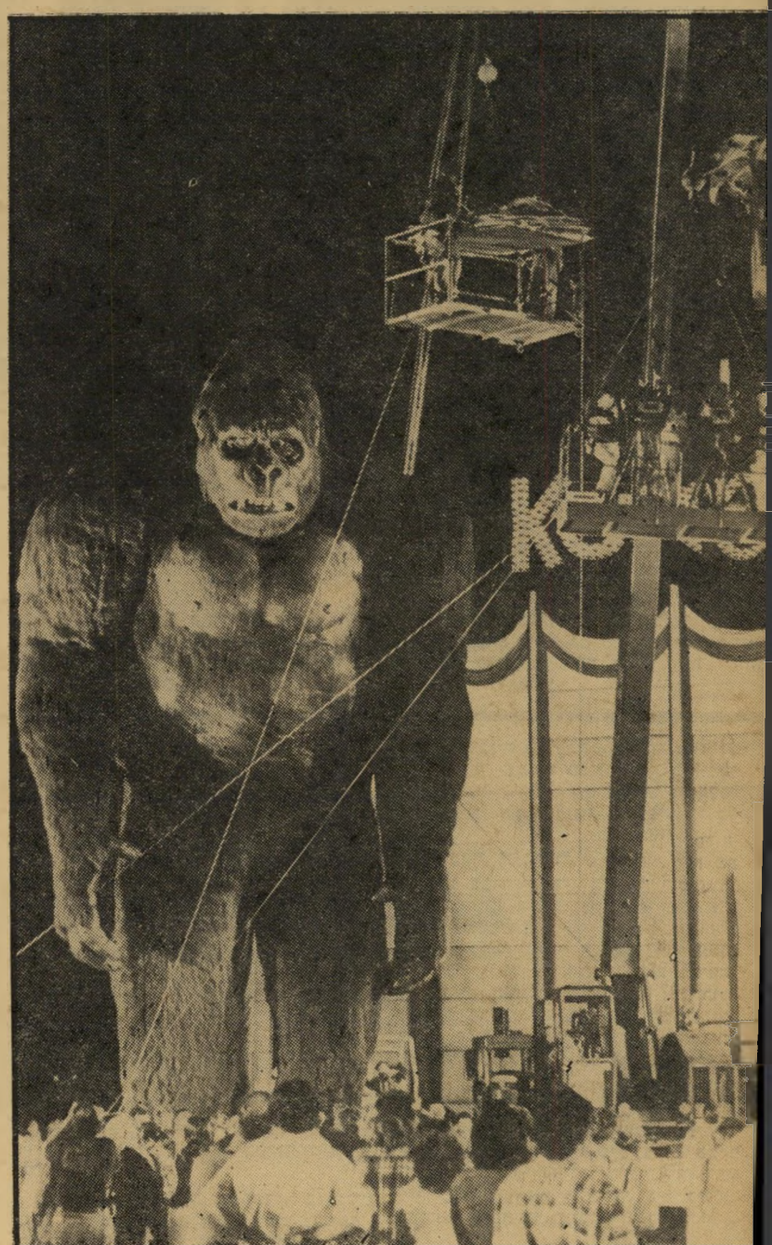

אחרי 43 שנים, חוזר קינג קונג, הגורילה

לחזור בקרוב גם אל מסכי הארץ, אחרי שברחבי העולם כבר חולל מחדש אותה הסנסציה שגרם בתחילת שנות השלושים.

קינג־קונג החדש, של מפיק־הקולנוע האיטלקי דינו דה־לורנטיס, אשר השקיע בהפקתו 25 מיליון דולר, הוא איום ומטיל אימה פי־כמה מקודמו, שנולד בהוליווד של שנת 1933, אך הוא אומלל באותה מידה בכל מה שנוגע לחיי־האהבה שלו, הגור־מים למיליוני צופים ברחבי העולם להציף את אולמות־הקולנוע בנחלים של דמעות, למראה הגורילה הענקית הנופלת שבורת־לב ממרומי מגרד־השחקים הניו־יורקי, שם היא קוטפת מטוסי־קרב המנסים ליירט אותה.

קינג־קונג המקורי, יציר־דימיונו של סר־פרי־המתח הבריטי אדגר ואלאס, הופק כ־סרט בשנת 1933 בידי מריאן קופר. זהו סיפורה של גורילה אימתנית המתגלה באי נידח באוקיינוס השקט, מובאת על־ידי חוקרי־טבע אמריקאיים לניו־יורק — וכמ־עט שהורסת עיר זו כליל.

בניו־יורק מתאהבת הגורילה עצומת־המימדים בבלרינה בלונדית שברירית, ש־משקלה 50 ק"ג והיקף מותניה 54 ס"מ בילבד. אהבתו הבלתי־אפשרית של הגו־רילה ליפהפיה הענוגה, ותשוקתו הבלתי־מרוסנת אליה, מהווים את שיאו של הסרט ואת עיקר כוחו המהפנט על קהל הצופים. אינספור פרשנים הדביקו לסצינה, שבה נוטל הגורילה את הנערה בכף־ידו, משמעו־יות ארוטיות מרחיקות־לכת. לדעת הפסי־כולוגים מעוררת הסצינה, שבה מסיר הגו־רילה את טלאי בגדיה של היפהפיה המפר־פרת בין אצבעות ידו, מריח אותה ומלטף אותה, את התשוקות הקמאיות ואת חדימ־

ביקור במערכת עיתון

ראת תקרנת־הבכורה של קינג קונג בפריס, הובאה

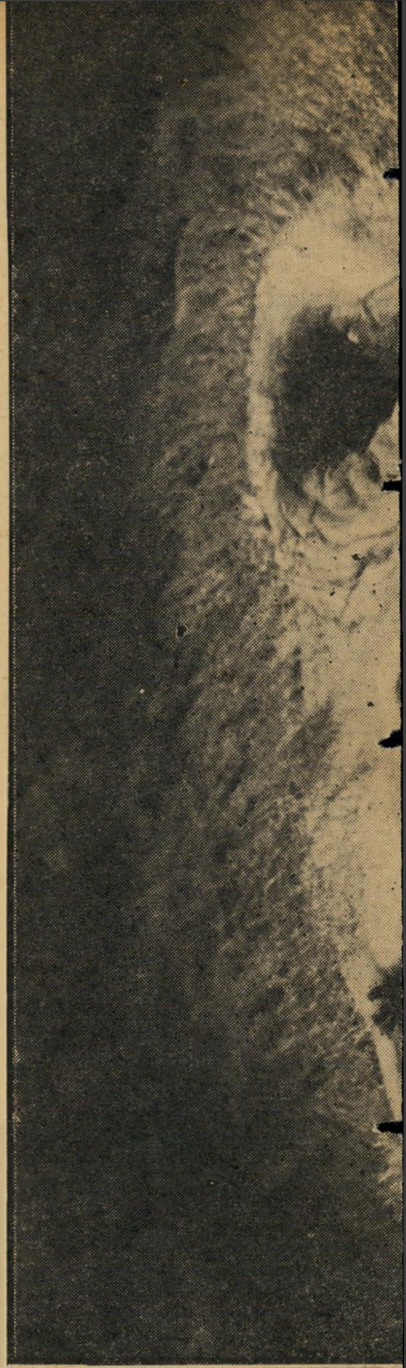

אהבה תמימה

אוהב הגורילה את הבלרינה דקת־הגיזרה. ג׳סיקה לאנג, עברה במהלך ההסרטה תלאות שהיו, לדברים, מרתיעים כל נערה מיחסי־מין עם זכר כלשהו.

תשוקה אל׳מה

ג׳סיקה לאנג, הדוגמנית הפריסאית שנבחרה לגלם את התפקיד שמילאה פיי רייי לפני 43 שנים.

יונות הפרועים ביותר בליבות הגברים.

„זוהי אחת הסצינות האירוטיות ביותר בתולדות הקולנוע,״ טוען אחד המבקרים. „אהבתו של קינג־קונג היא טוטאלית. הוא יצור בעל ארוטיזם מושלם.״ לבד מארוטיזם ויזואלי זה, מדבר קינג־קונג אל ליבו של כל זכר, המזדהה עם הקוף המבטל במחי יד אחת את כל המיכשולים העומדים בדרכו אל נושא תשוקתו, ומכניע את טרפו באלימות.

כדי להפוך את הסרט, למרות מוטיבים ארוטיים אלה, סרט לכל המישפחה, היה צורך להסביע את העלילה בים של פעלולים ותיפאורה ראוותנית, בשפע ניצבים וטכניקה מתוחכמת.

מפיק הסרט, דינו דה־לורנטיס, המקווה להכנסות בסך 100 מיליון דולר מסירטו, לא חסך בהוצאות. סצינות־החוץ של הסרט צולמו בהוואי, ברזיל, ארגנטינה, ניו־יורק והוליווד. בעזרת צבא טכנאים, יער של מנופים, להק מסוקים וצי של ספינות פוזרו ערפילים ונוצרו סערות בים.

המנצח על פעלולי־ענק אלה היה ג׳ון גילמין הבריטי, במאי הסרט המיגדל הלוהט, שנעזר במומחים המעולים ביותר של הוליווד. לצורך הסרט ניבנו שלוש בובות־ענק של הקוף המיפלצתי. שרירי כל אחת מהן עשויים גומי, ושערות פרוותן נלקחו

המיפלצתי, למסכים

במסע יחסי־הציבור שנערך לקראת מבובות־הענק, שגילמו בסרט את דמותו של הקוף המיפלצתי, לרחובות פריס. הבובה מכוסת־השיער המופעלת בחשמל, והמתנשאת לגובה של חמש קומות, הוצבה ליד הבניין שבו שוכנת מערכת השבועון הצרפתי **פארי מאטש**.

הסצינה האירוטית ביותר

בתולדות הקולנוע, כך סוגרת סצינה זו, שבה נראית השחקנית ג׳סיקה לאנג לבושת־הקרעים, מפרפרת בין זרועותיו של הגורילה שהתאהב בה וחושק בגופה. בתמונה למטה: הגוף אדיר־הממדים מוחק את אהובת־ליבו בין אצבעותיו.

משער זנבותיהם של עשרת אלפים סוסים מערבות הפאמפאס בארגנטינה. גופותיהן של בובות־הקוף מונעות באמצעות חוטי־חשמל באורך של אלף וחמש־מאות מטרים, הפועלים כמערכת־עצבים. עשרות מטרים של כלי־דם פלסטיים מוזנים באמצעות משאבות הידראוליות, המפעילות את הפרקים של שלד־הקוף, העשויים אלומיניום.

„קינג־קונג שלנו,״ אומרים יוצריו, קרלו רמבלדי וגלן ריבינסון, „מסוגל להניע את ידיו, לסובב את ראשו, לקפל את רגליו, לגלגל את עיניו, לנפנף באוזניו, ללעוס בליסתותיו, ללכת, להסתובב על עקביו, להניע את אצבעותיו ב־16 צורות שונות — ואפילו לחייך.״

לתפקיד אהובתו של הגורילה הענק, אותו גילמה לפני 43 שנים השחקנית האמריקאית פיי ריי, נבחרה הפעם הדוגמנית הצרפתית ג׳סיקה לאנג.

כל מה שנדרש מפיי ריי בזמנו היה להשמיע מיספר ציוצים של פחד, עובדה שהספיקה לבנות עבורה קאריירה מפוארת וארוכה של הופעות בסרטי אימים. אבל ג׳סיקה נאלצה לעבור בסרט דרך יסורים ארוכה. היא היתה צריכה לשקוע בחולות נודדים, לטפס על לוע של הר־געש ולהגיע לפיסגתו של בניין המרכז המסחרי העולמי בניו־יורק, הבניין הגבוה ביותר בעולם.

אבל זה ישתלם לג׳סיקה. בשנה הקרובה היא עומדת להיות שחקנית־הקולנוע הנערצת ביותר בעולם.

במדינה

(המשך מעמוד 25)

גדולי העיתונים בעולם הקדישו לידיעות אלה את עמודיהן הראשיים. בעיתונות הישראלית נערכה חיגגה סביב ההכחשה של קאדומי, ואנשי ארץ־ישראל השלמה מילאו את כלי־התיקשורת במאמרי־שימחה. היו שסברו כי הגה הוכח סופית שאנשי המועצה הם כסילים או שקרנים.

הכחשתו של קאדומי לא הפתיעה כלל. כי קאדומי הוא כעת ראש האופוזיציה הפרו־סובייטית באש"ף, והוא לוחם במגמת־הרוב, שאותה מייצגים האישים שקיימו את המגעים עם המועצה הישראלית. קאדומי נאחז בהודעה המסולפת כדי להניח מכה על יריביו. הוא הקפיד להכחיש רק את הסילופים, אך בצורה שעוררה את הרושם כאילו הוא מכחיש את עצם קיום המגעים (העולם הזה 2053).

בעיקבותיו הלך האיש שלו בפריס, פוני קציונר נמוך־דרגה וחסר־חשיבות בשם עזאל־דין כאלאק, שלא שותף במגעים. כאלאק, הידוע כמקורב לחזית־הסירוב, הכריז כי אינו יודע על שום מגעים — הוא דעה נכונה, שאינה אומרת דבר.

לא עוד אלמוני. בשעות שלאחר־מכן זימזמו קווי־הטלפון בין תל־אביב, פריס וביירות. האנשים הקובעים בביירות איש־רו את ההודעה המקורית שחוברה בפריס, קבעו כי קאדומי הכחיש רק את הסילופים, והבטיחו כי תימצא דרך לפירסום הודעה שתתן גושפנקה רשמית לאישים שניהלו את המגעים בפריס.

הכרזתו של אבו־מאזן באה למחרת היום. נאמר בה, כי פתח „אינה מתנגדת" לקיום מגעים עם גוף ישראלי, הדוגל בשלום חוזי בין ישראל והערבים, בהקמת מדינה לאומית ריבונית לעם הפלסטיני, ובשיבת הפלסטינים לארץ־מולדתם.

זוהי הודעה רבת־משמעות, מכמה וכמה בחינות חשובות:

- היא לא באה הפעם מפי אישיות אלמונית, אלא מפי אדם שהוזדהה בשמו.
- האיש הוא אחד משלושת הגדולים של אש"ף ופתח, והוא בכיר בכמה דרגות מעל לקאדומי. כאלאק הוא לעומתו אפס.
- ההודעה נמסרה בארץ ערבית (בחריין), ופורסמה בעיתון ערבי בביירות.

זוהי על כן ההצהרה הסמכותית והחשובה ביותר שניתנה עד כה בזכות המגעים של אש"ף עם המועצה הישראלית.

מדינה לצד ישראל. גם נוסח ההודעה חשוב ביותר:

- מאחר שבאה יממה אחת בילבד אחרי הודעתו של קאדומי, ואומרת את ההיפך, יש בה למעשה הכחשה־של־הכחשה. היא מאשרת בעקיפין שהמגעים היו, ושהם קויימו על דעת הצמרת העליונה ביותר של אש"ף.
- הנוסח „אין התנגדות" נותן, למעשה, גושפנקה מלאה למגעים לא רק בעבר, אלא גם בעתיד.
- בהודעת פריס דובר על „עקרונות השלום המשתמעים מן המינשר של המועצה הישראלית... היכול לשמש בסיס נאות לפיתרון הסיכסוך..." מכאן נבעו פרשנויות פרובוקטיביות, כאילו אישר אש"ף את הקיום הציוני שבמינשר. אבו־מאזן פירט מהם העקרונות של המינשר המתקבלים על־ידי אש"ף: שלום חוזי, מדינה פלסטינית ושיבה לארץ.

„שלום חוזי" מהווה, כמובן, הכרה בישראל.

משום כך מהווה ההודעה צעד גדול קדימה, והיא עולה בחשיבותה אף על ההודעה המשותפת מפריס, שגרמה לסנסציה ישראלית ועולמית.

אישור מקאהיר. ואכן, שום מומחה רציני, מחוץ לישראל, לא פיקפק עוד בחשיבותן ובמשמעותן של „פגישות פריס". בין השאר:

- פירסם לה מונד ביום ב' השבוע מאמר גדול על פגישות אלה. הכתבה הוזמנה במייוחד מידי המיורחן הישראלי אמנון קפליוק, השוהה עתה בפריס, ותופסת שלושה טורים בעמוד השני.
- בגליון השבועון הקאהירי רוז אל־יוסף מה־3 ביגואר, למחרת המסיבה בתל־אביב, פירסם אחד העורכים, אחמד חמרוש, מאמר שבו תיאר בהרחבה את „פגישות פריס", תוך איזכור ותיאור המשתתפים הישראליים. חמרוש, שלא יכול היה לכתוב מאמר זה בלי אישורו של אנוואר אל־סאדאת, בירך את אש"ף על קיום הפגישים, ותבע מיאסר ערפאת להמשיך בדרך זו.

מנחיג־נשאר בגין

מנחיג־חוזק לנדאו

רקוויאם לוותיקים

כל זה לא מצא אף את חהד הקלוש ביותר בכלי־התיקשורת הישראליים.

כאשר הודיע איש־קשר של אש"ף לחברי המועצה הישראלית טלפונית על הוראתו של אבו־מאזן, כדי שאפשר יהיה לפרסמה בישראל ללא דיחוי, הוא נענה בפשטות: דאג שתפורסם בכלי־התיקשורת הצרפתיים. רק כך יש לה סיכוי להתפרסם בישראל.

ואכן, הפירסום הדל של הידיעה בעיתוני ישראל בא מפי סוכנות־הידיעות הצרפתית. אילו נמסרה לפירסום על־ידי המוצא עצה עצמה בארץ, קרוב לוודאי שלא היתה מתפרסמת בישראל כלל.

מיפלגות

המרפקיאדה

שיאו של תהיך חיזוף המישמרות מפתמן בתנועת החרות

„דווקא המיפלגה המוגדרת בפי יריבותיה כאיום לדמוקרטיה, היא המיפלגה היחידה בישראל המקפידה למלא את הכלל הדמוקרטי של קיום ועידה אחת לשנתיים," טענו השבוע בסיפוק עסקני תנועת החרות, כשסיימו את ועידתם.

באורח מיקרי תוכננה הוועידה לתחילת חודש ינואר, מבלי ידיעה מראש כי הבחירות תוקדמנה. בדיעבד היא סימנה את פתיחת ההתמודדות הבינמיפלגתית במערכת הבחירות.

למרות שעיקרה של הוועידה היה במישור הפרסונאלי, לא יכלו משקיפים חדי־עין להתעלם גם מאי־אלו ניואנסים במישור האידיאולוגי, אשר העידו כי משהו משתנה גם במיפלגה דוגמאתית והומוגנית מבחינה אידיאולוגית כמו תנועת החרות.

כך, למשל, יכלו להצביע על כמה התבטאויות של מנהיג חרות, מנחם בגין, בנאום הפרוגרמתי שלו בוועידה, המעידות אולי על התפתחות בכיוון של גמישות פוליטית גם אצלו. „אם טען בגין בנאומו שגבולה של ישראל ייקבע ‚בתוך סיני ו‚על רמת־הגולן', מבלי לטעון ל‚רצף טריטוריאלי' — הרי שנכונותו לפשרה כבר אינה רחוקה כל־כך מזו של מפ"ם," טענו כמה מהמשקיפים. למעשה, בתפיסתו הבסיסית של התנגדות לוויתור על שטחי יהודה ושומרון וסירוב להכרה בכל ישות פלסטינית, לא חלה בבגין כל תמורה.

המשקיפים נטו לחפש בנרות ולמצוא פתיחות בהחלטותיה של הוועידה. הביטחון של אנשי המיפלגה ביכולתם לנצח הפעם בבחירות את המערך, הוא שאיפשר להם לקבל כמה החלטות שבעבר נראו בלתי מתקבלות על הדעת בחרות.

כך, למשל, התקבלה הצעה שחרות ‚תשקול בכובד־ראש' את שינוי שיטת־הבחירות. בקרב אנשי חרות, שהתנגדו בעבר לכל הצעה לשינוי שיטת הבחירות, משום שראו בה ניסיון שנועד להנציח את שילטון מפא"י, מגשבות עתה רוחות חדשות. גברה אמונתם שבבחירות יחסיות־אזוריות הם עשויים לגבור על מועמדי העבודה. „שפייזר לא יוכל לגבור בתל־אביב על משה ארנס," הם אומרים „ולמשה ברעם אין כל סיכוי לגבור על חיים קורפו בירושלים."

אשכבה למישפחה. גם החלטה שנועדה להגביר את הדמוקרטיה בתוך המיפלגה היא משמעותית. בוועידה הקודמת, שנערכה לפני שנתיים בחברון, התקבלה החלטה שמרכז המיפלגה הוא שיבחר את מועמדיה למוסדות החוץ, בניגוד לוועדות המינויים שהיו קיימות בעבר. הפעם, נוספה להחלטה זו פיסקה שהמרכז יבחר את המועמדים „בארוח ישיר, אישי וחשאי", החלטה שהיא מהפכנית בחרות.

איך ייעשה הדבר? לשם כך נבחרה ועדה שיהיה עליה לנסח את הפרטים הטכניים, שיבטיחו בחירות דמוקרטיות, אך גם מינויים של אישים שאין להם גב בסניפים.

אולם מה שאיפיין יותר מכל את ועידתה האחרונה של חרות היתה העובדה שזאת היתה הוועידה הראשונה מאז קום המדינה, בה הסתמן תהליך ברור של חילוף משמרות בתנועה. הוועידה היתה למעשה אשכבה למישפחה הלוחמת של האצ"ל.

מזכה כרמלה כהן

סימן כחול בראש

עצורה אחוואל

הצעות־מגונות באבו־כביר

ההפתעה הגדולה ביותר היתה הודעתו של ח"כ חיים לנדאו, מי שנחשב כמיספר שניים למנחם בגין, על פרישתו מהרשימה לכנסת הבאה. היו שטענו כי צעד זה של לנדאו לא היה אל טכסים שנכשל. הוא קיווה, אולי, שיפצירו בו להישאר. כי שהדבר לא נעשה, נפל במלכודת שטמן לעצמו.

בכך יצטרף לנדאו לכמה אישים בולטים בחרות, יוצאי המישפחה הלוחמת של האצ"ל, שלא יופיעו עוד ברשימה: הד"ר יוחנן באדר, בן־ציון קשת ויוסף קרמרמן, מי שהיה האיש החזק של המיפלגה ואישכסים שלה, שאיבד את מרכז הכוח שלו בסניף תל־אביב לטובת פרופסור משה ארנס.

585 חברי המרכז החדשים שנבחרו בוועידה, שיבחרו את מנהיגיה החדשים של התנועה, מייצגים מוקדי־כוח מסוג שאינו קיים בשום מיפלגה. בחרות אין סיעות אידיאולוגיות. אין גם כימעט קבוצות אינטרסנטיות או חוגים של יוצאי־ארצות מסויימות. בהיעדר חילוקי־דיעות רעיוניים, הוא פכת ההתמודדות לאישית טהורה, כשמוקד־הכוח הם בעיקר הסניפים הגדולים.

מנהיגותו של מנחם בגין, הבטוח עתה בעצמו כשם שלא היה אף פעם, היא בלתי מעורערת. באותה מידה אין עוד ספק שאלוף (מיל.) עזר וייצמן תפס לעצמו את המקום השני בהיראכייה, למרות עמדותיו האופוזיציוניות לכאורה.

הפנים החדשות שיעלו על במת חרות, אחרי הבחירות שייערכו במרכז, יהיו, ככל הנראה, אלה של הפרופסורים יוסף רום וראובן ירון, של תת־אלוף (מיל.) מוטקה ציפורי, של דובר המיפלגה אליהו בן־אלישר, של מיכאל דיקסל, ראש ענף הארגון במיפלגה, ושל נציג הצעירים, עו"ד רוני מילוא.

עתה, משהסתיימה הוועידה, החלה המרפקיאדה, כפי שמכונה מילחמת הדחיפות בתור אל הצמרת. כיוון שהפעם נדמה לאנשי חרות שהשלל האלקטוראלי שיפול בחלקם יהיה גדול מכל פעם בעבר, רק טבעי הוא שהדחיפות הן חזקות יותר.

הפגנות

שכר החוצפה להפגין

התושבים נאספו למחות נגד מיפגע אקוזוגי — ומישטרת כפר־סבא עשתה בהם שפטים

הפגנה־ברישיון של תושבי שכונת נווה־רסקו ברעננה הפכה, תוך דקות ספורות, לשדה־קרב שבו הפגינה המישטרה אלימות שלא־לצורך, תוך ביצוע מעצרים מגוחכים, שהדיהם עדיין מסעירים את אלף תושבי השכונה.

מזה תקופה ארוכה דורשים התושבים את שיפור השירותים המינימליים בשכונתם. בין השאר הם תובעים סלילת כבישים, ובניית מידרכות ברחובות השכונה החלוליים, תוספת מיקלטים לשעת־חירום, שיפור שירותי התחבורה לשכונה. תוספת ושיפור התאורה הלקויה, סידור קווי־טלפון (בשכונה כולה רק חמישה טלפונים פרטיים), בניית גן־ילדים חילוני והפעלת מועדונים ומרכז־קהילתי.

תביעות אלה ואחרות מהוות נושא לי־התכתבות ולמגעים ממושכים, מזה זמן רב, בין ועד־הפעולה של השכונה לבין מישרדי־הממשלה וראש־המועצה־המקומית בנימין וולפוביץ. אולם בעיות אלה עדיין לא זכו בטיפול הולם, והשכונה, שבעיבורי רעננה, מונזחת כפי שהיתה.

„רופקים אותנו סופית!". כאשר נודע לתושבים, באחרונה, כי בשכונתם עומד לקום מיפעל לייצור מוצרי־גומי, קמה בה התנגדות חריפה למיפגע האקולוגי הצפוי. „לא מספיק שהשכונה מונזחת לגמרי," עכשיו עוד הולכים לדפוק אותנו סופית," אומר חבר־הוועד, שמואל כהן. ועד־הפעולה של השכונה ביקש — וקיבל — אישור לקיים אסיפת־מחאה ברחבת המועצה־המקומית.

(המשך בעמוד 32)

האיש שהיה צמוד במשך 29 שנים למנהיג חרות - נפטר

ב עיצומו של הקרב על יפו, בחודש אפריל 1948, הציג אחד ממפקדי ה־אצ"ל לפני מנחם בגין, או ראש „האירגון הצבאי הלאומי", בחור צנום, ואמר: „בגלל כישוריו, החלטנו שהוא יהיה נהגך הצמוד." מאז אותה פגישה, בתש"ח, לא נפרדו דרכיהם של השניים, בגין ונהגו.

השבוע, בעת שניצב לפני קיברו הטרי של יוסק'ה, ושיחזר את 29 השנים ה־משותפות, לא יכול מנהיג הליכוד לעצור בעד דימעותיו, וקולו היה חנוק וחרישי.

שיירה ארוכה ליוותה את יוסק'ה לדרכו האחרונה. בלטו בה חברי־כנסת, ותיקי אצ"ל, אנשי תנועת החרות, לוחמים ו־מפקדים מאירגון האצ"ל, ורבים־רבים אח־רים שהכירוהו מדרכו לצד בגין.

לאצ"ל הגיע יוסק'ה דרך חברות בתנועת בית"ר, לשם לקחה אותו אחותו בגיל 12, „כדי שלא ייצא לתרבות רעה," כדבריה.

בהיותו בן 17 ביקש יוסק'ה להתגייס לצבא הבריטי. השנה היתה 1941, והגרמ־נים שלטו על רוב שיטחה של אירופה, אך לצבא גוייסו נערים בני 18 ומעלה מתוך 12 מכוניות שנפלו שלל בידי האצ"ל.

„מאז," נזכר ח"כ מנחם בגין, „היינו ביחד. בלילה, בגשם, בקור, באסיפות, ב־אזכרות, בחתונות, בכל מקום היה יוסק'ה צמוד אלי, אני חושב שעברנו יחד מיל־יונים של קילומטרים."

ב־1949 נשא יוסק'ה לאישה את ברכה בן־לוי, בת למישפחה טבריינית ותיקה בארץ. אך את עיקר מירצו המשיך להקדיש לתפקידו. בגין זוכר את האזכרה הראשונה, במלאות שנה לכיבוש יפו (1949), כאשר בני המישפחות השכולות זעקו „אין לנו לחם בבית!" המדינה עדיין לא הכירה בחללי האצ"ל והלח"י, ולא הגישה להם כל סיוע. אך יוסק'ה דאג תמיד לקרובים של אנשי תנועת החרות והאצ"ל שנפטרו או נפלו. תמיד חיפש אנשים הזקוקים ל־עזרתו, ולא היכה עד שיפנו אליו.

ממשיך מנחם בגין: „אצלנו הוא היה בן־בית. בשנות החמישים הראשונות, כאשר אשתי ואני נעדרנו מהארץ תקופות ממושכות, טיפל יוסק'ה בבני ואפשר לומר שהוא גידל אותם. הם אהבו אותו מאד."

במישכן הכנסת היה יוסק'ה דמות מוכרת ואהודה. התיידד מאד עם כל השרים, ה־חב"ים, אנשי־המישמר ושאר עובדי ה־בית. ידוע היה שמי שזקוק לטרמפ או לנסיעה דחופה, יכול לפנות ליוסק'ה ו־נענה ברצון, בלי הבדל לאיזו סיעה הש־תייך. מעולם לא יצא לנסיעה כשמכוניתו ריקה — תמיד חיפש טרמפיסטים.

ביולי 1965 עלה יוסק'ה לכותרות. היה זה בסוף מושב הכנסת החמישית, בעת ההצבעה על „חוק מילווה הטלפונים". לפי החוק היה חייב כל אזרח בתשלום מילווה ממשלתי בסך 400 ל"י בעת התקנת טלפון בביתו. בדרך זו התכוונה ממשלת אשכול להוציא מן הציבור 12 מיליון ל"י בשנה. איש לא פיקפק בקבלת החוק, וה־הצבעה היתה על הקריאה השלישית וה־אחרונה. והנה התברר, לפתע, שמאזן־הקולות שקול. בגין ביצע תרגיל־השהייה, ושלח מייד את יוסק'ה, במכונית הדה־סוטו לגייס עוד חבר־אופוזיציה אחד. יוסק'ה לא הכזיב — וחזר עם שניים. הסוף היה שאורחי ישראל חסכו 400 ל"י, ותודות ליעילותו של יוסק'ה נפל החוק.

במשך השנים הארוכות שבהן הסיע את בגין לא ארעה ליוסק'ה אף תאונה אחת. הוא נודע כנהג מעולה, ידע לחלץ את מנהיגו מהמון נלהב שנהג להקיפו באירו־עים שונים, ותמיד נחלץ מסכנות ופגעים. על המכונית שמר מכל מישמר, דאג ל־מצבה הטכני התקין, וידע לשמרה מפני

בצבא הבריטי

רכש יוסק'ה נסיון הרב כנהג. הוא שירת כנהג ביחידת־תובלה במידבר המערבי.

החביב היה - בגין

בלבד. יוסק'ה זייף את גילו בתעודה, ומצא עצמו ביחידת־תובלה בריטית ב־מידבר־המערבי. הוא שירת במצרים וב־לוב, ונתגלה כנהג מצטיין. לא אחת זכה בפרס על רמת־התחזוקה הגבוהה של ריכ־בו הצבאי. כל אותה עת לא שכח את זיקתו לאצ"ל, ו„דאג" לפרק מכשיר־שידור ממטוסים שיצאו מכלל פעולה, ולהעבירם לארץ. מאותם מכשירים הקים האצ"ל את תחנת־השידור הראשונה שלו, ששימשה תקופה ארוכה לשידורי־מחתרת.

עם יחידתו הגיע יוסק'ה לאיטליה, בעת כיבושה על־ידי בנות־הברית. הוא השתתף בטיפול בפליטי השואה, וכשנסתיימה ה־מלחמה השתחרר ושב ארצה. מייד עם שובו חזר לפעילות באצ"ל.

באחד המיקרים הוביל משאית ובה רו־בים מיישוב חקלאי לתל־אביב. כדי שלא לעורר חשד עטפו את הנשק בניילון וכיסו אותו בערימת זבל אורגני. כשהגיע לתל־אביב, לא ידע יוסק'ה איך להיפטר מגללי הבהמות. לבסוף שפך אותם בשכונת שפי־רא. השכנים באו מייד בצעקות, ויוסק'ה הרגיעם בהסבירו שהעירייה עומדת ל־הקים במקום גן ציבורי. חלף שבוע, חלפו שבועיים, והתושבים הלכו לעירייה להת־לונן מדוע אין מקיימים את ההבטחה. סופו של דבר היה שהעירייה נאלצה, ב־לחץ התושבים, להקים במקום גן, הוא המקום שבו מצוי כיום שדרות הר־ציון.

בתום מילחמת השחרור המשיך יוסק'ה לנהוג את מכונית הרובר של בגין, אחת מחבלים שביקשו לכלות בה את זעמם.

בכל המילחמות נטל יוסק'ה חלק. ב־ששת־הימים הוא היה נהג־אמבולנס, ופינה פצועים בקרב רפיח. במילחמת יום־הכי־פורים היה עם האמבולנס „שלו" בחזית הצפון, ופינה פצועים בקרב על החרמון. אך למרות היותו „שועל־קרבות" ותיק, הותירה בו מילחמה זו את רשומה. הוא הזדעזע מדרך הטיפול בחללים, וסיפר על כך לבגין, שפנה לראש אכ"א בנושא.

„ראיתי במילחמה זו יותר דם מאשר בכל המילחמות גם־יחד," סיפר אחר־כך לבגין. גם העובדה שבן־אחיו, גידעון גל־עדי, קצין־שיריון, נפל בקרב, הותירה בו חותם עמוק.

לא היו ליוסק'ה תחביבים. תחביבו היחידי היה בגין, כפי שהעידה עליו אשתו. הוא היה מאושר בעבודתו, ראה נחת בבניו ולא הירבה להתלונן, ונודע כל השנים כאדם בריא שלא נזקק מעולם ל־רופא.

עד לפני כחצי־שנה. הוא החל חש ברע, איבד ממישקלו, ונחלש מאד. לפני כ־חמישה חודשים אושפז בבית־החולים אי־כילוב, שם אובחן אצלו סרטן בקיבה. המחלה היתה כבר בשלבים מתקדמים, ויד הרופאים קצרה מלהושיע. הוא דעך מיום ליום.

באחרונה אושפז בבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, שם נפטר במוצאי ה־שבת האחרונה, בגיל 53.

המנהיג וצילו

— יוסק'ה עם מנחם בגין (מימין) ויחיאל קדישאי (במרכז), מזכירו האישי של המנהיג באחד מהאי־רועים הרבים שבהם ליווהו. יוסק'ה, החל את דרכו עם בגין בעת הקרב על יפו ב־1948.

המישפחה הלוחמת

— יוסק'ה, „הנשק בעל ידי הזהב" מהאצ"ל, שהשתתף בכמה מהנועזות שבפעולות האירגון, חותם על הכתובה ביום נישואיו. ראשון מימין משקיף מנחם בגין הצעיר.

ידיד השרים

— יוסק'ה כפי שהכירוהו הכל במישכן הכנסת. הוא היה חביב על כל אנשי הבית, שרים, חברי־כנסת ועובדים, בשל נכונותו לעזור תמיד, מעולם לא יצא לדרך בטרם מילא את מכוניתו בטרמפיסטים.

המישטרה טוענת ש„היועץ המדיני" של תנועת־הפנתרים

איך נכנס הפנתר למלכודת

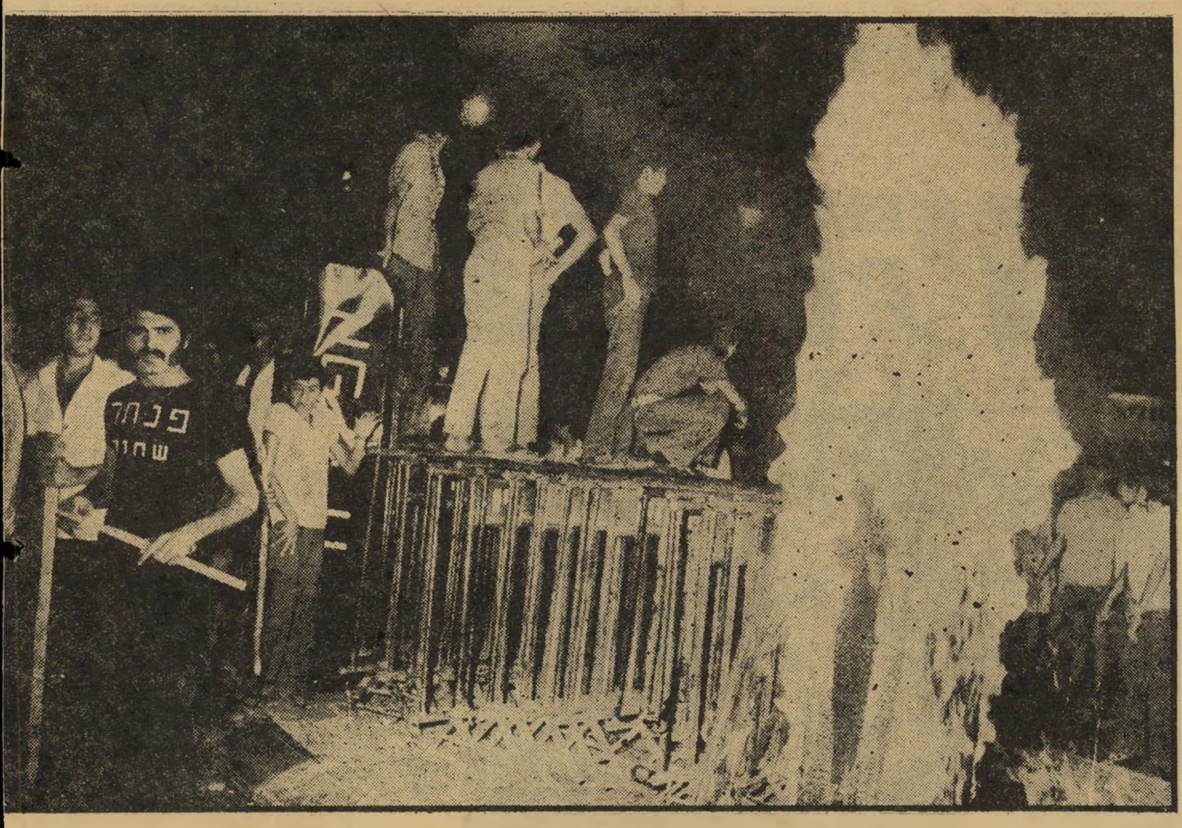

ברדוגו מי שקרא לעצמו בעבר אבי הכרמלי, נער־הזו־הר של הבוהמה הירושלמית, אוהב חתי־כות מושבע ומגדולים המבלים בבירה.

תקופת הזוהר

של אבי ברדוגו היתה תקופת הזוהר של הפנתרים השחורים, שבה אירגן הפגנות פרועות כמו זו שבתמונות, למעלה ומימין למטה, שרפו הפנתרים שלושה ארונות־מתים ותמונה של גולדה מאיר. מייד אחרי ההפגנה האשימו כוכבי שמש וראובן אברג׳יל, מראשי הפנתרים, את ברדוגו ואת שלום כהן על כי גרמו לפרובוקציה ובכך שהם האשמים העיקריים בשריפת הארונות בזמן ההפגנה. אברג׳יל טען כי ברדוגו הוא פנתר לשם פירסומת עצמית.

במזון „הילטון" בירושלים, באחד מערבי השבוע שעבר, נתפס צעיר ובידיו מיזוודה שהכילה תכשיטים גנובים בשווי של שני מיליוני לירות. בחברת הצעיר, שהוא עבריין המוכר למישטרה, היה באותה שעה עורך־דין ירושלמי ידוע, שגער אף הוא. זה, לערך, היה לשון הידיעה ששודרה מהדורת־החדשות המסכמת של הטלוויזיה באותו ערב, ונפלה על חוגי הבוהמה והצעירים בירושלים כפצצה.

חרושת־השמועות שהחלה פועלת מייד, ברחבי העיר, לא נמשכה זמן רב. במהרה נתגלתה זהותו של עורך־הדין המיסתורי, איש־הבוהמה הוותיק, ואף אלה שנדהמו למישמע הידיעה שנעצר בחשד פלילי, לא יכלו שלא להודות, לאחר־מכן, כי הדבר לא בא להם בהפתעה גמורה. האיש היה אבי ברדוגו.

ברדוגו הוא, אכן, דמות ידועה ביותר בירושלים. דומה שאין בעיר ילד שאינו מכיר אותו. כשהוא יושב באולם־קולנוע הומה אדם וצוחק את צחוקו המהדהד, מייד עולות קריאות מכל עבר: „אהלן, ברדוגו!"

אלא שהעובדה שהוא גם עורך־דין, נוסף על היותו עמוד־תווך של הבוהמה העירונית ופרפר־מסיבות מוצהר, היתה בבחינת חדשות לגבי מרבית מיודעיו.

לא רבים ידעו שברדוגו עשה עשר שנים תמימות בפקולטה למישפטים באוניברסיטה העיברית, עד שקיבל סוף־סוף את התואר הנכסף והוסמך כעורך־דין. רק לפני שנה בא אל חבריו, הציג לפניהם בגאווה את תעודת־ההסמכה שלו. רק לפני כחודש ימים פתח מישרד במרכז העיר, אך לא לפני שהראה לידידיו ומכריו בקפה הבוהמה טעמן את השלט של המישרד החדש.

התעלמות מן המוצא

אבי ברדוגו נולד בקריית־חיים שליד חיפה לפני שלושים־ושש שנים, למישפחה דתית מרובת־ילדים ממוצא מרוקאי. עם בני מישפחתו הענפה נמנים רבנים דגולים, מראשי העדה המרוקאית בישראל. אבי גדל בתנאי־דוחק, והיה ילד בעייתי שברח מבית־הספר ומן הלימודים ללא־הרף. כאשר הפך נער, גימגה עם חברי „קומנדו ארמון" החיפאי, אותה חבורה שאנשיה היו נוער־שוליים שבילו את מרבית זמנם על מעקות־הברזל מול קולנוע ארמון בהדר שבחיפה. כבר אז התבלט כטיפוס מייוחד ויוצא־דופן, ומשך תשומת־לב כללית.

הוא סיים את לימודיו בבית־הספר התעמי, ומשך תקופה מסויימת לא עשה דבר. בהיותו בן 16 קיבל עבודה כפועל־נמל, אך עובדה זו נטה תמיד להשמיט מן הביוגרפיה האישית הרישמית שלו. רק אחרי שהצטרף, בתקופה מאוחרת יותר, לתנועת הפנתרים־השחורים, דלה פרט נוסף כה זה מניבכי העבר, והחל מתפאר בו כאילו היה בגדר תואר אוניברסיטאי לפחות. לא שזהו תואר שיש להתבייש בו, אלא שברדוגו השתמש בו, לנוחיותו, כקרדום לחפור בו.

את שירותו הצבאי עשה ככלבן באחת מיחידות צה״ל, ואחרי שהשתחרר מהשירות הצבאי עבד כסטטיסט בתיאטרון החיפאי. אז גם שינה את שמו מברדוגו ל־הכרמלי. מראהו ה„אשכנזי" החניף לו מאד. הוא סיגל לעצמו מיבטא אשכנזי צברי ואופן־דיבור מהיר מאד שקשה, לעיתים, לעקוב אחריו.

המיפנה הגדול חל בחייו בשנת 1965, כשהגיע לירושלים, תחנתו הראשונה היתה בקפה טעמון, שיושביו כללו אז, רובם ככולם, אינטלקטואלים וסטודנטים. ברדוגו אומנם השתלב ביניהם היטב, אולם בכך לא היה לו די. תוך שישה חודשים עבר, בכוחות עצמו, בחינות־בגרות אכסטרניות, וחודשים אחדים לאחר־מכן היה לתלמיד הפקולטה למישפטים.

הוא רכש לו ידידים במהירות מפתיעה, נודע כמלך המבלים וקיסר החתיכות, התבלט תמיד, היה מצחיק את החבר׳ה, מעלה רעיונות, מארגן נישפי־סטודנטים ומהווה את הרוח החייה של הקמפוס האוניברסיטאי. אז עדיין לא היה בעל תודעה פוליטית, ולמרות שהוציא לאור עיתון־סטודנטים בלתי־תלוי בשם דווקא, לא הוקדש בעיתונו מקום נרחב לנושאים פוליטיים, את העיתון הוציא ברדוגו ללא רישיון — שלא ניתן לו, למרות בקשתו. משום כך היה מחליף את האותיות, מדי־

החזיק רכוש גנוב של מיליונים

פעם, ושם העיתון נע מדי שבוע בין דווקא לוודקא.

באותה תקופה היה תושב קבוע של קפה טעמון, וביתו שבנחלת־אחים הפך מרכז חברתי. במוחו של ברדוגו אוהב־החברה עלה רעיון. הוא החליט שאם כבר באים אליו, למה לא לעשות מזה כסף? הוא פתח את מועדון בכחוס מחדש, שיגה את הדקורציה, ועל אחד הקירות הדביק פוסטר־ענק של עצמו.

הוא היה אשף יחסי־הציבור העצמיים. הפך הדמות הידועה ביותר בבוהמה ובכחוס הפך, תודות לו, מרכז חברתי ממדרגה ראשונה. הוא החליף חתיכות כמו גרביים. בילה עד לשעות הקטנות של הלילה, ושהה בבוקר באוניברסיטה, אם־כי לא ביזבז את זמנו על לימודים בטלים. כשנשאל פעם מדוע אינו מסיים את לימודיו, השיב: „אני אוהב להיות סטודנט."

מן הבוהמה — לפער ומצוקה

אולם כמו כל הדברים הטובים, גם תקופת בכחוס הסתיימה. ברדוגו פתח את בית־התה הצהוב, אבל הירושלמים אורבים לשבת בבית. אחרי תקופה מסויימת, שבת המועדון פחות או יותר הלך, נאלץ ברדוגו לסגור אותו ופתח תחתיו אולם למישחקי־מזל.

אולם מישחקי־המזל הביא עימו קהל שונה מזה שברדוגו היה מורגל בו. לא עוד סטודנטים פסודו־אינטלקטואלים, לא עוד חתיכות בוהמיות. היה זה נוער־פרברים, חלקו עברייגים, שמילא את אולם בית־התה לשעבר. ברדוגו החל משוחח עם בני־הנוער, מתקרב אליהם. לפתע השתנה הבחור ה„מאושכנז", ב־180 מעלות.

הוא, שניסה כל חייו לברוח ממוצאו, החל מדבר על בעיות של פער חברתי ושל מצוקה. הוא, שהיה ידוע כצעיר לא־רציני, שכל מה שיש לו בראש זה חתיכות ובילויים, החל לפתע מגלה מודעות פוליטית והתקרב אל סעדיה מרציאנו וראובן אברג'ל, מייסדי הפנתרים־השחורים.

באותה תקופה חדל ברדוגו להתעניין גם בחתיכות. הוא התאהב בצעירה בשם ג'ודי, בתו של אמריקאי עשיר שעבדה באוניברסיטה העיברית כמרצה לאנגלית ולסיפרות אנגלית.

אבי הכרמלי שינה שוב את שמו לאבי ברדוגו. הוא התמנה „מזכירו הפוליטי" של שלום כהן, הסתובב בבניין הכנסת, למורת רוחם הרבה של שליטי הבית שראו בדמות פרועת־השיער וארוכת־הזקן דמות חריגה בבניין. עבד עימו בכנסת במשך שנה שלמה, כשהוא מכיר באופן אישי רבים מן העומדים בראש המדינה. (עד היום משמש ברדוגו, לדבריו, כמזכיר מדיני לסיעת הפנתרים השחורים בהסתדרות, נוסע פעם בשבועיים לעבודה בבניין הוועד־הפועל שברחוב ארלוזורוב בתל־אביב.)

כאשר פרש שלום כהן מן העולם הזה והקים שבועון כושל בשם נוער 71, היה ברדוגו אחד מכתביו הראשיים. השבועון החזיק מעמד חודשים ספורים, והרפורטאז'ה הגדולה ביותר שפורסמה בו היתה כתבה שתיארה את חתונתם של ברדוגו וג'ודי. תמונתו של החתן המאושר בחליפת־קטיפה שחורה, חולצת־מלמלה ועניבת־פרפר, כשהוא אוחז בידה של הכלה הבלונדית, תפסה עמוד שלם, והכותרת הענקית הכריזה: „ברדוגו מתחתן!"

ברדוגו, שנלחם בפער החברתי במרץ, עבר להתגורר בבית־אבן יפהפה בשכונת בקעה בירולים, שאותו רכשו למענם הוריה האמידים של אשתו. על הבית שמרו שני כלבי רועה־גרמני. חדר־האורחים היה ענק נחצה על־ידי באר שמאחריו היה היה מיטבח, שטיחים ריפדו את הריצפה, אמבטיה מפוארת שקועה בריצפה, גדולה כבריכת־שחייה, היתה האטרקציה העיקרית של הבית.

שותפה חדשה לחיים

ומה שעם נישואיו לג'ודי נרגע מעט ברדוגו הפעלתן. אשתו היתה טיפוס שקט, יושב־בית והוא נאלץ להאט את הקצב, כל אותה עת דחקה בו אשתו לסיים את לימודיו באוניברסיטה, ולהיות סוף־סוף לעורך־דין.

נפוצו עליו סיפורים רבים, בעזרתו ושלא בעזרתו. אחד מאלה ידע לספר כי יש לו בן בן 16 בארצות־הברית. הוא מעולם לא הכחיש זאת, אם־כי לא גילה אם היה אי־פעם נשוי לאם בנו, או לאו.

לפני שלוש שנים נולדה בתו, אולם לג'ודי נמאס לחיות בישראל. היא לא הסתגלה לאורח־החיים, וגם לא לישראלים. היא ביקשה מבעלה שייסע איתה לחיות בארצות־הברית. הוא הציע לה שתיסע היא תחילה, הבטיח להצטרף אליה ואומנם, מאוחר יותר, כשבתו היתה בת חודשים אחדים, נסע. אלא שכעבור חודשיים חזר. הוא לא הסתגל לאורח־החיים האמריקאי. ברשותו נותרו הבית הגדול והמכונית, מדגם פולקסוואגן.

ברדוגו מעולם לא טרח להתגרש מאשתו, והוא עדיין נשוי לה. עוד בתקופה שג'ודי היתה בארץ הכיר את חברתו, ענת סראגוסטי, שנעצרה בשבוע שעבר יחד עימו. כשחזר מארה"ב הפכה ענת בת ה־24, בתם של סוחר ירושלמי ואשתו הגננת, חברתו הקבועה, עברה להתגורר עימו בבית שבבקעה. מאז היא שותפתו לחיים, והוא שיתף אותה ברבים מעסקיו. כשפתח לפני כשנה, בשותפות עם עמל אביבי, בתם של נתיבה בן־יהודה והפרופסור פינחס אביבי, את מועדון השוקת, היתה ענת שותפה שוות־זכויות בעסק.

השוקת לא הצליח למשוך אליו את הקהל הנכון. משך תקופה מסויימת אומנם שימש מרכז חברתי, אולם אז סגרה אותו המישטרה בגלל היעדר־רישיון. ברדוגו וענת נותרו מחוסרי־עבודה. באותה תקופה התקיים פסטיבל בחוצות היוצר. ברדוגו שכר עגלה, ויחד עם ענת מכר תירס לחגיגים. הוא עשה, לדבריו, „המון כסף".

האם התהפך הגלגל

אולם כך זה לא היה בו כדי לספק את אבי, שהיה רגיל לפעילות שונה סביבו. היתה זו, ללא ספק, אחת התקופות הקשות בחייו. הוא הסתגר בביתו, שקע בדיכאון, החליט שאינו אוהב עוד את

(המשך בעמוד 32)

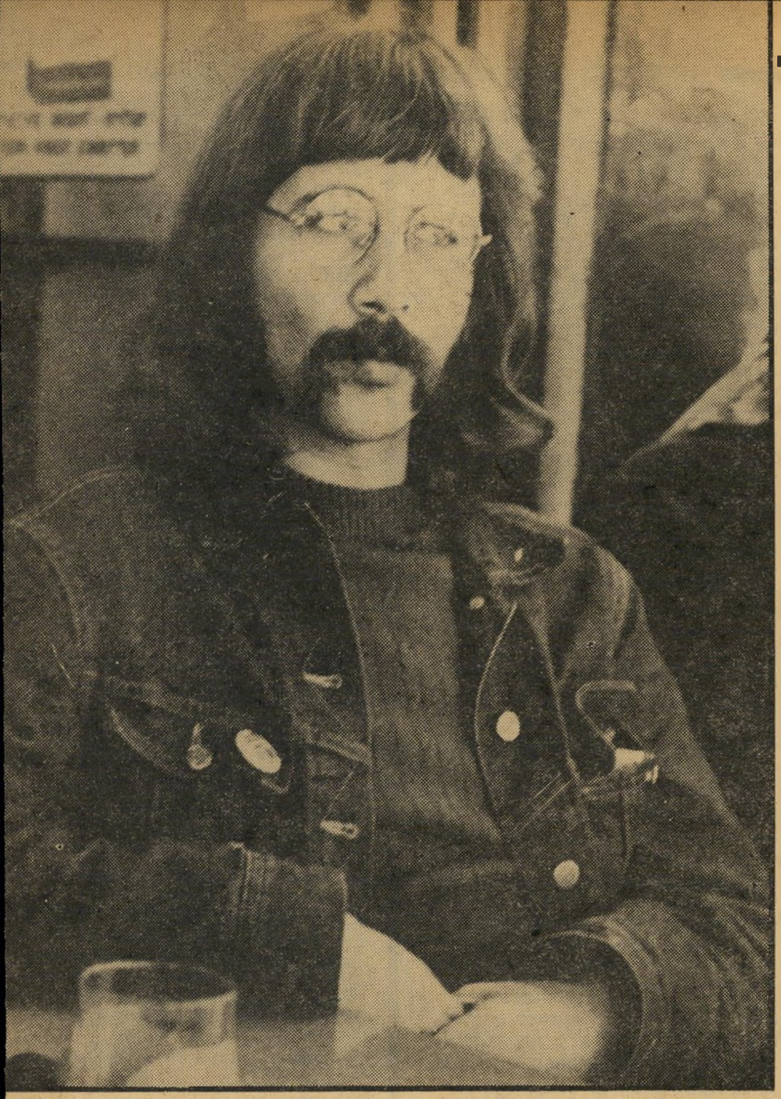

המנהיג

ברדוגו, כפי שניראה בתקופת היותו מזכירו המדיני של שלום כהן ואחד ממנהיגי הפנתרים השחורים. הוא נולד כבן למישפחה מרוקאית מרובת הילדים. עשה בגרות אכסטרנית בחצי שנה ולמד עריכת־דין במשך עשר שנים.

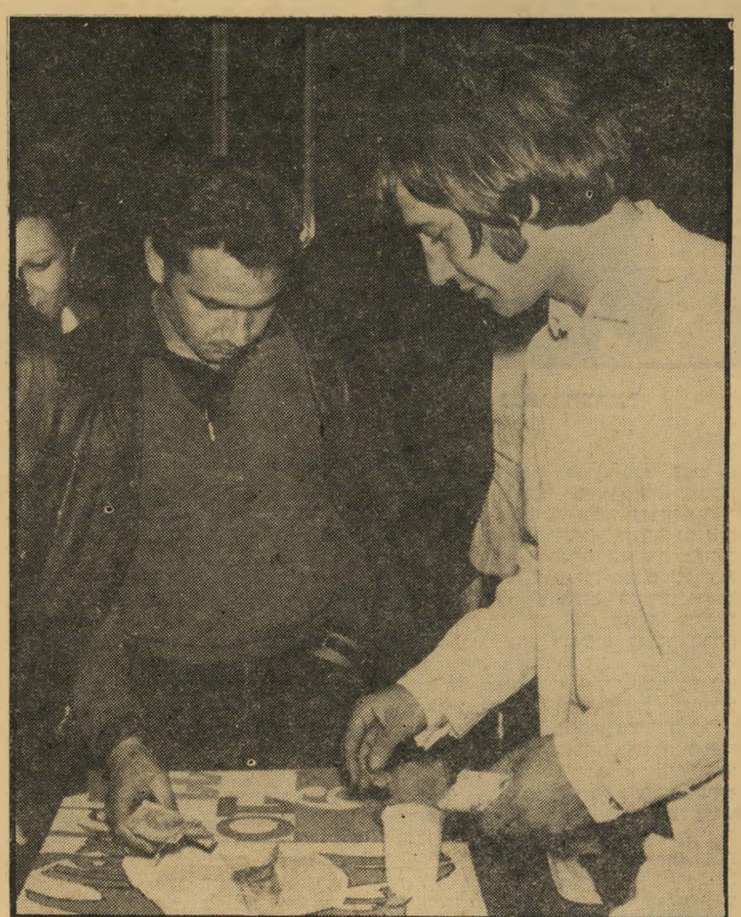

מועדון־ההימורים

שבבית־התה הצהוב, בבעלותו של ברדוגו, הוא שקירב אותו אל נוער־השוליים ואל הנוער העבריין, אחרי שבמשך שנים קודם־לכן התרחק מנוער זה והתערה היטב בחוגי הסטודנטים של הבירה. ברדוגו פתח את מועדון־ההימורים אחרי שנאלץ לסגור את בית־התה.

ההתחלה

אבי ברדוגו בתחילת דרכו כמלך הבוהמה, כאשר בא לירושלים בשנת 1965, אז עדיין היה פועל־נמל לשעבר.

חזית השלום

(המשך מעמוד 24)

הרוח ביום הבחירות; בהיערכות הכוחות האחרים; ביכולתנו להוכיח בפועל, לפני יום הבחירות, את חשיבותנו הבינלאומית; בשילוב כל הכלים היכולים לעמוד לרשות מחנה כזה; ברצון הכן של כל המשתתפים להשקיע את מלוא כוחם במאמץ המשותף; בטיב ההנהגה וביכולתה לרכוז את לב הציבור ולרתק את דימיונו.

התחזית:

3-8 מנדטים

ייתי אומר שבאופן מציאותי יכולה רשימה כזאת לקוות למינימום של שלושה ולמכסימום של שמונה מנדאטים. (המיספר האחרון תלוי באישים ובאירועים מסויימים, העשויים לשנות את סדר־הגודל של המאמץ כולו.)

מה יהיה המצע?

אני מציע שהרשימה תתבסס על מצע „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", שהוא מיסמך ברור, בהיר, מנוסח בקפדנות, מעשי, פטריוטי וציוני, כולנו השתתפנו בחיבורו, והוא מחייב את כולנו.

בענייני־פנים יש להסתפק, לדעתי, בשורה של עקרונות מוסכמים, ולהשאיר את השאר למצפונו של כל חבר ולהכרעות מעשיות לגבי כל עניין שיעלה. בוודאי אסור לשחק עכשיו במישחקים של דוקטרינות ו„איזמים", כפי שכבר אמרתי באותו מאמר משנת 1970, צריך להיות מקום במחנה זה לליברלים מתקדמים ולסוציאליסטים דמוקרטיים. אין בו מקום לקומוניסטים, ואין בו מקום לקנאים לאומניים.

נותרת הבעייה הפרסונלית. בחזית הקמה ערב בחירות, מזדקרת בעייה זו תמיד כמיכשול עיקרי (ועל כן קל יותר להקימה כשאין בחירות מסתמנות באופק). איך מתגברים על צרה צרורה זו?

אם מוקם מעין מערך, הדרך המקובלת היא לקבוע את הרשימה על פי סדר־הגודל של הכוחות המשתתפים בבחירות האחרונות. זהו הדבר שהצענו בראשית המגעים ב־1973. יש לשיטה זו מיגרעות רבות, בייחוד כשמצטרף כוח נוסף שלא השתתף מעולם בבחירות ושאין לדעת מה גודל תרומתו.

אם מוקמת תנועה חדשה, הדרך המקובלת היא לקבוע את הנציגים הבכירים בדרך של בחירות פנימיות. זה נראה יפה, אך יש לדבר מיגרעות רבות. האנשים ייבחרו במיקריות, ואין כל ביטחון שתצא מכך סיעה פרלמנטרית חמסוגלת לפעול, תוך חלוקת־עבודה סבירה בין מומחים לשטחים השונים. בחזית הקמה ערב־בחירות, ושלא יהיו לה הרבה אלפי חברים רשומים, שיטה זו יעילה עוד יותר. אך אין לפסול אותה מראש.

כך או כך, אסור לתת לבעיות פרסונליות לעמוד למיכשול בדרך ליעד כה חשוב. אני מוכן לומר זאת לכל המועמדים, וגם לעצמי.

מיבצע שיהדהד בעולם

רשה לעצמי לסיים באותן המילים, שבהן סיימתי את מאמרי בנובמבר 1970, לפני שש שנים הרות־גורל ומבוזבזות:

„אם נקבץ במיבצע אחד את פלגינו בקאמפוסים ובבתי־הספר התיכוניים, את השמות המזהירים של אישי־השלום בעולם האקדמאי והציבורי, את ראשי הגשר שלנו בכנסת ובהסתדרות, את חברינו בעיתונות ובזירה האמנותית, את כוחנו האינטלקטואלי והחסברתי, ואת קשרינו הבינלאומיים המסועפים — נוכל לבצע מיבצע רב־אירועים ומרשים בממדיו, שיהדהד בעולם ושישנה את מאזן־הכוחות בארץ.

„העולם מחכה לכך. הארץ זקוקה לכך. אין שירות רב יותר שבו יכולים אנחנו לשרת את מדינתנו."

פנחר במלכודת

(המשך מעמוד 31)

ענת, והודיע לידידיו הקרובים כי הוא רוצה למות.

אלא שאז, שוב התהפך הגלגל. ידיד תל־אביבי הציע לו לפתוח בשותפות, מישרד עורכי־דין. ברדוגו, בהתלהבותו האופיינית, נרתם מייד למשימה. תוך חודש ימים פתח מישרד גאה בן שני חדרים מול קולנוע עדן בירושלים, שכר שתי מזכירות, ולמרבית פליאתו החלו הלקוחות נוהרים אליו. אבי ברדוגו הפך אדם חדש. העיסוק במיקצועו, עבודתו המישפטית, כל אלה מילאו את חייו. הוא חש שמתחיל „ללכת" לו, והחליט כי הוא אוהב שוב את ענת, שעבדה ביגתיים כמלבישה בסרטי־הטלוויזיה שצילם הבמאי דני וולמן בהשתתפות תיקי דיין וצבי שיסל, בראש־פינה.

עם לקוחותיו של ברדוגו נימנה גם משה ביבס, צעיר בלונדי יפה־תואר וגבה־קומה, שהיה פנים מוכרות לאנשי מישטרת ירושלים, אם־כי נעדר מן הארץ עשר שנים. משה הוא בנו היחידי של הקבלן הידוע שלמה ביבס, והיה ילד־התפנוקים של הקבלן הספרדי שהיו לו רק בנות בלבד. הוא גדל ברחוב אי־בן־עזרא, אחד הרחובות המהודרים של רחביה, אולם עוד בילדותו איכזב. למרות שאביו העשיר העתיר עליו מכל טוב, נהג לגנוב, לפרוץ ולשדוד, ואת כל שנות נערותו ובחרותו בילה במוסדות לעבריינים צעירים ובבתי־סוהר.

לפני כעשר שנים החליטה המישפחה לסדר אותו בחיים, ומה שיותר רחוק. אחת מאחיותיו, המתגוררת בווינצואלה, הביאה עימה לביקור בארץ צעירה יהודיה מקאראקאס, הכירה לה את משה. השניים התחתנו, ונסעו לווינצואלה. לפני כשנה חזר משה ארצה. הוא היה אחד הלקוחות הראשונים של אבי ברדוגו.

אלא שגם המישטרה שמה עין על ביבס בן ה־35. למחלקת המודיעין של המישטרה הגיעו ידיעות כי ביבס מחפש, באופן ישיר ובאמצעות מתווכים, קונים לרכוש גנוב.

כתוצאה ממידע זה הושם מעקב על כל צעדיו של ביבס. הבלשים הבחינו כי הוא מבקר בקביעות בכתובות שונות, המשמשות לו לצרכים שונים.

מי היה „האנגלי"?

לפני כשבוע נתפסו השניים, משה ואבי, במלון הילטון. הם חיכו לאיש שהיה ידוע להם כ„האנגלי". בידיו של משה נמצאה מזוודה שהכילה אלבומי־בולים ומטבעות־זהב. „האנגלי" הצליח להתחמק. לטענת אנשי העולם־התחתון לא היה האיש המיסתורי אלא איש־מישטרה אנגלי־סאכסי שהושתל על־ידי המישטרה ושימש פיתיון. בחזית המלון, בתוך מכונית, ישבה ענת סארגוסטי. השוטרים מיהרו לעצור גם אותה.

חצי שעה לפני שנעצרו השלושה יצא ביבס מהמלון — לטענת המישטרה, כדי להביא את המיזוודה ובה הרכוש הגנוב. בדרכו עבר בביתו של ברדוגו ואסף את ענת. כאשר נשאלה ענת, על־ידי השופטים שהאריכו את מעצרה, מדוע הצטרפה אל ביבס, אמרה כי הלכה לפגוש את החבר שלה, כפי ששעשה פעמים רבות בעבר. כאשר נשאלה מדוע חיכתה במכונית ולא עלתה לחדר שבמלון, הסבירה כי ידעה שברדוגו יצא לפגישה עיסקית, לא רצתה להפריע ומשום כך המתינה במכונית.

המישטרה טענה כי יש דבר־מה חשוד בעובדה שהצעירה ישבה במכונית בחוץ. השופט השתכנע, וציווה לעצור אותה עד לגמר החקירה.

כאשר הובא אבי ברדוגו לפני השופט, טען כי לא ידע כלל שהחרכוש במיזוודה הוא גנוב. לדבריו, ביבס הוא בנו של אדם אמיד, ואמיד בזכות עצמו, ולכן לא חשד במאום, מהגם שהוזמן רק לשמש כמתורגמן וכיועץ מישפטי ללקוחו.

גם במיקרה שלו לא השתכנע השופט, וציווה לעוצרו ל־15 יום. ברדוגו לא התזיק מעמד. כאשר שמע כי גם ענת תשב במעצר נשבר, ופרץ בבכי. כאשר חלפו הוריה על פניו ביקש את סליחתם, על שבתם הפכה מעורבת בפרשה „שלא באשמתה," לדבריו.

במדינה

(המשך מעמוד 28)

ראש־המועצה, וולפוביץ, קיבל בלי־שכחו את נציגי המפגינים. אולם בעוד אנשי הוועד שוטחים בקשותיהם לפניו, התפתחו הארועים בחוץ בקצב מסחרר. שוטרי מישטרת כפר־סבא, שהיו אמורים לשמור על הסדר, החלו לוחצים לפיזור ההפגנה.

סיפר ראש ועד־הפעולה, עוזי כהן: „תוך כדי הישיבה עם וולפוביץ קרא לי הקצין בן־לולו החוצה, ושם ראיתי חמישה שוטרים מתנפלים במכות על אחי הצעיר, חייל במדים, בגלל שרצה לשבת בתוך בניין המועצה עד שנצא מהלישכה.

„שלמה צלניק, חוקר במישטרת כפר־סבא, תפס אותי בכוח וצבט אותי חזק ביר, בלי שאפשר היה להבחין בזה. הוא אמר לי: ‚אם לא תודיע מייד על פיזור ההפגנה, נעצור אותך ואת אשתך ותגיעו לאבו־כביר.' אשתי, כרמלה, חטפה ממנו מכה בראש, ועד היום יש לה סימן כחול.

„אתם תירקבו כמעצר!" „הייתי מוכרח להפסיק את ההצגה הזאת, ובאמת הודעתי על פיזור ההפגנה. מייד לאחר־מכן תפס אותי השוטר צבי, ועצר אותי.

„במעצר, בכפר־סבא, הושיבו אותנו בחדר קר, ולמרות שהודעתי להם שאני חולה אסטמה, לא נתנו לי את התרופה. קיבלתי התקפת־אסטמה, ורק אחר־כך הביאו לי רופא שטיפל בי והחזיר אותי להכרה. במעצר אמר לי הקצין חן: ‚אתה תירקב פה.'

„לילה כאבו־כביר." „הבת שלי, אילנה," מספר שלום אחואל, „חזרה מבית־הספר, ואיך שהיא ירדה מהאוטובוס היא חטפה מכה בראש מהשוטר ויקטור ג'יבלי. נסעתי איתה למישטרה להתלונן, ושם ראיתי את עוזי שוכב מעולף בגלל האסטמה, ותיכף רצתי להביא לו את התרופה שלו. כשחזרתי לתחנה, בשביל התלונה, ראיתי פיתאום שעצרו את הבת שלי. לקחו אותה לאבו־כביר, איפה שהזונות והמסוממות והיא, רק בת 15, היתה שם עד למחרת בצהריים." הבת, אילנה, אישרה זאת והוסיפה: „זה היה נורא, כל הלילה להיות עם הנשים האלה. ישבתי כל הלילה במיסדרון ובכיתי. הן הציעו לי כל מיני הצעות אימומות."

„להשתין נגד הרוח!" יוסף חג'ג' אינו מתגורר בנווה־רסקו כלל, ולמקום ההפגנה הגיעו בדרכו לשלוח טופס־לוטו. „פיתאום תופס אותי שוטר ואומר לי: ‚אתה במעצר.'" סיפר יוסף. „הכניסו אותי בכוח לנייידת ובפנים, בדרך למישטרה, היכו אותי בכל הגוף. עד היום אני סובל כאבים. התנהגו אלי כמו לכלב. במישטרה פחדתי להתלונן על המכות שקיבלתי בניידת, רציתי רק שהכל ייגמר ויתנו לי ללכת משם. פעם אחת אמרתי לשוטר שעצר אותי שאני חושב שכל העניין לא בסדר, והוא אמר לי: ‚כל מה שאתה אומר זה כמו להשתין נגד הרוח.'"

יוסף חג'ג', ושאר העצירים שזכו בטיפול נמרץ מצד שוטרי תחנת כפר־סבא במשך המישה ימים, מתכוונים להתלונן ולתבוע פיצויים מן השוטרים שהתעללו בהם ללא כל סיבה.

עסקים

חנייה בשם שמיים

רחבת בית־הכנסת־הגדול הפכה מיגרש־חנייה, והמשתמשים בה מעלים תרומות נכבדות למוסד הקדוש

מצד החזית, אומר בית־הכנסת הגדול, שברחוב אלנבי בתל־אביב, קדושה והוד. אולם צידו האחורי, הנסתר מעין, הניצב ברחוב בעל השם הקדוש הר־סיני, הוא מרכז־עסקים פורח, המנוהל על־ידי פרנסי ההיכל באווירת חולין מוחלטת.

כחלק מעבודות השיפוץ שנערכו בבית־הכנסת לפני כארבע שנים, הוכשרה רחבה גדולה ובה ריצוף דקורטיבי. עיריית תל־אביב והמועצה הדתית, שמימנו את הפרויקט (אשר חסכ, למעשה, את רחוב הר־סיני כעורק־תנועה), הועידו את המקום לאלפי המתפללים העלולים, חלילה וחס, להישאר מחוץ להיכל בימי חג ומועד.

ראשי בית־הכנסת, שקיבלו את השטח הענקי כמתנה משמיים, תפסו עד־מהרה את האפשרויות הכלכליות העצומות הטמונות בו. לא חלף זמן והנה, שוד ושבר! — הרחבה המפוארת הפכה מיגרש־חנייה בתשלום. הוקמה „בוטקה" לסדרן, הוצבו עמודי־ברזל, נמתחה שרשרת כבדה — והרי עסק מכניס ומשתלם ביותר בצורת מיגרש־חנייה לתפארת.

חנייה תמורת תרומה. בעיסקי־החנייה הפורחים בתל־אביב מוכרים מיספר בעלי־אגרוף, שהשתלטו על מיגרשי־חנייה עירוניים (יהודה הלוי, דואר אלנבי), וגובים שם כספים תוך זילזול מופגן בפקחי־העירייה, שחלקם מעלים עין מן המתרחש. אך החניון שמפעיל בית־הכנסת־הגדול עולה על כולם ברמת תיחכומו.

בית הכנסת גובה חמש לירות עבור החנייה, אך לא תמיד אפשר למצוא שם מקום פנוי. חלק גדול מן השטח תפוס על־ידי בעלי מינויים חודשיים (אנשי־עסקים שמישרדיהם בסביבה) המשלמים לקופת ההיכל 200 לירות לחודש לפחות. כל הכסיפים שגובה בית־הכנסת מלקוחותיו, חילוניים כדתיים, מוגדרים כתרומה. מנהליו יודעים להסביר, לכל המתעניין, כי התרומה למוסד — מלבד היותה מצווה מבורכת — מוכרת גם כהוצאה לצורכי מס־הכנסה.

כך, למשל, ביקשה חברת רסקו, אשר מישרדיה שוכנים ברחוב הר־סיני, לשריין לעובדיה הבכירים 15 מקומות־חנייה. בתמורה לכך נאלצה „לתרום" לקופת בית־הכנסת 16,500 לירות בשנת 1965. בשנה שעברה, כנראה עקב האינפלציה הרצחנית, שילמה רסקו לבית־הכנסת 27 אלף לירות. תרומה, כמובן.

מי ישלם דו"חות? קיים רק פרט אחד קטן, המעיב על האידיליה העיסקית. החניון מתנהל ללא־רישיון, ומבלי לשלם את המיסים המתאימים, ולמעשה איננו

גבאי חצרוני
תביעה מחוצפת

חוקי כלל, רחמנא־ליצלן. פרט פעוט זה לא הפריע לגבאי בית־הכנסת, אברהם חצרוני, להתפשט על שטח השייך לבעלי־הבתים שברחוב הר־סיני, ולצרף גם אותו לתחומי ממלכת החנייה הפרטית שהקים. בשלב זה עורר עליו את חמתם של בעלי לממדים עצומים. פשוט משום שפרנסי בית־הכנסת לא טרחו כלל לשלם את הקנסות שהוטלו עליהם כחוק.

מיצוות ביטול דו"חות. באחד הניסיונות למציאת מוצא מן המצב הבלתי־קדוש, דרש מנהל רשות־החנייה, יונה גמפל, כי בית־הכנסת יקצה חנייה חופשית לפחות לבעלי השטח הגזול ולקוחותיהם.

אולם לא כך חשב הגבאי. הוא, מצידו, תיכנן לנצל את ההסדר למטרות שונות

Bergens
MANDAG 27. DESEMBER 19
TINALE PÅ SOMMERENS
IERKELIGSTE EVENTYR
Kjærligheten
overmannet
ruktplukkere
En ferietur preget av pengemangel og uhell etter
ell er den ganske prosaiske og noe bedrøvelige for-
aring Bergens Tidendes Israel-korrespondent Haim
ass fikk fra sersjant Gideon Taube i julehelgen på
ysteriet med Taubes etterlatte Folkevogn som har
apt hodebry for både politi og presse i Norge i den
te tiden.

הידיעה על טאובה כ„כרמן"

קוריוז בכותרת ראשית

בירור קצר העלה, כי הפולקסוואגן נטושה במקום זה כחודשיים, ואיש לא בא לקחתה מן המקום שבו חנתה.

„מי זה טאובה?" סיפורה של הפולקסוואגן התפרסם, כמובן, בכל רחבי נורווגיה, מאות אנשים טילפנו לעיתונים ולמישטרה והעלו השערות לגביה. אחד המטלפנים היה איכר נורווגי, שסיפר כי צעירה ישראלית וצעיר הולנדי באו אל חוותו, וביקשו עבודה בקטיף תפוחי־עץ. הוא קיבלם לעבודה, אולם ביום שבו היו אמורים להתחיל בעבודתם, לא הגיעו אל החווה.

כאן החלה העיתונות משתוללת ממש. המכונית המיסתורית והיעלמה של הצעירה הישראלית נקשרו יחד. עיתוני נורווגיה, הרגישים ביותר מאז פרשת ליילהאמר, החליטו כי הצעירה נרצחה על־ידי איר־גוני־טרור פלסטיניים, וכי המכונית שייכת, בעצם, לידידה ההולנדי שנרצח אף הוא.

לתמונה נכנסה גם מישטרת נורווגיה, שב־עזרת האינטרפול גילתה כי המכונית שיי־כת לצעיר ישראלי בשם גידעון טאובה, מקיבוץ רביבים שבנגב.

כאן לא יכלה עוד העיתונות לכבוש את יצריה. העובדה שהמכונית שייכת לקיבוצ־ניק מישראל, היתה האישור הסופי לכך שמדובר בפרשת רצח מיסתורי — שאם אירגוני־המחבלים אינם שותפים לו, הרי רשת־סמים ישראלית בוודאי שותפה לה.

בעיטה למכונית. המישטרה המשיכה לחקור, והגיעה למבוי סתום. חוקריה טיל־פנו לישראל, לקיבוץ רביבים. אולם שם נמסר להם כי השם גידעון טאובה אינו מוכר לאנשי הקיבוץ כלל. בערב חג־המולד טילפן עיתונאי נורווגי מן העיתון השני בגודלו בנורווגיה, ברגן סטודנדה, לקיבוץ רביבים, וביקש את גידעון טאובה. לתדהמתו הגדולה קיבל אותו תוך דקות ספורות. הישראלי לא ידע מה לו ולשיחת־טלפון מנורווגיה, וכשאמר לו העיתונאי „המישטרה מחפשת אותך חודשים ואילו אני מצאתי אותך בשעה," כמעט שנשמטה השפורפרת מידיו. הוא היה כה המום עד כי סירב לשוחח עם העיתונאי.

כאן נכנס לתמונה חיים מס, כתבו הי־שראלי, של הברגן סטודנדה. הוא נסע לרביבים ודובב את גידעון טאובה. זה סיפר לו כי נסע לטיול באירופה, ורכש בהולנד מכונית פולקסוואגן במאתיים דו־

(המשך בעמוד 34)

לחלוטין. מייד אחרי שנתקבל הסכם זה הופיע אברהם חצרוני במישרדי העירייה, והודיע חד־משמעית כי יכבד אותו, בתנאי שיבוטלו הדו"חות וההליכים המישפטיים החלויים ועומדים נגד בית־הכנסת על ניהול עסק ללא רישיון.

אנשי העירייה דחו את האולטימטום המחוצף, וההסכם בוטל. ההליכים המישפ־טיים, המתנהלים בבית־המישפט־העירוני בתל־אביב מזה כשנה — נמשכים להם בעצלתיים. אולם, אנשי ועד בית־הכנסת־הגדול אינם נהנים מגיבוי מצד השותפים הדתיים בקואליציה העירונית. חיים בסוק, סגן ראש העיר ונציג המפד"ל בעירייה, הביע את התנגדותו למיפעל המשגשג, ו־אמר: „כל העניין הזה פוגע בכבודו של בית־הכנסת־הגדול!"

מיגרש־החנייה בבית־הכנסת הגדול בתל־אביב
שימוש מכניס ברחבת המתפללים

עזרה בתל־צפויה. העזרה שלה שציפו הנתבעים, אגודת בית־הכנסת־הגדול והגבאי חצרוני, הגיעה דווקא ממקור בל־תי־צפוי לחלוטין. בנימין נס, יהודי מ־מישפחה חרדית המשמש כאחראי על מע־רכת הפיקוח העירונית — הפתיע אפילו את הבוס שלו, אריה קרמר.

בעדותו בבית־המישפט (12.12.76) טען נס: „ככל שהדברים ידועים לי, אין שום מניעה או התנגדות מצד גורם כלשהו בעיריית תל־אביב למתן רישיון לניהול מיגרש־חנייה כחוק בחצר בית־הכנסת־הגדול בתל־אביב." עדות תמוהה מאד של עובד־עירייה שאמור היה, בתחומי תפקידו, לדעת מהו יחסם האמיתי של מחלקת־התנועה של העירייה ומנגנון־הפיקוח שלה לנושא זה.

לפני ימים אחדים ערך השופט אליעזר כהן ביקור במיגרש־החנייה, והתרשם במו־עיניו מן העסק המכניס, שבעליו מנהלים אותו ללא רישיון וללא תשלום המיסים הנהוגים. תודות לתפקידו הרם, לא נתבקש השופט להעלות תרומה לקופת בית־הכנסת.

משטרה
המצוד אחר „גרון עמוק"

המישטרה חקרה את כישיה במכונית־האמת — אך לא גילתה מי הדליף ל„העולם הזה"

כל החקירות במכונת הפוליגרף (מכונת־האמת) של מישטרת מחוז תל־אביב — בוטלו. המכונה הועמדה, בילעדית, לרשו־תו של קצין בכיר מאד מן המטרה הארצי, ראש המחלקה לתפקידים מיוחדים, ניצב־מישנה מיכאל בוכנר.

השמועה, שהופצה על־ידי בלשי היחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב, הקימה על רגליהם את מאות הבלשים אנשי היחידה המובחרת. אחדים מהם, שלא האמינו וסברו שזוהי מהתלה אכזרית, מי־הרו להציץ לחדר־הפוליגרף, ונפגעו. ל־תדהמתם גילו, כי תור הממתינים לפני החדר מורכב מחבריהם־לעבודה, בלשי מחלק־המוסר של היחידה המרכזית. אלה הוזמנו להיחקר על־ידי הקצין הבכיר־מאד, שבא במייוחד מן המטה־הארצי של המיש־טרה בירושלים לשם עריכת חקירה סודית.

את משימת החקירה בלשי היחידה ה־מרכזית הטיל המפכ"ל עצמו על בוכנר. בוכנר אינו חוקר קשוח. הוא ידוע כאדם רגיש, עדין ותרבותי, המעדיף להשתמש במוחו ולא בכוחו, אך החקירה היתה אכ־זרית למדי. אחד הנחקרים פרץ בבכי וריצד בכל גופו, כאשר נחשד על־ידי בוכנר כי הוא המדליף.

החקירה הסודית במכונת־האמת לא סיי־עה לקצין־הבודק. הוא נאלץ לשוב למטה־הארצי בידיים ריקות, כלעומת שבא. אולם, שבוע אחרי חקירת הפוליגרף הגיע לידי העולם הזה מידע חדש, חשוב ביותר, ה־נוגע לשחיתות בקרב קצינים מסויימים במטה מחוז תל־אביב.

אחרי בדיקת המידע על־ידי המערכת, הועבר החומר לידיעת המפכ"ל החדש של המישטרה, רב־ניצב חיים תבורי, בציווי בקשה: שהפעם יהיה הקצין הבכיר אדם אחר, לא אותו תת־ניצב מן המטה־הארצי שביצע את חקירת־הבזק בעניינו של ניצב־מישנה ארמנד לוי, ואשר טיהר אותו.

הבקשה נתקבלה.

עיתונות
הסקופ שלא פורסם

תמונתו של עופר המת בתוך מכוניתו — נגנזה ונשמרת בכספת

הקול האלמוני שטילפן למערכת ידיעות אחרונות בשעות אחר־הצהריים של יום השני בשבוע שעבר, סירב להזדהות. „יש לי ידיעה מעניינת בשבילכם," אמר, „אני רוצה בשבילה אלף לירות." כשניסו לח־קור אותו בטלפון, סירב האיש למסור פר־טים. רק כשהובטח לו שיקבל את הסכום שביקש אם אומנם תתפרסם ידיעה על־פי המידע שלו, אמר האיש: „סעו מהר לחוף תל־ברוך. יש שם משהו מעניין."

צלם העיתון שלום ברטל, והכתבת אור־לי אזולאי, מיהרו לצאת לחוף תל־ברוך. הם ראו שם את מכונית הווולו של שר־השיכון, אברהם עופר, מוקפת שוטרים. המישטרה הגיעה למקום כמה דקות לפניהם.

כאשר הבחינו השוטרים בצלם, הם מי־הרו לסלקו מהמכונית. אולם במהומה הכ־לילית שנוצרה במקום הצליח ברטל להת־גנב מן הצד השני. הוא הגיע עד לחלון המכונית, צילם משם את עופר מקרוב, כשפניו נשענים על־ההגה ומרקתו זב דם.

ברטל הספיק לצלם שלוש תמונות לפני שהשוטרים הסתערו עליו, החרימו את מצ־למתו ואת סרט־הצילום. רק שעות רבות אחר־כך הסכימו להחזיר לו את הסרט.

באותו לילה היה בידי ידיעות אחרונות סקופ נדיר: תמונה בילעדית של שר־השי־כון שהתאבד, בתוך מכוניתו. אבל התמו־נה לא פורסמה. היא נגנזה בכספת של המערכת. רבים מאנשי המערכת של העי־תון אפילו לא ידעו על קיומה.

תמונה מזעזעת. אין ספק שכל עי־תון־חדשות במערב היה מפרסם תמונה מעין זו. בעולם שבו תמונות־זוועה הן חלק בלתי־נפרד מהחדשות היומיות, כשהעיתו־נות והטלוויזיה מפרסמים ללא הרף מראות של קורבנות אסונות־טבע, תאונות־דרכים, מעשי־טירור וקרבות אכזריים — היתה תמונה מעין זו שצילם ברטל נחשבת כי תמונת־חדשות נדירה.

לא כן בישראל. הסביר העורך האחראי של ידיעות אחרונות, דב יודקובסקי, מדוע החליט לגנוז את התמונה: „זו תמונה ש־צולמה מקרוב מאד. היא מאד אכזרית, ומאד מכאיבה."

כמוה, אכזריות ומכאיבות היו גם המי־לים שבהן תואר מותו של עופר. איש לא העלה בדעתו שלא לפרסמן.

ישראלים בחו"ל
הקיבוצניק הישראלי נטש את מכוניתו — והיא הפכה שיחת־היום בנורווגיה

הכותרות הראשיות של העמודים הרא־שונים בעתוני נורווגיה רעשו ונעשו. מכונית פולקסוואגן לבנה מיסתורית הע־סיקה אותם שבועות אריכים, וגרמה להם ממש לצאת מגידרם.

בחודש אוגוסט מצאה מישטרת העיר ברגן, העיר הגדולה ביותר בנורווגיה, מכונית פולקסוואגן לבנה בעלת לוחיות־זיהוי הולנדית שחנתה ליד מעבורת.

ראש־המחלק, פקד בן־דור, פתח את ה־אירוע. הוא הוזמן להיבדק, ולא גילה כל התנגדות.

„האם אתה מכיר את כתב העולם הזה, מרסל זוהר?" נשאל.

„כן," השיב הקצין.

„האם נכון שמסרת לו את הפרטים ש־פורסמו בעיתון (העולם הזה 2049) לגבי ניצב־מישנה ארמנד לוי?"

„לא נכון," השיב בן־דור.

„האם נכון שנפגשת עם העיתונאי?"

„ניפגשתי איתו, אך לא עכשיו. מזמן."

„לא אתה סיפרת לו על ארמנד לוי?"

„לא סיפרתי לו על ניצב־מישנה ארמנד לוי."

„על מה שוחחת עם העיתונאי כשנפגשת איתו?"

„נפגשתי איתו כאן, במישטרה. שוחחתי איתו על אישור דובר המחוז בדבר תפיסת בית־בושת."

„האם אתה יודע מי סיפר להעולם הזה על החשדות שפורסמו נגד ניצב־מישנה אר־מנד לוי?"

„לא ידוע לי!" טען הפקד בן־דור בתוקף.

הפוליגרף אישרר כי הקצין דיבר אמת. המכונה אישרה גם, שכל בלשי מחלק־המוסר שנחקרו באותו אופן, לא שיקרו. השאלה נותרה בעינה: מי הדליף לכתב העולם הזה את פירטי החקירה שערך הפקד בני פירסט, לגבי החשד שמפקדו, ניצב־מישנה לוי, קיבל שוחד ממועדוני־ההימורים של העולם־התחתון?

במדינה

(המשך מעמוד 33)

לר. אחרי שנסע בה כמה קילומטרים התנפצה השמשה הקידמית. הוא הוציא מאה דולר נוספים על תיקונה, ובמעט הכסף שנותר לו קנה דלק ונסע לנורווגיה. בדרך „הלכו" לו הבלמים. הוא התרגז עד כדי־כך שהחליט להמשיך לנסוע במכונית, למרות הסיכון, עד שיאזל לו הדלק. כשהגיע למעבורת ליד העיר ברגן אזל הדלק, ולא היה בידו כסף לתקן את הבלמים. הוא יצא מן המכונית, טרק את הדלת, בעט בה בחוזקה והחליט לנטוש אותה לנצח — אך לא לפני שקיבל, לדבריו, אישור מן השומר בתחנת־המעבורת להשאיר את המכונית במקום.

מתנה לעורך. כך הגיעה אל פיתרונה התעלומה שהעסיקה את הנורווגים יותר מכל דבר אחר בעולם. אולם הם לא הסתפקו בכך. הם השתוקקו לדעת מה עלה בגורלם של הצעירה הישראלית וידידה ההולנדי. חיים מס עלה גם על עיקבותיה, והסתבר לו כי זוהי עורפה צאנגן בת ה־24, חברת קיבוץ גיבעת־חיים איחוד, שהכירה בקיבוץ מת־נדב הולנדי והחליטה לצאת איתו לטיול באירופה. משך כל אותה עת שחיפשה אחריה המישטרה, והעיתונות דיווחה כאילו נרצחה על־ידי טרוריסטים, שהתה בנורווגיה, אולם כיוון שאינה קוראת נורווגית לא ידעה כי הפכה גיבורה של דראמה. אשר לעבודה בקטיף תפוחי־העץ, בחווה, שאליה לא הגיעה מעולם, הסבירה עורפה: „פשוט לא התחשק לנו לעבוד, אז לא הלכנו."

חיים מס מיהר לדווח לעיתונו, וצירף מיברק אל העורך, שהוא בעל מכונית פולקסוואגן, בו הודיע לו כי גדעון טאובה מוסר שהוא מעביר לרשותו את מכונית הפולקסוואגן חינם־אין־כסף, וכי לפי מיטב ידיעתו שני גלגליה הקידמיים של המכונית הם במצב מצויין, ושייסע בה לברירות.

מיעוטים

הגב של כמאל

עורך־הדין הדרוזי הסתבך בפרשיות מוזרות — אך החיוב בכך־זאת דרוש לבחירות

צל כבד מעיב על דרכו הפוליטית של עורך־הדין כמאל קאסם, יועץ שר־המיסחר־והתעשייה לענייני תיעוש כפרי־המיטים. כמאל קאסם (44), דרוזי בן הכפר רמה, מתכוון „לרוץ" לכנסת התשיעית, ולפי דבריו הוא מעדיף לעשות זאת ברשימת המערך — אם־כי בכפרו אין כלל סניף של המיפלגה. ה„נדוניה" הראשונה של עורך־הדין הדרוזי למערך, היא כמה מאות שמות של דרוזים, שביקשו, לדבריו להירשם למיפלגת העבודה, והוא החתימם במיפקד שערך בכפר־מולדתו.

הצל המאיים עליו הוא תביעה אזרחית בדבר הפרת שליחות, שבה מואשם כמאל ברמאות ובמעשה־הונאה. זוהי פרשה מישפטית סבוכה, על רקע רכישת בית בירושלים. התובע הוא ד"ר נדים קאסם, אף הוא מכפר רמה, דודנו של כמאל. ד"ר קאסם הוא רופא המתגורר כיום בארצות־הברית, ומתעתד לחזור ארצה בקרוב.

האם הוא רימה? הפרשה החלה ב־אמצע שנות החמישים כאשר נדים קאסם, אז סטודנט צעיר לרפואה, התגורר בירושלים בג'רמן הוספיס, והכיר שם את האלמנה ויולהלמינה מטוסיאן, ישישה חולנית, בעלת בית בשכונת טלביה. נדים טיפל בזקנה הערירית וקשר עימה יחסי־ידידות, שעליהם שמר גם אחרי שעזב את הארץ ב־1965.

באחד מביקוריו של נדים בארץ, בשנת 1971, הציעה לו הזקנה לקנות ממנה את הבית בסכום סימלי של מאה אלף לירות (שוויו היה אז כחצי־מיליון לירות), כאות־תודה על טיפולו בה. מפאת קוצר־הזמן הטיל נדים על בן־דודו, כמאל, לטפל בעניין וכמאל, שחזר אז לארץ אחרי 12 שנות היעדרות בשל שליחות מישרד־החוץ, אומנם קיבל על עצמו לרכוש את הבית עבור דודנו.

מנקודה זו בסיפור ואילך קיימים חילוקי־דיעות, המתנהלים עד היום על פסים מישפטיים בערכאות שונות. נדים קאסם טוען, בבית־המישפט המחוזי בירושלים, כי כמאל חמד את הבית, ותחת שימלא את שליחותו, השתמש בתחבולות שונות ורכש את הבית לעצמו.

לטענת התביעה הכין כמאל ייפוי־כוח, המסמיכו לרכוש את הבית לעצמו או למכרו כראות־עיניו, אלא שוויולהלמינה מטוסיאן סירבה לחתום על ייפוי־הכוח עד ש־הסכים כמאל לרשום את שמו של נדים כרוכש הבית בעתיד. משישבו חילוקי־הדיעות) שילם כמאל לישישה 80 אלף לירות, והבטיח לשלם עוד 20 אלף ל"י בחו"ל במטבע זר — והעיסקה בוצעה.

מריבת הדודנים. הזקנה חתמה על חוזה שהכין כמאל, והלה מיהר לרשום את הבית בטאבו על שמו — בניגוד להסכם עם נדים קאסם, שנעשה בעל־פה, תוך אמון.

בשנת 1972 בא ד"ר נדים קאסם לארץ, ובפגישה בין הדודנים תבע נדים את הבית כפי שסוכם. כמאל לא התנגד למוסרו, ובנוכחות עדים הסביר את מעשיו בדאגה לגורל הרכוש שהיה עלול ליפול לידי ה־אפוטרופסים, אילו נפטרה הישישה לפני ביצוע ההעברה. הוא דרש מנדים סכום של 101 אלף לירות, הסכום ששילם למטוסיאן בתוספת הוצאותיו סביב הרכישה (כל זאת, ללא תשלום אותם 20 אלף ל"י שהובטחו במטבע זר).

כאשר השיג נדים את הכסף, שינה כמאל לפתע את דעתו. הוא סירב להעביר את הבית לרשות קרובו. התביעה הראשונה נגד כמאל הוגשה עוד ב־1974, והיתה משותפת עם ויולהלמינה מטוסיאן הישישה. זו פרשה נדונה בפני השופט יהודה כהן, שבפניו מתבררת גם התביעה הנוכחית. בית־המישפט דחה את התביעה על הסף, בעיקר בגלל אותו הסכם בדבר התשלום במטבע־זר בחו"ל, אשר כמאל מכחיש את היותו יוזמו — ואשר לבסוף כלל לא הוצא אל הפועל.

יועץ קאסם ושר־המיסחר ברי־לב
מי עומד מאחוריו?

„אמקור" מציג תכנית חסכון 1977 לרכישת סדרת מכשירים בהגנה בפני התייקרות

תכנית חסכון מקיפה, הבאה לאפשר את רכישת המוצרים העיקריים של „אמקור" והכוללת את המרכיבים של שמירה על מחיר המוצר (מחוץ למע"מ), חסכון חדשי, פטור מריבית והנחות — הוצגה במסיבת עתונאיות בבית סוקולוב.

מר שמעון אלמן, מנכ"ל אמפא, ציין כי התכנית עובדה לפרטיה במטרה להקל על ציבור הצרכנים לרכוש מכשירים חיוניים למשק הבית בהתחשב עם ההאטה הצפויה ב-1977 וחרף ההתייקרויות והפיחותים הבלתי נמנעים.

בהציעה שורה של הטבות לצרכן מהווה התכנית שנוי בסיסי בתנאי השווק של הקונצרן. שמירה על המחיר של יום ההזמנה מגינה על הצרכן בפני התייקרות צפויה של עד 35% בשנה של המוצרים.

עליו לשלם ⅓ במזומן ואת היתרה הוא חוסך ב-12 תשלומים חדשיים ומקבל את המוצר אחר ששה חדשים. לנוחותו נעשו סידורים לבצע את החסכון בסניפי כל הבנקים בארץ. למשתתף בתכנית מוצע גם מסלול חסכון קצר יותר של 6 תשלומים ואז יקבל את המוצר בגמר 3 חדשים.

בניגוד למקובל במבצע רכישה בתשלומים, אין „אמפא" זוקפת במישרין או בעקיפין ריבית לחובתו של הצרכן. גם מרכיב זה בתכנית מהווה איפוא חסכון משמעותי. לכך מתווספת הנחה ישירה על מחיר המוצר.

התנאי להשתתפות בתכנית היא רכישה של 2 מבין 5 המוצרים העיקריים של „אמקור": מקררים, מכונות כביסה, טלוויזיות, תנורי בישול ומזגני אוויר.

גם כאן לא נעשתה הבחנה בין דגמים המבוקשים ע"י הציבור לבין דגמים שהיצרן מעונין בדחיפתם. כל המגוון של 50 הדגמים במבחר 5 המוצרים הנ"ל עומד לרשותו של החוסך — בין אם לפי אפשרויותיו הכספיות או בהתאם לגודל דירתו.

מר אלמן מדגיש כי קונצרן אמקור-אמפא מקווה שהתכנית תגביר את שיעור המכירות של כחול-לבן. ב-1976 שווקה „אמפא"-75 אלף יחידות מהמבחר הנ"ל, בכלל זה כ-45 אלף מקררים ומקפיאים. אך בעוד שבמכירת מקררי חוץ מסתמנת ירידה וזאת בין היתר כתוצאה מפיתוח הדגמים החדשים, אמקור 2000, 1900 — הרי בשני מוצרים חשובים אחרים תופסת עדיין תוצרת חוץ אחוז גבוה ובלתי מוצדק לחלוטין: 80% מכונות כביסה ו-45% מקלטי טלוויזיה מכלל המכירות מיובאים מחו"ל וכך „אוכלים" מטבע זר ומסתכנים בטיב השרות וברציפותו.

שילוב הרכישה של מוצרים אלה במכשיר החיוני ביותר למשק הבית — המקרר, עשוי איפוא לעודד את המגמה להעדיף תוצרת הארץ.

תכנית החסכון 1977 של אמקור נועדה במיוחד לזוגות צעירים שהם הפוטנציאל הטבעי למכשירי בית אך היא תשמש גם פנסיונרים וצרכנים ותיקים השואפים לחדש את הציוד המתישן שחל עליו כבר עיקרון המחזוריות.

בחישוב ממוצע יצטרך הצרכן לחסוך עבור 2 מכשירים ביחד, סכום חדשי הנע בין 400 ל"י — 500 ל"י — מאמץ כספי הוא בגדר יכולתם של חוגים שונים של צרכנים.

במדינה

היורשים התערבו. לטענתה של וילהלמינה מטוסיאן באותו עניין, היא מעולם לא חתמה במודע על חוזה שבו היא מעבירה את הבית לבעלותו של כמאל קאסם. והוסיפה כי הלה כנראה שירבב את החוזה בין מיסמכים שונים שנתן להגיש לה לחתימה. ובהיותה עיוורת־למחצה הצליח כמאל להוליכה שולל, ולרכוש את הבית במירמה.

ד"ר נדים קאסם הוציא צו־מניעה נגד כמאל, שמכר בינתיים את גג הבית בסכום של רבע מיליון ל"י, והוא מבקש מבית־המישפט לעכב את ביצוע העברת הגג והבניין כולו או, לחילופין, קבלת כל הכנסה וטובת־הנאה שהפיק כמאל קאסם מן הרכוש שהשיג.

לפני יותר משנה, נפטרה הישישה בשיבה טובה, והמצב הסתבך עוד יותר. יורשיה (ילדיו של בעלה מנישואיו הראשונים) תובעים את הרכוש. נציגת המישפחה, שלא קיימה קשרים כלשהם עם וילהלמינה, נתינה שוודית ששמה מטוסיאן, דורית — באמצעות מנהל־העיזבון — את רכושה של המנוחה, ומבקשת להפסיק את הליכי מכירת הבית.

תביעת היורשים מתבררת עתה בבית־המישפט העליון, בצורת עירעור על דחיית תביעתה הישנה של וילהלמינה מטוסיאן בקשר לאותו חוזה, שחוקיותו נדחתה על הסף. אומנם, כרגע מופנים חיצי היורשים כלפי כמאל קאסם, בשל יוזמתו באותו חוזה, אך גם אם יזכה נדים קאסם בתביעתו, מתכוונים היורשים לתבוע את הבית לעצמם. הם יטענו שכל ההסדרים בין המנוחה מטוסיאן ובין נדים קאסם אינם תופסים, היות שלטענתם שיקר הרופא לזקנה העיוורית, לא טיפל בה כלל כפי שטען.

נדים קאסם עצמו ימציא, בהקשר זה, את חליפת־המיכתבים בינו לבין וילהלמינה, ולטענתו יוכיחו אלה כי ההסכם בינו לבין הזקנה היה כשר למהדרין, והתבסס על טיפולו המסור בה.

נגד עורך־הדין הדרוזי הוגשה תלונה בלישכת עורכי־הדין על התנהגותו בפרשה זו, ואם יזכה ד"ר נדים בתביעתו יגיע כמאל קאסם לפני הלישכה, שאותה הוא מכיר היטב — בדרך בלתי־נעימה לחלוטין.

פרשות מוזרות. היכרותו עם מוסד זה החלה לפני שיצא לשליחותו מטעם מישרד־החוץ (העולם הזה 1087).

בתחילת שנות החמישים למד כמאל מישפטים באוניברסיטה העברית, התחבב על מרציו ועל אנשי־צמרת. עם סיום לימודיו התמחה בבית־הדין־העליון, והמשיך את התמחותו בעבודה אצל עורך־הדין החיפאי יעקוב סלומון, שם הסתבך במיספר פרשיות בלתי־נעימות.

בסוף שנת 1955 הגיש אזרח חיפאי נגד כמאל תלונה למועצה המישפטית, על שמסר ליריבתו המישפטית חומר חסוי שהוצא מתיקי עורך־הדין סלומון. ברגע האחרון חזרה בה העדה המרכזית בפרשה מעדותה, וכמאל ניצל ממצב מביך ביותר.

זמן קצר לאחר־מכן, כאשר עסק בגביית כספים מלקוחות המישרד, נהג לתת להם קבלות זמניות, שחלקן נשא באופן מוזר את הכותרת „מדינת ישראל", ושזב הוגשה נגדו תלונה למועצה המישפטית.

באותה תקופה התפוצצה פרשה נוספת בה היה מעורב כמאל קאסם. הוא ניהל מגעים עם המיפלגה הפרוגרסיבית, ערב הבחירות לכנסת השלישית, והבטיח לארגן עבורה רשימת־מיעוטים. כאשר נבדקו התימות הדרושות להגשת הרשימה, התברר כי חלקן מזוייף. עורך־הדין סלומון הגיש תלונה למישטרה, והעניין הובא שוב לדיון במועצה המישפטית. זו החליטה לבטל את תקופת התמחותו של כמאל למשך שנה. כמאל עירער, אך בית־הדין־העליון אישר את החלטת המועצה, ובכך חסם זמנית את דרכו של הצעיר השאפתן אל הצמרת.

בכך־זאת — לבינתיים. להסתבכויות אלה נוספה פרשיה, שבה הואשם כמאל בהפרת הבטחת־נישואין לצעירה יהודיה שהכיר ב־1958. הצעירה הפכה עולמות ו־הצליחה להתגבר על התנגדות מישפחתה לתוכניות הנישואין. על־ידי תלונתה הוציא כמאל אז ממנה וממישפחתה 2500 ל"י ב־טענות־שווא. ולבסוף נעלם מבלי לממש את הבטחותיו. גם במיקרה זה הוגשה תלונה נגד כמאל במועצה הימישפטית.

בסיום אותה פרשה יצא כמאל קאסם לשליחותו מטעם מישרד־החוץ, שממנה חזר רק לפני כחמש שנים. בשובו התמנה

(המשך בעמוד 42)

סרטי נח מציגים:

שרה מיילס — כריס סרנדון

("בתו של ריאן") — ("אלים לא גרה כאן יותר")

הוא נתן את נשמתו לים. את ליבו לאשה. אהבתם תסורר אותך.

המלח שחטר מהים

עפ"י רב המכר של יוקיו מישימה. "THE SAILOR WHO FELL FROM GRACE WITH THE SEA"

בכורה ארצית

בקולנוע „אורלי" ת"א

בשעות: 4.30 — 7.15 — 9.30

בקרוב: ירושלים „רון" ● חיפה „רון"

בצבעים רק למבוגרים

רצ

PENTHOUSE

January 1977 Issue

SPECIAL HOLIDAY ISSUE

★ EXCLUSIVE: Inside Story about the CIA

★ FREE PET OF THE YEAR POSTER

הפצה בלעדית
סטימצקי

„בזל"

בית המסג' מספר 1 בישראל

- מסג'יסטיות יפהפיות באווירה אקסקלוסיבית.
- שרות מעולה, יחס אישי.
- מיזוג אויר מלא, נקיון למופת.
- סאונה.

בזל 31 תל־אביב, טלפון 233256
(ליד מכבי־האש)
חנייה בשפע.

פתוח: מ־09.00—21.00 רצוף
ובשבת: 10.00—19.00.

הלי
חופשיה עם
o.b.
הטמפון
הקטן
שכבש
את העולם

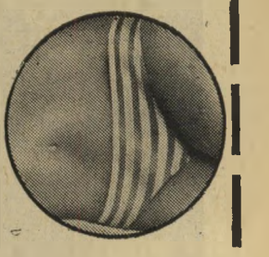

טמפוני או־בה נותנים
לך הרגשת בטחון וחופש.
תוכלי להתקלח,
לרקוד ולרכב על אפניים

חדש!
mini

לנערות ולבתולות
מתאימים במיוחד
טמפוני או־בה מיני.
לטמפוני o.b. מיני
כשר ספיגה ענק
כמו לטמפוני o.b.
האחרים.

o.b.

להשיג בכתי המרקחת.
בחנויות כל בו, בשקם,
בפרפומריות
ובסופרמרקטים.

פרסום מלניק

עידור

צל"ש

איזון עדין

● **לאברהם קושניר** עבור כתבתו על פרשת התאבדותו של שר־השיכון **אברהם עופר**, ששודרה בהשבוע — יומן אירועים. קושניר הצליח, בפעם הראשונה, להגיש את הפרשה בצורה עניינית וקורקטית, תוך התייחסות מאוזנת לכל היבטיה, מבלי להיי־גרר לרגשנות ולדרמטיזציה.

הצלחתו של קושניר התבלטה במיוחד לנוכח כישלונו של עורך היומן, **רם עכ־רון**, שראיין באותו נושא את שר־המיש־טרה **שלמה הילל**. עברון, שהוא איש אמנות, אך חסר חושים פוליטיים, היה עוד יותר קיצוני משר־המישטרה בהתייח־סותו לחלקם של אמצעי־התיקשורת בפר־שת עופר. הוא ניסה ללחוץ על הילל ולהו־ציא מפיו, כמעט בכוח, הודאה כי הגשת תלונות במישטרה נגד אישים פוליטיים יכולה להפוך מכשיר קבע לחיסול יריבים פוליטיים.

הילל התחמק מלהשיב על טענה נואלת זו. מה שרם עברון לא הבין ואינו יודע הוא, שלא ניתן לגרום לשום חקירה או בדי־קה מישטרתית מבלי שהתלונה תהיה מלווה בעדויות, מיסמכים, או ראיות אח־רות שלכאורה נעברה עבירה.

צל"ג

הפרזה מרושעת

● **לחיים גיל**, על כתבתו בהשבוע — יומן אירועים על ועידת חרות. בכתבה ה־מצולמת ניסה גיל להראות כי מאחרי ה־חזות הממורקת והחגיגית, המליצות והמי־לים היפות, אחוות לוחמי האצ"ל והבי־טחון כי הפעם יפול השילטון בידי התנועה כפרי בשל — מסתתרת למעשה הקטנו־ניות של העסקנים האפורים הנלחמים על כסאות חסרי־משענות.

מול הדימוי הנוצץ של טכס־הפתיחה, שנועד להצביע על הארמוניה, הציג חיים גיל אוסף של מיפגשים קטנים וויכוחים במיסדרונות ובקבוצות שוליות בוועידה, בהם התבלטה רדיפת הכבוד והמעמד.

במקום המילחמה על רעיונות ועקרונות הראה חיים גיל כיצד נערכת התמודדות — בעיקר בין צעירי התנועה, יורשי ההוד וההדר של התנועה הז'בוטינסקאית — בצורה קולנית ומכוערת.

תופעות מסוג זה שהציג חיים גיל קיימות בכל מיפלגה פוליטית ולא רק ב־חרות. הן חלק בלתי נפרד של החיים הדמוקרטיים, למרות שיש בהן כדי לעורר סלידה מצד המתבונן מהצד. הצגת החזון החינוכי של תל־אלוף (מיל.) **מוטקה צי־פורי** מול המציאות האנטי־חינוכית, כפי שהתגלתה בשולי הוועידה, היתה הב־לטה — לא בלי כוונת זדון — של תו־פעה מעניינת ופיקאנטית כשלעצמה, אבל לא מהותית בחיים הפוליטיים.

מאחרי המסך

גרמניה האחרת של בן־ישי

האם גרמניה של היום היא גרמניה אחרת, או שמא זהו אותו נמר נאצי, המסתתר במיקרה זה תחת פרוותו של חתלתול? שאלה שהפכה כבר כימעט בא־נאלית, אחרי שגילגלו בה והפכו בה ידיים כה רבות.

איש־הטלוויזיה **רון בן־ישי**, שחזר לפני זמן קצר מגרמניה, כתום ארבע שנות שירות טלוויזיוני שם, מצא אף הוא את השאלה הזו מצפה לו על כל צעד ושעל, והחליט לנסות להשיב עליה. נקודת־המוצא של רון בתשובתו, היא ה־כרה כי אין לשאלה זו תשובה מדעית או אובייקטיבית. במאות רגל של סרטי־צילום, שצולמו בתקופת שהותו בגרמ־ניה, ריכז רון מידע המנסה לחדור לניבכי גרמניה, המיזרחית והמערבית גם־יחד ש־הן, לדבריו, „יחידה אחת — וחובה, מב־חינה היסטורית, לראות זאת כך."

מבוגר בניך המתאים. רון מנסה לצייר את גרמניה של היום במיכחולו של ישראלי צעיר, שאינו נשלט על־ידי אובססיה של זיכרונות השואה. למרות ש־אין הוא מתכחש למעורבותו הריגשית, תוצאת חינוכו ופועל יוצא של הסביבה שבה נולד וגדל, הרי לפי דבריו היה

עדה לייזרוביץ ודיין
פחד מפני הצבע

האשה המעצבת את פני האומה

„**ב שביל מה איפור?** אני לא מל־כת־יופי," הגיבה גולדה מאיר, כשעדה לייזרוביץ התקרבה אליה עם ה־פודריה בידיה. „אני לא אעשה ממך נע־רת־זוהר," הרגיעה עדה את ראש־הממ־שלה־לשעבר.

האיפור הטלוויזיוני נועד רק להעלים פגמים בולטים ולעמעם את מישטח הפנים, המבריק עד כדי עיוות כשהוא מחזיר את בוהקם העז של זרקורי־התאורה. ללא האיפור, שתכליתו לבלוע את קרני־האור המתיישבות ומבהיקות על מישטח השומן והזיעה של העור, עלול היושב באולפן לסנוור את עיני הצופים בבית.

אך ההסברים לא הועילו. גולדה התעק־שה. „מימי לא העליתי פודרה על פני, ואין שום סיבה שעכשיו, בגילי, אתחיל בזה," סיכמה בהחלטיות. רק צילומי ה־תוכנית חיים שכאלה בהשתתפותה, הצ־ליחו לשבור את סרבנותה הנחרצת. לק־ראת תוכנית זו נכנסה בעצמה לחדר־האי־פור, לחצה בחמימות את ידה של עדה, והפקירה את פניה לענן הפודרה. „לא איפרתי לה את העיניים," סיפרה עדה, „ולא עשיתי לה עצמות־לחיים בולטות. כי זוהי אישיות שכל העולם מכיר אותה כמו שהיא, ויהיה מגוחך שפיתאום היא תופיע לתוכנית מוקד או לחדשות כש־היא נראית כמו נערת־זוהר."

עדה, תמירה, מלאת־חן, לבושה בטוב־טעם, חתיכה אמיתית, היא האשה שב־ידיה האמונות נתונים, לשבט או לחסד, פני האומה כולה. הכל בידיה כחומר בידי היוצר. „אני מרגישה כמו פסל," היא אומרת. „נותנים לי חומר, ואני מפסלת עיר מלבורן שבאוסטרליה ואף הספיקה, לפני שובה ארצה, לעבוד תקופה מסויימת בטלוויזיה האוסטרלית. היא המאפרת ה־ראשונה שנתקבלה לטלוויזיה הישראלית, ומשך תקופה מסויימת היתה אף המאפרת היחידה בה.

פרס — הדוד מהטלוויזיה

ד דרך אז מצרמות הטלוויזיה עו־ברת, בכל המיקרים דרך חדר־האי־פור. כולם, מגדול ועד קטן, נכנסים אליו ומפקידים את תדמיתם היקרה ב־ידיהן קלות־המגע של המאפרות.

הטיפול נעים, ורבים מתרעמים על מיש־כו הקצר מדי. „מה, זה הכל?" הם תמ־הים, כשעדה מודה להם על ישיבתם הסב־לנית מול המראה. האמיצים מבקשים האר־כה. בעלי־החלומות הנועזים מנסים להשי־לים את ההנאה על־ידי שליחת יד לט־פנית לעבר אחוריה של עדה היפה. „אני מחייכת, מורידה את היד, ומזכירה להם שזה לא חלק מהאיפור," היא מחייכת.

„לעיתים," היא מספרת, „אני מרגישה את העיניים עוקבות אחרי בתשומת־לב. מסתכלים לי ישר לעיניים, ממשיכים לע־בר השפתיים, נשארים תקועים שם... וכ־שהם נתפסים בקלקלתם, הם מחייכים פית־אום במבוכה." איש־ציבור, שעדה אינה מוכנה לנקוב בשמו, העז אפילו לקום בפיתאומיות מכיסאו, בשעות האיפור, ול־חבקה בסערה. עדה הנדהמת סטרה לו בכוח, והבהירה את טעותו בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים. במצב האינטימי, מטיבעו, שבו היא רכונה במרחק של נשימה מפני המאופר, היא משתדלת לפ־תח שיחה קלה, כדי להפיג את המתח.

עבודתה של עדה קשה, וכרוכה בנסיעות רבות ובהיעדרויות ארוכות מן הבית. הב־על, עמוס, ושני ילדיה, משתפים פעולה, אך לא חסרות גם תקריות. „ביום־העבו־דה הראשון שלי אחרי הלידה השנייה, הייתי צריכה להגיע לצילומי התוכנית המבדיל," היא נזכרת. „המונית כבר עמ־דה למטה וחיכתה לי, אבל מה לעשות, המטפלת לא הגיעה. בלית־ברירה החלטתי לקחת את ליהיא, שהיתה אז בת חודשיים, איתי לאולפן. כשהגיעה השעה עשר, שעת

עדה מאפרת את יוברט האמפרי
מיכתב־תודה מאמריקה

ממנו דבר־מה כרצוני." היא מקצרת חוט־מים, מאריכה ריסים, מדביקה אזניים מז־דקרות, מגביהה עצמות־לחיים ומנמיכה קרחות, מבליטה עיניים, מטשטשת פימות כפולות, מעלימה קמטים מיותרים ומעמ־עמת עיניים בורקות, הנראות על המסך מרושעות (אחדים מאישי המימשל סוב־לים מבעייה זו, אך שפתיה של עדה חתו־מות. היא אינה מגלה שמות).

עדה החביבה למדה איפור־טלוויזיה ב־

אבילת הפירות, הייתי באמצע העבודה. איך אפשר להגיד סטופ ולהפסיק את העבודה באמצע, כשכל דקה עולה מאות לירות? לא ידעתי מה לעשות. נכנס הרב צביאלי, מפיק התוכנית, ראה שאני בצרות ואמר: ,מה הבעיות? אני אאכיל את הקטנה.' אמר ועשה. הוא האכיל אותה, אחר־כך הרים אותה על הכתף לגרפס, השכיב אותה בעגלה ויצא לטייל איתה כסביב לאולפן, עד שגמרתי לעבוד."

טיפולו של הרב צביאלי היה רק תחילת דרכה הטלוויזיונית של ליהיא הקטנה. היום, בגיל חמש וחצי, יש לה כבר ניסיון פרלמנטרי עשיר. באחת הפעמים נקראה עדה בדחיפות למערכת החדשות בתל־אביב, כדי לאפר את שר־הביטחון. כיוון שלא הספיקה לארגן בייבי־סיטר עבור הילדה, לקחה אותה עדה איתה לאולפן. ליהיא, שהעניין שיעמם אותה, איבדה במהרה את סבלנותה והחלה מפריעה. הפיתרון הגיע דווקא מידי פרס עצמו. הוא הושיב אותה על ברכיו, סיפר לה סיפורים והירשה לה להשתעשע בעניבתו. ליהיא פשוט התאהבה בו, וכשנתקלו בו בשנית, באירוע אחר, ניגשה המעריצה בת החמש וחצי אל שימעון פרס, משכה במיכנסיו וקראה: „אמא, אמא, הנה הדוד מהטלוויזיה!"

ראש־הממשלה ושר־הביטחון לא היו

עם חנה זמר
שיפור התדמית

האנשים החשובים ביותר אשר עברו תחת ידיה של עדה. כאשר ביקר בארץ יוברט האמפרי, מי שהיה מועמד הדמוקראטים לנשיאות ארצות־הברית, איפרה אותו עדה לקראת הופעתו בתוכנית מוקד. האמפרי המרוצה לא שכח את הטיפול הנעים, ובשובו לארצו שלח לעדה מיכתב־תודה, בצירוף תמונתם המשותפת.

דיין פחד שמא ישנה הצבע את הבעתו, וברח מפני המאפרת החתיכה כמפני מגיפה. ברי־לב, בעל המישמעת הצבאית, התיישב בצייתנות על כס־העינויים, אך מעיניו הכחולות נשקפו החשש והמתח.

פנחס ספיר דיבר עם עדה אידיש בלבד, אך היה מרוצה למדי כשמרחה בגוון כהה את כל שטח הקרחת שלו ואת אוזניו, כדי להצר את פניו. „היתה לי המון עבודה אצלו," נזכרת עדה. „ממש איפרתי כדור עגול. זו היתה עבודה כמו על שלושה פרצופים רגילים." פניו של אבא אבן מצריכים אף הם עבודה רבה, ומאמץ רב מושקע בדברים שיש להסתיר.

אחד שהתנגד לעדה היה הרב משה צבי נריה. „הוא התחלחל מעצם המחשבה שאשה תשים עליו חומר של נשים," היא מספרת. „אבל כיוון שהיינו מוכרחים לאפר את פניו, שהבריקו מאד, ביקשתי מהחשמלאי שיגש וישים מעט פודרה על אפו ומצחו ויטשטש, כדי שלא ירגישו. אבל גם זה לא היה כל־כך פשוט. החשמלאי היה צריך להסביר ולפרט מה זה, ולשם מה צריך את זה. לבסוף השתכנע נריה ואמר: „נו, טוב, כאשר אבדנו אבדנו."

כי בטלוויזיה — כל העולם במה, כל האנשים שחקנים וכל יום פורים.

שידור

הקשר שלו עם השואה תמיד באמצעות מתווכים, מעולם לא קשר ישיר.

„אני מתייחס לשואה כיהודי ולא כרון בן־ישי," הוא אומר. „יש מיטען כבד של השואה הבנוי בתוכי, אך אינני שבוי של ריגשות נקמה ותיסכול אישיים." המעורבות שלו, במידה שהיא קיימת, היא במישור הלאומי.

„בזמן שהותי בגרמניה," מספר רון, „נסעתי הרבה ברכבות, ובאופן קבוע רז־פה אותי האסוציאציה של רכבות־המוות. כשהייתי פוגש אדם מבוגר, כלומר בגיל המתאים, לא יכולתי להימנע מהמחשבה, מה הוא עשה אז."

המשימה הלאומית השנייה שנטל על עצמו רון בן־ישי והיא, לדעתו, חשובה לא פחות: להפסיק את ההתנפלות וה־צביעות הישראלית ביחסם לגרמניה ול־גרמנים. „מצד אחד מתייחסים אליהם כאל פושעים נאצים, צמאי דם יהודי, מוקצים מחמת מיאוס, ומצד שני — סיפורם של ישראלים — מכל השכבות — המגיעים לגרמניה הוא תמיד סיפור התבטלות והתרפסות. זהו מעין ‚ריקוד לפני הגביר'," אומר רון. „מצד אחד קוראים להם נאצים, ומצד שני נמרחים להם על הסף. יש לנו מספיק במה להתגאות, וההתחנחנות המתבטלת בפני אלי הכסף והיעילות הגרמניים, היא מחליאה וחייבת להיפסק." רון מקווה כי הסרט יצליח להעמיד דברים על דיוקם, ויהיה לעזר במשימה הלאומית החשובה הזו.

חובבי הקולנוע - היכונו!

אחרי שהתוכנית בהמשכים השנים הפופולאות של הקולנוע הפליאה בשיממונה, וגרמה אכזבה קשה לכל מי שציפה לרוות מעט נחת מתולדות האמנות השביעית, מכינה מחלקת־הבידור של הטלוויזיה, בראשותו של **חנוך חסון**, תוכנית קולנועית שבכוונתה לרומם את רוחו של כל החובב קולנוע אמיתי.

התוכנית, שתיקרא מסך גדול — מסך קטן תביא, אחת לשבועיים, אוסף קטעים סביב נושא או פואנטה קולנועיים, שייבחרו מתוך סרטים ישנים שונים.

כל תוכנית (באורך של שלושים דקות) תספר סיפורם של חמישה נושאים ובהם נושא מוסיקלי כלשהו. כך ניתן יהיה לשמוע ביצועים שונים של שירים מתוך סרטים שזכו באוסקר, קטעים שבהם מופיעים שחקנים ידועים בצד ילדיהם, לקט מהופעותיו של אמן־המתח **אלפרד היצ'קוק** בסרטיו, או סצינות־בכי מפורסמות מסרטים, כמו אלה של **מרלון ברנדו** למשל, שמספרים עליו כי אינו חותם חוזה לשחק בסרט אלא־אם־כן מובטחת לו סצינת־בכי הגונה.

שיגעון חיובי. הוגה הרעיון ועורכה של התוכנית הוא הפיזמונאי ואיש־הרדיו **אהוד מנור**, והעומדים על־ידו במלאכה הם **יצחק שאולי**, במאי ומפיק תוכניות בטלוויזיה הלימודית ומגיש התוכנית הקולנועית הצגה שלישית בגלי־צה"ל ו**אי־תן גרין** הנאה, איש המכון־הישראלי לקולנוע ובוגר החוג לקולנוע ולטלוויזיה באוניברסיטת תל־אביב.

התוכנית הראשונה, בבימויו של **אדי ריבנבך** ועל רקע תיפאורה של **אמיר גוברין**, תצולם בתחילת פברואר 1977, כתוכנית ניסיונית. אם תתקבל, תבואנה בעיקבותיה עוד עשרים ותשע תוכניות.

הנאום היקר ביותר

הקטע היקר ביותר ששודר השבוע בטלוויזיה היה הקטע במבט, שהראה את נאומו של אלוף (מיל.) **עזר וייצמן** בוועידת חרות.

בשל הסאנקציות של העובדים המינהליים ברשות־השידור, שלא איפשרו הזמנת תחבורה לצוות הצילום לשעות אחרי־הצהריים, בהן נערכה הוועידה, נאלצה מחלקת החדשות להזמין את המונית, שאמורה היתה להוביל את סרט הוידאו המצולם מבניין בנייני האומה לבניין הטלוויזיה — מרחק כמה דקות נסיעה — כבר בשעה שתיים בצהריים.

וכך, המתינה מונית מיוחדת, משעה שתיים עד שעה שמונה בערב, כדי לנסוע כמה דקות ולאפשר את הקרנת נאומו של וייצמן במהדורת החדשות באותו ערב. במשך כל אותן שש שעות פעל מונה המונית, רשות־השידור פרעה את החשבון.

שמפו קרם סטיילינג
של
דוד&ליזה
השלישיה הבלעדית המשלימה
טיפול חסכוני בכל סוגי השיער
לכל המשפחה
ולכל טונות השנה
ראה הוראות השימוש בהדרכתם של
דוד וליזה

להשיג בפרפומריות המובחרות
ובבתי המרקחת בכל רחבי הארץ
מפיצים בלעדיים:
חברת אינטרקוסמא שווק בע"מ
מפיצי מוצרי ולה מוסון דוד וליזה
משרד ראשי דוד וליזה
פרוג 5, ת"א (ליד בסד הוד) טל. 228346

הפנתרים השקופים

היה היתה תנועה שקראו לה „הפנתרים השחורים." תנועה אותנטית, שצמחה מלמטה, ואשר הביאה לראשונה את בשורת העוני והאפלייה אל תודעתה של מדינת ישראל העסוקה בהתשה ובקבלנות־עפר. וכמו בכל מיקרה של תנועת־מחאה אמיתית, היו קצת הפגנות וקצת מכות וכל מיני דברים לא יפים ולא נחמדים, שמקומם לא יכירם במדינה אירופאית מכובדת ודמוקראטית כמו שלנו.

וכאשר הגיעה התנועה הזאת אל אותו קו אדום המפריד בין החוק לבין מחוץ לחוק, החליטו הפנתרים השחורים לשחק את המישחק הדמוקראטי, וביאה לכך הקימו רשימה ורצו לכנסת. וכשהתנועה הופכת למיפלגה צריך מקורות מימון וצריך אנשי־מיקצוע, ופיתאום היא כבר לא אותנטית כפי שהיתה. הפנתרים החובבנים נהיו למיקצוענים. לכן סת לא הגיעו, וגם תנועת־מחאה הפסיקו להיות. למעשה כבר אז היו כל מיני פנתרים, ולא ידעת בדיוק מיהם הפנתרים האמיתיים, כפי שאינך יודע היום איזה מבין סירטי אנטבה הוא האנטבה האמיתי.

ושוב מגיעות הבחירות, ושוב מחליטים הפנתרים ההיסטוריים לרוץ לכנסת. אבל עכשיו העניין עוד יותר מסובך: יש פנתרים ציוניים ופנתרים כחול־לבן, ופנתרים של רק"ח, ופנתרים של שלום כהן, ואולי, כך מבשרים העיתונים, יהיו גם פנתרים של אריק שרון. מיפלגה־מיפלגה והפנתר שלה, פנתר־פנתר וה־מקום הריאלי שלו. איפה המאבק המשותף נגד הדיכוי המשותף, ונגד הגזענות, ונגד הפער והעוני — כבר אף אחד לא זוכר. היום עושים הפנתרים המיקצועיים התגנבות־יחידים לכנסת. חלק לקואליציה, חלק לאופוזיציה — העיקר לקבל איזשהו מנדט. העסק יכול להיראות די מגוחך, לראות את הפנתר של המיפלגה הליבראלית (מה זה פנתר חור ליבראל?) מצביע נגד אחיו לשכונה ולמאבק שהצטרף למוקד או לרק"ח. עכשיו הם כבר נחמדים, את זה תוכל בקרוב אפילו גולדה להגיד.

המימסד הטוב והדימוקראטי יבלע את הפנתרים בצורה כל־כך אלגנטית שלא יישאר מהם זכר, חוץ מקצת נוסטאלגיה. ייתכן שהפנתרים מלכתחילה לא היו שונים מ„אירגון בעלי־הבתים," שמתכונן גם הוא לרוץ לכנסת הקרובה. וכשם שיש לצפות כי באירגון בעלי־הבתים יתגלעו סכסוכים אידיאולוגיים בענייני מהות השלום — סיכסוכים אשר עלולים לפלג את התנועה — כך קרה כבר במיקרה של הפנתרים. ענייני המצוקה נפלו לטובת ענייני החוץ והביטחון.

אלא שכאן נעוץ, לדעת כותב העמוד, ההבדל העקרוני בין הפנתרים השחורים לבין אירגון בעלי־הבתים. משום שהכותב מוצא קשר ישיר והדוק בין המתרחש בשכונות־העוני ובין מדיניות החוץ והביטחון — והקשר הזה מחייב הליכה משותפת לבחירות לכנסת כגוף מאוחד לא רק בענייני המצוקה המקומיים, אלא גם בשאר הבעיות העקרוניות שבקיום המדינה. והדבר יוסבר להלן:

ראשית, קשה לכותב לדמיין פנתר שחור שאינו סוציאליסטי. המאבק של הפנתרים הוא בראש־וראשונה מאבק סוציאלי. פנתר שהוא איש היוזמה־החופשית המהוללת (קרי פנתרי הימין והמרכז) יכול להתחיל כבר עכשיו למכור עיתונים כדי להפוך מיליונר. חבל לרוץ לכנסת בשביל זה.

שנית, קשה לדמיין פנתר שחור שאינו מודע לחלוקה הדמוגרפית המובהקת שקיימת בארץ. וכנציג שיכבה הרואה את עצמה מדוכאה, לא יבחין בדיכוי שיכבה אחרת, נמוכה יותר — כמו ערביי ארץ־ישראל — ולא יסיק מכך מסקנות כלשהן. אולי יסיק כי אפלייה בעניין המוצא והתרבות ה„פרענקית" אינה גרועה מאפלייה בעניין הערבי, וכי יש יותר מקו אחד משותף להן. ואולי גם יש מקום למאבק משותף.

אם יש פנתרים שחורים שרואים את עצמם דפוקים, אבל גם לאומנים ואנשי היוזמה החופשית, הם צריכים להירשם עוד היום לסניף „חרות" שבמקום מגוריהם. אם יתמידו בפעילות יגיעו תוך פרק זמן סביר לכנסת, אבל אם הפנתרים מחפשים ביטוי לשיכבה החשבת עצמה למדוכאה, והשווה לפחות חמישה־עשר — אם לא חמישים — מנדטים בכנסת, עליהם להיות קודם־כל מאוחדים בעניינים היסודיים האלה — הסוציאליים והלא־לאומנים, שקשורים כידוע קשר אמיץ לענייני חוץ־וביטחון. אחרת אין להם מה לרוץ בכלל.

המאמר הזה נכתב כדי לבטא את אכזבת הכותב על שלא יוכל להצביע בשביל איזשהם פנתרים בבחירות הקרובות. זה באמת פיספוס גדול. חבל. אם הפנתרים לא יוציאו את עצמם מהבוץ, לא אריק שרון ולא שלום כהן ולא אף אחד אחר יוציא אותם משם. וכל ענייני הפער ימשיכו להיות סיסמאות כל זמן שהמדינה תתקיים. ורק כשאיזו קבוצה מליגה ג' תקבל רדיוס ישרפו צמיגים ויחסמו כבישים: כי כדורגל זה באמת גורם מלכד.

סטודנטית ושמה תאוה

הרשימה שלהלן מובאת במקום לפנות ל„מה כואב" או ל„כלבוטק", והיא באה להתריע על חוסר אמת בפירסום וכן על מכירת סחורה פגומה.

להלן פירטי המקרה: ביום שלישי ה־28.12.76 נכנס כותב העמוד בשעה 13.50 אל בית־קולנוע בפינת הרחובות הלל ושמאי בירושלים, במטרה לחזות בהצגה יומית. שם הסרט היה „סטודנטית ושמה תאוה", ולפי כל מודעות־הפירסומת ציפה לו סרטמין מהנה או — כמו שכתוב במודעות — „סרט נועז שכולו סכס ותאווה... סטודנטית שבסכס היא כבר פרופסור..." גם לפי התמונות שהוצגו מחוץ לקולנוע ציפה הכותב לאוסף של סצינות־מין נועזות ומשובבות־נפש.

בטרם יפרט הכותב את תלונתו, יצויין כי אכן היו בסרט הנ"ל שפע של שדיים. היו שדיים גדולים וקטנים, רוטטים וקופצים, וכן גם פיטמות לשדיים הנ"ל בגדלים שונים ובצבעים ירקרקים (מחמת איכות התמונה). ועם זאת לא נעשו בשדיים המוזכרים לעיל כל פעולות הקשורות בסכס ו/או תאווה. למעשה ניראו סצינות־השדיים ההמוניות כצילומים מתוך מיקלחת־החברות בקיבוץ, ולא היה בהן יותר סכס מאשר במראה עזרת־הנשים של בית־הכנסת האיזורי, בתענית אסתר.

הכותב מתלונן, איפוא, על כי למרות ההבטחות לסרט „נועז" היה הסרט פוריטאני, שמרני, וכי כמות הסכס שבו דומה לזו שבסרט „הגשר על הנהר קוואי". ובכן, למרות אברי־ההנקה המרובים לא היה זה סרט־מין — וגם אם אירעו מקרים אשר בהם ניתן לשער כי נערך אקט מן הסוג הנ"ל, הקפידה המצלמה לעבור מייד בדיזולבים מרפרפים אל הנוף המלבלב שמסביב. יתר על כן — דבר חשוב ולא נועז כלל: כל הגברים בסרט, כולל המשתתפים באורגיות הנועזות, היו לבושים בקפידה ממש כמו יו"ר המועצה לביקורת סרטים ומהזות.

נוסף לעובדה שבסרט לא ניראה כל אקט מיני, לאכזבתו של הכותב, וכן בנוסף ללבוש המסורבל של הגברים המשתתפים, יש לציין כי הגיבורה, ששדיה נראים לכל אורך הסרט על המסך (פרט למיקרה מצער, כאשר עמוד הסתיר אותם) ניחנה, כפי הנראה, בפלג־גוף־תחתון פגום, שכן מסיבה לא ברורה לא נחשף חלק זה בכל מהלך ההקרנה. אם־כי „סטודנטית" בסירטי־מין היא מלה נירדפת ל„נימפומאנית" (שלא כמו בחיים), ואם־כי הסטודנטים שבסרט מפגינים בעד „פרידום" ו„פרי לאב", וקוראים בסיפרי־ארוטיקה ומשוחחים אך ורק על סכס, הרי אותה סטודנטית נועזת ושמה תאוה, שהיא גיבורת הסרט, חסרה להלוטין אבר־מין נקבי. גם כשהיא נאנסת באכזריות ממשיכים השדיים להישאר בחוץ, אם־כי אפילו בשיא האונס היא לבושה מיכנסיים, גרביות ומגפיים. לדעת המתלונן, לבשה גם נאטקעם ליתר ביטחון. ואפילו באשר מתה התאוותנית בנסיבות טראגיות (בקורבן לאהבתה), נשארו השדיים חשופים לגשם, אם כי שאר הגוף היה מוצנע היטב.

בקיצור, סרט שהוא אכזבה לשוחרי הסכס הטוב והבריא. והכותב שואל: עד מתי ניאלץ להשתמש בתוצרת פגומה שאינה בהתאם לתקן? עד מתי?

גם באמריקה יש פער

קובי ניב

לפני כשבועיים הוזמנתי „להרצות" לפני כיתת תלמידי תיכון.

באתי אל התלמידים ואמרתי להם, כהרגלי, שאני לא „ארצה" להם, ואם הם רוצים, שישאלו שאלות ושאני מוכן לשוחח על כל מה שמעניין אותם.

בהתחלה שאלו, כרגיל, כמה שאלות טכניות על „ניקוי ראש," כמו „כמה עלתה תוכנית ?" או „למה דובי גל הפסיק להופיע ?".

אחר־כך נתקע הדיון.

היתה מבוכה. אני שתקתי, ואז הם שאלו אותי „על מה תדבר איתנו ?"

„על כל מה שאתם רוצים," עניתי.

זה היה קשה מדי בשבילם. לא היה להם על מה לדבר.

„משהו מדאיג אותכם ?" ניסיתי לעזור.

משהו אמר שהממשלה.

„מה לא בסדר במצב ?" שאלתי.

משהו אמר שהממשלה. משהו אחר אמר שאין נימוסים. עוד משהו אמר שזורקים ניירות ברחוב. וגם הביורוקרטיה הוזכרה.

וזהו. שוב היתה שתיקה ומבוכה. „תראו," המשכתי בשלי, „אני לא איזה חכם מיקצועי שיסביר לכם מדוע החיים זה מלפפון ולא עגבניה, כדי שתבלעו את תורתי החדשנית והמזהירה. אבל אני מוכן לשוחח על כל דבר שתרצו ונראה לאן נגיע."

לא עזר.

החלטתי בכל־זאת לדחוף לאיזה כיוון. וכיוון שהיתה זו כיתה של בית־ספר מעורב משכונות עוני ושכונות מבוססות, שאלתי „למשל, פער מעניין אותכם ?"

כמה צעקו שכן.

„או.קיי.," התעניינתי, „למה זה מעניין אותכם ?"

הם לא ידעו להסביר. אף אחד לא אמר שזה בעייה שלו אישית. אמרו שזה בעייה של המדינה וכן־הלאה, פלטו שאר סיסמאות שקלטו ממוריהם ועיתוניהם.

ניסיתי, בכל כוחי, לארגן את הסיסמאות, לראות מה עומד מאחוריהם, לשאול שאלות, להטיל ספקות, לפתח משהו. שום כלום. התבצרות מוחלטת מאחרי חומת הסיסמאות.

שאלתי, למשל, „למה, לדעתכם, יש פער ?"

שוב צעקו כל מיני דברים. המשכתי „זה מהיום, הפער ?"

„לא," אמר מישהו, „זה מזמן."

„איך זה נוצר ?" שאלתי אותו, „זה היה מיקרי ? זה היה מכוון ?"

„תראה," הסביר לי הנער, „האשכנזים שבאו לארץ היו יותר מפותחים מהספרדים, ולכן עד שלא נגיע לרמה שלהם יהיה פער."

חייכתי וחיכיתי לתגובות נזעמות על דבריו. כלום.

„אתה שומע מה שאתה אומר ?" אמרתי, „אתה בעצמך אומר שהאשכנזים יותר מפותחים ממך, אז מה אתה בכלל רוצה ?"

היתה סערת־רוחות קלה, צעקו עלי שאני גזען ואיך אני אומר דברים כאלו ומי אני חושב שאני ושאתבייש. שתקתי נדהם.

ואז זרק מישהו לחלל החדר את המישפט „גם באמריקה יש פער."

צחקתי. „אז מה ?" שאלתי.

„כן, כן," הסכימה הכיתה בהתלהבות, „גם באמריקה יש פער."

כאן השתתקתי סופית, והשיחה המשיכה לכיוון איפה קניתי את הנעליים ואם הייתי בצבא ואיזה קבוצה אני אוהד ולמה באתי בכלל.

לבסוף קמתי, אמרתי תודה רבה וסתלקתי משם.

בבית, אחרי שנרגעתי, המשיך המישפט „גם באמריקה יש פער" לשחק לי בתוך חלל הראש.

לפתע הסתבר לי, שאחרי שהחלטנו שאמריקה זה כל הטוב שנוצר וייווצר אי־פעם עלי אדמות, הרי שאמריקה היא גם הצדקה נפלאה לכל דבר רע שיש פה. כי אם יש כאן משהו רע ויש אותו גם באמריקה, הרי שזה סימן שזה לא רע, כי אם להיפך — זה טוב, כי עובדה שיש את זה באמריקה.

גונבים ? — „גם באמריקה," יאמרו הגנבים.

אפלייה ? — „גם באמריקה," יאמרו המופלים.

דיכוי ? — „גם באמריקה," יאמרו המדוכאים.

רוצחים ? — „גם באמריקה," יאמרו הנרצחים.

ויכול להיות שבדרך הזאת יהיה פה ממש על הכיפאק, ממש סבבה, ממש אמריקה.

הצעה בלתי־מחייבת לשלילת תארים מחייבים

קיבוץ אחד, לא נגיד שמות, נמצא די קרוב לעיר בישראל. במשך השנים גדלה העיר והתפתחה, עד שמבחינה גיאוגרפית הפך הקיבוץ אחד מפרבריה. אחר־כך התפתחה העיר עוד יותר, וממש ליד הקיבוץ הוקמה שכונת סלאם רגילה של ערי ישראל. תושבי הסלאם, שראו לידם קיבוץ עם דשא ובריכה וכל־טוב, החלו להיכנס לקיבוץ, ליהנות משירותיו, לדרוך על הדשא, לחבל, לגנוב וכו'. חברי הקיבוץ נתמלאו דאגה והתכנסו לאסיפה לדיון במצב שנוצר וכיצד לפתור אותו.

אחת ההצעות, כך סיפר לי יוצא אותו קיבוץ של השומר־הצעיר, היתה לעשות גדר מחושמלת מסביב לקיבוץ, כך שתושבי הסלאם לא יוכלו לחדור אל מיבצר הסוציאליזם.

ההצעה לא התקבלה, לפחות בינתיים, אך עצם העלאתה הוא העילה למאמר שיבוא כאן.

כי תמיד שאני מקלל את הקיבוצים והקיבוצניקים, אומרים לי האנשים „מה יש לך נגדם ?"

אז הנה אני אגיד מה יש לי נגדם:

לא איכפת לי שהם חיים ברמת־חיים גבוהה יותר מכל שכונת־פאר (בסביון יש סכנה כשחוצים את הכביש בדרך לבריכה. בקיבוץ — לא). לא איכפת לי שהם מעסיקים בבתי־חרושתם ושדותיהם עובדים שכירים מעיירות־הפיתוח בסביבה (שהוקמו שם רק כדי לספק ידיים עובדות לקיבוצים). לא איכפת לי שהם חיים בחברה אכסקלוסיבית האוסרת כניסה לבני מעמדות אחרים (בתי־הספר האיזוריים הם לבני־קיבוצים בלבד). לא איכפת לי שהנוער הקיבוצי הוא השמן, האדיש, המטומטם והשבע מבין כל קבוצות הנוער (שהרי הם מיוצרים לצנחנות ופלחה בלבד).

כל זה ועוד הרבה דברים לא איכפת לי.

מה שכן איכפת לי זה נוצות־הטווס הצבעוניות שהתרנגולים המפוטמים הללו מתהדרים בהן. מה שאיכפת לי זה התארים המחמיאים שהם חולקים לעצמם.

הם חיים בדיוק כמו חבורת חוואים עשירים, אם לא למעלה מזה, אך הם קוראים לעצמם „מתקדמים", „מיטב הנוער", „פתוחים", „סוציאליסטים" וכו' בהפקיעם לעצמם, כמיטב שרירותם, את כל התארים הטובים הקיימים על אדמת ישראל.

אלו הגרים בסביון לפחות לא מתהדרים בכל מיני תארים לא־להם. הם עושים כסף, הם חיים טוב — כמעט כמו הקיבוצניקים. אבל להבדיל מהקיבוצניקים, אין הם חושבים עצמם לטובים שבבני־האדם עלי אדמות.

וזה, בערך, מה שיש לי נגד הקיבוצים והקיבוצניקים.

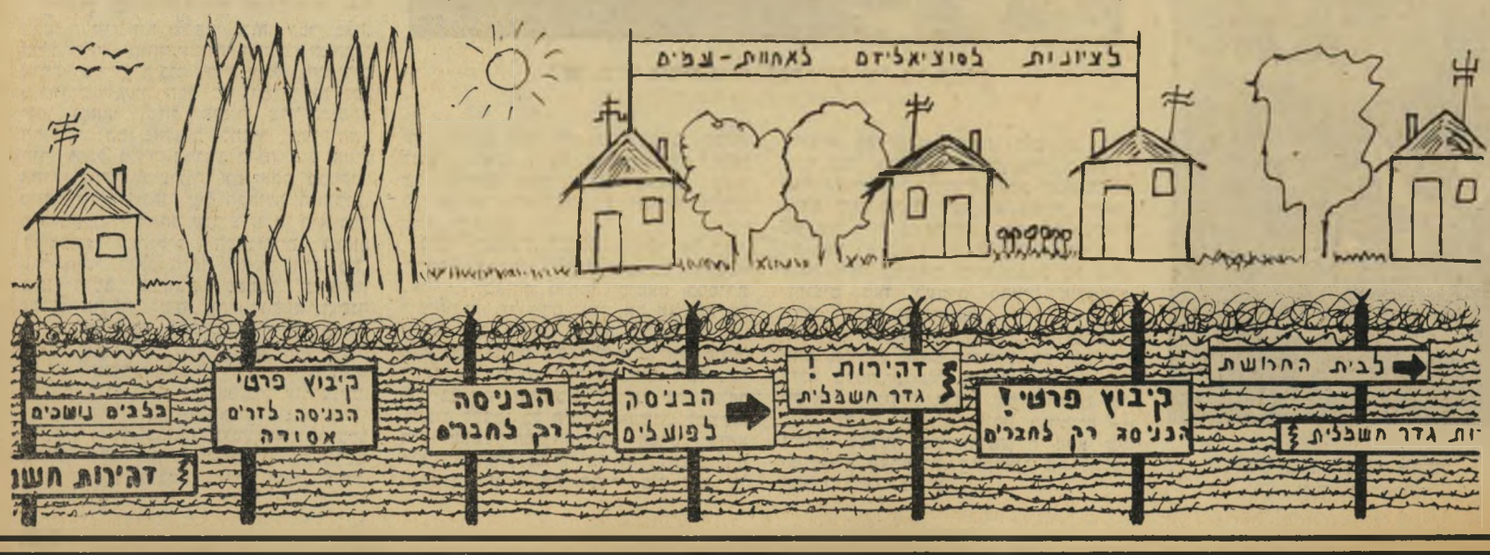

סרטים

מר קליין בעקבות

הצער והחמלה

קורה, לעיתים, שעיון בראיונות שנותן במאי בקשר לסרט מסויים שעשה, ההס־ברים למניעיו והגיתוחים העצמיים שהוא מפרסם, יוצרים בעיני הקורא תמונה ש־היא עדיפה אפילו על הסרט עצמו. וכא־שר מדובר בבמאי אינטליגנטי, מהוקצע ומנוסה כמו ג'וזף לוזי, שהוא ללא־ספק מן הבמאים החשובים של התקופה, עשויים הכרזותיו, דיעותיו והאני־מאמין שלו לשכ־נע עד־כדי־כך, שאפילו סרטיו מתקשים להתמודד עימם.

וזה, בערך, מה שקרה עם סירטו הח־כגראה, פעיל־מחתרת, כגראה חביב־הג־שים, אבל בלתי־ניתן־לאיתור.

קליין בעקבות קליין. חיפושיו של קליין אחר קליין (הקאתולי אחר היהודי) הופכים לאידיאה־פיקס, רעיון שאינו מניח לו, למרות עצות פרקליטו, המצביע על הסכנה הנשקפת לחיי הקאתולי, העלול להיחשד בסופו של דבר כיהודי. אבל ה־איש אינו מותחר. הוא מבקר אצל אביו בשטראסבורג ומנסה להוציא מידיו מיס־מכים המוכיחים את קאתוליותו. מסתבר לו מעל לכל ספק שהמישפחה אמנם קא־תולית מאז לואי ה־14, אבל לפניכן היא באה, לפחות בחלקה, מהולנד... ומדוע היא היתה שם, לכך אין מיסמכים ואין ניירות. הוא ממשיך לרדוף אחרי ה„אני" השני שלו, מגלה תמונה שעל־פיה נדמה לו כי הוא מזהה את ידידתו של קליין, שעל עיקבותיה עלה במועדון־לילה, ואחר־כך במיפעל שבו הוא משוכנע כי עבדה, למרות שאינו רואה אותה אישית. סופה של הרדיפה אחרי קליין מס. 2, עשוי להביא את קליין מס. 1 לאיבוד הזהות שלו... כימעט.

בקר המוכה ט'בה. בסופו של דבר, הרבה „נדמה", הרבה „כימעט", הרבה „אולי". לכאורה מותחן, כימעט במסורת הי'צ'קוקית, על אדם שחש את האשמה ש־רובצת על כתפיו ומנסה להשתחרר מ־מנה. אלא שלוזי, להבדיל מהי'צ'קוק, מסרב לפתור תעלומות ולתת הסברים. הכל נ־שאר במישור המופשט, וזכותו של הצופה להציג לעצמו כל פיתרון אפשרי, למעשה, חוץ ממעמד־הפתיחה של הסרט, שהוא אולי גם החזק ביותר בו, והמדגים בצורה הנאמנה ביותר את דבריו של לוזי על דש ביותר, מר קליין. „זהו סרט על הא־דישות", הכריז לוזי בפתיחת מינשר בשם „רישומי עבודה" שהופץ לעתונות ובוודאי יצוטט בהרחבה על־ידי כל מי שיתייחס לסרט. „מדובר כאן באי־האנושיות של אדם לחברו." ליתר דיוק, הכוונה היא ל„אי־אנושיות של האוכלוסיה הצרפתית ביחסה אל חלק מן המרכיבים אותה."

מר קליין הוא סרט נוסף במסורת הצער והחמלה, כינורות הנשף, לאקומב לוסיין, ועוד כמה סרטים שלא הוצגו בארץ (למ־של, שערי הלובר), המצביעים בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים על האש־מה הרובצת על העם הצרפתי בשל הת־נהגותו במילחמת־העולם השנייה. במיקרה הטוב ביותר מדובר באדישות, במיקרה הרע ביותר — בשיתוף־פעולה מפורש עם האויב הגרמני, ברוב המיקרים, בניצול אסגם של אחרים לטובה אישית.

עיתון של הקהילה היהודית. רו־ברט קליין הוא צרפתי כזה. גבר נאה, בגיל ה־40, סוחר־אמנות הרוכש יצירות־מופת מידי יהודים בזיל־הזול (היהודים מוכרחים למכור הכל כדי למלט את נפ־שם, ומאחר שחל איסור על המיסחר הרישמי, הם נאלצים למכור בשוק־השח־חור, ובכל מחיר המוצע להם). יום אחד, אחרי שעשק ביעילות את אחד מספקיו, מקבל קליין עיתון של הקהילה היהודית. הוא מתקומם, מאחר שידוע לו כי הוא נצר למשפחה קאתולית, המתגוררת באלזס עוד מימי לואי ה־14. כאשר הוא מת־בונן היטב בכתובת, מסתבר שהעיתון נשלח תחילה למען אחר, ומשם הופנה אליו. הוא פונה למערכת העיתון ומבקש לדעת את פשר הדבר. שם הוא נענה כי כל המסמכים, כולל רשימת המנויים, נמצאת בידי שילטונות־הכיבוש הגרמניים. רוברט קליין, בטוח־בעצמו, פונה לשיל־טונות ונתקל בחומה ביורוקראטית. ככל שהוא חוקר יותר, מסתבר לו שאי־שם קיים אומנם רוברט קליין אחר, יהודי, אדישות ואי־אנושיות, לוטה הכל בערפל. באותה סצינת־פתיחה רואים אשה בגיל־העמידה, העוברת בדיקות משפילות כאילו היתה פרה המובלת לטבח, בדיקות אלה צריכות לקבוע בצורה מדעית את סיכויי היותה יהודיה.

הכיבוש והאימה. „הסרט נמשך ב־שלושה מישורים" ממשיך ומסביר לוזי. המישור הראשון, לגביו, הוא הסצינות המכונות בפיו „בלתי־ריאליות", כלומר אותן המראות את חייו של מר קליין ה־קאתולי (את השני אין רואים כלל בסרט), באווירת הידור מזוייף, בתוך עולמו הסגור שבו אין חשים כלל במילחמה המשתו־ללת סביב. בסצינות אלה, כך הצהיר לוזי מלכתחילה, צריכים הצילומים להיות ארר־כים, שוטפים, חלקים. המישור השני, ה־ריאלי, הפורץ יותר ויותר לתוך הרא־שון, הוא זה של מציאות הכיבוש והאימה הכרוכה בה (הסצינות מתרחשות ברובן מחוץ לכותלי דירתו המהודרת של קליין), צריך להיות מוגש בארוח כמעט־תיעודי, בעריכה שתזכיר כימעט יומן־חדשות: ו־אילו במישור השלישי, „האבסטרקטי", כהגדרת לוזי, זה המתאר את פעולת ה־מגנגון הקאפקאי של הכיבוש — מיש־רדים, פקידים, ביורוקרטיה — צריכים הצילומים להיות קשורים במיבנה חזותי דומה, ולהתחיל מן הפרט אל הכלל.

שיתוף־פעולה מלא. אכן, תוכנית צורנית מפורטת לעבודה, ואם יש דבר אחד שבו אין להטיל ספק, הרי זו השל־מות הצורנית של הסרט. אלא שמעבר ל־צורה קיים התוכן, יכאן אי־אפשר להסת־פק אך ורק בעקרונות אסתטיים וניסיון רב כאן יש צורך גם באתיקה, וזוהי הנ־קודה שבה נכשלים כיום כמעט כל אלה שרוצים מאד לעשות סרטים פוליטיים מבלי לעסוק בפוליטיקה.

מר קליין מתרחש כולו בתקופה ממשית מאד, הכיבוש הנאצי בצרפת. העלילה מו־בילה בקפדנות של טרגדיה קלאסית אל השיא — הגירוש הגדול של היהודים, ב־1942, מפריז למחנות־הריכוז בגרמניה — גירוש שנעשה בשיתוף־פעולה מלא של המישטרה הצרפתית, האתראית אף לחלקו המכריע של הביצוע.

ז'ודיט ברטו ואלן דיזון ב„מר קליין"
ממשיכה לאהבו למרות הידרדרותו

מחנה־האיסוף של יהודי פאריס
כדי להיזכר בסאנטיאגו דה צ'ילי

ז'אן מורו כידידתו המיסתורית של מר קליין
חסדיה של בעלת־הבית היהודיה

כדי טלאי צהוב. אבל לוזי מעדיף להתעסק באבסטרקט. „לא שיחזרתי את התקופה לפרטיה, משום שהתכוונתי להר־אות תופעה שהיא סימפטומית לכל הת־קופות," הוא מסביר. למשל, כל מגורשי אותו יום נורא, נשאו את הטלאי הצהוב במציאות. אצל לוזי, רק רבע מהם עונדים אותו. „רציתי שהקהל ייזכר באותה ההז־דמנות גם באיצטדיון של סאנטיאגו דה צ'ילי ובכל האיצטדיונים האחרים ששימ־שו למטרות דומות." מי שעוקב אחר ה־ראיונות שלו לעיתונות, מגלה כי כל דמות ודמות בסרט תוכננה כבעלת עומק, רקע מתאים. הסברים ופשר לכל התנהגותה. ואילו למן הרגע שהתוכנית עברה אל הבד, הפך כל מה שמסובב את מר קליין, לתעלומה.

ייתכן שפרקליטו יודע כי קליין שוכב עם אשתו, אבל זה לא ודאי. ייתכן גם שהוא מנצל את הקשיים שלו כדי לרפד את כיסיו, אבל גם זה לא נאמר בפירוש. קליין מבקר בסירתה של מישפחה יהו־דית, בתיקווה למצוא שם את כפילו, וכמ־עט שזוכה בחסדיה של בעלת המקום. לא זו בלבד שלא ברור מה בדיוק מניע אותה לכך, אלא שכל מה שמתרחש באותה הסירה לובש, בהדרכתו של לוזי ובצילומיו החלומיים של ג'רי פישר, אופי בלתי־מציאותי, כך שכאשר מסתבר שהמישפחה נעלמת לאחר־מכן, כימעט שמתחשק להא־מין שלא היה זה אלא חזיון־תעתועים של הגיבור.

אי־ודאות. אפשר להמשיך בצורה זו, ולדלות דוגמות מן הסרט עד אין סוף. ואם יש מי שחושב ששמירת אי־הוודאות שבה מוחזק הצופה לכל אורכו היא דווקא מעלה, ושהאקדח המפורסם התלוי על הקיר בתחילת הסרט ואינו יורה עד לסו־פו, בניגוד לכללי הדראמה היסודיים ביו־תר (האקדח, בלשון הדראמה, הוא אותו גורם־מתח שמוצג בתחילתה וחייב לבוא לידי פיתרון בסופה) מסמל את האיום ש־באקדח זה (כלומר, האיום של האדישות ואי־האנושיות) גם בימינו אנו, אזי יש לומר שאפילו זה אינו ודאי.

ההשתתף בצער היהודים. מה הר־תיע את לוזי מאמירת דברים מפורשים, לפחות בנושא זה? אולי עצם העובדה

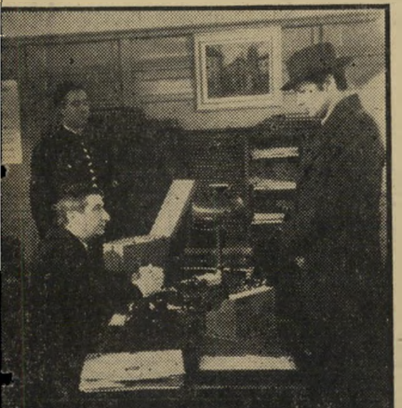

דיזון מוד מרסך אומון
ההכחשה במישטרה

שהיום אין זה באופנה להשתתף בצער היהודים, והדבר עשוי להתפרש כאהדה למדינת־ישראל, שבהחלט אינה הולמת אינטלקטואל המכבד את עצמו? אולי זהו חששו של לוזי להיות מזוהה עם עמדה פוליטית מוגדרת כלשהי, אחרי שנשרף בזמנו והצטרף, בתמימות, בהיותו נער, למיפלגה הקומוניסטית — מעשה שבגללו נאלץ אחר־כך לעזוב את מולדתו, ארצות־הברית, שם הוכנס לרשימות השחורות של מקארתי, ולעבוד באנגליה. ואולי משום שאינו רוצה לעורר רושם כאילו הוא מכפר על מה שכינה, בעצמו, „האנטישמיות הסמוייה" של מישפחתו, בארצות־הברית (הוא נצר למישפחה אמידה מאד, ממוצא הולנדי—גרמני).

מכל מקום, עובדה היא שלמרות ההתנגשות המעמדית החוזרת על עצמה בכל סרטיו הבולטים (המשרת, תאונה, המקשר, האנגליה הרומנטית) הוא מסרב להזדהות עם אידיאולוגיה כלשהי. הוא רואה עצמו כממשיל מישלי־מוסר. מר קליין, לגביו, הוא משל לחוסר־המוסר האנושי.

נפך בין הכפאות. וייתכן מאד שב־סולינס נעוצה עיקר בעיית הסרט. סופר זה, הנוהג בדרך־כלל לשתף פעולה עם קוסטא־גווראס (הוא כתב את האמריקאי) הועיד גם את מר קליין לבמאי זה, ש־סרטיו נאחזים דווקא בעובדות מוחשיות וחד־צדדיות. כשעבר התסריט, בהסכמתו המלאה של אלן דילון, שהוא מפיק הסרט, לידי לוזי, נוצרה ההתנגשות הבלתי־נמנעת בין האידיאליסט האמריקאי שחי ב־אירופה, וממשיל מישלי־המוסר, לבין ה־ריאליזם הכימעט־תיעודי של סולינס. התוצאה: הסרט נפל בין הכיסאות.

משהוצג בפסטיבל־הסרטים האחרון ב־קאן, התקבל מר קליין בצוננים. אלן דלון העדיף שלא להגיע לבכורה והביקורת

ג'וזף לוזי מדריך את דיזון
למען האבסטרקט

הצרפתית, שבעשה על שבמאי ביים תסריט של סופר לא־צרפתי, המתאר את הצרפתים בביקורתיות רבה, והסרט עוד מייצג את צרפת בתחרות הרישמית של הפסטיבל, לא חסכו ממנו את שיבטם. אי־לי אפילו הגזימו במקצת. כי אחרי הכל, אי־אפשר להתעלם מידו של במאי גדול, אפילו כשמדובר בפרטים כמו התפתחות דמותה של ז'וליט ברטו, יצאנית קטנה בתסריט המקורי, שהפכה אשה פשוטה שהיא הנקודה היציבה היחידה הנותרת בחייו של קליין, וממשיכה לאהוב אותו למרות הידרדרותו. שלא לדבר על חושו האסתטי המפותח של לוזי, על תנועות־המצלמה המתוחכמות שתיכנן, על היכולת ליצור אווירה משכרת גם כשאינה מהווה חלק אינטגרלי מן התמונה הכללית (הבי־קור בטירתה של המישפחה היהודית העשירה, נראה כתרגיל מוקדם ונפלא לקראת הסרטת בעיקבות הזמן האבוד שאותה מתכנן לוזי מזה שש שנים).

ובוודאי אסור להתעלם מן היכולת הנדירה של תיפאורן כמו אלכסנדר טראונר (הדירה, ואירמה לה־דוס של ויילד), המצליח להפיח בהידור הזול שבדירת קליין, באפשרויות המדכאת של המישרדים הממשלתיים, ובחלומיותה של הטירה בדיוק את האווירה הדרושה, ועושה בכך חלק גדול ממלאכת הבמאי. ואי־אפשר לסיים מבלי להזכיר את ג'רי פישר, הצלם שעבד עם לוזי מזה שנים, אשר דאג להשתמש בצבע בסרט זה באיפוק, בעידון ובאופן כזה שהוא יוצר אווירה של „חורף לבן" (לוזי ופישר אומנם התכוונו תחילה לעשות את מר קליין כך, אבל המפיקים התנגדו). עם כל העוצמה הדרמאתית.

ברונסון והוארדן — דמויות עצמאיות

הרפתקה ושנמה אנטבה

הפשיטה על אנטבה (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — אנטבה ב' עולה על אנטבה א' מכל הבחינות: ראשית, שעה שהראשון, ניצחון באנטבה, ניראה כסרט־טלוויזיה חאלטוריסטי הרי זה, השני, הוא סרט־קולנוע לכל דבר. בה־בשעה שהראשון ניסה לחקות בצורה עלובה את המציאות, מבלי לטרוח כלל בחקירתה, יוצא השני מן ההנחה שמאחר שהאמת ממילא אינה ניתנת כרגע לחשיפה במלואה, מוטב להתבסס על הפירורים הקיימים, לפתחם לסרט עלילתי רגיל, ולעזאזל המציאות.

הבמאי, אירווין קרשנר והתסריטאי, בארי בקרמן, בנו סרט־הרפתקות מיקצועי, על טוריסטים החוטפים מטוס, על ממשלה המתדיינת על דרכי־תגובתה, על מרשל־אופרטה הסוגד לעצמו, ועל פעולת־החילוץ עצמה, שנראית לא פחות דימיונית מכל פעולה הוליוודית אחרת, מגונגה דין ועד 12 הנועזים.

אם הוא מרתק פחות מן הדוגמות הנ"ל, הרי זה משום שקרשנר נאלץ, בשל הנסיבות, להקדיש זמן נכבד לדברים שבפעילון הוליוודי הם שוליים (דיון ממשלתי היה תמיד משעמם יותר מפיצוץ גדרות־תייל, על המסך הציבועני). אולם עינו הקולנועית של הבמאי מורגשת בצורה שבה הוא הכין את הופעת אידי אמין או הראה את יצחק רבין (פיטר פינץ') צועד מחדר־הישיבות לאחר ההחלטה הגורלית, דרך מיסדרון קאפקאי, לעבר חדר־המילחמה.

אם להתעלם מן העובדה שזה אינו סרט על בעיות חטופים, ואפילו לא שיחזור אותנטי של אירוע, אלא הרפתקה דימיונית — הוא לגמרי לא רע.

נוארה ושניידר — אהבה ונקמה

סרט עם פיצול־אישיות

הרובה הישן (פאר, תל־אביב, צרפת) — זהו סרט המייועד לשלושה סוגי צופים: האוהבים המתבגרים, חסידיה אלימות, והצרפתים. הראשונים ימצאו בו מקור תיקווה מחודשת, כשיראו רופא כבד־גוף ומזדקן המוצא אהבת־אמת אחרי שנעזב על־ידי אשתו הראשונה, ועוד בדמותה של רומי שניידר. חסידי האלימות ישמחו לראות כיצד רופא מסורבל זה מצליח, בכוח הרצון בלבד, לחסל יחידה קטנה של הצבא הגרמני (העלילה מתרחשת במילחמת־העולם השנייה). ואילו הצרפתים, אחרי גל שלם של סרטים שתיארו אותם כמשתפי־פעולה, פחדנים או, במיקרה הטוב, סתם חסרי עמדה, יכולים סוף־סוף לנשום לרווחה למראה גיבור אמיתי, בן העם הצרפתי, אוהד מחתרת השונא נאצים בכל מאודו.

פיליפ נוארה, בתפקיד הרופא הנוקם את רצח אשתו ובתו הוא אחד השחקנים המשכנעים ביותר של הבד הצרפתי. הצרה היא שכל המרכיבים האהבה והזיכרונות מזה, והנקמה ותכסיסיה המסובכים מזה, מתנגשים ביניהם עד־כדי־כך שבסופו של דבר מתקבל הרושם, כאילו יש כאן חיבור שרירותי של שני סרטים: אחד, הסוגד לאלימות ללא אבחנה רבה בדרכים, להגשמתה (מי שירצה להבין כיצד גובר הרופא על הגרמנים ומהם התכסיסים שהוא נוקט, יתקשה בכך מאד); השני, סיפור־אהבה רומנטי הנשען בעיקר על איכות־צילומים בלתי־רגילה של אטיין בקר, שימוש בפילטרים ובתאורה מפוזרת. נדמה כאילו פסקל ז'ארדן (התסריטי שהתמחה בכתיבת דיאלוגים לז'אן גאבן בסרטיו האחרונים) לא הצליח למצוא די חומר לפיתוח אף באחד משני האפיקים הללו, ומשום כך חיברם יחד, כדי להסתיר ככל האפשר את דלילותם.

מיילס וכריסטופרסון — פיסית ונפשית

עיבוד בלתי־אפשרי

המלח שחזר מן הים (אורלי, תל־אביב, אנגליה) — את יוקיו מישימה, הסופר היפאני ההומוסכסואלי שהתאבד בגיל 45, בטכס־חאראקירי מסורתי, מתקשים בני התרבות המערבית לעכל. החושניות הבוקעת מכתביו, החיפוש המתמיד אחר שלמות פיסית ורוחנית, ההרגשה שהמוות מתחיל ברגע שבו האדם נולד והוא הסיום ההגיוני והטיבעי היחידי בדרך אל השלמות, הבדידות הנוראה המפרידה בין אדם לרעהו — בדידות שרק הייסורים מצליחים ליצור מעליה גשר ארעי, כל אלה רעיונות שהפכוהו אחד הסופרים החשובים ביותר של התקופה, ועם זאת, אחד הרחוקים ביותר מתרבות המערב, שלא זכה בפרס נובל למרות שהיה מועמד לקבלו כמה פעמים.

כל זה בא להסביר מדוע המיבצע של לויס ג'ון קארלינו, תסריטאי שהפך במאי, היה בלתי־אפשרי. קארלינו נטל סיפור של משימה, עקר אותו מנמל גדול, כרך עצום וחומה, לעיר־נמל ציורית קטנה בדרום אנגליה, וניסה להעביר את סיפור האלמנה, המלח הגואל אותה מבדידותה (למר־איית־עין) אחרי חמש שנים, ובנה, הרואה בשניהם פוגעים בשלמות תוכניותיו של הטבע, למלודראמה מערבית, שבה דיעות מעוותות של קבוצת נערים המדברים בצורה מעורפלת על קיום אדם־עליון, מתנגשות עם האושר האפשרי בהחלט של האלמנה הנאה ואהובה החטוב.

מאחר שצילומיו של דאגלס סלוקומב נאים מאד, והנוף האנגלי באמת ציורי, הרי המלודראמה המתקבלת היא סבירה, אם אין נכנסים לעומקה. כי התעוזה של פרויד (הבן מציץ באמו המתעלסת, בסידרה של סצנות שפירסמו את הסרט מאד) וניטשה, אינה יכולה להסתיר באנאליות יחסית של סיפור, שניטלו ממנו מרכיביו העיקריים.

בן־ארי את ברק

תל-אביב, רח' בן-יהודה 181 טל. Tel Aviv,181 Ben Yehuda st. Tel. 226291

רשיון מס' 274/73 3/72

חקירות שמירה אבטחה

חקירות ברמה גבוהה, מהיימנה ודיסקרטית
שמוש בציוד אלקטרוני חדיש.
צ'רכב מצויד באלחוט.

חקירות כלליות	חקירות אישות	חקירות כלכליות	שמירה ואבטחה
* כילוש	* תיקי גרושין	* מצב עסקים	* קציני בטחון מאומנים
* סקרים סודיים	* הוכחות	* קבלת שותף	* שומרים
* בדיקת מהימנות עובדים	* מסירת מידע כללי	* הערכת נכסים	* קשר 24 שעות ביממה
* סקרי בטחון ומניעת גניבות		* איתור נכסים	
		* איתור חייבים	

1. במשרדנו חוכל למצוא אוזן קשבת לבעייתך בכל הנושאים שבתחום עיסוקינו.
2. צוות המשרד עומד לשרותכם בייעוץ בלתי מחייב.
3. ציוד אלקטרוני חדיש בשמושינו ולהשכרה לנושאים שונים.
4. מאגר מידע.
5. בנושאי אישות: אפשרות לבדיקות סודיות בקשר לבן זוג או לצורך חיק להליכי גירושין.

בן־ארי את ברק רח' בן־יהודה 181 תל־אביב.

טלפונים: 226291, 247583.
טלפונים לילה במיקרים דחופים: 03־745153 — 03־882202.

במדינה

(המשך מעמוד 35)

כיועץ לשר־המיסחר־והתעשייה. זמן קצר אחרי שובו לארץ, הסתבך שוב בפרשה מביכה. למרות זאת, הוא אינו מסתיר את כוונותיו להיבחר לכנסת ברשימת המערך, כמתחרהו של שייך ג'עבר מועדי.

כמאל קאסם עצמו טוען: „אין בעניין הזה שום אספקט ציבורי. מישהו מנסה להפעיל עלי לחצים לשם סחיטה. אני מתרשם שהתובע, מתוך חולשת מצבו, מנסה להפעיל לחצים, כי הוא יודע שהבחירות מתקרבות. אין לי ספק שאוכה במישפט זה."

דרכי אדם

הגט של דליה

גרושתו של אסיר מאשימה את תמר קולק, רעייתו של טדי קולק, ראש־עיריית ירושלים, באחריות לגירושה

„אשתו של ראש־העיר לקחה ממני את בעלי! היא הרסה את חיי!" בהאשמה יוצאת־דופן זו יצאה השבוע דליה ציון, גרושה ואם לשני ילדים קטנים. את דבריה היא הטיחה לעבר תמר קולק, רעייתו של ראש עיריית־ירושלים.

תמר קולק ידועה כאשה עדינת־נפש המצטנעת מאחרי־הקלעים וכימעט שאינה נוטלת חלק בפעילותו הסוערת של בעלה. לעומת זאת, היא פעילה מאד באירגוני־צדקה ובסיוע לנזקקים, ולא אחת הפעילה את קשריה בתוקף היותה אשת ראש־העיר, כדי לעזור לאנשים מוכי־גורל.

משום כך נראתה האשמתה של דליה ציון תמוהה ומוזרה.

סיפרה דליה ציון, אשה בשנות הארבעים להייה, שחרחורת ובעלת מראה מוזנח, על התפתחות הפרשה המוזרה:

הכעס היכה. „עד שנת 1967 גרנו, אני ובעלי, עם הוריו בירושלים, באותה דירה. בעלי לא־כל־כך הסתדר איתם והיה מכה אותי. יום אחד הוא בא ואמר לי שהוא נפגש עם תמר קולק, אשתו של ראש־העיר, כי אחותו עובדת במשק־בית אצלה. הוא אמר שהוא סיפר לה על הצרות שלו, והיא יעצה לו שאני אלך לרבנות ואשקר, כי אתגרש ממנו אם הוא לא יגרש את הוריו מהבית. התנגדתי, ולא רציתי לעשות זאת. אבל הוא איים עלי, והכריח אותי לעשות כמו שאשתו של ראש־העיר אמרה.

„הלכתי לרבנות ושיקרתי, בלי ברירה. מאז, היחסים שלי עם בעלי השתנו לרעה. אחרי אותה הפגישה עם אשתו של ראש־העיר, הוא התחיל להכות אותי ולגרום לי לחבלות חמורות. ראיתי שכך אי־אפשר להמשיך, והלכתי להיפגש עם הגברת קולק בביתה. זה היה בחודש ספטמבר 1975. אבל היא לא רצתה לדבר אתי.

„בינתיים," ממשיכה דליה ציון בסיפורה, „כבר הפכתי אם לשני ילדים. בעלי היה מכה אותי כל הזמן, ותיק־הגירושין שלנו עמד להתברר בפני בית־הדין, אף־על־פי שלא רציתי להתגרש ואת התביעה לגט הגשתי נגד רצוני.

„לפני הגירושין הסכימה הגברת קולק להיפגש אתי, ובפגישה זו היה גם העוזר של ראש־העיר, מונה ג'ינאו. באתי לירושלים במיוחד, כי בינתיים עזבנו את בית הוריו של בעלי בירושלים ועברנו לגור בשכונת מורשה ברמת־השרון. בפגישה אתי הבטיחה לי הגברת קולק שברגע שאני אתגרש מבעלי, היא תעזור לי בהחלפת הדירה ותעזור לי לעבור דירה מרמת־השרון בחזרה לירושלים.

חבלות קשות. „כשנפגשתי איתם, בדיוק יצאתי מבית־החולים מאיר בכפר־סבא, שם הייתי מאושפזת אחרי שבעלי דקר אותי ופצע אותי בכל חלקי גופי. הייתי במצב קשה, וניתחו אותי פעמיים. המישטרה עצרה את בעלי, ובית־המישפט דן אותו לארבע שנות מאסר, על החבלות שהוא גרם לי. עכשיו הוא יושב בבית־הסוהר.

„קיבלתי את הגט, ואני נתמכת כעת על־ידי לישכת־הסעד ברמת־השרון. אבל עכשיו, אחרי שקיבלתי את הגט ואני נכה, ואין אף אחד שיעזור לי לטפל בילדי, לא רוצה הגברת קולק לראות אותי ולא לשמוע ממני. בגלל מילה אחת שלה לבעלי, אני סובלת כבר עשר שנים.

„אהבתי את בעלי, על אף כל הצרות שעשה לי. אבל אחרי שהוא נפגש עם תמר קולק, חיי נהרסו. אני לא יכולה נגדה. אני קטנה, ולה יש קשרים עם גדולי המדינה. לה כולם מוכנים לשמוע ולעזור, אבל לי לא."

מול סיפורה התמוה של דליה, היתה בפי רעיית ראש־העיר גירסה שונה ל־חלוטין. אמרה תמר קולק:

מצב מעורר־רחמים. „אני כלל לא מכירה את בעלה של דליה. לא היו לי איתו שום קשרים, ואף פעם לא שוחחתי עימו. אני אפילו לא מכירה אותו. אחותו באמת עבדה אצלי במשק־הבית, זמן קצר. נפגשתי עם דליה לאחר שהטרידה אותי רבות, והאשימה אותי בהאשמות מגוחכות. ריחמתי עליה ולכן דיברתי איתה, אך היא משוכנעת שבגללי היא התגרשה מבעלה. אין לדבר שחר."

הוסיף בהקשר זה, מונה ג'ינאו, העוזר הראשי למנכ"ל עיריית־ירושלים: „לפני שנה שלחה דליה ציון מיכתב לראש־העיר.

מאשימה דליה ציון
„אשתו של קולק גרמה לגירושי!"

ובמיכתב האשימה את רעיית ראש־העיר באחריות לגירושיה. ראש־העיר ביקש ממני לבדוק מה קורה.

„אחרי שאיתרתי אותה, הזמנתי אותה למישרדי והיא סיפרה לי על כל הפרשה מתחילתה. אמרתי לה, שכאורח אינני מאמין לה, אך אהיה מוכן לעזור לה. מצבה עורר רחמים. ביקשתי ממנה שברגע שתקבל את הגט, שתשלח לי מיסמך המאשר שהבית שבו היא מתגוררת רשום על שמה, אבל היא לא הביאה. בכל־זאת הפעלתי את קשרי, ושוחחתי עם חברת פרזות בירושלים. הם נתנו לי כתובות של דירות שאליהן שלחתי את דליה. „אמרתי לה שהיא תעשה סיבוב בדירות ותמצא את הדירה המתאימה לה, והבטחתי שאני אעזור לה לסדר את עניין התשלומים. היא חזרה אלי, וסיפרה שמצאה דירה במחיר של 180 אלף ל"י.

שערורייה בסוכה. „היא טענה שה־עירייה חייבת לתת לה 50 אלף ל"י, מפני שבגלל אשת ראש־העיר נהרסו חייה ובגללה היא התגרשה. הפגשתי את שתי הנשים, ובשיחה זו הוכח לדליה שכל האשמותיה הן פרי הדימיון. תמר קולק אמרה לדליה ציון בפירוש, כי היא „לא מכירה את הבעל.' למרות זאת ביקשה ממני הגברת קולק להמשיך לעזור לדליה. אך כשהועמדה תביעתה על עניין ה־50.000 ל"י, לא היה טעם להמשיך לדבר איתה."

מאז, החלה דליה בסידרה של הטרדות ושערוריות בליכשכת ראש־העיר. היא באה לשם עם ילדיה, ומקימה צעקות.

בחנ־הסוכות היא באה לסוכת ראש־העיר ושם התפשטה, חשפה את גופה והראתה לכל הנוכחים את הצלקות שעל גופה. אלא שדליה אינה מסתפקת בכך. היא מצלצלת לתמר קולק ללא־הרף, מאשימה אותה בהאשמות שונות ומשונות.

בשבוע שעבר נכנסו לתמונה גם חוקרי מישטרת־ישראל. מנהל לישכתו של סדי קולק, אהרון שריג, שלח מיכתב לתת־ניצב אריה איבצן, מפקד המחוז הדרומי. הוא ביקש ממנו, שמישטרת רמת־השרון תזהיר את דליה ציון כי תחדל להטריד את רעייתו של ראש עיריית־ירושלים.

חקירת המעלים הזה במתרחש בתוככי מוסד לעבריינים צעירים בבת־ים גרמה להדחת מנהלו

מעון שאיננו בית

מוסד „אזונים" — מראה מכחוץ
הדחת כלים במיסעדות —

הושעה מתפקידו עקב התעללות בחניכיו — זינק ועלה לתפקיד של מנהל מוסד לנערים בעייתיים. הקידום היה מפתיע ביותר, מה גם שללוסטיג אין הכשרה כל־שהי לתפקיד זה, וגילו הצעיר אינו מהווה דווקא יתרון בעבודה מעין זו.

המוסד שוכן בשני מיבנים חד־קומתיים, שהאחד מהם מיועד למגורים, והאחר מש־מש כמועדון, מישרד וחדר־אוכל. המראה עלוב וקודר: קירות מתקלפים, חדרים מזי־המים, מיטות דו־קומתיות שמיורניהן בלו־יים והשמיכות קרועות ומצחינות. הגג והקירות דולפים אחרי כל טיפטוף קל.

הנערים מועסקים בעבודות בלתי־מיק־צועיות, מרביתם מועסק בשטיפת כלים ב־מיסעדות סמוכות. הם נוהגים להחליף את מקומות־עבודתם בתכיפות, אך סידורי ה־כספים קבועים ויציבים — המשכורת מו־עברת ישירות ליצחק לוסטיג, שהוא גם המנהל הפיננסי של המוסד. המנהל אמור, האוכל שלנו: ביצה, חצי עגבניה, וחתיכת גבינה צהובה לארוחת־בוקר. הוא מקבל מספיק כסף בשביל שנאכל טוב. איפה כל הכסף הזה? מאוכל כזה אני לא יכול לחיות, אני מוכרח לגנוב."

בפי הנערים טענות קשות נגד המזון הניתן להם. שמעון ע., גם הוא עבריין צעיר, נטל את ארוחת־הבוקר שלו ופנה לתחנת־המישטרה הקרובה. תלונתו נר־שמה אי־שם, תוייקה ונשכחה. הוא אומר: „אפילו מגבות בשביל להתרחץ אין לנו כאן. גם מי שהיה לו סיכוי לצאת מהפשע, במוסד הזה הוא כבר לא יכול. עם מנהל כזה — אתה בטוח נשאר בפשע."

המנהל אף אינו חוסך שיבטו מחניכיו. אחד הנערים, דויד ד., התלונן במיש־טרה לפני שבועות מיספר על היחס שבו הוא זוכה במוסד. הוא הוכה קשות בידי יצחק לוסטיג, וכימעט שנחנק למוות תוך כדי ניסיונות־שיכנוע מצד המנהל שיבטל את תלונתו. הנער ברח מן המוסד ולא שב אליו עוד.

גם שלמה פ. בן ה־15, ספג לפני כחודש סטירת־לחי אדירה מידי מנ־הל המוסד, ועד היום הוא סובל מכאבי־אוזניים. יש לו גם תלונות נוספות: „אני עובד יחד עם אריה א. (אף הוא חניך במוסד) במיסעדה טרי־פולי, ליד השוען ביפו. לפחות פעם בשבוע איציק נכנס שם לאכול, לפעמים עם אשתו, ואחרי שאכל הוא אומר לבעל־הבית להוריד את החשבון מהמשכורת שלנו. למה? אני אף פעם לא יודע כמה כסף מגיע לי מהעבודה שלי. הוא עובד עלי בעיניים, אני לא יודע לעשות חשבון כל־כך טוב..."

והוא מוסיף: „קיבלתי מלישכת־הסעד בכפר־סבא 900 לירות בשביל בגדים. אי־ציק נתן לי 100 לירות ואמר לי: ‚לך תק־נה.' זה היה לפני חצי־שנה. מאז לא קי־בלתי כלום, רק זוג־מיכנסיים לפני כמה ימים."

הנערים מתלוננים שוב ושוב על ה־התעללות בהם במיפלג הנוער, ובאוזני מפקחי מישרד־הסעד. עד היום לא נעשה דבר. אולם מדריכי המוסד ראו את שהת־רחש לנוכח עיניהם, אף יותר מכפי שראו הנערים, והם החליטו להיכנס לפעולה.

אחד מהם פנה למיפלג־הנוער ביפו כדי להתייעץ עם הממונים עליו. האחראי אליהו לביא והחוקרת, דרורה אלמוג, הסבירו כי עליו להתלונן באופן רישמי. זה היה לפני שבועיים וחצי.

המדריך, שהבין כי לא נותרה בפניו דרך אחרת לתקן את המעוות במוסד, הת־לונן. הוא ומדריך נוסף הוזמנו לחקירה. שבע שעות תמימות ישבו השניים ושפכו את ליבם בפני חוקרי מיפלג־הנוער, ה־דברים היו קשים ומרים. התקבל הרושם כי הנה־הנה תיעשה פעולה ממשית לטי־הור המוסד, אך שוב — מאום לא אירע.

לאחד המדריכים שחזר באותו ערב ל־ביתו, ציפתה הפתעה בלתי־נעימה. הטל־פון צילצל, וקול אלמוני אמר: „אם לא תסתום את הפה, מישהו ישתיק אותך לתמיד." נרעש כולו פנה הבחור אל אנשי המיפלג, אך התעלומה נשארה בעינה.

בשלב מסויים קיבלו המדריכים את ה־רושם, כי קיים לחץ סמוי מצד מישרד־הסעד להרגעת הרוחות. אולי היה זה מצד אותו בעל־השפעה, שהזניק את יצחק לוס־טיג מדרגת מדריך מושעה עמוס חשדות, למישרת מנהל כל־יכול במוסד לנערים בתוקף תפקידו, לשמור על כספם של ה־צעירים הללו ולדאוג לכל מחסורם ב־מזון, ביגוד, נסיעות ובילויים. אלא ש־במרוצת הזמן אירעו מיקרים מוזרים ביו־תר.

מוסד „אזונים" — מראה מבפנים
— שמיכות קרועות, קירות דולפים

„הוא עובד עלי בעיניים..."

ספר מאיר, צעיר בן 17 בעל עבר פלילי עשיר: „אני כבר 11 חודש כאן, ועד היום קיבלתי רק חולצה ומיכנסיים, וזוג־נעליים משומשות. לאן הולך כל הכסף של התקציב של ה־מקום הזה? למה איציק (יצחק לוסטיג, המנהל) מוכר לנו קופסת־סיגריות טיים בארבע וחצי לירות, כשהוא קונה אותה בארבע לירות ועשרה גרוש*? תראה את

* כסוכן.

פני כשנה נסגר, באופן מחפיר, המוסד למיון ולאיבחון נוער עבריין מיצפה ים שליד סדני־עלי בהרצליה. נח־שפה שם פרשה של התעללויות אכזריות בנערים, אשר הסעירה בשעתו את דעת־הקהל. אחדים מן המדריכים, שנמצאו בל־תי־ראויים לעסוק בעבודה זו, הושעו.

אחד מאותם מדריכים מושעים היה יצ־חק לוסטיג (24). אולם, מישרד־הסעד לא הפקיר את יצחק לוסטיק לחרפת־רעב.

לפני כשנה חנך מישרד־הסעד מוסד חדש בשם אלונים אשר בו מוחזקים עבר־יינים צעירים בתנאי־פנימיה. המוסד שו־כן ברחוב חנה סנש 7 בבת־ים והנערים, שלרוכם עבר פלילי ותקופות־מעצר מא־חוריהם, יוצאים ממנו בבוקר לעבודתם וחוזרים ללון בו בלילות. מרבית הנערים הם בני 16, ובדרך־כלל מצויים במוסד כ־10 נערים.

מנהל המוסד הזה הינו יצחק לוסטיג בכבודו־ובעצמו. מדרגת מדריך חינוכי ש־

(המשך בעמוד 44)

משן שאיננו בית

(המשך מעמוד 43)

חסרי־אונים? אי־הפשלה מצד אנשי־המישטרה גיראה מוזר ביותר, שכן הע־דויות שניגבו העלו חשדות בעלי אופי פלילי מובהק לגבי יצחק לוסטיג. היו אלה עדויות שחייבו עריכת חיפושים ו־תפיסות־מסמכים מיידית, וביצוע מעצר — שלגביו רק נרמז למדריכים — באשמות גניבה והונאה בעלות אופי חמור במייוחד, בהתחשב בקורבנותיהן.

האם גילתה כאן המישטרה אוזלת־יד, או שמא קיימות סיבות שבכוחן להסביר את אי־הטיפול של מיפלג הנוער במתרחש במוסד זה?

סגן־ניצב אליהו לביא, ראש מיפלג־הנוער ביפו, מסביר את השתלשלות הע־ניינים: „נכון שבעדויות שניגבו יש חש־דות לאי־סדרים בניהול המוסד, שהם בע־לי אספקטים פליליים. ברור לי שהמוסד אינו מנוהל כפי שצריך, אך היות שאי־נני יודע בדיוק מהם הסידורים הכספיים בין המנהל והחניכים, אין לי ביטחון מלא שבוצעו בין כתלי המוסד עבירות פליליות.

המנהל: „ננקטו צעדים נגדי"

„כי חומר העדויות הועבר למר אברהם שיינפלד, שהוא הממונה על המעונות במישרד־הסעד. בידיו נמ־צאים הכלים לבדיקה אם באמת התבצעו במוסד עבירות פליליות מצד המנהל. ה־חומר הועבר אליו באותו יום שבו ניגבו העדויות.

„לפי דעתי, יש לדאוג לכך שהמוסד ימשיך לפעול ולא ייסגר, למרות שהוא גרוע, ואת — מפני שטובת הנערים צריכה להיות לנגד עיני כל הנוגעים בדבר. אלא שיש להחליף שם את ההנהגה. בכל אופן, מר שיינפלד צריך לבדוק את העניין, ואם יעלה בחקירתו עבירות בעלות אופי פלי־לי עליו למסור לי את החומר מייד, לצו־רך הטיפול המישטרתי במוסד."

ומה בפי המנהל, יצחק לוסטיג עצמו? ובכן, הוא מודה כי אומנם „לא הכל היה בסדר במוסד. ישבתי עם הממונים עלי, ולאור הטענות הקשות אומנם ננקטו צע־דים נגדי — ואני מקבל את הדין. לא היה שום דבר פלילי בכל מה שעשיתי, ולא נחקרתי כלל במישטרה. ניהול הספרים ב־מוסד היה בסדר גמור, לא לקחתי אגורה מאף נער במוסד. את כל הפרטים האחרים אפשר לקבל מהממונים עלי."

לסיום הוסיף לוסטיג, במפתיע: „אני רק מקווה שהנערים עצמם לא ייפגעו מ־פירסום הפרשה. זה עלול להזיק להם מאד..."

לפי ההסכם בין אליהו לביא ממיפעל־הנוער, לבין אברהם שיינפלד ממישרד־הסעד, היה זה האחרון צריך לחקור את הנושא, והשכלתו המישפטית היוותה אס־מכתה טובה דיה כדי לתת ללביא את האור הירוק, להתחיל בחקירת ההאשמות הפליליות שהועלו נגד לוסטיג. לפי בקש־תו של לביא, ראש מיפלג־הנוער, עיכב העולם הזה את פירסום הפרשה, כדי לאפשר למישטרה ולחוקרי מישרד־הסעד חקירה מדוקדקת של המוסד. הפירסום ב־עיתון עוכב לשלושה שבועות.

אולם, חקירת מישרד־הסעד הסתכמה ב־בדיחה אחת גדולה. איש מן המעורבים בפרשה (נערים ומדריכים) לא נשאל כלל לגבי מה שהתרחש בין כתלי המוסד. החוקרים התעלמו לחלוטין מן ההאשמות הפליליות שהועלו בעדויות במישטרה, ו־הסתפקו בקביעה שהיו „אי־סדרים מינה־ליים" במוסד. בחקירת העולם הזה התברר, כי בידי אחת מעובדות המוסד לשעבר מצויים צילומי מיסמכים וחשבונות, אך ה־חוקרים לא פנו אליה.

גם הטיפול המישטרתי בפרשה היה מוזר. אם הועלו האשמות פליליות נגד מנהל המוסד, ואכן היו כאלה בשפע — היתה המישטרה צריכה לנהל חקירה עצמאית, ולא להמתין לתוצאות הבדיקה האומללה של מישרד־הסעד.

מכל מקום, אחרי התערבות העיתון ב־פרשה, נעשה לפחות המינימום — סילוק המנהל יצחק לוסטיג, ושיפור תנאי החיים ואופן הטיפול בנערים במוסד.

לקח אחד חשוב למדו, כנראה אנשי מישרד־הסעד בכל אופן. אחרי שהחלה חקירת העיתון, חילקו אנשי המישרד ל־עובדיהם הבכירים מעין תגיות, ורק להם תינתן להבא הרשות להיכנס למוסדות מישרד־הסעד. הם אסרו באיסור חמור על מדריכי המוסדות לאפשר ל„זרים" לבקר במוסדות מסוג זה.

תשבץ העולם הזה 2054

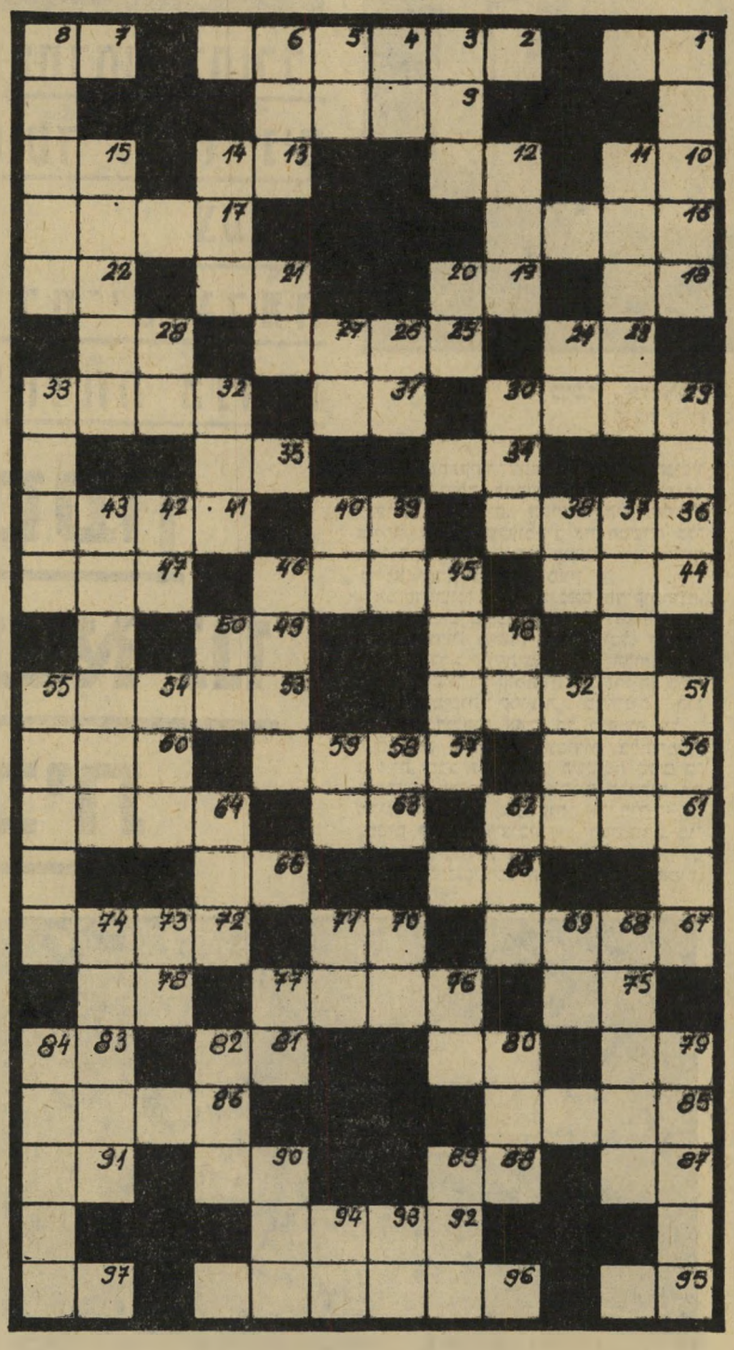

מאוזן:

1. לאן? 2. בן־עיר; 7. מילת־שלי־לה; 9. מחדשי השנה העיברית; 10. רסיסי־בוקר; 12. ממצעי־המיטה; 13. קו־סם; 15. מן ההורים; 16. מין קוף; 17. בירת פרו; 18. מילת חיוב; 19. נהר באי־טליה; 21. גדול בתורה; 22. מסולם־הצלי־לים; 23. קריאת־יגון; 25. מלא עובש; 28. שוטר־גדודי (ר"ת); 29. מין פרי טרו־פי; 31. נזכר־לעיל (ר"ת); 32. תבונה, חוכמה; 34. משאבת הגוף; 35. כועס; 26. קיבוץ בהרי־אפרים; 39. נישא; 41. כסף; 44. סכום שלוקח אדם מרעהו על־מנת להחזירו; 45. ציפור קטנה; 47. גם היא ארגז; 48. מידת־שטח; 49. מונח בתורת־החשמל; 51. יין צעיר ומתוק שט־רם תסס; 53. גרעין; 56. תשוך; 57. לשם, הרחק; 60. אן?; 61. סילקו; 63. נרדם; 64. ארכיפלג נודע; 65. מין אדמה המצוייה בנגב; 66. בוא הנה!; 67. עבור עליו במכוניתך!; 70. מזיק לבגדים; 72. זעפן; 75. נור; 76. נאיבי; 78. דר; 79. מסולם־הצלילים; 80. שייך ל־; 81. עצם בפה; 83. רשע; 85. ראש־ממשלה במיז־רח־התיכון (ש"מ); 86. נפוץ; 87. קידו־מת הולנדית; 88. זכר בבקר; 90. סיר בלי מיכסה; 91. רחמנא־ליצלן (ר"ת); 92. מילוי; 95. ברח; 96. מאכל אפוי עשוי מקמח בלול בשמן; 97. אלוהות.

מאונך:

1. שדה־תעופה המונצח באחרונה בסר־טים רבים; 3. צלע במשולש ישר־זווית; 4. אדון (הפוך); 5. קרס; 6. קישוט לחר־טם; 8. אתפלא מאד!; 11. שוכנת מאחרי הגדר־הטובה; 12. מונח בחיל־האוויר; 14. ספר; 15. מארגן מופעי־בידור; 20. חוט בלי התחלה; 21. מספיק!; 24. מטבע יפאני; 26. נועם, נוי; 27. נהר באפריקה; 28. דורון; 29. מין כלי־נשק; 30. מילת־סיום מקובלת במיזמורי־תהילים; 32. גשם קפוא; 33. סואן; 37. גם הוא השטן; 38. עיר קדומה במצרים; 39. ספח לך! 40. מלכסיקון הבקר; 42. נפח את נשמתו; 43. מושבה לחוף הכינרת; 45. סיפור, מעשה; 46. טוטה; 48. מילת־בריחה; 50. שוקל; 51. קונצרן; 52. ראש־לישכה (ר"ת); 54. חישפו!; 55. בירת בורמה; 58. מבלה את הלילה; 59. אילו; 61. מין ריקוד; 64. מתוח מעל למים סוערים; 68. מן השבטים; 69. מחצית ושתי; 70. תרופה; 71. כן, בספרדית; 73. כובע הבית; 74. מין ציפור; 76. גיבעה קטנה; 77. זז; 79. הוא גילה שמוצאו של האדם מן הקוף; 80. וגיל; 82. מלך העופות; 84. מוצב בשדה, להפחיד ציפורים; 89. שם כולל לכל בעלי־החיים ממערכת חס־רי־החוליות; 90. משמשת לחיזוק האוהל; 93. מכשף; 94. מכינויי האלוהות.

קשקשת 2054

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

קשקשת 2052

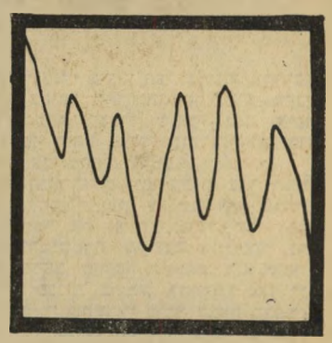

- מפה עם גבול אי־הביטחון שלנו. **דכורה מרגוליס**, רח' לייב יופה 6, הרצליה
- הסמבטיון ביום־חול. **בת־שבע שיסר**, ד.צ. ת.ח./2540, צה"ל
- מסרק שיצא לגימלאות. **יעקב פרץ**, רח' ששת הימים 34, נתניה
- דינוזאור — מנקודת־מבטו של הקב"ה. **מירי ודני כן־דב**, רח' מיבצע־קדש 18, ראשון־לציון
- בדיקת א.ק.ג. של שרי המפד"ל אחרי הודעתו של רבין. **שמואל כרמי**, רח' וולפסון, פתח־תיקווה

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני והקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

„זומם", ת"א, רח' אלנבי 101 (מול בית־הכנסת הגדול)

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

מיכתבים לזיפי

שאנס לבוגרת

בואו נראה מה אני יכולה להציע לכן היום. אני שולחת יד עמוק־עמוק אל תוך הסל, עם נערמים מאות המיכתבים הממתינים בתור, ו...הוס! זה מה שהעליתי בתור (1/54):

„לא יכולתי להתאפק עוד לכראה מדורך הנצחי. נכנעתי ליצרי. הנה אני לפנייך: צעיר, נ״ל בצהל. אך גיל לחוד — ושכל לחוד. למרות שהכרתי נערות ועלמות־חן רבות, לא התאימו אלה כלל לרמתי האיי־טלקטואלית. ומדוע? פשוט כאד, לגבי בחור העוסק בפי־לוסופיה, אמנות, ציור, פולי־טיקה, שירה, סיפרות ותסרי־טאות; לא יתאימו הללו. השי־חות־סרק. לכן חפצתי תמיד באשה בוגרת ממני, ולאור־דווקא לשיחות...״

שיהיה ככה. אז אם יש ביניכן אשה אחת בוגרת, שרוצה לאמץ פוליטיקאי־אמן־פילוסוף וכיוצא בזה — הנה השאנס שלה.

* * *

מראה נאה — בעייה

תראו מה זה מזל! מה אני מוציאה עכשיו, כ(2/54) אם לא אחת בוגרת, על אמת, בדיוק כזאת ש(1/54) אולי מחפש. אבל אם תקדימו אותו, יכול להיות.

טוב, אז אם הזיכרון אצלי עוד עובד, היא הפאציינטית הגדולה ביותר שהיתה לי ב־כדור. בת 58, אבל אחת כזאת „שמרגישה כמו בת 35 מכסי־מום״. ואם התעניינתם פעם לדעת איך נראים החיים מגיל 58? אז בבקשה:

„אינך הקש האחרון. היו ויהיו עוד קשים. אך מה ל־עשות, ואיני מוצאת את מה שאיבדתי?! לא אסריד אותך בסיפורים אודות הגבר שאי־בדתי. זה לא רלוונטי. אני מעוניינת להכיר גבר שיידע להעריך וליהנות ממוסיקה, תי־אטרון וריקודים. עליו להיות כוומס, עדין, נקי ואדיב.

„היות ואני ממוצא אירופאי עליו להיות כזה, והכי חשוב — שלא עבר את גיל ה־50. חשוב שכוחו ואונו והגון יהיו איתו. מהנכתב לעיל עליו ל־הסיק מהו אופיי ומה הן הכוונותי. השאר ייכתב בספר דיברי ימי נישואינו. מראה נאה הינו מעלה, אך לעיתים הוא מהווה בעייה — כמו במקרה שלי. דבר נוסף — עליו להיות בודד. איני מתנגדת לבנים או בנות, אך בתנאי שיהיו נשר־אים וישיגורו בבתיהם. גם לי כאלה.״

הלוואי עלי, בגילה.

* * *

נחמד, כמו כולם

תראו סיגנון: „אזרח בן 24, נחמד כמו כולם, לא פחות ולא יותר, אין בעיות עם חברים או חברות, הכל סטנדרטי, ולכן זו גם הסיבה לכך שאני מחפש קשר דרכך. אין לי דרישות מיוחדות, רק תנאי אחד: בלי חתונות בבקשה. מי ש־מחפשת חתונה, שתחכה עוד כמה שנים. יכולות לכתוב אלי מגיל 16 עד 160. בתודה מראש.״

קאפקא כלב לעומתו. ואם יהו מה שחיפשתן, אז המיספר שלו הוא (3/54).

* * *

הכל — ולא כלום

„אני כל־כך לא יודעת איך כותבים כזה מיכתב,״ כותבת (4/54) וממשיכה, בלי לדעת: „לא יודעת מה זה שיעמום. אבל לאחרונה התחלתי ללמוד מה היא בדידות, וזה רק בגיל 24. (נורא מוקדם, לא?!) זה לא שאני לא מכירה מספיק אנשים. חס וחלילה! אולי זאת הצרה: אני מכירה יותר מדי.

„פעם השתייכתי לחוג שאתם קוראים לו ‚בוהמה.' אבל איפה יש בוהמה בארץ, בחייכם?! היום אני שייכת לאלה שנעלמו מהנוף בעיר.

„אני לא אמנית, וגם לא ערת־זוהר. סתם אחת שהיא הכל — ולא־כלום. בת 24 עם יסיון של בת 40, ומפותחת גם אותך כזה. עוד בקשה קטנה: שתהיה נחמד. וגבוה. די! עכשיו אתה!״

בשביל אחת שלא יודעת איך כותבים „כזה מיכתב״, היא מצליחה לי ספצית אל״ף־אל״ף.

* * *

רוצה לאהוב בצרפתית

לאינטליגנטיות אני יכולה להציע „סטודנט בן 26, שנה אחרונה ללימודים, לא גבוה אבל נחמד ואפילו נאה. יודע ריגשית כמו בת 16. זה בדוק. המון אהבות. המון אכזבות. המון הרפתקות והמון נדודים (בעיקר בארץ).

„אם אתה משוחרר מכבלים ודיעות קדומות — אז נשמע ממך. הכי חשוב שתסכים לקבל אותי עם כל הקפריזות והרגעים של הכל והרגעים של כלום. מוכנה מראש לקבל גם אותך כזה. עוד בקשה קטנה: שתהיה נחמד. וגבוה. די! עכשיו אתה!״

בשביל אחת שלא יודעת איך כותבים „כזה מיכתב״, היא מצליחה לי ספצית אל״ף־אל״ף.

* * *

רוצה לאהוב בצרפתית

לאינטליגנטיות אני יכולה להציע „סטודנט בן 26, שנה אחרונה ללימודים, לא גבוה אבל נחמד ואפילו נאה. יודע ריגשית כמו בת 16. זה בדוק. המון אהבות. המון אכזבות. המון הרפתקות והמון נדודים (בעיקר בארץ).

„אם אתה משוחרר מכבלים ודיעות קדומות — אז נשמע ממך. הכי חשוב שתסכים לקבל אותי עם כל הקפריזות והרגעים של הכל והרגעים של כלום. מוכנה מראש לקבל יותר, אין בעיות עם חברים או חברות, הכל סטנדרטי, ולכן זו גם הסיבה לכך שאני מחפש קשר דרכך. אין לי דרישות מיוחדות, רק תנאי אחד: בלי חתונות בבקשה. מי ש־מחפשת חתונה, שתחכה עוד כמה שנים. יכולות לכתוב אלי מגיל 16 עד 160. בתודה מראש.״

קאפקא כלב לעומתו. ואם יהו מה שחיפשתן, אז המיספר שלו הוא (3/54).

* * *

הכל — ולא כלום

„אני כל־כך לא יודעת איך כותבים כזה מיכתב,״ כותבת (4/54) וממשיכה, בלי לדעת: „לא יודעת מה זה שיעמום. אבל לאחרונה התחלתי ללמוד מה היא בדידות, וזה רק בגיל 24. (נורא מוקדם, לא?!) זה לא שאני לא מכירה מספיק אנשים. חס וחלילה! אולי זאת הצרה: אני מכירה יותר מדי.

„פעם השתייכתי לחוג שאתם קוראים לו ‚בוהמה.' אבל איפה יש בוהמה בארץ, בחייכם?! היום אני שייכת לאלה שנעלמו מהנוף בעיר.

„אני לא אמנית, וגם לא ערת־זוהר. סתם אחת שהיא הכל — ולא־כלום. בת 24 עם יסיון של בת 40, ומפותחת

מיכתב פרס

עונת הנרקיסים

ברור... אני מתה מקור. ואם יש מישהו שיכול לחמם לפחות את הלב, זהו מיכתבה של (6/54), שיש לי רישם שהיא מכרת לי מאוישהו מקום. אם אני לא טועה, היא היתה כבר פעם קליינטית במדור, ואלי אפילו קיבלה גם פרס. אבל מה זה משנה. היא הכוס־תה שלי, אז שיהיה לה לבריאות.

„התחילה עכשיו עונת הנרקיסים,״ היא כותבת, „ואני משדרפת עליהם. על ריחם. על לובנם. ובכלל — אהבת פרחים ואהבת שירים, ואהבת יופי של טבע ואפילו להפריח בלונים. רוצה שזה שיכתוב אלי, יאהב גם קצת. מיס־טיפה, בסדר?!

„שיהכב קצת את ה‚מיסה קריאלה' או את דוריוואל קאימי, או את ארי־הנרות כשהשיר.

„דרשת המון, אך יודעת גם לתת. דורשת שיהא בפניו גם משהו משך ומיספתורי כזה, ושיהיה באופיו פילפל צברי כזה, ויודעת שיש עוד מן הסוג המשובח הזה, אבל הם מתחבאים.

„לא שמדת פניכם מיקרה מראני הסר־אינים. להיפך! להיפך! אבל את ההסברים והפירדשים נשאיר למיכתבים.״

* *

מיכתב פרס השבוע — ובכל שבוע — מזכה את שולחו בשי — חבילת מוצרי יופי מתוצרת חברת התמרוקים הדס בשווי של 200 ל״י + מ.ע.מ. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

חתיכת קיץ בסוודר

אם מיכתבה של (6/54) הוא מיכתב פרס, אז מיכתבה של (8/54) הוא מיכתב קלאס. אלוהים טוב לי השבוע, אם זה החומר שאני צריכה לעסוק בו.

„מישהו אמר פעם שהעלים מתים לפני שהם נוגעים בארץ. מישהו אמר שהים יפה. מישהו אחר אמר שהצמות הבלונדיניות שלי כבר ארוכות והוסיף שגם העיניים הפכו תכלת־בהיר.

„אני אומרת שיש חורף בלב. שהים הופך כחול־שחור... לבן־אפור. מישהו אמר לי בשקט שהוא בטוח שבאביב אני אשוב בחזרה. רציתי לומר לו שאני בטוחה שלא. ולא יכולתי. הוא אמר שכל האוהבים מתרחקים בחורף. תוך הנאה מאזו־כיסטית, חשים את החורף לבד ואת הקור.

„רציתי להודות שקר לי באמת ואין לי מה לעשות נגד זה. רציתי לומר שהשנה הזאת הולכת לאיבוד מחר כל־כך. אני רואה את החודשים הבאים מתקצרים ואני כבר עוטה מעטה תאקי. ובין החורים אני מנסה לגלות את עצמי.

„השחפים ריחפו הבוקר מעל הים וכמו חיפשו בין כל הפגרים גם חתיכה מגופי. הם לא יודעים שאותה חתיכה שקעה כבר מזמן והיא צפה ועולה רק ברגעים נוגים של זיכרונות.

„מישהו אמר שאחרי החורף תמיד בא האביב. רציתי לבכות ולבקש מהאביב שלי שיקדים קצת. שיוציא ניצנים ופרחים וקיטני אהבות. שיראה קצת הבנה, האביב המטופש הזה שברח לי פתאום... בכמה שעות של ערב גשום אחד.״

גם היא שמה לב: „יש כבר המון נרקיסים, ורק אני עדיין מתעקשת שלא ללבוש את הדובון ובתוך הסוודר השחור אני שומרת חתיכת קיץ דקה.

מי שאמר ש„שום דבר בטבע לא הוזך לאיבוד,״ היה יהודי חם. קחו את קלארק גייבל, שהקך לעולמו כשהייתי עוד קטנות, אבל בטח הספקתם לכבות עליו ב„חקף עם הרוח״. אז מסתבר שהוא לא־כל־כך חקף. הנה קם לו יורש, בדמותו של יוצא־חלציו, מירשה קארוון, בן ה־24, היה בן שמונה כיולבד כשאביו־מולידו, הסמפתה מיספר אחד בתודעות הקולנוע, חקך להביא. מול תמונתו של גייבל, כשהיה בן 20, אפשר למצוא קצת דימיון ביניהם, אם מתאמצים. מירשה, שלמד דראמה בלונדון ועשה כבר כמה סרטים באיטליה, עשה סוף־סוף סרט הוליוודי, עם קנדים ברגן ורוברט דה־נירו, הנקרא בשם „שרון, שרון״. למה קוראים לו קראון וגא גייבל? טוב, זה בגלל שהוא לא היה בדיוק בן חוקי. אבל כשמסתכלים עליו, אין כל מקום לספק מי היה המאהב של אמו.

הצנחנית־בפועל

מי שהתלהב מהצנחנית־בדי־מוס שהופיעה לפני כמה שבו־עות במדור זה, ודאי יחבב גם את הצנחנית־בפועל (7/54) ההולכת בעקבותיה. זה נכון. מיכתבה של ההיא שיכנע את דינוכחית שהיא לא צריכה להמתין עד הפנסיה כדי להי־עזר בשירותי הטובים. אז היא צנחה אלי בול.

„עדיין חיילת, בת 20 (מי־נוס), גובה ממוצע, נאה, בקי־צור: נערה נחמדה שאוהבת סרטים טובים וטיולים. משרתת בצה״ל במרכז הארץ, עם אפ־שרות ליציאה יום־יומית, דבר היוצר ערבים פנויים שלא כנוצלים כראוי בגלל המרחק מהבית.

„אז אם אתה נחמד, גבוה, אוהב חוויות והעיקר — מבין לבעל נפש יפה, אנא כתוב אלי. הזמן כבר יעשה את שלו.״

ואל תשכח ללמוד לעשות קודם גילגול.

אם (5/54) מעניין אותך, יש לו עוד הסבר קטן עבורך: „לעולם אין שוכחים אהבה ראשונה. אצלי היא היתה בלונ־דית בעלת עיניים כחולות. היינו קטנים, אך עד היום לא נמצאה זו שתדמה לה.״ אם לתתמודד עם זיכרונות זה האתגר בחיים בשבילך, מצאת אותו.

* * *

הצנחנית־בפועל

מי שהתלהב מהצנחנית־בדי־מוס שהופיעה לפני כמה שבו־עות במדור זה, ודאי יחבב גם את הצנחנית־בפועל (7/54) ההולכת בעקבותיה. זה נכון. מיכתבה של ההיא שיכנע את דינוכחית שהיא לא צריכה להמתין עד הפנסיה כדי להי־עזר בשירותי הטובים. אז היא צנחה אלי בול.

„עדיין חיילת, בת 20 (מי־נוס), גובה ממוצע, נאה, בקי־צור: נערה נחמדה שאוהבת סרטים טובים וטיולים. משרתת בצה״ל במרכז הארץ, עם אפ־שרות ליציאה יום־יומית, דבר היוצר ערבים פנויים שלא כנוצלים כראוי בגלל המרחק מהבית.

„אז אם אתה נחמד, גבוה, אוהב חוויות והעיקר — מבין לבעל נפש יפה, אנא כתוב אלי. הזמן כבר יעשה את שלו.״

ואל תשכח ללמוד לעשות קודם גילגול.

מיכתבים לפירסום במדור יש להפנות לכתובת „מיכ־תבים לציפי״, ת.ד. 136 תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצו־נית יש לרשום את הכתובת הנ״ל. על גבי המעטפה ה־פנימית, מבויילת בבול של 55 אגורות, יש לרשום את מיספרו הסידורי של המכר־תב, רצוי בסיפרות קטנות, בפינת המעטפה.

אף אחד לא מכיר את פניך כמוך
חוץ מאתנו. סמס
הרשומי זוגי לזוכים במדור

מעריב לנוער

„...אני לא כותב שירים. לא עוסק במילים. אני מצייר את הדברים עד כמה שאפשר כמו שהם... אני מביא את הנוף אלי הביתה כמו צייד שמביא מזון... אני מרגיש מנותק יותר ויותר מאמנות בארץ, ואין לי אנאלוגיות ציוריות אצל חברים ציירים או ז׳אנר בציור הישראלי..."

כתב ציור אישי מאד

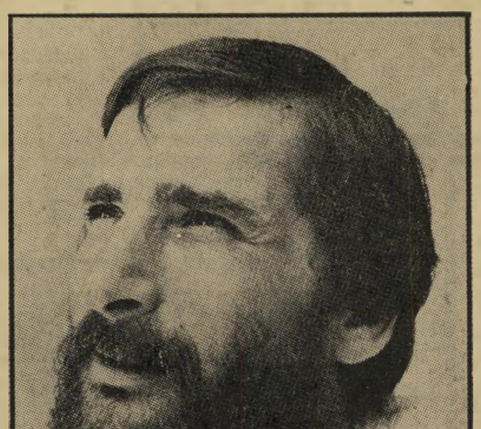

דויד בן-שאול (44) נולד בירושלים. היה אוטו-דידקט בשלביו הראשונים כצייר, אחר למד ציור וליטו-גרפיה באיטליה ובפאריס. תערוכות־יחיד: בית־חנכאת הלאומי „בצלאל", ירושלים (1962); מוזיאון תל־אביב (1965); מוזיאון לאמנות־חדישה, חיפה (1972); מו-זיאון תל־אביב (1975). עבודותיו נמצאות במוזיאון־ישראל, ירושלים; מוזיאון לאמנות־חדישה, פאריס; מוזיאון לאמנות חדישה, ניו־יורק, ובאוספי־אמנות רבים. בימים אלה נפתחת בגלריה „אלכסנדרוביץ' " בתל־אביב תערוכה מקיפה מעבודותיו. את הדברים הבאים אמר בתשובה לשאלות „העולם הזה".

בעיקבות הנחליאלי הצהוב

● כאשר השתחררתי ב־49' מן הצבא, עבדתי כרועה בקיבוץ גבים. חלמתי לעסוק בשדאות ובזואולוגיה. רציתי לפחלץ בעלי־חיים — בעיקר ציפורים. עשיתי כמה ניסיו־נות בלתי־מוצלחים, עד שחשבתי שעלי להשתלם בזה. שאלתי: איפה אפשר לעשות את זה? ואמרו לי: במכון של דויד יהושע. כאשר הגעתי לשם נמצא מי שהס־ביר לי, שקודם־כל עלי לדעת יותר על ציפורים: כיצד הן מתנהגות, שהציפור בטבע היא דבר אחד — ואם אתה מפחלץ אותה היא דבר אחר, ולכן „אתה צריך ללמוד לטפל, להאכיל ולצפות בה בטבע. ללמוד את הביולוגיה שלה." כך למדתי לעסוק בפיחלוץ. אחר הצטרפתי לקבו־צה מאד מגוונת שבדקה טכסטים על ציפורים, שנכתבו במאה שעברה על־ידי טריסטראם וחוקרים אחרים. הבדי־קה נעשתה על־ידי תצפיות־צפרות.

● בראשית שנות ה־50 נעשה מעקב אחר מינהגי־דגירה של ציפורים יציבות, או עוברות־אורח בארץ. אז התחיל המעקב אחר הנחליאלי הצהוב — והייתי בין הרא־שונים שהשתתפו בו. אותה תקופה שימשתי כמורה לטבע באיילת־השחר. את המעקב עשיתי ללא עזרת מצלמה. הייתי מוכרח לתאר תנוחות־תעופה ויחסים בין־מיניים — ואז, בפעם הראשונה בחיי, התחלתי לרשום במקום לצ־לם. וזה הלך לי בקלות. אלה שהיו אחראים על המעקב, טענו שהרישום, בגלל הקו הרגיש שלו, נראה להם מהי־מן יותר מאשר מצלמה. היות שעשיתי את ההגדלה ברי־שום עצמו. כך התחלתי לרשום גם כל מיני דברים בסבי־בה. עשיתי זאת את ציור־הנוף הראשון שלי — בעיפרון, הוא היה מחריד. אף אחד לא לימד אותי דברים על ציור, כמו הכנה של בד, שימוש במיכחול או בעיפרון, מה זה אור־צל. והיה לי חשק לעשות דברים בצבע — כי זה ניראה לי אמיתי יותר.

ציור פרחים

● מאוחר יותר חזרתי לירושלים. חשבתי שהכי קל יהיה לצייר פרחים או פירות לגלריה ספראי שהיתה, פחות או יותר, הגלריה היחידה בעיר. הדבר הראשון שעשיתי היה לצייר שני תפוחים על שולחן לבן עם כלי־נית לידם. כשהראיתי את זה בפעם הראשונה לספראי הזקן, הוא אמר: „זה לא טוב — תחזור עם אותו הדבר עוד פעם!" למעשה, הוא לימד אותי לצייר. כשהצלחתי בזה, הוא אמר: „עכשיו תעשה פורטרטים של טיפוסים מן הרחוב." אני זוכר שציירתי בפעם הראשונה פורטרט של אשה בוכארית בשוק. הוא החזיר אותי אליה כש־רים פעם — עד שהצלחתי לתאר אותה, כולל התכשיטים שהיו עליה. כך למדתי לצייר פורטרט. אחר־כך מצאתי את הפורטרטים האלה בחנויות של סובנירים.

● עשיתי את הדברים האלה משך תקופה ארוכה. הייתי מפיץ אותם בחנויות למזכרות. הם רצו בעיקר נו־פים של ארץ־ישראל. כך למדתי לצייר נופים בשחור־לבן ובצבע. הביקוש לנופים היה מאד קפדני. לא ממוסחר כמו היום. בעצם, עבדתי בהתאם לדרישות. בשלב מאוחר יותר זה נמאס עלי. היה קשה מאוד לחיות מזה. חשבתי אז ללמוד פיסול של חיות. הלכתי לרודי להמן, שעליו המליץ לי דוקטור שפיצר מהוצאת טיפרי תרשיש** שציירתי עבורה.

• יהושע מרגולין, מראשוני הזואולוגים בארץ.

•• הוצאת־ספרים שהתמתחה בביבליופילים, ופירסומה כין השאר בעיברית את „משא אהבתו ומותו של הקורנט כריסטוף רילקה" מאת ריינר מ. רילקה; „מיכאל קולהאס" לקלייסט, „הקומדיה האלוהית" לדאנטה ועוד.

יעקוב אגם בעירבון־מוגבל

● נסעתי לחוץ־לארץ עם הפניות לבוזאר בפאריס. למדתי שם שלוש שנים. את הנסיעה מימן ספראי הצעיר, בנו של הזקן, באופן זה שהיה קונה ממני מוגוטיפים אחד ליום, במחיר של 10 לירות. באותו כסף מימנתי את הנסיעה ועוד שהות של כמה חודשים, עד שהתחלתי להתפרנס מביצוע עבודות בסטודיו של יעקוב אגם.

● הבעייה של אגם באותה תקופה, היתה הכפלה של עבודות. היות שהיה לי ניסיון בתבניות של קרמיקה, הצעתי שאעשה לו דגם מעבודה מקורית שאליו הוא ילחץ עבודות ברלייף• קרמי, יצבע אותן וימכור כהכפלות. אגם שמח על ההצעה. עשיתי לו רלייף אחד, ואחר־כך עוד כמה. ציירים צעירים אחרים שעבדו אתי אצלו חש־בו, התציעו עבודות, וייצרו עבורו יצירות שהוא מתגנדר בהן עד היום. התועלת הגדולה שהפקתי בסטודיו הזה, היתה שאת המכבש הליטוגראפי•• שלי, שהוא יחידי־מסוגו ונדיר משנת 1869, מצאתי במרתף הסטודיו של אגם. כאשר אמרתי לו „אני רוצה את זה," הוא שאל: „מה זה?" ואני עניתי: „מכבש־ליטוגראפי מקולקל." אגם אמר: „בסדר, אבל תן לי את הווטפה שלך." הוא נסע בווטפה יומיים — ואני משתמש במכבש הזה עד היום.

● עיקר ההתמחות שלי בפאריס היה בליטוגראפיה, כאשר המתכונת היא: אתה בא בשבע בבוקר וחוזר בחצות־ליל, עם סגירת האקדמיה. את הצרפתית שלי למד־תי מיפאנים. את הטריינינג שלי באנגלית עשיתי עם הפרופסור הצרפתי, ואת הליטוגראפיה למדתי מיווגים ומיוגוסלבים.

● לא הייתי מעורה באמנות הצרפתית באותה תקו־פה — וחבל. אני זוכר שמות, זוכר מראות, אבל הדב־רים חלפו. מה שנשאר זה היתרון שלי כאן בארץ — ועל זה אני רוצה לדבר: החלטתי לעזוב את פאריס באה בגלל חוזה שהוצע לי בגלריה פאקאז', גלריה מאד חשו־בה. באותה תקופה ציירתי דברים סגורים מאד — את „סידרת־הבובות". הצעת הגלריה היתה מפתה מאד, אבל עוררה אצלי את השאלה: אם אני כרוך בחוזה כל־כך כבד — מה יקרה לי כצייר? הרי הציור שלי בפאריס היה מאד יבש, חסר־צבע, אולי אפילו נוטה לקונסטרוק־טיזם. העולם של פאריס הוא סגור ואפור. חייתי שם בעולם של ציור אקדמי. הציירים השכנים שלי בסטודיו לעגו, ואמרו שהציור שלי נראה כמו „אימפרסיוניזם מיו־שן". אני זוכר שציירתי אוטופורטרט שלי עם פיג'אמה, מייד אחרי „סידרת־הבובות". עשיתי את זה כמו בדיחה, וזה מאד מצא חן בעיני. ואז חשבתי שיותר מלהיב אותי לעסוק בצבע — אותו אני צריך לראות בסביבה הטיבי־עית שלי.

• העתקת גבס, או כל חומר אחר, המשתמשת כנגא־טיב לעבודה מקורית.

•• הדפסה של תדפיסים המציירים על אבן.

מונולוג

● אחרי יומיים עבודה, אמר לי רודי להמן שכדאי לי ללכת אל אשתו, שהיא קדרית טובה, ושטוב יהיה לי בקדרות אם ארצה לנוח מציור. משך שלוש שנים שי־משתי אצלה שולית. למדתי לעבוד ביד — אבל היא לא נתנה לי לעלות אצלה על הגלגל. כאשר נמאס לי, היא אמרה: „לך ותבנה לך גלגל." כך שהמיקצוע הראשון שלי באמנות הוא דווקא קדרות, ולא ציור — ועד היום, כשאני מתעייף מציור, אני עושה כלי־קראמיקה לצורכי הבית והיין שלי.

● באותה תקופה הקמתי את הסטודיו שלי. בניתי תנור־קרמיקה שעבד על שריפת־עץ. תהליך התפתחותי עד לשנת 59' היה קשה. עסקתי בלימוד אוטודידאקטי של ציור. למדתי בעזרת הסיפריה של מוזיאון בצלאל•

• מוזיאון „בצלאל" הישן שימש בסיס ל„מוזיאון ישראל".

לשרוף עבודות ישנות

● לארץ חזרתי עם מחשבה, שלמעשה אני ממשיך את מה שעשיתי לפני שיצאתי לפאריס: מצייר את מה שאני רואה, וזה מה שאני עושה עד היום. איכות מסוימת של ראייה אינה קשורה בהכרח להפשטה. אף פעם, כולל בתקופה הבולטת ביותר של ה„אבסטרקט־הלירי" בארץ, לא הרגשתי שאני שייך ל„הפשטה". לא הבנתי מדוע זה אבסטרקט, ואם זה לירי. אני לא כותב שירים, לא עוסק במילים. אני מצייר את הדברים, עד כמה שאפשר כמו שהם. לרוב בחוץ. אני מביא את הנוף אלי הביתה כמו צייד שמביא מזון. יש לי תיאבון לציור כזה — כמו לאוכל. אני אוהב את הציור שלי בצורה מטורפת. לא מוזלזל בו כל זמן שהוא נמצא מולי. כשהוא בצד — אני שוכח אותו, ואז יכול לתת אותו, לשרוף אותו, או לצייר עליו מחדש.

● כאשר שבתי ארצה, באתי אל ספראי לחדש קשר ישן, ואז ראיתי להפתעתי את עשרות העבודות שמכרתי לו ערב נסיעתי לחוץ־לארץ — ושנאתי אותן. שאלתי אותו אם הוא מוכן להחליף אותן עם עבודות שהבאתי מפאריס, והוא היה מוכן. כך שלמעשה, רוב הליטוגרפיות שהבאתי — עברו אליו תמורת העבודות הישנות. את העבודות הישנות לקחתי הביתה, שמתי בחצר — ושרפתי. היתה לי הרגשה שסגרתי פרשה של תקופה־בוסר כביכול. ההרגשה התבדתה, ועכשיו אני מחפש את שאריות העבודות שלא שרפתי.

● היה ניתוק גמור בין התקופה שיצרתי בפאריס לעומת מה שמצאתי בארץ. שיניתי בתוכי את תדמיתי כצייר — ומה שחזרתי אליו היה הרבה יותר פשוט. מנותק מהאקדמיה, מהאשליות. יותר כרוך בשטה פתוח, נוף וחיים פשוטים. הבית שבו התגוררתי באותה תקופה, וגם עכשיו, נמצא בשיפולי אבו־טור. היה לי זמן בשפע. באבו־טור לא הסתובבו אנשים באותה תקופה — היא היתה הגבול. לא יכולתי לצאת לשטחים רחוקים יותר.

„חייל" של בן־שאול (1971)

המילה הנכונה היא שנתקעתי באיזור מסויים. שם ציירתי אותו הנוף בפסטל, אקווארל ועיפרון.

מביים לעצמי את הנוף כדי עבודה

● בשלב מסויים חדל הנוף לעניין אותי. החוצייה לצאת כל בוקר עם הבד או הנייר משכה אותי יותר מאשר הציור עצמו. הייתי עושה הפחתה של צבעים, מחליט שאני עוסק אותו בוקר עם אפור, אוקר, ירוק ולבן. מפתה מאוד לעבוד באיזור אבו־טור בצבע כחול — הצבע שאני אוהב. אבל אני נמנעתי ממנו בכל־הכוח, וזה מה שהיה מחזיק את הציור. מצאתי, יותר מאוחר, שאורך קו, או גודל כתם — מסעיר אותי יותר מאשר מראה הנוף שממול. הייתי נמנע מלעשות יותר מאשר ציור אחד ליום. הייתי חוזר הביתה לקראת צהריים, יושב מול הציור עד הערב — ומחכה לבוקר.

● אחר־כך עברתי לבדוק רישום־גוף. אנאטומיה. אני גדלתי בתוך הציור, ולכן, שלושת הנושאים הקלאסיים של הציור הם הנושא שלי: נוף, דומם ודמות. הם כוללים, לדעתי, את כל הוויית האדם + הריאקציה שלי נגד עצמי, וזה מה שמרכיב את האישיות שלי כצייר בעל־מלאכה. מצאתי שלתרגל אנאטומיה זה מצב אידיאלי בשבילי, וחשוב מאוד לתירגולת שלי. אני לא חושב שהפעילות שלי בתירגולת תיפסק אי־פעם. אני מרגיש שהצרכים שלי משתנים. אם אני עוסק עכשיו באנאטומיה, אין זאת אומרת שאני יודע על זה עד הסוף. זה לא הצורך שלי לדעת על בעיות העומק או ההצללה. יותר מעסיק אותי, כיום, מה שקוראים בשפת־האמנים אילומיניציה (האירה). כיום אני מצייר דברים שאני זוכר ולא ממציא. אני זוכר מרכיבים מהציור שלי לשעבר. בחוץ, או בבית. אני לא רואה את הדברים — רק מגמה לזכור אותם. יש לי המון טעויות. אני מביים לעצמי תוך כדי עבודה. אני רואה את הציור, בפעם הראשונה, רק כשאני מתרחק מן הכן.

● אני מרגיש יותר ויותר שאני עושה פחות בתעסוקה ליד כן־הציור, וכשאני מתרחק — התוצאה מספקת אותי. בציור יש הרגשה של מינימאליזם ושל כתב ציורי אישי מאד כך שאני מרגיש מנותק יותר ויותר מאמנות בארץ, ואין לי יותר אנאלוגיות ציוריות אצל חברים ציירים או זאנר בציור הישראלי. כמורה לציור בבצלאל אני מבין אנשים צעירים שעוסקים בהתקפה על הציור דרך התלמידים שלי — אבל בדרך שלי, אני משוכנע שאסור להקפיץ אותם ישר אל תוך אוונגארד טכנולוגי של ימינו. מתוך כך אני מקפיד ללמד בין השאר את הדרך שלי, כאשר ההעדפה היא, אצל כל תלמיד, שימצא בתוכו את האדם שיכול להתמודד לבדו עם הבעיות האלה.

יצא המרצע מן ה„מושג"

תולעי תרבות

במשך קרוב לשנה וחצי ראה אור בארץ פירסום בעל יומרות תרבותיות, שאינו בשר ואינו חלב, למרות מאמץ עורכיו לשמור על כשרות. הפירסום הופיע בעטיפת־כרום מהודרת, סדר מהודר, רשימת־משתתפים מהודרת וריקנות מהודרת.

הירחון מושג הוצא לאור על־ידי „האגודה לקידום אמנות לעם" — אגודה שאינה ידועה ברבים, והעלולה להטעות רבים — כאגודה שמטרתה הפצת ו„קידום תרבות לעם". משך שנה וחצי התנהלו מי „קידום אמנות לעם" ו„מושג" במנוחה, תוך שהם מתמסרים לקידום עצמם, החיקוי וההתבוללות, האי־מקוריות, היומרות וכל שאר ירקות, שכל קשר בינם לבין תרבות ישראלית לסוגיה מיקרי בהחלט.

עורך מושג, אדם ברוך (עורך־הדין ברוך רוזנבלום) כתב, ב„קורא יקר" האחרון שלו, על יחסי „האגודה לקידום אמנות לעם" ומושג, שהאגודה: „נקטה בדרך־כלל מעורבות מתונה ודיסקרטית בעניינים של תוכן ושל כיוון הירחון." זוהי הגדרה מנומסת ומאופקת למדי, שהיה בה ערך כלשהו אילו היתה „האגודה לקידום אמנות לעם" „אגודה עותומנית" של פרטים, שהתאגדו במטרה לקדם אמנות בארץ.

אלא שאגודה זו אינה גוף וולנטארי שטובת־הציבור לנגד עיניו, אלא מחלקה בהסוואה של מישרד־החינוך־והתרבות. אגודה הממומנת על־ידי המועצה־לתרבות־וולאמנות בהנהלתה של קומיסר־התרבויות (ראה: בחטף) לאה פורת.

בעמוד הראשון של הגיליון האחרון של הירחון, יצא המרצע מן המושג, ומתברר כי ל„אגודה לקידום אמנות לעם" יש גם שם פרטי: ד"ר יוסף מכמן־מלקמן, שמלבד היותו פקיד חרוץ, המופקד אישית על חלוקת כמאה מיליון לירות ישראליות — ובמילים אחרות, על מרבית מענקי התרבות הקיימים בישראל — כישוריו וסמכותו ל„מעורבות מתונה ודיסקרטית בעניינים של תוכן ושל כיוון הירחון" אינם ברורים כלל.

אישיותו של פקיד־התרבות מיספר 1 בישראל רבגונית ביותר. בשנות ה־60', בתוקף תפקידו ה„תרבותי" ב„ועדה הבינמישרדית לייבוא אמנים זרים" הוא מנע את ביקור הבימטלס (החיפושיות) בארץ. תפקיד תרבותי מכובד אחר, מילא מכמן־מלקמן כראש ה„ועדה למניעת הפצת סיפרות־תועבה", כאשר מנע הפצת ספרים שלא תאמו את טעמו „התרבותי". כמו־כן הוא מילא — וממלא מאז — כחצי־תריסר תפקידי „פקידות תרבותית", תוך כדי „מעורבות מתונה ודיסקרטית בעניינים של תוכן ושל כיוון," כדיברי אדם ברוך.

השער האחורי של „מושג"

למושג יועד, למעשה, תפקיד של שליטה תרבותית מבוקרת על תהליכי־תרבות, תוך הצגת עשיות־תרבותיות, בפרופורציות שתהלומנה צרכים פקידותיים מסויימים. וזאת, תוך התרת רצועה קלה ל„סטיות" מאופקות ומנומסות של אמנים, כפי שמתבטא הדבר ב„שער האחורי" של חוברת־הנעילה. אלא שתפקידו העיקרי של מושג היה להכות את כיתבי־העת האחרים המופקים בישראל, ובהפיכת כתב־העת המשלתי הזה למונופול תרבותי.

בדומה לכל „מיפעל תרבות" אחר שהופק בידי לאה פורת וד"ר מכמן־מלקמן, איש מצרכני התרבות אינו מזיל דימעה על סגירת מושג, וברור כי „האגודה לקידום אמנות לעם" לא תתייאש מנסיונותיה ותמצא מן הסתם „אדם ברוך כישרונות" אחר, שישמש קרדום בידיה.

הגבול הקסום

ספרים

„משה משכונת־הגבול," מאת ל. שאול
הוצאת „מפדה" 128 עמודים

אחד מישימוני־התרבות הגדולים בארץ, הוא שטח־ההפקר של סיפרות־הילדים, שהיא לרוב גזענית, יצרנית של סופרמנים עליונים, שייעודם הסיפרותי: לחנך נוער למות למען המולדת וכו' וכו'.

במשה משכונת־הגבול מצליח ל. שאול, בניגוד לסופרי־הילדים האחרים הכותבים בארץ בשנים האחרונות, להביא סיפור־עלילה בעל מתח כמעט־בלשי, וזאת בלשון עיברית קפדנית ופשוטה.

עלילת הסיפור, המתפתחת בשכונת־גבול ירושלמית, נבנית נדבך על נדבך אל מעבר לגבול, בהצגה נטולת צביעות, תוך התפתחות של מערכת־יחסים על בסיס אנושי, המתעלה מעל לאום, גבול ושינאה.

בניית סיפור־העלילה בידי ל. שאול היא תצוגת־כתיבה של ממש. על סופרים רבים ל„מבוגרים", הכותבים בעיברית, ללמוד מכושרו בהקמת דמויות ובתשתית־עלילה. גם גישתו המפוכחת והלא־מקובלת לבעיות סוציאליות ויחסי־עדות, מוסיפים לאיכות הספר. ל. שאול הצליח ליצור סיפור שבו חברו כל מרכיבי הסיפרות־הטובה, תוך שהוא מותיר אשראי לקורא הצעיר, ואינו מעכל עבורו עולם ומלואו, בסיגנון המחדד את מחשבתו של הקורא הצעיר, ומצליח להביא סיפור־עלילה מרתק על התקופה־האפורה של שנות ה־50', בלא רימום והאדרה, ובאופן שבכוחו לעניין גם את הקורא שאינו נמנה עם גיל־הנעורים.

לא ברור מדוע מישרד־החינוך והתרבות, המכלכל ומסבסד תיאטרון ממשלתי לנוער, אינו מעבד, ומעלה על קרשיו סיפור מעולה זה, שפורסם — קודם הופעתו כספר — בהמשכים בהארץ שלנו.

קרנות מיזבח התרבות

בחטף

גילוי־דעת חתום על־ידי מחנכים ומרצים באוניברסיטאות, המופנה אל הממונים על החינוך במדינה, חושף את אחת הצביעויות הגדולות ביותר של החברה הישראלית. שעה שמרבית המשק והכלכלה מופעלים במכונות מתוצרת גרמניה, והנוף בכבישים אינו שונה הרי המשוררים הגרמנים **יוהאן וולפגאנג גתה, היינריך היינה** ו־**פרידריך שילר**, עודם מוחרמים במערכת־החינוך. כותבים החותמים על הכרוז, בין השאר: „החרם על השפה הגרמנית ותרבותה הוא שעורייה ופגיעה בהשכלתו הכללית של הדור הצעיר..." ● במינחה שערך כתב־העת עכשיו באולם האזן הירושלמי, קרא המחזאי **יוסף מונדי** לפיטוריה של **דאה פורת** המשמשת, לדבריו, כ„שרת־התרבות" של ישראל מבלי שהוכשרה, או נבחרה לכך. מונדי הוסיף וקבע, כי פורת „ממנה פקידים הנאחזים בתיאטרון כבקרנות מיזבח התרבות." גם במת האזן המארחת לא נמלטה משוט האשמות המחזאי, שקבע כי „את יללת־התן של להקת האזן יש לשלוח למידבר־יהודה" ● אגב, הצגת אידיוט **לדוסטוייבסקי** בעיבוד **איון רונן** (העולם הזה 2048), מסתברת כאיוולת תיאטרונית כלכלית ויומרנית שאין דומה לה. **שימעון פינקל**, מנהלו־האמנותי לשעבר של הבימה, כותב בספירו בשולי סך־הכל על עיבוד אחר לאידיוט שאותו הכין **אנדריי ברק**, ותורגם לעברית בידי **ניסים אלוני**. לטענת פינקל „נדחתה ההצגה על־ידי הנהלת חברי־הנאמנים מטעמים 'תקציביים'." זו הסיבה שבאחרונה מכונה להקת האזן בין שוחרי־התיאטרון בירושלים בשם „האזנטרון הלאומי".

רחל מרחלת על כל השולם

אהבה בין המסכים

אברהם מור וזיה בן־בארי
מעריצה פרטית

אם אתם מחפשים הוכחה נוספת לקשר שבין חייהם הפרטיים של שחקנים לבין חייהם המיקצועיים, קחו למשל את ה־שחקן הפופולרי **אברהם מור.**

אברהמל'ה נמצא כרגע בחופשה, אחרי שסיים את הופעותיו במיסגרת תיאטרון בימות, וכעת, כשיש לו זמן פנוי בשפע, הנהגית העיקרית מכך היא חברתו הצמו־דה **דליה בן־בארי.** הוא משתדל להק־דיש את רוב זמנו הפנוי לבילויים, והוא עושה את זה איתה בדיאלוג ראש בראש.

דליה בת ה־25 היא סטודנטית לפסיכו־לוגיה וסוציולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, ועד שלא הכירה את אברהם, לא נמנתה עם המבינים הגדולים בתיאטרון. אבל, כמו שאמר לי אברהמל'ה: „מאז שהיא אתי, עשיתי אותה בכוח לאוהבת־תיאטרון, והיום היא לא מחמיצה אף הצגה חדשה."

אברהם היה נשוי בעבר, במשך שבע שנים, ובחמש השנים האחרונות הוא נימ־נה עם הגרושים המבוקשים שבשטח. את דליה כחולת־העין הוא הכיר לגמרי במיק־רה, לפני שנתיים, בפגישה סתמית בבית־קפה ומאז, כמו שאומרים, השניים ביחד נון־סטופ.

בינתיים מתגוררת דליה יחד עם אחיה בגיבעתיים, ואברהמל'ה מתגורר יחד עם הכלב הגדול שלו בשיכון בבלי בתל־אביב. אבל כששאלתי את השחקן הסימפטי הזה, מתי יעלה המסך על סיפור אהבתו עם דליה לצלילי מארש־החתונה, השיב לי: „קשה לי לענות על זה."

אך אם לשפוט על־פי האהבה הפורחת בין השניים, ניתן להניח שעוד צפויות לנו הפתעות טובות במחזה המשותף הזה.

חץ משרון קשת

אני מאד מקווה שהסיפור הזה יביא בעיקבותיו חץ מ**שרון קשת,** ויעזור ל־בעלה, הכדורסלן־לשעבר **בני כהן,** לצאת סוף־סוף מעגינותו הממושכת.

בני גבה־הקומה, שהיה בשארם א־שייך בין מנהלי מלון שארם, פגש שם בשרון הבלונדית, והשניים בילו יחדיו תקופה יפה בין הפיירדים והנופים הפראיים של דרום סיני.

שרון הגיע לשארם כדי להימלט מתל־אביב הסואנת, מצאה שם את בני והתאה־בה בו. בני, שהכיר היטב את האיזור, נהג לקחת את שרון הטמפרמנטית לטיו־לים בנופים הקסומים, נתן לה בית הם וגוד טיים, כמו שרק בחור מאוהב יודע לתת. הם הירבו לבלות יחד בחיק הטבע, ונראה שהאווירה המייוחדת של שארם עשתה את שלה. אחרי מיספר חודשים, בין השקיעות לזריחות, החליטו השניים להינשא כדת.

דבר הנישואין לא פורסם, וככה חיו להם בני ושרון הרחק מזרקורי הרכילות, לשימחת לב אמה, העיתונאית סילבי קשת.

בני נתן לכלתו הטריה יד ורגל חופ־שיים לגמרי. היא עשתה ככל העולה על רוחה, יצאה וחזרה בשעות שהתחשק לה מבלי שהוא אפילו שאל אותה איפה ולמה ומה. הבעל הצעיר טוב־הלב השתדל ל־ספק את כל משוגותיה של כלתו התוס־סת. עד שיום בהיר אחד היא החליטה לצאת מחיקו סופית, ולהשאירו בחיק ה־טבע לבדו, עזוב לנפשו.

ללא כל הודעה מקדמת, עזבה הכל ו־נסה חו"לה, ואילו בני העצוב החליט לעזוב את שארם ואת הזיכרונות המקו־מיים ולחזור לתל־אביב.

בני, שהיה בעבר גם שחקן־כדורסל מצ־טיין במכבי־דרום, החליט לעסוק בהרכבת מיסגרות אמנותיות לתמונות בחנותו של **אריק ויים** שבצפון תל־אביב, ובין מיסג־רת למיסגרת הוא ממשיך בחיפושיו אחר אשתו האבודה, שככה עזבה אותו לאנחות אחרי שנתן לה כל טוב, מבלי שתשלח לו אפילו את־חיים בצורה גלויה או איזה ד"ש. אבל אין ממנה סימן.

כעת, גם כשליבו ריק משרון, בני לא נשאר בידיים ריקות. הוא ממלא אותן ב־ידידותיו הוותיקות והחדשות גם־יחד, ה־ממהרות לנחם את אלמן־הקש הנטוש.

בני, מצידו, מעוניין לסיים את פרשת נישואי־הבוסר שלו, והוא אמר לי שהוא מקווה מאד שלפחות באמצעות הכתבה ב־מדור שלי תיזכר שרון שהיא השאירה ב־ארץ פיקדון בצורת בעל, ותמהר לחזור לטכס התרת־האסורים. רק אז יהיה צ'אנס לכל ידידותיו של בני להתחיל במיצוות פדיון הבעל כדת וכדין.

שרון קשת
פיקדון בארץ

בני שרון כהן כשארם
נישואי־בוסר

סנדק התוכיות

אחד הבחורים שאני מחבבת בעיר הזאת הוא נער־שעשועים אמיתי בשם **יאיר צברי,** שמשתדל לשחק אותה עד הסוף, כמו שלימד אתו מורו ורבו המיסעדן **רפי שאוקי.**

הכיסוי של יאיר לחיים היפים, הוא המיפעל שלו לייצור מזון לכלבים והחנות שלו שבצפון תל־אביב. אבל הוא הי דור־קא חיים עליזים ביותר, בדיוק ההיפך מן המשתמע משם חנותו.

ישר אליו מגיעות כל היפות, שדואגות לכלבים שלהן ומחפשות בינתיים גם מישהו שידאג קצת להן. ויאיר לא מקפח אותן. אצלו הלקוחה תמיד צודקת, ואם היא גם חתיכה אז היא מקבלת אצלו גם תוספת באופן פרטי.

צברי צמוד, מחוץ לחייו העיסקיים, גם להולכת על שתיים, ילדונת חמודה בת 18, שכל המביט בה מבין מייד איך קרה ש־היא הצליחה לאלף נער־שעשועים ותיק ומנוסה כמוהו.

ליאיר בן ה־27 יש בכלל היסטוריה ארו־כה ונכבדת עם בנות המין השני, ובגילוי לב אופייני הוא מתוודה: „את כל ההצלחה שלי בחיים אני זוקף לזכות הנשים. אני מאוהב בהן, בכל הסוגים והגילים. הנשים פתחו לי את דלתות ההצלחה."

יאיר צברי
מין בשאינו מינו

האמינו לי, לא אחת מהן היתה מוכנה להיות לחתולתו הפרטית אך ליאיר, שהוא רווק מושבע, אין כל כוונה להתבית.

אבל מרוב שהוא ידען גדול בנקבות, הביטו וראו מה קרה לו, בדיוק מה שקורה לכל הידענים. לגמרי בטעות הוא מכר לציירת־משוררת **סוזי רזסק־אשרוב** זוג תוכים, שהיו למעשה זוג זכרים למהד־דרין, בתור זכר ונקבה. ולשידוך שכזה גם אישור מהרבנות לא היה עוזר.

יאיר נתן לה את מילת־הכבוד שלו, שתוך חודש ימים, כעת חיה, יהיו צאצאים והוא, באופן אישי, ישמח לרכוש ממנה את הדור החדש.

אבל כשעברו כמה חודשים ולא קרה כלום, חזרה אליו סוזי חובבת החיות, והוא הסביר לה בחיוך של מומחה, שקורה ותקופת־החיזור אצל התוכים מתמשכת מעל למצופה.

בקיצור, סוזי האריכה את תקופת ההמת־נה שלה עד־בוש, ועד שהביאה את בעיי־תה בפני מומחה אמיתי לתוכים, שהציץ בזוג העצלן ופרץ בצחוק רם.

הסתבר שיאיר החליף מין בשאינו מי־נו, אבל כשהגיעה סוזי אליו, נאמר לה שהוא בסך־הכל ניסה למתוח אותה, וחוץ מזה קרה שגם לתוכים יש נטיות, מה שיכול לקרות גם בכל מישפחת תוכים טובה.

סוף־טוב, הכל טוב. יאיר החליף את אחד הזכרים בתוכית יפהפיה, ולתוכון ש־בקע מביצתו בשעה טובה קראה סוזי ב־ישראל **צברי,** על שם סנדק התוכיות ה־נודע. מגיע לו, לא?

איך להפוך כוכב קולנוע בלי להתאמץ

השבוע הגעתי סופית למסקנה, שכמה שהבן־אדם הזה בורח מהפירסומת, היא ממש רודפת אחריו לכל מקום. פשוט אין מה לעשות נגד זה. ואני מתכוונת, כן, לאיש יחסי־הציבור **מייק סטוזובצקי.**

לפני כשבועיים אישפז מייק בבית־החו־לים על־שם שיבא בתל־השומר, אחרי ש־התברר שעליו לעבור ניתוח ברגלו ה־ימנית. הוא אוכלס אחר כבוד בחדר פרטי באגף־השיקום, וכולם היו בטוחים שכעת תבוא על העיר תקופת רגיעה. ה־תיקוות נתבדו. במהרה הסתבר שגם אם מייק איננו בעיר, הסטוצים מגיעים אליו.

מנחם גולן, שסיים בשבוע שעבר את צילומי סירטו על מיבצע־יונתן, הגיע עם הצוות שלו לאגף־השיקום, שם היה עליו לצלם סצנה שבה **יהורם גאון,** בתפקיד **יוני** ז"ל, בא לבקר בחתונת חבר שלו, הנערכת במקום.

ובעוד הצוות מתארגן לצילומים, את מי פוגש שם יהורם אם לא את חברו ה־טוב משכבר הימים מייק סטולובצקי ה־מסתובב לו בפיז'מה כחולה?

מייק החליט למתוח את יהורם, וסיפר לו שמנחם גולן בחר בו לגלם את תפקיד החבר הפצוע בסצנה הזאת, ולצורך זה הכניס אותו לפני שבוע לאגף־השיקום, כדי שייכנס לתפקיד עם כל הנשמה.

אבל, צחוק בצד, גולן תפס את הרעיון ברצינות, והחליט בו־במקום שמייק אכן יגלם את תפקיד החבר הפצוע. וכך, ב־משך שבע שעות תמימות הם צילמו ב־חדרו את הסצנה המתוכננת, כשאבי־הפצועים **שימחה הוצברג** מנצח על החגיגה.

כזהו מייק. אפילו כשהוא שוכב בבית־חולים, יוצא לו מזה משהו.

"Melvin Lewis"

מביא שיטה אמריקאית חדשה במכירת נעלים !

"Rozet's Club"

באו עם 3 צ'קים
וצאו עם נעלים חדשות !

שלמו: 1/3 היום | 1/3 במשכורת הבאה ביום בו תבחר | 1/3 במשכורת שאחריה ביום בו תבחר

ותהנו מהנחה נוספת של
20%

רוזטס

Rozet's

רשת חנויות הנעלים לכל המשפחה

תל-אביב: שמוסן כל-בו

ככר המדינה, ה' באייר 4.

ירושלים: בן יהודה 13.

רחובות: הרצל 151

המצטרפים למועדון רוזט'ס יקבלו כרטיס חבר אישי לקניה בהנחה עפ"י שיטת 1/3 1/3 1/3.

בואו לחיות בעכו - שכונה חדשה

אתם מעוניינים להנות מחיים חדשים ולא יודעים היכן וכיצד. תוכלו לעשות זאת בשכונה החדשה, בעכו המתפתחת, ליד מרכזי תעסוקה מגוונים. התכנון המודרני כולל מרכז מסחרי ושירותים, רחובות רחבי ידים, שטחי חניה צמודים, מרווחים גדולים בין הבתים, גינות מוריקות, חוף ים בקרבת מקום ושביל המוליך אליו.

בשכונה חדשה זו דירות בנות 2, 3, 1-4 חדרים בגדלים שונים ובתנאי רכישה נוחים במיוחד. **משכנתאות בלתי צמודות עד גובה של 145.000 ל"י מתוכן הלואה עומדת בסך 20.000 ל"י * ההופכת למענק כעבור 5 שנים.** מחירי הדירות נעים בין 136,000 עד 204,400 ל"י. עובדים נדרשים שיעברו להתגורר בשכונה חדשה זו יזכו לתמריצים מיוחדים.

ההרשמה בדירות לדוגמא, שתהיינה פתוחות בשכונה בימים א'-ה' בשעות מ-11.00 - 18.00 לרשות המעוניינים.
הסעות לשכונה מלשכות ההכוונה לערי פיתוח בימים א'-ה'.
מתל אביב: רח' אסתר המלכה 6 טלפון: 03-221351 בשעה 14.00
מחיפה: רח' חסן שוקרי 4 טלפון: 04-667908 בשעה 15.00.
ההסעות תעשנה בתאום מראש בלשכות ההכוונה.

פרטים ומכירה גם **בסניף שיכון ופיתוח בחיפה** רח' הרצל 4, טל' 645161
בימים: א'-ה' **בשעות:** 08.00 - 12.00
ובימים: א', ג', ה' **בשעות:** 16.00 - 18.00

בדירות לדוגמא מציגים:
ריהום: דהיטי שמרת - פימקוביץ ובניו רח' גבורי סיני 18 עכו. **וילונות:** דקורה נהריה בע"מ - אזור התעשיה נהריה. **שטיחים:** שטיחי כרמל - מיכאלוביץ הרמן שד' הגעתון 20 נהריה. **מנורות:** אורלי רח' נורדאו 24 חיפה. **חדרי ילדים:** דלתון וברמן אברהם רח' העצמאות 48 עכו. **מטבחים:** מטבחי דנאר סוכנות חיפה - רח' ארלוזורוב א/3 חיפה. **כלי אוכל ונוי:** ביח"ד נעמן אזור התעשיה. כביש חיפה, עכו.

* סך כל ההלוואות מכל המקורות לא יהיה יותר מ-95% ממחיר הדירה.

לפרטים נוספים כתבו אל שיכון ופיתוח לישראל ת.ד. 7037 תל-אביב
עבור השכונה החדשה בעכו
נבקשכם לשלוח לנו פרטים נוספים
שם: .....
כתובת: .....

העת.ת.12.1

רחל מרחלת על כל השולם

מיכה נתן
גם הפעם

הן לא נותנות צ'אנסים, הרעיות האלה. רק הבעלים שלהן יוצאים מפתח הבית, וכבר הן תופסות את המטוס הראשון ונוחתות בעיקבותיהם. אני לא יודעת אם זה מפני שלבנות ישראל הכשרות יש שם של טרפות־גברים, אבל עובדה שזה קרה גם לדוקטור **מיכה נתן**, שהגיע לביקור־מולדת קצר בארץ.

מיכה, המשמש בין שאר עיסוקיו גם ככתב העולם הזה בגרמניה, וככתב השבוע הגרמני שטרן בישראל, הגיע ארצה כדי לערוך כאן כתבה לשטרן בשיתוף עם צלם־העיתונות **שבתאי טל**. בגרמניה הוא מכהן כיום בתפקיד בכיר במישרד לסיוע לארצות מתפתחות, מטעם המיניס־טריון הגרמני לסיוע כלכלי, והוא הישׂ־ראלי היחידי, בינתיים, שהצליח לעשות שם קאריירה בתחום האירגון המינהלי.

אחרי כמה ימים שבהם נפגש מיכה עם כל ידידיו הוותיקים והעלה זיכרונות יש־נים וטריים גם־יחד, הגיעה ארצה, היישר

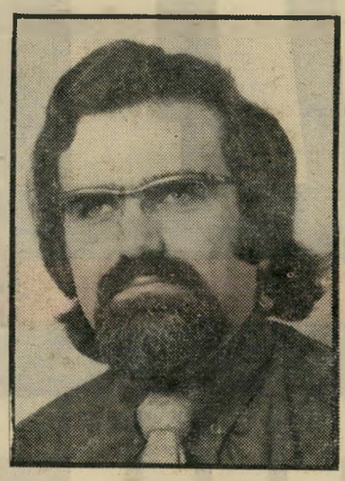

מיכה נתן
מתנה לאשה

לזרועותיו, אשתו הגרמניה **טינה**, שהיא עורכת־דין במיקצועה, וגם בלונדית וגם סימפטית.

מיכה, בתור בעל אוהב, לקח אותה מייד לכמה ימי־נופש באילת, וכדי שלא תצטער על ששלחה אותו לישראל לבדו, כדי שיוכל לנשום באופן עצמאי, הוא הכין לה גם שי צנוע.

היות שהוא אספן־אמנות ותיק, רכש לה במתנה תערוכת־ציורים שלמה על כל קרביה, בשווי של כמה עשרות אלפי לירות, כפיצוי על הימים שהיא נשארה בבית לבדה.

נו, אז עכשיו אתם מתפלאים שהבחור עושה שם קאריירה? הרי לכם רק דוגמה קטנה למה שהוא קונה לטינה שלו כשהיא לא נמצאת איתו. עכשיו אתם רק יכולים לתאר לעצמכם מה היא מקבלת ממנו כשהוא איתה.

דיסקו־פיין

סוף סוף גם לנו יש דיסק־ג'וקי אמיתי, אוריגינל משלנו, והפלא הזה משדר גם מרשת ג' ושמו **טוני פיין**. המאושרים שהיו מוכנים לשלם 250 לירות לזוג, היו יכולים לראות אותו בפול וליום במסיבה שאירגן מלך הג'ינסים **יחי עמרני**, במ־סיבה שערך בקייטנה המפורסמת שבפתח־תיקווה.

יחי הצליח גם הפעם להפתיע את כולם, כשאירגן מסיבה שנמשכה יומיים רצופים, מתחילת החג, ביום שישי בערב, ועד מוצאי החג, במוצאי שבת.

יחי, שרצה לשמח את לב אורחיו, הביא להם את טוני, אשר הגיע מצוייד בשולחן־מערכת עם שני פטיפונים ומיקרופון, מגי־רות עם 15 אלף תקליטים, וכדי שלא יקבל התכווצויות־שרירים בידיים מרוב החלפת תקליטים, הביא איתו טוני גם שני אסיס־טנטים. הייתם צריכים לראות איך הבחור ריחק את הקהל עם ריקודים סוערים, להיטים מלהיטים שונים ודיבורים סוחפים בין הפיזמונים. בדיוק סטייל לונדון ופתח־תיקווה.

טוני, שהיה בשש השנים האחרונות תק־ליטן במיספר דיסקוטקים בליוורפול ובּ־מנצ'סטר, החליט לפני חודשים אחדים לבוא לישראל, ולהתיישב כאן על תקן של עולה חדש. כאן הוא שם מיסגרת לב־נה סביב התקליטים שלו, ארז את כל הציוד המשוכלל, וכבר יש לו תוכנית

טוני פיין ויחי עמרני
בדיות מוסיקלית

משלו ברשת ג' על טהרת תקליטיו הפר־טיים.

ביניתים הוא נשוי רק לתקליטים, וכמו שהוא רווק צעיר בן 25, הוא מלא תוכניות מוסיקליות כרימון, וחלומו הגדול הוא להקים בתל־אביב דיסקוטק ברמה של חו"ל. הוא מחפש לו מישהי שיוכל להר־קיד אותה באופן אישי, עד אז, הוא לומד עיברית בקצב על־מנת שיוכל להגיש במו־פיו את התוכנית שלו ברדיו.

אך יותר מכל הוא מקווה למצוא לעצמו איזה בחורה טובה ומוסיקלית, שתשמש לו מוזה פוריה לשידור תוכניות טובות ברדיו. רק שתקח בחשבון שהוא בחור מסודר, שמנגן במהירות של 25 תקליטים בשעה. אז תשאלו מה זה בשבילו, למצוא כלה שתהיה בעלת אוזן מוסיקלית כשצריך וחרשת שלא צריך — עובדה. מי מתנדבת להיות אשתו של בעל דיסקוטק נחמד ונייד?

המקרוני של רוני

אל שרשרת השמות המפארים את התּ־פוצה הישראלית בגרמניה, כמו **מנפרד כין** ו**שימעון ערן**, אפשר עכשיו להוּ־סיף גם את שמו של המיליונר הצעיר **רוני שפורן**.

על רוני כבר סיפרתי לכם לפני חודשים אחדים, כשהוא בא לישראל למצוא כאן כלה ישראלית כשרה, ולבסוף מצא לו בחורה יפה בשם **סיבי זוקביץ**, שהיא גם בת למישפחה עתירת־ממון מאוסטריה.

סילבי ורוני הסתובבו פה צמודים־צמוּ־דים 24 שעות ביממה, ואחרי שהם גמרו להסתובב כאן הם נסעו צמודים לגרמניה, ועברו להתגורר בצמוד בדירה המפוארת של רוני שם.

רוני בן ה־29, שהוא בעל רשת בתּי־מלון בעיר קלן, החליט באחרונה לסעום גם מעיסקי הפיצה והמזון האיטלקי, שהם כעת הלהיט האחרון בקלן, ובתור סיפתח הוא פתח לו מיסעדה איטלקית דו־קומתית הנושאת את השם מק־רוני. חשבתם על שם יותר מתאים מזה? אז רק ביגלל שהשם כל־כך מצא חן בעיינו, החליט רוני שזו תהיה רק הראשונה בשרשרת עיסקי הלוקשען־גשעפטן שהוא מתכוון עוד לפתוח בעתיד.

הפתיחה היתה מפוארת ביותר, כצפוי, ונערכה בנוכחות כל המי שהוא מה. היו שם כוכבי־טלוויזיה, כוכבי־כדורגל וכוּ־כבים סתם, ויפהפיות שהן לא סתם. הוא מיקם במיסעדה תיזמורת־ג'אז פופולרית, והכל התנהל שם סטייל גטסבי הגדול.

מה שעוד כדאי לדעת על רוני, זה שהוא גם הקמע של קבוצת־הכדורגל של מכבי תל־אביב, וכשהם נמצאים בגרמניה הם מתארחים און־דה־האוז במלון שלו, לאונט. אז עכשיו, כשהוא בארץ, הם השׂ־תדלו להחזיר לו אירוח כמו שהוא נותן להם בחו"ל. חשבו וחשבו מה לעשות, ומצאו.

סיבי זוקביץ ורוני שפורן
לוקשען־גשעפטן

בתל־אביב, כבר לא היה לאף אחת אחרת צ'אנס לנסות ולטעום מן המקרוני של רוני.

הצמד־חמד הזה חוזר בשבוע הבא לגר־מניה, להרחיב את רשת המקרונים של רוני, ולכל האוהדות המקומיות לא נותר אלא לחכות עד שהוא יפתח את הסניף הישראלי של הרשת, ולהוכיח לו שהוא טועה.

היות שרוני הגיע ארצה לבדו, הם ניסו להצמיד אליו כל מיני אוהדות, כדי שלא יסבול מהקור, וישיהיה לו גוט טיים. אבל לרוני, שעוסק בענייני מקרוני, לא מוכּ־רים לוקשים. אחרי הכל, איזה אוהדות כבר יש למכבי?

כעבור יומיים הגיעה ארצה בעיקבותיו חברתו הצמודה סילבי, וכשהיא נחתה

מי שטורחת בערב־שבת

מה עושה בחורה שהיא גם דתית, גם גיזעית וכזו שלא מרימה בשבת אפילו טלפון, מדליקה נרות ולא מעשנת, ולמזלה נופל יומולדתה בדיוק ביום השישי בין השמשות? מה עוד שמדובר בבוהמית כמו מתכננת האופנה **רחל** (ביבה) **ברזין**?

ידידיה של רחל, שידעו שאין להם צ'אנס לחגוג את המאורע בערב־שבת, נהגו לפי הכלל המקובל שמי שטורח בערב שבת — אוכל בשבת. אז כל ערב־השבת הם טרחו וטרחו, כדי שיוכלו לאכול בשבת כמו שצריך. ובצאת השבת, לאחר זריחת שלושת הכוכבים הראשונים, הוסעה רוחלה המופתעת אחר כבוד לבית ידידתה, **רונית רון**, שברמת־השרון, שם חיכו לה כבר כל ידידיה הטובים, שבאו להפתיע ויצאו מופתעים.

לעומת עוגת־המרציפן הענקית בצורת כוכב שהיא קיבלה במתנה, ושהפתיעה את כולם, ההפתעה השנייה היתה קולנית עוד יותר. שניים מהנוכחים, הזמר **ברוך יפת**, אחיו של **בועז שרעבי**, התחרה בזמר **צבי בורודו** בשירה, בין שירים תימניים לשירים רוסיים.

כשהתחרות בין הגושים היתה בעיצומה, הציעה רוחק"ה פרס נדיב־לב לזוכה — לרקוד איתה ריקוד אחד, אבל צמוד למהדרין. ומי שמכיר את העלמה יודע, שחוץ מזה שהיא רקדנית מצויינת, אז התחום הריקודי הבילעדי שלה הוא ריקודים סוערים בלבד, וגם זה בטווח־בטחון של חצי־מטר מהפארטנר, ככה שזה היה בהחלט מחווה יפה מצידה.

לולא המישטרה, שהתערבה בשעות הקטנות של הלילה בחלוקת הפרסים, יכלה זו להיות הזדמנות של פז לזוכה המאושר, לרקוד עם הכלה את ריקוד־הלחץ עם חותמת כשרות.

אבל רק שלא תחשבו שאחרי שהשניים האלה הוציאו את הגרון, הם ויתרו בקלות על הפרס. מה שטישטש את האוייב היה לראות לפני העיניים אחת שמתבגרת בשנה, ונהיית עוד באותו הערב יותר צעירה. וכל מנחשי הגיל למיניהם, שראו את רחל עם ראש עטור בזר פירחי ציפורן ואספרגוס, התבלבלו לחלוטין במניין.

אבל אם אתם רוצים בכל־זאת לדעת מי זוכה לרקוד איתה צמוד באופן חופשי, אני יכולה לגלות לכם בהזדמנות חגיגית זו, שהזוכה המאושר הוא צעיר אמריקאי רב־שרירים שאת שמו אינני יכולה עדיין לגלות, היות שהוא נמצא כעת בהליכי־גירושין, מה שלא מפריע לו להיראות צמוד לדתיה שלו. האמרי־קאי הבריא של רוחק"ה עוסק, אגב, ברפואה, ואם זהו חלק מסוד נעוריה הנצחיים, אז שיהיה לה לבריאות.

רחל ברזין
חגיגה צמודה

שנה 41 כ"ב טבת תשל"ז, 12.1.77 המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2054

העולם הזה

מסר השקרים

סביב מותו של עופר